

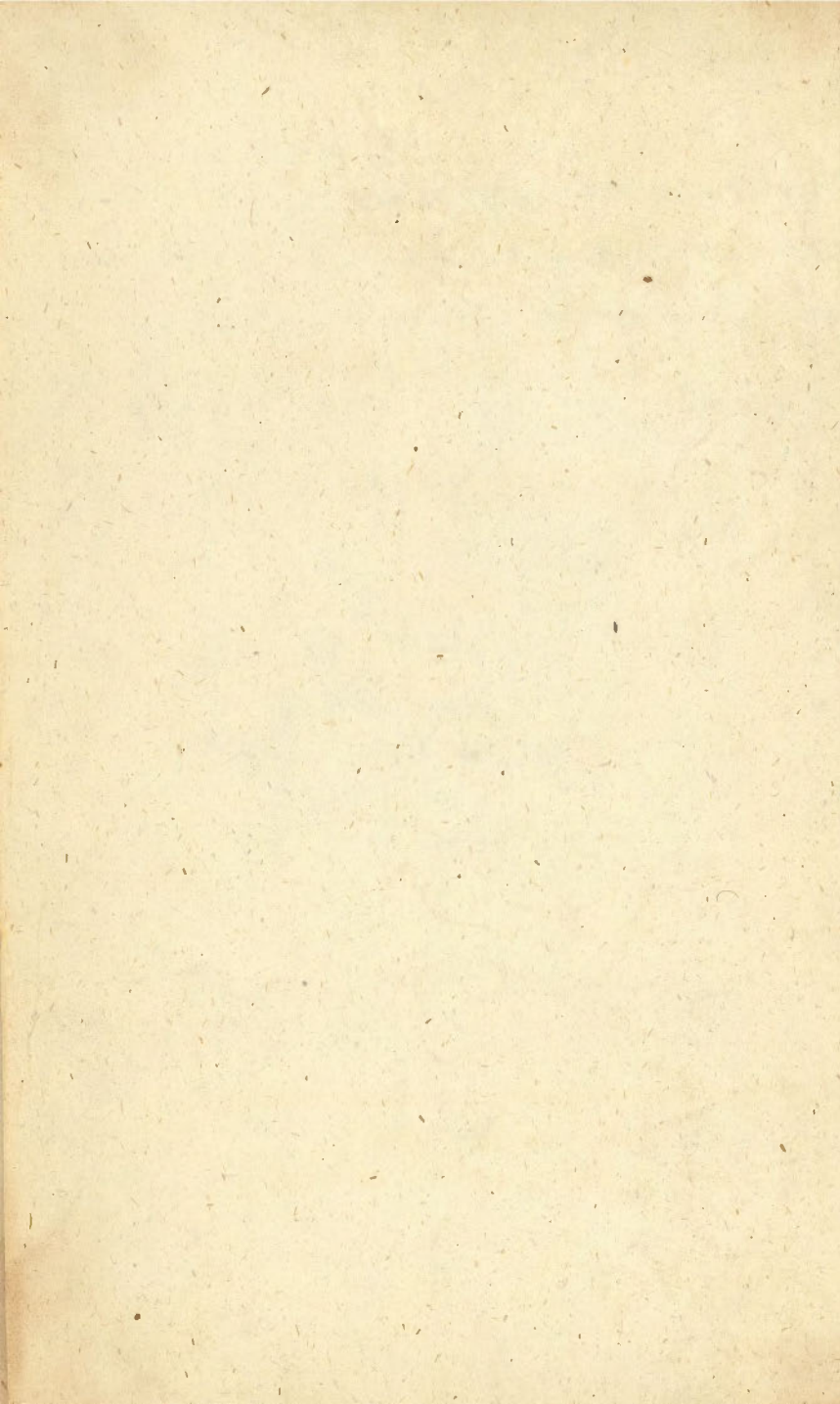
D. L. 4.

SKS:n kirjaston ainoa alkuperäinen muottiliite tässä
Kantelettaren kappaleessa. (Da:ssa olevassa Kantelet-
taren 1. painoksessa ei ole muottiliitettä.)

(Ida L:n kohoalmarra on muottil.)

N° 1262.

SUOMALAISEN
KIRJALLISUUDEN SEURA
HELSINGISSÄ.

Suomalaisen
Kirjallisuuden
Seuran

Toimituksia.

3 Osa.

1 Jato.

Helsingissä, 1840.

Präntätty J. Simeliusen kesken tyfönä.

Encomiastic

Historical

Imprimatur.

H. Widenius.

Examinatus

M. G. S.

1821

Printed at the

University of Turku

Kanteletar

taikka

Suomen Kansan

Wanhoja

Lauluja ja Wirsiä.

I Kirja.

En tieä tekijätäni,
Enkä tarkon saajoani
Diekö tekkä tielle tehnyt,
Sorfa suolle suorittanut,
Tawi rannalle takonut,
Koskelo kiven kolohon.

Helsingissä, 1840.

Präntätty J. Simeliuksen Lesken tykönä.

Journal of the

General Assembly

of the State of New York

for the year 1854

Part I

Albany: Printed by Van Nostrand, 1854.

Published by the State Printer, Albany, 1854.

Linehisto,

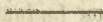
(Alkulauseksa.)

	Sivu
Laulun yhteisestä armosta, synnystä ja iästä	I
Erityisistä laulu- eli runolaaduista	II
Niiden aikasemmasta eli myöhäsemmästä ilmaus- maasta ja erikansoissa löytymästä	III
Erotuksesta kansan ja oppineitten runoel- mien välillä; kumpasenti ilmaumisesta ja ar- mosta toinen toisensa rinnalla	IV
Kansanrunojen erityisestä armosta, niiden kor- juusta niin Suomessa kuin muualla	VI
Tässä kokouksessa löytyvien laulujen ja wirsien kotipaikoista	VII
Suomen wanhan laulun muuttumasta nykysihin usiammasta laadusta	VIII
Näytteitä nykysistä lauluista —	
1. Kreiwän sylissä istunut	IX
2. Petetty nuorukainen	XI
3. Morsiamen kuolo	XII
4. Belifurmaaja	XV
5. Onneton nuorukainen	XVIII
6. Toivoton rakkauts	XIX
7. Kultani kukkuu kaukana	XX
8. Kultaansa ikäwöiwä	XXI
9. Merille lähtewä	XXIII

	Sivu
10. Turvaton	XXIV
11. Kultaansa surewa	XXV
12. Hyljätyn suru	XXVI
13. Ylenkatsottu	XXVII
14. Karjalan neito	XXVIII
15. Poika ja tyttö	XXIX
16. Bihaawa ystävä	XXXIV
17. Petetyn kirous	XXXV
18. Mäuru ja itku	—
19. Kannalla itkejä	XXXVI
20. Warpusen olut	XXXVII
21. Häälaulu	XXXIX
22. Panku, olut ja wiina	XLI
23. Mutkanen matka	XLII
24. Neion walitus	XLIV
Wasta nimitettyin laulujen kotipaikoista; niiden arwoista wanhan laulun suhten ja muus- ta laadusta	XLVII
Nykyisen laulun synnystä; toivo Suomen was- tasesta laulusta	XLIX
Syy siihen, että wanhoja lauluja vielä Karja- lassa tawataan	LI
Suomen wanhan laulun sisällisestä laadusta; sen tawallisesta surullisuudesta, yksinäisyy- destä, luonnon ystämyydestä	—
Käen arwoista Suomessa ja Suomen laulussa	LV
Tawallisista aineista kansanlauluissa; niiden kuvausmuodosta	LVI
Eräitä oppineitten lauseita Suomen laulun ar- woista; muutamia sanoja sen synnystä yn- nä entisestä ja nykyisestä olosta	LVIII

Erityisistä lauluista werrattusten; lasten lauluista	LXII
Laulukouluista — oliko semmoisia Suomessa? .	LXIII
Suomen lauluin iästä ja mitkä niistä tavallisesti ovat vanhempia	LXIV
Suomen laulun itsenäisyydestä; Ruotsin ja Wenäjän laulusta; Wiron laulusta	LXV
Näytteitä muutamien muukalaiskansain lauluista Lätsä kokouksessa olewien lauluin erottamisesta muista Suomen runoelmista; niiden eriosihinsa laskemisesta; muutamia sanoja niiden keräämisestä; toisimmoista	LXXIII
Eikö näitä lauluja ole wierailla lisäyksillä turmeltu? —	LXXVI
Tämän laulukokouksen nykyisestä täydellisyydestä; mitä näistä on ollut ennen prantätty ja misä ne tawataan; erilaulujen järjestämisestä	LXXVII
Yksistä erilauluissa tawattawista lauseista ja edellä luettuun sanojen kertomisesta wirsilauluissa	LXXVIII
Tarwittawista selwityksistä niin muissa asioissa, kun oudommista sanoistaki ja paikoista, joista itseki laulu olisi saatu	LXXIX
Erilatafista laulunoteista; vanhantapaisten nuottien muutunnasta nykysemiin; niiden toimottawasta forjuusta	LXXX
Tälle lauluk'olle annetuista nimestänsä: Kan-teletar	LXXXII
Wielä keräämättömistä lauluista Suomessa; wastuksista kerätesä	LXXXIII

Luulosta ja pelosta, kun olisi tämmöisistä lau-
 luista kristilliselle elämälle haittaa ja was-
 tusta tulewa **LXXXIII**
 Popullinen toivotus Kantelettarelle . . . **LXXXV**

Yhteisiä Lauluja.

I. Kaikille yhteisiä.

Laulutiloissa.

		Sivu
1.	Eräsämmanen kantele	1
2.	Elkää ouostuko	2
3.	Riven alla kieltäjäni	—
4.	Miksi en laulaisi	3
5.	Paula, laula fieli keito	4
6.	Miä on ääntäni kulunut	6
7.	Kuoli rakentajani	7
8.	Sillon laulan, kofsa jouan	—
9.	Ei sanat sanohin puutu	8
10.	Jos mä lauluille rupean	10
11.	Kuonenko, lopettänenko	11
12.	Ei runo rahatta laula	12
13.	Wirren kiittäjälle ja moittijalle	13

Entisiä muistellesa.

14.	Toisin ennen, toisin eilen	13
15.	We'en waraset	14
16.	We'en waraset. (toisin)	15
17.	Muinanen käfeni	16

Varattomana.

	Eivu
18. Jumalaan turvaava	16
19. Kun saisin, en heittäisi	17
20. Paljo on tikalla huolta	18
21. Mitä lie piivoillani	19
22. En elä elotta	20
23. Kyll' on kystä aitasfa	—

Wähäonnifena.

24. Syitä wajawaisuuksiin	21
25. Erotus mielillä	22
26. Armottoman osa	23
27. Missä nyt minun osani	—
28. Makaan onni	24
29. Erotus onnilla	25
30. Tuli talwi, ei tahottu	26
31. Ei waiwaišta häihin	—

Wieraalla maalla.

32. Muinafet ajat paremmat	27
33. Wierin maalle wierahalle	28
34. Kotihinsa toiwowa	30

Kotipuutteessa

35. Minun on koti koiwikossa	30
36. Korpi kurjalla kotina	31
37. En tohi tupahan mennä	32

Omasiltansa wierotettuna.

38. Koista erotettu	33
39. Suwultaan heitetty	34
40. Oli ennen parempi	35

Kuolla toivoessa.

Sivu

41.	Parempi kuolla kun kitua	36
42.	Kuolisinko koito raukka	37
43.	Manalaan ikävöivä	38
44.	Kuorra Manalle menijä	39

Syntymistään waiterviesä.

45.	Min silloin äiti makso	40
46.	Parempi syntymättä	—
47.	Syntymistään paheksija	41
48.	Mahoit ennen maammo rukka	42
49.	Onnettomasti syntynyt	44

Suolisä yhteisesti.

50.	Saisinko käeltä kielen	45
51.	Empä voi ilon eleä	—
52.	Elkää sanoko huolettomaksi	46
53.	Monihuolinen	48
54.	Usiähuolinen	—
55.	Mitä neuoksi minulle	49
56.	Hoikka, kaita ja musta	50
57.	Sortunut ääni	51
58.	Ituinen suru	—
59.	Huoliansa haastelewa	52
60.	Ei sula syän surunen	53

Orpona.

61.	Wähä ilo emottomalle käestä	54
62.	Pimiä isoten pirtti	55
63.	Emintimäisen saanut	56
64.	Pienunesta orpo	57
65.	En tieä tehtjätäni	58

Sananalaasia.

	Sivu
66. Kaksi, jotka ei moiti	59
67. Kun oisin kätenä	—
68. Suru ja pelko	60
69. Sanoissa kuluma	61
70. Sepän tehtäviä	62

Wihattuna.

71. Suku surmaksi rupefi	63
72. Ei kestä lihanen silta	64
73. Soisit suohon sortuwani	65
74. Wilu wiimenki tulewi	66

Orjuudessa.

75. Dhoh kullaista kotia	67
76. Ei kuinkaan hywä	68
77. Tässä saapi lempo lemme	—

Toivotuksia.

78. Kahenlainen toivotus	69
79. Hyvän fään toivotus	70

Serjatesä.

80. Tuuterin laatu	71
81. Häätäkö tyttöjen	72

Oppisekasia.

82. Kummaistako kuuleminen	72
83. Mistä tunnen tuhman	73
84. Muutamia tuntomerkkejä	74
85. Kyntelin kysymykset	—
86. Toisin ennen, toisin eilen.	75

87.	Juomarin toimi	76
88.	Emon neuvo pojalle	77
89.	Tavattawa tyttö	78
90.	Wainämöisen sanoja	79
91.	Pintuin keräjät	84
92.	Kemon walitus	86

Yhtä ja toista.

93.	Pohjolan poika	87
98.	Ensimmäinen rautio	88
95.	Pahalaisen matka	89
96.	Herran hevosen kuolo	91
97.	Mieli melkiässä	—
98.	Kolme kokematonta	92
99.	Kolme pnyttöä	93
100.	Kurki ja waris	—
101.	Hyvä laiskalla lapsi	94
102.	Ele naura toisen naista	—
103.	Sikansa kullaki	95
104.	Weneelle tuulta	—
105.	Maata pannesä	96
106.	Peikkunta lopettaisä	97
107.	Syöttäwi meri sikansa	—

Pitopaikoisä.

108.	Wangittu pannu	98
109.	Lynnnyrin puhe.	100
110.	Dluen synty	—
111.	Tehkämä ilonen ilta	102
112.	Hyvä isäntä	103
113.	Hyvä emäntä	104
114.	Kiittoš emännälle	106

Tansseissa ja kisoissa.

	Sivu
115. Sopivaisia	106
116. Woisi nuo pariksi panna	107
117. Tanssit kultu	108
118. Tanssiin yrittelijä	111
119. Tule meille tanssimahan	112
120. Tahtoisitko rakastaa	113
121. Aivattkame aitoamme	114
122. Hyvä ilta lintusen	115
123. Köyhä ja rikas wouti	116
124. Hirwenhiihanta	117
125. Mitä en wäsyisi	118

II. Häätanssan lauluja.

a) Antiaisissa.

Raason ja kostonmiehen välillä.

126. Onko mitä milläki	118
127. Kutti, kutti	122
128. Katso neitoasi	124
129. Kasa kaasolla sylissä	125

Sulholle.

130. Ele ihastu ensiillalla	126
131. Kiitä sulho lykkäsi	127
132. Ele wie neittä pahoille	128
133. Puollusta neittäsi	129
134. Neuo sulho neioistasi	130
135. Ansioa myöten palkka	131

Morsiamelle (k. n. 148—156).

Sivu

136.	Mitä itket neito	132
137.	Lähet jälen jäämättömäksi	133
138.	Lähet kukka kulkemahan	134
139.	Toisin toisessa talossa	136
140.	So nyt waihoit, minkä waihoit	138
141.	Puulitto huulet löppuwan	—
142.	Läksit kouluhun kotoa	139
143.	Apiat atiworeisut	140

Morsian lähtiesänkä.

144.	Heitän suoni, heitän maani	142
145.	Läyli lähteä, läyli ilman	143
146.	Ei toiste tunneta'kaan	144
147.	Muuttunut koti	146

Morsiamelle.

148.	Kun itket, hywinki itke	148
149.	Kutti, kutti neito rukka	150
150.	Ele itke neito rukka	152
151.	Mitä neien itkemistä	153
152.	Lapa toinen ottaminen	154
153.	Ele moiti anoppiasi	157
154.	Miehen mielen nouto	158
155.	Kotihin heittämiset	159
156.	Ken meitä we'elle wiewi	—

b) Häisä.

Kysymyksiä.

157.	Disiko lupa kysyä	160
158.	Loffo näit mitä tullessa	161

Sulholle.

	Sivu
159. Voi weikko, mitä wetelet	162
160. Kirkas neiti kihloissasi	163
161. Kutti, kutti sulho rukka	164
162. Laajasukunen neiti	165

Kaason ja kostonmiehen välillä.

163. Kaason kauneus	167
164. Kaason istunta	—
165. Kaason lämpimän saanta	168
166. Kaason syötäntä	169
167. Maata menentä	170
168. Kaason juomiset	171

Kostonmiehelle.

169. Kostonmiehen ylistys	173
-------------------------------------	-----

III. P a i m e n l a u l u j a.

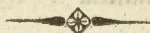
170. Kuffalatwa kuusi	173
171. Miipä paimenten olla	174
172. Tule tänne	175
173. Missä armahani	176
174. Armahan kulku	—
175. Enkö minäki toivoisi	177
176. Katso Kiepus karjaistani	178
177. Muut kuusi kirkonkellon	179
178. Lepo, lepo, lehmäni	180
179. Väistä päivä paimentelle	—
180. Laske paimenta kotihin	181
181. Mene päivä, wiere wiikko	182
182. So tulen kotihin	183

	Sivu
183. Hämeheh kävijä	184
184. Kuulin kummat kuusialta	186
185. Minkä noista mille annan	189
186. Työnsä kumpasellafi	190
187. Juoksin, juoksin joen wartta	—
188. Wenehen synty	192
189. Souti sotka suojan rannan	193
190. Läkäm siffo Suurulahan	194
191. Antti armas herttaseni	195
192. Kepo ja jänis	196
193. Hiiren peiaat	197
194. Katin kosiominen	198
195. Hiiri ja hämähäkki	199
196. Hiiri ja katti	200
197. Hiiren tapaaja	202
198. Joutsen ja hanhi	204
199. Mitä itket pieni lintu	205
200. Pääskyläinen	207
201. Avoullinen furki	208
202. Häwinnyt hanhi	210
203. Hewosen hakia	211
204. Merkitty orit	212
205. Tuntematon weli	214
206. Pafenema	215

IV. Pasten lauluja.

207. Anto ja saanti	219
208. Läkfilään lähtö	220
209. Proffo tiellä propatinna	222
210. Tuomittu katti	223
211. Talo seppä wiifatteita	—

	Sivu
212. Kolftaa kotaa	224
213. Kenen tämä pelto	225
214. Ken söi kefäwoin	226
215. Kirkon teko	227
216. Neiti werkoſſa	228
217. Kojo ja Anni	230
218. Di ukko uikari	232
219. Min raſtas raataa	233
220. Ken Teron tietää	234
221. Piilehtijä	—
222. Oli ennen ukko, akka	—
223. Paimenen hätä	236
224. Ellin welli	—
225. Tuomiſta	237
226. Tule ämmä Tuuteriſta	—
227. Kääpönen, kääpönen	238
228. Jkſi on akalla poika	—
229. Wanhan ammunta	239
230. Rukka kaimis karkaele	—
231. Sinun ſiſoja, minun ſiſoja	240
232. Huſ ſika meſſään	241
233. Kuotſin kieltä	—
234. Olin ennen onnimanni	—
235. Hyi, hyi Hymylään	242
236. Meni akka meſſään	244
237. Palwelin minä rikasta mieſtä	248
238. Luojan kuffu	251

Ulkulause.

Samaasta ylimuistosiesta ajoista ovat kaikki kansat maailmassa rakastaneet soittoa, laulua ja runoelmata. Soitto ja laulu ihmisellä ovat ikäskun toinen pyhempi kieli, jolla itsellensä eli muille häästelee erinäisiä halujansa ja mieltensä vaikutuksia; jolla paremmin, kun tällä tavallisella, jokapäiväisellä kielellä, ilmoittaa ilonsa ja riemunsa, surunsa ja huolensa, onnensa ja tyytyväisyytensä, toivonsa ja kaipuunsa, leponsa, rauhansa ja muun olentonsa. Ajatukset itsestänsä semmoisissa tiloissa olisivat sulinta soittoa ja kauniinta laulua, jos taittaisiin hawata ja pysywään muotoon kuvata. Mutta tämä kuvaanta ei taida tapahtua, paitsi äänen ja sanan kautta, puuttumaisesti, niinkun kaikenlainen miuki kuvaus maailmassa. Kotikielellä huokiasi kerromma joka asian päikallensa, mutta wierailla, vähemmän tutuilla kielillä puuttumma usein sanoja tarottelemaan ja asia jääpi kertomatta. Niin on se äänen ja sananki kansa mielen ja ajatusten asvoja kertoessansa; usein puuttuvat kesken, eivätkä saa ilmoitetuksi, ei kaikilla osotetuksi, mitä tahtoisivat. Mutta parempaa ja täydellisempää kuvausmuotoa ei saadesa täytyy mielen ja ajatusten tyytyä ääneen ja sanaan, taiwutellen niitä mahdollisuutta myöten millon soitoksi ja lauluksi, millon muuksi ferrontalaaduksi.

Jos joku kysyisi soitton ja laulun syntyäikää, niin emme taitaisi juuri erehtyä, jos vastaisimme niiden syntyä ei paljo myöhäsemmän koko ihmisluvun syntyäiköjä olevan. Sillä jo ensimmäisillä ihmisillä oli samoja syitä, kun meillääki, soittoon ja lauluun. Ensimmäinen laulu kuitenkin mahtoi paremmin olla jotai äänellistä hyminätä, kun sanallista laulantoa. Lapsi ennen puhumaan tottumisestaan kokee sanattomalla äänellä mieltensä ilmottaa, ja ensimmäistä laulua pidämme, ei täysikasvaneena, vaan lapsena, syntyneen. Tästä lapsuudestaan kasvoi se vähitellen suuremmaksi ja synnytti aikaa voitain uusia perillisiä — erityisiä laulus eli runolaatuja. Semmoisia erityisiä runolaatuja ovat laulurunno, loihduruno, wirsiruno, kertomaruno ja osotelmaruno. *)

Laulurunno kuvaa ihmisen erinäistä mielenlaatuja ja kaikkinaisia kohtaamia ajatuksia moninaisissa tiloissa. Loihdurunolla on työnä tulleitten pahojen poistaminen eli peljättyjen vastaaminen. Wirsiruno kertoo jostain varsinaisesta eli muuten ajattelusta tapahtumasta, useinki jollai siwutarkotuksella, ei paljaan kerrottavan asian vuoksi. Kertomaruno samate kertoo joista kivistä nykysemistä eli kaukasemmista asioista, mutta ei yhdestä eli kahdesta, vaan uisammista toinen toistansa seuraavista. Osotelmaruno asettelee kaikki eli uisampaa jostain haastawiksi eli jotain toimittawiksi keskenänsä. **)

*) Sanalaskurunnoa emme ole tahtoneet erilleen laulurunosta mainita, vaikka kyllä onki wähä omituisia laatuja.

**) Laulurunoja laadustansa ovat, mitä nykyisen kokouksen ensimmäisessä ja toisessa kirjassa löytyy, wirsirunoja, mitä kolmannessa. Kertomarunoja tavataan Kalevalassa Väinän

Näistä runolaaduiista pidämme laulurunon olevan sekä vanhimman, että muuten yhteisimmän. Myöhäsemmäksi arvaamme loihturnoa, sitain myöhäsemmäksi wirsi- ja kertomarunoja, osotelmarunoa kaikilla nuoremmaksi. Suomen kansa jo vanhudesta on harjoitellut itsänsä kaikissa näissä runolaaduissa, mutta sitä ei taida yhteisesti kaikista kansoista sanoa. Ustammalla ei ole loihturnoja ja osotelmarunoja, emmekä tiedä wirsi- ja kertomarunoja, mitä mainita kehtaisi, kaikilla löytyvän. Kan-

ndisen, Ilmarisen, Lemminkäisen ja muiden senaikuisten moninaisista toimista ja huolista kokonansa sekä muulla, erittäinki Pohjolassa. Loihturnoja ovat kaikki lumut, synnyt ja muut sanat, niinkun esimerkiksi raudan, tullen, käärmeen, pistoksen ja riiden synnyt eli lumut; Lemmennosto-, kosiomiehen ja lapsiwaimon lumut; kateen, woiteen ja mehiläisen sanat; werensulku- ja muut asetukset, suofitus-, lumous-, turvaus-, rukous-, manaus-, herjaus-, pelotussanat. Suurin osa niistä vielä on pranttämättä, ehkä niitä jo kyllä pranttönnäki luetaan usiammissa kirjoissa, erittäinki seuraavissa: Chr. Lencquist, *Specim. de Superstitione Veterum Fennorum*. Aboæ 1782; Chr. Ganander, *Mythologia Fennica*. Aboæ 1789; H. N. von Schröter, *Finische Runen. Finisch und Deutsch*. Upsala 1819; Zach. Topelius, *Suomen Kansan Vanhoja Runoja ynnä myös Nykyisempiä Lauluja*. Turussa ja Helsingissä 1822—1831; *Kantele taikka Suomen Kansan sekä Vanhoja että Nykyisempiä Runoja ja Lauluja*. Helsingissä 1829—1881. Osotelmarunon laatua ovat nykyisessä laulus-toissa löytyvät Hääkansan laulut ja XXVIII runo Kalevalassa. Sen täydellisemmästä muodostumisesta saadaan esimerkki J. J. Lagerwallin kirjasta: *Runulinna*. Munkeluvuus 5:stä tapauksesta Helsingissä 1834, kuin myöski Jaf. Juteinin kirjoista: *Perhekunda*. Pila kirjoitus epäluuloista. Wiipur. 1817; *Pila pahoista hengistä, uskon wahvistukseksi*, 2:nen plöspano. Wiipur. 1827.

niimmat kertomarunonsa ovat Greikalaisilla ja samate ylistetään heidän laulujansaki kauniiksi. Mutta selviä, wirsihin sekaumattomia lauluja, epäilen jos tawataan mielsään kansassa enempi kun Suomessa, ja epäilemättäki jäävät loihiturunoissa kaikki muut tutut kansat Suomalaisista jälle.

Että tässä edellä olemma werrailleet kansan, ei oppineitten teelmiä runoja, sen luttija helposti muistuttamattaki hawatsee. Jos oppineitten teelmiä arwaisimma, niin siinä Suomen runosto jäi loitos jälle monesta muusta kansasta, niinkun jääki. Joka jälkeäminen ei kuitenkaan paljo huoletuta meitä, koska kansantekyissä runoissaan on pian ensimmäisiä. Kummallaki, niin kansan, kun oppineitten runoilla on oma arwonsa ja etusuutensa, sitä emme tahdo, emmekä taida wastustella. Mutta toinen toisensa rinnalla niitä pitäen näemmä edellisissä luonnon jälkimäisissä moninaisuuden woittawan. Kansanrunoja siitä syystä ei juuri saata'kaan tehdyiksi sanoa. Niitä ei tehdä, waan ne tekeytyvät itsestänsä, syntyvät, kaswawat ja muodostuwat semmoisiksi ilman erityisettä tekijän huoletta. Se maa, joka niitä kaswattaa, on itse mieli ja ajatus, ne sementet, joista sikiävät, kaikkinaiset mielenwaukutukset. Mutta kun mieli, ajatukset ja mielenwaukutukset kaikkina aikoina ja kaikilla ihmisillä enimmäiten ovat yhtä laatua, niin runotki, jotka niistä syntyvät, eivät ole yhden eli kahden erityinen omasuus, waan yhteisiä koko kansalle. Samassa kun niitä sanottaisi jonkun erityisen tekemiksi, kadottaisiwat kansanrunollisen arwonsa. — Tämän saamma liiatenki laulurunosta sanoa, jotka yli kaikkien muiden runojen juuri ovat mielen äänel-

listä kuvausta, ajatusten sanallista muodostumista. Pilwet taiwaalla kulkewat tietänsä, eiwätkä jätä kun warjonsa maalle. Samate ihmisen mieli ja ajatukset: ne liikkuwat ja vaihtuwat toinen toistansa ajellen, waan lähimäinen siinä tilassa heistä ei tiedä suuresti mitänä. Mutta pilwet viimein kaswawat ja puhkeawat sateeksi; samalla lailla paisuwat mieli ja ajatukset aikansa, puhkeawat sanoiksi ja lähtewät siinä muodossa toistenkoi hawattawaksi. Tarkka kerran wertauksille ruwettuamme joko sopiwammasti wertaisinma mielen mereksi, lainehiksi ajatukset, ja erinäiset mielenwikutukset tuuleksi. Tuuli tywenästä rannaasta alkain ensin siittää pienet wäreet, kaswattaa wäreistä laineet, kohottaa laineista suuret, ulommaiksi hawattawat kuohupääät aallot. Samalla tavalla erinäiset vaikutukset ensin liikutawat tywenän mielen ja sitä jonkun ajan liikutuansa pakottawat viimein äänellä itsensä ilmottamaan. Olkoon siinä sikseen kansanrunoin synnystä ja ilmaumisesta.

Oppineitten runot siinä kohta erotaksen kansanrunoista, etteiwät ole ajatuksesta syntyneitä, waan ajattelumalla tehtyjä. Tekijä ei pakoteta sydämensä tylllyydeltä runoilemaan, waan runoilee omalta päättämältänsä. Siinä on muuttunut työksi, mikä kansanrunoissa oli ilmauma; elävän käen ääni metsässä kuwakäen kukunnaksi seinäkelloissa; luonnon puro kairwetuksi wesiokaksi; luontosen metsä istutetuksi puistoksi. Lauset usein kuuntelewat mielusammin kuwakäkeä, joka seinäkelloissa tiimat huhuwi, kun elawätä metsäkäkeä; pitawät suorin kairwosojan kausniimpana, kun sinne tänne mutkistelewan luonnonpuron; asustelewat ennemmin istutetuissa puistoissa, kun luonta-

sestä metsässä — moni kiittää kaimowettänsä kaikilla hetelwesiä paremmaksi. — Oppineitten runoelmissa pilwi itsestään ei ala sataa, waan esinnä tehdään pilwi, jonka sitte annetaan sataa, s. t. s. oppinut runoilte ruwetessansa ensin kokee mielensä ja sydämensä sillä aineella täyttää, josta päätti runoella. Se työ hänelle miten luonnistuu, sitä myöten saapiki wälistä somempia, kauniimpia, wälistä sovimattomampia, kehnompia runolaitoksia. Vielä on seki oppineille haitaksi, että kun nuoruudesta alkain harjottawat itsiänsä moninaisten ainetten tutkinnoissa, usein unehuttawat ne, jotka lapsuudesta oikein tunsiwat, eiwätkä aina opi uusia täydellisesti, waan puuttuwaisesti tuntemaan. Niin itsen kielenki kanssa. Sen elämä luonnollisuus tahtoo kirjalliseksi kankuudeksi muuttua; se ei taipu ajatusten ja mielen mukaan sentkään wertaal, minkä kieli niitä tawallisesti woipi seurata. Sitte semmoisina oppineet kuitenki moninaisuutta rakastawaiset miljon ottawat runoillaßensa aineita, jotka ilman olisimat paremmat, kullon teeskentelewät mielenwäikutuksia ja ilmisaattawat ajatuksia, jotka myöös olisimat paremmat ilman ihmisluonnossa löytymättä. Tätä emme nyt kuitenkaan sano yleensä kaikista oppineitten runoista. Tosin löytyy niidenki seassa toisinaan luonnon sittämiä, kauniita, joiden ei ollenkaan tarwitse kansanrunoin rinnalla häweta. Myöös woittawat ne muotonsa moninaisuudella kansanrunot, niinkun istutettu puutarha woittaa puitensa moninaisuudella luontasen metsän, waikka metsä muuten on suurempi.

Mikä siis on kansanrunoissa se omasuus, jossa enimmästi tekorunoista erotaksen? — Se on luonto ja teeskentelemättömyys; sula mielen ilmoitus ilman mitään salaa-

matta, mitään ulkoa lisäämättä. Tämän luonnollisuutensa ja yksinfertasuutensa tähden on myös oppineiltaki kansanruno kaikkina aikoina arvoissa pidetty. Greikalaiset, wanhanaan aikaan kaikista siivistyneimmät, kokosivat suurella huolella kansanrunonsa yhteen, ja nykyaikoina on pian kaikki siivistyneet kansat samalla huolella ja rakkaudella niitä kohdelleet. Niin rajamaasammeki Ruotsissa, jossa vielä esiwaltaki äskettäin on käskenyt alhasemmissa kouluissa niitä lukea. Warahinen ei siis taida olla'kaan Suomen runojen ja laulujen unohtuksen tieltä korjaaminen. Jopa ei warahinen, waan walitettawaksi kylläki myöhänen. Monta niistä kauriimmista on jo iäksi päiväksi kadonnut ja monta näihin aikoihin säilynyttä katoaa päivä päiväältä, wuosi wuodelta, polwi polwelta, entisten jälkeen, jos niitä ei kohta ja täydellä toimella sitä ennen korjata. Enemmän osan tästä kokouksesta olemma wanhoilta waimoihmisiltä saaneet ja he owat aina lauluinsa lomaan, uusia muistutellesansa, sanoneet: "kun olisitta tulleet nimen tyttöaikoinani, ka silloin niitä olisi keräytynyt; silloin niitä laulettiin paljoki, waan unohtuneet owat jo muistosta, kun nuori kansa niitä ei enää laula, muita omia rentutuksiansa parempana pitäen."

Se on Suomen Karjalassa, jossa näitä lauluja nykyaikoina enimmästi lauletaan, ja mainittawimmia siinä kohdassa owat Lieksan, Ilomantsin, Riteen, Lohmajärwen, Sortawalan, Jaakkiman ja Kurkijoen pitäjät. Kolmannessa kirjassa löytyviä wirsilauluja taas enemmin lautetaan Wenäjän, kun Suomen Karjalassa, ehkä kyllä kumpasessaki, eikä aina eriwirsiä, waan yksiäki. Sawosta on jo enim osa kadonnut niin

lauluista, kun wirsistä, tuitenki vielä siksi jälkinuistoa niistä ollen, että helposti nähdään, niiden sielläki ennen muinaan tutumpia olleen. Pohjanmaalta, Hämeestä ja muilta paikoilta Suomessa niitä enää tuskin muistokirjakaan entisestä olostansa tavataan. Laulu kyllä ei ole häwinnyt, ei Savosta, eikä muualta Suomessa, vaan on muuttunut, joko hengelliseksi wirsiksi eli maalliseksi toisenlaatuisiksi. Hengellisiä wirsiä laulellaan, paitsi luterimattomia arkkivirsiä, wanhassa ja uusissa wirsikirjoissa, Sionin wirsissä, Ahreniuksen juhlawirsissä ja uusissa kirjoissa. Ne ovat kaikki prantätynyt, ja sen tarwitsewatti olla, sillä niitä olisi muuten waitiampi muistaa, kun kansanlauluja, koska kieli ja ajatukset niissä tavallisesti eivät ole selviä, vaan enemmin eli vähemmin sekawia kumpasetki — Maallisia nykysemmän ajan lauluja on usiammasta laadusta. Kantailla ja Hämeessä niitä osittain käännetään ruotsista, osittain tehdään uusia, vaan ruotsin mukaan, taikka muuten entisestä Suomen laulusta poikkeawaisesti. Muutamia niistä tavataan jo ulommafski Sawoon ja Karjalaan lewenneenä, joissa myös itsisäki toisinaan uusia lauluja siihen laatuun ilmautuu. Ne ovat enimmästi pranttaamattomia monilla erinäisillä nuoteillansa. Syntymäpaikoillani etelä Suomessa ja tuli viimeistäki joka wiides wuosi uusia lauluja entisten siaan. Entisiä uusien ilmautesa ruwettiin wanhantapaisina pitämään ja saivat unohtua. Niille uusille tuli pian sama wuoro eteen. Niinoastaan muutamia, joko aineensa eli nuottinsa tähden muisteltiin katemmin. Pitäjän suutarit, räätälit, sepät, niffarit ja muut mestarusmiehet olivat niiden lewittäjiä, usein tekijöitäki. Käyteeffi panem-

ma tähän muutamia semmoisia lauluja. Joka tahtoo, niistä myös saapi tilasunden tutkia Suomen nykyaikoina vallan ottavata laulua entisen rinnalla ja oman mielensä mukaan parahiten arvella kummanki somuudesta ja muista etusuukfista.

1. Kreiwin sylissä istunut.

Minä seisoin forkiällä nuorella,
Wiheriäisessä lakkossa;
Näin, näin minä laiwan seilaawan,
Kolme kreiviä laivalla.

He laskiwat laiwan rannalle,
Käwit maallen astumaan;
Ja se nuorempi kreiveistä kaitista
Läli miyyä kihlaamaan.

Hän otti formuksen formestaan,
Ja se oli kultänen:
”Katsos nyt, minun piitani ihana,
Sinä saat tämän formuksen.”

”En ota mitkä ouoilta formusta;
Mua kielsi mun äitini.” —

”Ota pois, pane formus formeesi,
Sitä ei näe äitisi.”

”Mihin panen nitä nyt tämän formuksen,
Ettei minun äitini nää!” —

”Sano: lakkossa tuolla kun kävelin,
Tämän formuksen löysin mä.”

”Ei neuo sa minua walehtelemaan,
Sen äitini ymmärtää;
Paljo parempi on minun sanoa:
Olin nuoren freiwii sylisä.”

Ja se ilta oli lämmin, ihana,
Ja linnut ne lauloiwat,
Keto allansa kaunis ja wihanta,
Kukat keolla kaswoiwat.

Liffa istui freiwinsä sylisä,
Moni muistui mielehen;
Yö joutui ja päivä oli laskenut,
Hän nukkui freiwii wierehen.

Amulla koska liffa heräsi,
Hän oli ihan yksinään;
Pois oli laiwa lähtenyt rannalta,
Pois freiwii wierestään.

”Woi, woi mua waiwaiista piifaa!
Kuinka onneton nyt minä lien;
Ota pois meri, wie tämä formusti,
Mitä tällä mä käesäni teen.”

”Nyt näen mä sen ehkä myöhään,
Että muita hän rakasti,
Minun jätti surusani itkemään,
Ja wiekkaasti wiettelä.”

2. Petetty nuorkainen.

Nuori mies kihlasi morsiamen,
Otti oman kullan,
Meni sitte vieraille maille,
Lupasi pian tulla.

Oli hän siellä vuotta kaksi,
Oli kolme vuotta;
Kulta luuli ksolleheksi,
Läinquit ei enää outtaa.

Nuori mies tuli vierailta mailta,
Tuli hän kotiansa,
Meni kultansa kartanohon,
Lerwehti kultoansa.

Nuori mies tuli vierailta mailta,
Meni kultansa luoksi;
Kulta se tuosta waljeni
Ja we'et silmistä juoksi.

"Missis kultani waljenit,
Et ole niinkun muinen?" —

"Läytyipä minun waljeta,
Kun minull' on kulta toinen."

"Toiseen olen vihittynä,
Kihlat toiselta saanut;
Toinen minua toivotteli,
Toisen kanss' olen maannut."

Kulta se tuosta surkutteli,
Paniin pahoilensa,

Erokirjan kirjotti
Ja antoi kullallensa. —

”Kirjan nyt minä kirjotin
Ja annan sinulle tässä;
Et nyt kauan enempi
Mua näe maalimassa.”

Weti hän miekan terävän
Ja painoi itsensä läpi;
Weri lähti wuotamaan,
Kun wäkewä wirta käypi.

Tästä mahtaa jokahinen
Panna mielehensä,
Kuin se tekee pahasti,
Joka pettää ystävänsä.

3. Morsiamen kuolo.

Illalla istuttiin istumella,
Murehest' ei mitänä tietty;
Wa rallalla ra, wa ralla ralla ra,
Murehest' ei mitänä tietty.

Nuori mies sai sitte kirjasen,
Ett' oli kultansa fairas;
Wa rallalla ra j. n. e.

Näwi hän sitte kammariin,
Puki siellä parahimmat waatteet.

Meni hän sitte tallihin,
Siellä oli walkia ruunaa.

Otti hän kultasen satulan,
Hopiaisten folkien kanssa.

Satuloitsi walkian ruunansa,
Sitoi ne hopiaiset solet.

Läski hän sitte ajamaan,
Ujoi seitsemän penikuormaa,

Yhtenä kumiina kesäsenä yönä,
Kun moni makiasti nukkui.

Tuli hän wiheriähän lehtohon,
Kuuli kun lintuset lauloi.

"Mitä te linnut niin surusesti
Täällä nyt lauleletta?" —

"Sitäpä linnut me surusesti
Täällä nyt laulelemma:

Sairas on nuoren miehen morsian,
Kohota jo kuolla'ki taiti."

Ujoi hän wähän matkaa etemmä,
Kuuli hän kellojen soitwan.

Kysyi hän kellon soittajalta:
"Kellenpä kelloja soitat?" —

"Kuollut on nuoren miehen morsian;
Sillen mä kelloja soitan."

Ujoi hän wähän matkaa etemmä,
Näki hautoa kaimettawan.

Kysyi hän hauan kaimajalta:
”Kellenpä hautoa kaimat?” —

”Kuollut on nuoren miehen morsian;
Sillen mä hautoa kaiman.”

Ujoi hän wähän matkaa etemmä,
Luli appensa kartanohon.

Näki hän ruumiin liinattuna
Makaawan lautojen päällä.

Ne postket ennen ruusunpunaset
Oliwat nyt walkia kun liina.

Katseli kalwehia kaswoja,
Ja walkehia postkia kanssa. ←

”Ne oli ennen ruusunpunaset,
Nyt owat ne walkia kun liina.”

Rupesti hän sitte itkemähän,
Itki seitsemän wuorokautta.

Seitsemän wuorokautta itkettyä
Kuoli hän kaheksannella.

Kuollut se sitte hauattihin
Kuollehen morsiamen wiereen.

Siellä he lepeämät wierekkää,
Herääwät taiwaassa ferran;
Wa ralla ralla ra, wa ralla ralla ra,
Herääwät taiwaassa ferran.

4. Belifurmaaja.

- ”Mistä tulet, kustas tulet,
Poikani ilonen?” —
- ”Merenn rannalta, merenn rannalta,
Mitini kultanen.”
- ”Mitä sieltä tekemästä,
Poikani ilonen?” —
- ”Hewostani juottamasta,
Mitini kultanen.”
- ”Mistä on selkäsi saween tullut,
Poikani ilonen?” —
- ”Hewonen huiskasi hännällänsä,
Mitini kultanen.”
- ”Mistä on jalkasi wereen tullut,
Poikani ilonen?” —
- ”Hewonen polkasi ranallansa,
Mitini kultanen.”
- ”Mistä on miekkasi wereen tullut,
Poikani ilonen?” —
- ”Pistin weljeni kuoliaksi,
Mitini kultanen.”
- ”Mintähen sinä weljesi pistit,
Poikani polonen?” —
- ”Mintähen naistani nauratteli,
Nuorini kultanen.”

”Minne nyt sinä itse joutuit,
Poikani polonen?” —

”Muille maille vierahille,
Muorini kultanen.”

”Minne heität taattosi wanhan,
Poikani polonen?” —

”Mieron werkkoja paikattokohon,
Muorini kultanen.”

”Minne heität maammosi wanhan,
Poikani polonen?” —

”Mieron rihmoja keträttököhön,
Muorini kultanen.”

”Minne heität naisesi nuoren,
Poikani polonen?”

”Mieron miehiä katselkohon,
Muorini kultanen.”

”Minne heität poikasi nuoren,
Poikani polonen?” —

”Mieron kouluä kärsiköhön,
Muorini kultanen.”

”Minne heität tyttösi nuoren?”
Poikani polonen?” —

”Mieron karjoja kaitsekohon,
Muorini kultanen.”

”Koskas sieltä kotihin käämyt,
Poikani polonen?” —

"Konsa korppi valkenewi,
Muorini kultanen."

"Koskas korppi valkenewi,
Poikani polonen?" —

"Konsa hanhi mustenewi,
Muorini kultanen."

"Koskas hanhi mustenewi,
Poikani polonen?" —

"Konsa kivi ween päällä pyörii,
Muorini kultanen."

"Koskas kivi ween päällä pyörii,
Poikani polonen?" —

"Konsa høyhen pohjaan painuu,
Muorini kultanen."

"Koskas høyhen pohjaan painuu,
Poikani polonen?" —

"Konsa päivä syänyöllä paistaa,
Muorini kultanen."

"Koskas päivä syänyöllä paistaa,
Poikani polonen?" —

"Konsa kuuhtu kuumasti polttaa,
Muorini kultanen."

"Koskas kuuhtu kuumasti polttaa,
Poikani polonen?" —

"Konsa tähet taiwaalla tanssii,
Muorini kultanen."

"Koskas tähet taiwaalla tanssii,
Poikani polonen?" —

"Konsa kaikki tuomiolle tullaan,
Muorini kultanen."

5. Onneton nuorukainen.

Ah moi kuinka kauhaasti suru waiwaa mieltäni,
Kun mun täytyy lähteä ja tänne jättää kultani!

Sinun luontosii lempiä on syämeni sitonut,
Sinun kaunis katsantosi kowasti mun wänginnut.

En mä sua, kulta liffa, taia koskaan unhottaa,
Enkä muien tyttöin päälle taia koskaan katsahtaa.

Paljo ennen sinun kanssasi juon ma wettä wirraasta,
Ennenkun ma muien kanssa joisin olutta tuopista.

Nimesi mä kirjottelen hopyahan, kultahan,
Kuwasi mä kättielen syämeni pohjahan.

Sinussapa syämeni kiini riippuu ainian,
Sinuapa ainoats minä aina rakastan.

Kaihen hywynytesi eestä sinua ma kiitän nyt,
Waiikka usein wäärin tein mä, et sä mua heittänyt.

Waiikka tuhat, tuhat kertaa mieleesi olen rikkonut,
Minusta sa kuitenkaan et ole pois luopunut.

Eikä ajat, eikä waiivat taia meitä erottaa,
Eikä maailman esiwallat wäliämme wierottoa.

Tieän kyllä, että kaikki soisit minun sortuvan,
Soisit myöskin sinun pois puolestani luopuvan.

Mutta ystäväthäs ele koskaan pois, unhotat!
Muistaa mahat aina häntä, waikka omi laukana.

Laiwaan Herran meiat vielä kerta yhteen auttawi,
Waikka moni sen nyt kyllä mahottomaksi luulewi.

Wielä wiheriässä lakkossa ma kanssasi astelen,
Kukat ynnä ruusut kaikki sinulle siellä taittelen.

Wielä wieresäsi ferran ilosena istunen,
Surut, huolet, waiwat kaikki mielestäni heittänen.

Nyt mä laannen laulamasta — hyvästi nyt kultani! —
En woi laata suremasta, waikka päätän wirteni.

Jos nyt joku tietä tahtoo, kuka laulun tehnyt on,
Niin se oli nuori poika — Nuorukainen Onneton.

6. Toivoton rakkaus.

Syämestäni rakastan sua elinaikani,
Jos kohta onki turha jo kaikki toiwoni.

Et kyllä itse luvannut mua koskaan heittää näin;
Waan köyhyyteni tähten mä hyljättyksi jäin.

Sä syämesi annoit ja jälle pois otit,
Toiselle rakkautesi minusta wieroitit.

Jos kirjotella taitaisin minä rakkauden sen,
Joka minua nyt waiwaa ja polttaa sydämen. —

Se rakkauen kipinä, joka syttyi rintahan,
Ei taia ennen sammua, kun pääsen hautahan.

Kuin aurinkoinen loistaa taivaalla palava,
Niin kaunis myös se rakkaus oli meissä alkava.

Nyt khyneleeni vuotaa, sen kaikki näkewät,
Ja päiväni on pitkät ja koviin ikävät.

Joka ystävänsä mistaa, suru sille saan jää;
Woi sitä suurta tuskaa ja sitä ikävää!

Kuin linnut ohjapuisissa kauniisti laulelee,
Niin suru sydäntäni kovemmin kaiwelee.

Ja kukat kaikenlaiset kukoistaa keolla,
Waan ei ne anna mulle tuskiassa lepoa.

Ah kuhn otan tieni ja kusta levon saan,
Kun sinä mun nyt hyljästit ja heitit fuolemaan!

Moni se kyllä luuli mun suotta itkewän,
Ja käski kaiken huolen mun pois heittämään.

Waan kuinka ystäväni mä taian unhottaa? —
Ei koko maailmassa ole toista semmoista.

Nyt laammen laulamasta, wirteni lopetan;
Sinulle hywin kaikki käteesi toiwotan.

7. Kultani kukkan kaulana.

Kultani kukkan, kaulana kukkan,
Saiman rannalla ruikuttaa;

Ei ole ruuhia rannalla,
Joka minun kultani kannattaa.

Ikävä on aikani, päivät on pitkät,
Surutont' en hetkeä muista'kaan;
Voi mikä kienee tulkutkaan,
Kun jo ei kultani kuulu'kaan!

Toivon riemu ja autuuden aika
Suruani harvon lievittää;
Rintani on kun järmen jää —
Kukapa sen wiimenki lämmittää? —

Kotka se lenteli taivahan alla,
Gorsa se souteli aalloilla;
Kulta on Saiman rannalla,
Lähteä ei tohi tuulelta.

Tuuli on tuima ja ankarat aallot,
Ruuhet on rannalla pienoiset;
Ruuhet on rannalla pienoiset,
Kultani formet on hienoiset.

Ele lähe kultani aaltojen valtaan! —
Aallot ne pian sinun peittäisi.
Sitte ei suru mua heittäisi,
Ennenkun multaki peittäisi.

S. Kultaansa ikävöivä.

Tuoll' on mun kultani, ain' yhä tuolla,
Kuninkahan kultasen kartanon puolla;

Woi minun lintuni, woi minun kultani,
Kun et tule jo!

On siellä tyttöjä, on komioita,
Kultani silmät ei katsele noita;
Woi minun lintuni, woi minun kultani,
Kun et tule jo!

Kukat ovat kauniit, kaunis kewät-aamu,
Kauniimmat kultani silmät ja haamu;
Woi minun lintuni, woi minun kultani,
Kun et tule jo!

Pinnut ne laulawat soriällä suulla,
Soriampi kultani ääni on suulla;
Woi minun lintuni, woi minun kultani,
Kun et tule jo!

Hunaja ja mesleipä mäkialle maistaa,
Kultani suti sekä huulet on toista;
Woi minun lintuni, woi minun kultani,
Kun et tule jo!

Woi koska näen minä sentki ilopäivän:
Kultani siwullani kulkewan ja käywän!
Woi minun lintuni, woi minun kultani,
Kun et tule jo!

Syyß tulee etehen ja kesäpäiwä rientää,
Waan minun kultant ei tule sentään;
Woi minun lintuni, woi minun kultani,
Kun et tule jo!

Tule, tule kultani, tule kotipuoleen,
Täiä jo menehynki ikävään ja huoleen;
Woi minun lintuni, woi minun kultani,
Kun et tule jo!

9. Merille lähtewä.

Hywästi kultaseni, hywästi kultani! —
Mun lähteä nyt täytyy pois kotimaaltani.

Mun täytywi nyt mennä merille kulkemaan!
Ja sinua, en tieä, jos näen milloukaan.

Lahella laiva pieni minua outtelee;
Se mulla kotimaani ja tuttawani lie.

Se kotimaani mulla ja tuuli kultani,
Ja aalto armahani tahikka — surmani.

Jo ennen monta miestä se meri petteli,
Ja monen kullan silmät wesille jätteli.

Waan ekkös mua surko, jos ehkä kuolisin;
Sä suotta kaottaisit ikäsi kaunihin.

Kun tuulet kuolleheksi, tee risti rantahan,
Ja aallon luomat luuni ne peitä santahan.

Ja ota pieni ruusu ja laita kaswamaan,
Käy sitte kesäilloin wälistä katsomaan! —

Kun ruusu kannihisti kesällä kukostaa;
Se rakkauteni kuwan eteesi muorvostaa.

Hyvästi vielä kerta, hyvästi ystävä!
Ei suremaan nyt auta, waan täytyy lähteä.

10. Turwaton.

Onneton olin minä ollessani,
Onneton tähän kylään tullessani;

Onnettomaksi olen minä luotu,
Ei ole minulle ilopäivää suotu.

Turwoa ei ole siellä, eikä täällä,
Enempi kun linnulla lentonsa päällä.

Maalima nämä nyt paljoki waiwaa,
Ja minun eteheni kuoppaa kaimaa.

Ystäväni on myös ynsiäksi tullut,
Kun hän on maaliman juttuja kuullut. —

Kuule'pas kultani, vielä sana yksi:
Kuinka tulin minä näin hyljättyksi?

Kuka sinun eksytti rakkauen tiellä? —
Tule, tule kertaki luokseni vielä.

Muistatko muinen kun marjassa käytiin,
Ahosilla istuttiin, leikkiä lyötiin? —

Päivä se paisti ja pienet kukat loisti;
Kufatti ne ketosilla iloamme toisti.

Linnut ne lauleliwat metsien päällä;
Meistä he laulowat siellä ja täällä.

Ei ole ajat enää, niinkun olit ennen,
Entiset ajat ovat olleet ja menneet.

Entinen oma kulta ei enää hoia;
Niin se mun heitti kun pienen linnun poian.

Toivoni raukesi, meni juuri tyhjiään,
Ei ole mulla nyt ilopäivää yhtään.

Enkä mä itselleni näin luulla käyvän; —
Käiväni kestää kuolemapäivään.

Olen ma kun tyyhkyneen wierahalla maalla,
Lentävä lintunen taiwahan alla.

Olen ma kun ofalla warpunen pieni,
En tieä kuhun otan matkan ja tieni.

Nuoruusikä rientää ja aikani kulkee;
Jopa noista waiwoista wäsymyksi tulee.

Päiväni päättyy ja elämäni katkee,
Multa se mureheni peittää ja kätkee.

11. Kultaansa surewa.

Sitettää ja surettaa ja huoleksi tahtoo tulla,
Muill' on koissa kultasensa, eikä ole mulla.

Minun kultani kaukana ja kaukana se kakkui;
Yksin täytyy maata mennä, yksin täytyy nukkua.

Minun kultani kaukana ja kauas taissi mennä,
Eipä sinne pienet linnut iäsfänsä lennä.

Kunpa se pieni lintunenki sanoman nyt toisi,
Suru menis mielestäni, parempi mun oisi.

Lennä, lennä lintu rukka, puhu fuullakseni —
Käivittö sinä kullan maalla, näittö kultaseni.

Sano, kuinka kullan maalla aamu armas koitti;
Iloisnako elettihin, waiho suru woitti.

Mitä näit sä muutaki ja näittö vielä senki,
Jos oli kaikki terwehet ja kulta liitatenki.

Tule jo kulta tälle maalle, tule poika kulta,
Ettei tulis turha'an tämä ikä nuori multa.

12. Syljätyn suru.

Hoi on, hoi on, huolettaa ja hulluksi taian tulla;
Kultani on wallattuna, jos' oli ennen mulla.

Wesi wuotaa silmistä ja suru syämen kairvaa —
Woi nyt tätä ikävää ja tätä suurta waiwaa!

Tämä wiikko on pitempi, kun koko mennäwuosi,
Eikä festä silmätkään, kun paljo wettä wuosi.

Mausikoita mennäwuonna kullalleni poimin,
Nyt on mulla kokonansa toisenlainen toimi.

Ei nyt enää, ei nyt enää kesämarjat anta,
Minun kultani rakkaus on ruostunut kun rauta.

Kuinka taisit kylmetä, kun lämmin olit ennen,
Kallattelit, laulelit ja aina tulit tänne.

Kuin ka taisit narrata'ki köyhän miehen lasta;
Köyhä mies on elättänyt pienestä kassikasta.

Mitä ompi rikkautesi rakkautta vastaan? —
Maast' on kulta kotosiin ja syän' tainwahasta.

Jos en minä olis silmiäsi nähä'känä saanut,
Niin nyt oisi syämeni lewosansa maannut.

Nyt on syämeni surunen ja itku kyllä kestää,
Enkä löyä lepoa ma maalimasta mistään.

Mielä löyhän lewontki ja riemun sekä rauhan,
Jos ei täällä; toki löyhän tuolla puolen hauan.

Eikä kauan kestä'känä, ennenkun ma kuolen,
Heitän tänne waiwani ja surun sekä huolen.

13. Glenkatsottu.

Pois pitää mennä ja hyvä kylä jättää,
Ei nyt enää tämän kylän tytöt anna kättä.

Mikä lie mun kullalleni, mikä mennyt mieleen,
Ei nyt enää haastattele, eikä istu wiereen.

Sinä olit oma kultani, olit monta vuotta,
Mitäspä nyt wierastuit ja hyljäst mun suotta?

Waan en huoli surra'kaan, en kannu suurta huolta,
Ei se taia tyttöin tähän tämä poika kuolta.

Mikä on mun ollessani nuorena poikana aina? —
Menen merimieheksi ja elän sillä lailla.

Kuule'pas nyt kulta liffa, kuinka minä weisaan:
Lähem poies Suomen maasta, muille maille reisaan.

Kauppalainwat seilaawat Turun salmen suulla,
Sinne otan matkani ja siell' on lysti olla.

Taikka menen Rysän maalle, kauas Wenäehelle,
Enkä tule ikänäni tähän kylään jälle.

14. Karjalan neito.

Minä olen Suomen neito, Suomen koria kuffa,
Moni poika minua jo houkutteli hukkaan.

Ruusku ei oo kauniimpi, kun tyttö Karjalassa.
Eikä toista tarwita, kun olen maalimassa.

Minä tyttö, kaunis tyttö, kun mun pojat näkee,
Huoli syttyy syämehen, mieli naia tekee.

Kaunis tyttö, siivo tyttö, siivoit nimen kannan,
Empä minä joka pojan halata'kaan anna.

Enemmän mä mielestäni itsestäni tykkään,
Poies, poies wierestäni kehnot pojat lykkään.

Synniksi sitä sanotaan ja syntipä se lienee,
Nuoren tytön ruvetella kehnon pojan wiereen.

Pian on se tyttö raukka tullut kunnialta,
Joka kerran heittäytyi noien poikien maltaan.

Pojilla ja susilla on yhtäläinen mieli,
Eusi ei wirka mitänä, pojill' on liukas kieli.

Poika puhuu kauniisti litan sängyn eessä,
Mesi, maito kielessä ja myrkyt sydämessä.

Niin on poika pitiän luona kun halmeheissä halla,
Pian poika piika raukan hempeyden tallaa.

15. Poika ja tyttö.

P o i k a.

Sen mä olen laulanut ja laulan kaikkein kuullen:
Tule tänne liikka kulta, anna suuta mulle!

T y t t ö.

Kerran anto nätti liikka kehnon pojan suuta,
•• Heti muuttu halvaksi, kun heittolitan luita.

P o i k a.

Pikka kulta, liikka kulta, liikka kulta vielä!
Et hän toki halaamasta minua nyt kiellä!

T y t t ö.

Silkkisaalin rinnalla se ei pastihuiwi pääsää,
Eikä kelpaa kehnot pojat tätä tyttöä vastaan.

P o i k a.

En ole juuri tietäjä, en ole iso noita,
Waan kun näen nätin litan, vielä mä sen woitan.

T y t t ö.

Atkoja saapi halata ja se ei haittaa mitään,
Ei saa tyttöihin koskea, hävetä poisiin pitää.

P o i k a.

Toinen lampi on syvämpi ja toinen matalampi,
Toinen liffa on kovempi ja toinen antavampi.

L y t t ö.

Kyll' on noita poikiaki wiientoista sarttii,
Mont' on wiety katsomahan Wiaporin porttii.

P o i k a.

Liffoja wieään kuormittaisiin Lappeenrannan kouluun;
Siell' on päiwät paremmat kun mustilaisen joulu.

L y t t ö.

Suomen poikia saatellahan ruunun ankkuripajaan;
Siellä lyöwät rauan päälle, kiwimuurit rajaa.

P o i k a.

Tämän kylän pienet piikat kuffuwat kun kät,
Hännällänfä häwäsewät koko poikawäen.

L y t t ö.

Tämän kylän nuoret tytöt kaunihisti kaswaa,
Huulet on kun hunaja ja spu kun sula raswa.

P o i k a.

Niin on tämän kylän tytöt, matala kun kaali,
Silmänalus sininen ja posket punamaalii.

L y t t ö.

Tämän kylän litat on kun mesimarjan kuffii,
Poikia juoksee joukottain kun töpihäntä huffii.

P o i k a.

Tämän kylän likat on kun rupasammaikoita,
Noita pojat telliwät kun terwatallukoita.

T y t t ö.

Likat käywät kunnialla, kun kaaste heinikossa,
Pojat juowat, ryperwät, kun sika rapakossa.

P o i k a.

Ennä ole tehno poika, humalainen hullu,
En' ole piikoin piikkaksi ma tähän kylään tullu.

T y t t ö.

Kesäilta kelwoton sen kerran näytti julki,
Kuinka pojat pohmelossa pitkin kylä kulkki.

P o i k a.

Kesäilta, kaunis ilta, senki näytti kerran,
Että pojat käweli ja eleli kun herrat.

T y t t ö.

Kesäilta kelwoton se laitti kerran niinki,
Että pojat pohmelossa puuttu suohon kiini.

P o i k a.

Pojat makaa kammarissa pumppulipaiallansa,
Likat saunan lattialla mustalla warrellansa.

T y t t ö.

Likat makaa aitaasansa werkawiitan alla,
Pojat pitkin pihoa ja tallin lattialla.

P o i k a.

Pikka parat aitoisansa monta yötä walwoo,
Ikäwisjä itkewät, kun suttten pennut ulwoo.

T y t t ö.

Eikoill' ompi onnen aika aiwan ihanainen,
Pojill' itku, kuitutus ja elo tuhmanlainen.

P o i k a.

Miune tytöt juotuisiawat, jos ei pojat korjais? —
Sään kaiken itkiswät, visiwat toisen orjat.

T y t t ö.

Mitä tuosta hyötyisin, jos huouon pojan naisin? —
Wiinanjuojan, mieron ruojan, tuskan, ristin faisin.

P o i k a.

Moni tyttö, siwä tyttö, hawatfi sen hiljaan,
Että jo oli joutununka wanhan piian firjaan.

T y t t ö.

Tämä wuos' on tämmöistä ja toinen wuos' on toista,
Waan ei tälle tyttärelle wiinanjuojat loista.

P o i k a.

Wanha piika harnajapää se on kun telkkä tiellä,
Mykättää ja mäkättää sen kowan ilman eellä.

T y t t ö.

Emmä ole wallan wanha, enkä walkan nuori,
Een nyt saatat sawa'ki: sinust' emmä huoli.

P o i k a.

Minä poika, kannis poika niinkun merikaisla,
Et sä löyä Suomen maalta toista tämänlaista.

T y t t ö.

Jos oisi wiina puuttunut jo wiittä vuotta ennen,
Disit kyllä tyttöjä saawa, naiset waikka kenen.

P o i k a.

Piiat pirun riivatut ne pojilta wiinan estää;
Pojat herran sunatut ne juovat minä kestää.

T y t t ö.

Siit' on pojilla surua, kun wiina paljo maksaa;
Eikat itsensä elättää, kun työtä tehä jaksaa.

P o i k a.

Ele sinä likan ruoja minua nyt pilkkaa, —
Wielä minun taskusani hopiatti hilkkaa.

T y t t ö.

Poika rahansa menettäwi olwehen ja wiinaan;
Työt ei pane rahojaan, kun silkkihin ja liinaan.

P o i k a.

Woi kun olen joutunutki näien liffain warwiin,
Näistä emmä muuta saa, kun monta mieliharmii.

T y t t ö.

Mahoit olla tulematta, olla kotonasi;
Ei sua tänne toiwottu, ei tietty tuloasi.

P o i k a.

Ei nyt auta, ei nyt auta, ei nyt auta mitään,
Luotu olen lähtemään ja lähteä mun pitää.

T y t t ö.

Toi saati lähteä ja parempi oisi ollut,
Kun et oisi ollenkana tähän kylään tullut.

16. Wihaawa ystävä.

Oli minullaki ennen ystävä,
Nyt on mulla wihamies.

Toinen istuu jo kultani sylissä,
Toinen suuta jo antelee.

Kuinka taitat nyt mua wihata,
Kuin ystävät olimma? —

Kuinka taitaa silmäni katsella
Toista kultani sylissä?

Näin suurella syämeni surulla
Nimeäs minä muistelen.

Näin suru minun syäntäni waiwaapi,
Pois ei lähe mielestä.

Woi jospa se rakkauen kipenä
Nyt wieläki eläisi!

Ja Herra nyt tälläki hetkellä
Sinun mieleesi kääntäköön!

17. Petetyn kironus.

Kirotut olkoot formet, joill' owen awasit,
Kirotut käsivarret, joilla minua halasit!

Kirotut kaks' jalkaa, joill' olit astuwa,
Kättesi myös kirottu, jolla koskit minua!

Kirotut kanssa silmät, joilla minua katselit,
Kirottu wiekas kieli, jolla minua wiettelit!

Woi suurta surkeutta, johon olin joutuwa! —
Kukas sen niin nyt käywan olis tainnut uskoa.

Kun saisin pienen paatin, aalloille lastkisin,
Ja koko kotimaani iäksi jättäisin.

Tahi saisin pari laantaa ja maata pikkuisen,
Mullassa maatakseni uneni ikuisen.

18. Nauru ja itku.

Ustelin kaunistä kangasta myöten,
Heliätä rannan hiekkoa myöten.

Poro minun pölysi polwilleni,
Heliätä hiekkoa helmoilleni.

Menin minä siitä siskoni luoksi,
Sisko se ulos mua wastahan juoksi.

Siskoni wei mua kamarihin käymään,
Toi sitte ruokaa ja läski mun syömään.

Söin palan eli puolen arvoltani,
Kysyn minä siskolta armastani.

"Armahasi ei ole ollutna täällä;
Maata'pa taitaa marjojen päällä."

Kävin minä armasta katsomahan,
Sisko se sirollani astumahan,

Armahani makasi paarten päällä,
Silkkinen waate oli silmien päällä.

Sisko se käski minua nauramahan:
"Taiat sa toisenki armahan saaha."

Olisinpa nauranut armastani,
Waan empä jaksanut itkultani.

Suu minun nauro', syämeni itki,
Weet ne wieriwät poskia pitkin.

Weet ne wieriwät poskia myöten,
Kulki kun wirrasa koskia myöten.

19. Mannalla itkejä.

Läksin minä kesäyönä käymään
Sihen laksoon, kussa kuuntelin päiwää,
Kussa lintuset laulaa,
Metsäkänaitki ne pauhaa,
Ja mun syämeni etsi lepoa ja rauhaa.

Katsoin minä alas wetten puoleen,
Näin rannalla tytön kanniin ja nuoren,

Joka istui ja itki,
Katsoi aaltoja pitkin,
Ja hän oli surullinen joka hetki.
”Mitä itket sä raukka rannalla yksin? —
Ja sun silmistäsi weet wieriwät nytkin.
Mitä tuska ja waiwa
Sinun syäntäsi kaiwaa? —
Ei anna syänyölläkään hoivaa.”

Hän wastasi: ”sepä suru mua waiwaa,
Kun ei koskaan tule takasin se laiwa,
Jossa kultani kulki
Poikki aaltojen julki,
Minun jätti ja surun syämehen sulki.

Jo nyt outellut olen wiikko kaks
Suuri tyhjään, näy ei tulewaksi;
Mitä mahtanee olla! —
Jopa taisifi kuolla,
Wain on wanfina meren toisella puolla”

Ja hän katseli wähän aikaa vielä,
Näki aalloilla pilwen punertawan siellä; —
Pilwi ei ollut wainkaan,
Lunsi kultansa laiwan —
Ylistetty nyt luoja maan ynnä taiwaan!

20. Warpusen olut.

Näin minä unta maatesfani,
Warpusen panewan oltta;

Munankuori oli kuurnana,
Ja tuohta hän ruukasi polttaa.
Ja koska hän oluensa valmiiksi sai,
Hän itsensä siitä nyt humalaan joi,
Ja pani ala räystähän maata.

Räystähän ala hän nyt makasi
Ja synkiähän unehen waipui,
Kissa hänen nukutissa kohtasi
Ja käpälällä selkähän tarttui;
Warpunen unestansa hawasi,
Kun kissa häntä repi ja raateli,
Ja kuolema ahisti häntä.

Warpunen itkuhun puhkesi
Ja rukoili hartahasti:
"Ei kissa kulta nyt minua syö
Ja tapa näin surfiasti!"
Waan kissa se hänelle wastasi näin:
"Ei wainen sun warpunen hywin nyt käy,
Sen olen minä näyttävä kohta."

Kissa se käpälätään kohotti,
Ja warpunen tuiskahti tuuleen:
"Panin minä kerta wähän olutta,
Sen sanon minä kaikkein kuulten;
Waan kun ei siitä tullut parempaa,
Kun että olin henkeni kaottaa,
Niin olkoonpa viimeinen kerta."

Kun warpunen pois oli lentänyt,
Läksi kissa häntä tarwottamahan;

Hei ennen eivät menneet
Poies polskasta keskun;
Illosesti riemusesti hei hyppivät sillon.

Sitä muistakame kaikki,
Parikunnallemme ratki
Hoivotella, toivotella, siunausta Jumalalta,
Joka ensin itse wiisui
Awiotäskyn sääsi,
Ewan pienen pani wiereen Adamille paratiisui.

Perillisiäki kanssa
Jumal' aina armostansa
Heille suokoon, ynnä tuokoon kaswamahan kaunihisti,
Hywyessä, siweyessä,
Jost' on kunnia heille,
Maalimalta, kaiffialta, ilo enfeleillä kanssa.

Sitä toivotamme wielä,
Ettei Herra heiltä kiellä
Ujallista, tawallista, mitä tarwitsewat täällä
Hengen eloks, wälimenoks,
Kun on ruoka ja juoma,
Waate werho, talo kerho, sekä tarpehia muita.

Jumal' Abrahamin juuri,
Isakinki Herra suuri,
Jatopinki, jokasengi, anna parillemme tälle
Siunausta, suojellusta,
Häät, tuskat poies poista,
Pitkää ikää heille lisää hywän terweyen kanssa.

Ja kun päätywi Herran
Tämä elo, nimeen Herran,
Wajawainen, tukalainen, tämä wähä ajan waihe;
Elo toinen, parempainen,
Jumal' anna taiwahassa,
Muuttumaton, puuttumaton ilo enkelien kanssa.

22. Laulu, olut ja wiina. *(Korhosen lauluja)*

Köytywi kultaa kupiksi,
Jos talonpoika tahtoo,
Hopeeta housun napiksi,
Ken kaluksi sen katsoo;
Köytyy myös sanoja wirsiksi,
Kun etempätä etsii,
Ja laitlewi lauluksi,
Kunoiksi tehä wiitsii.

Waan aina tulee warota
Ne monet wäärät wärsyt,
Ettei lafi sua sakota
Ja päne pahat reisut. —
Niin sääpi laulaa helistä,
Ett' oikein seinät soipi,
Oluttä juoa wälistä,
Kun kallo kantaa woipi.

Se mielen tanssin taiwuttaa,
Antaa myös wähan woimaa;

Kyll' uni muuten uuvuttaa,
Jos wälill' ei saa hoiwaa.
Ja teki neiet naitawat
Sen fernahasti suotta,
Myös ootta yhtä taitawat,
Jos itse wähän juotta.

Miehellen ei myös mitään tee,
Jos ryyppyn, kaks'i ottaa,
Waan kolmas mieltä koittelee,
Ja neljäs älyn woittaa;
Wiinasta ei tule wiisaus,
Kun sitä paljo ryyppää,
Waan kewyt luonto, kerkeys,
Sen kanssa olla pyytää.

23. Nutkanen matka.

Läksin hevosen ostoön,
Senti kowaan kostoön;
Oli mulla rahoja sätti,
Tuli sitte ilta ätkin,
Tahottiin minua tappaa,
Rahani poies lappaa,
Minä pääsin pakoön
Wahwan waaran rakoön.

Yhyin sitte yhteen kylään,
Senti sangen hywään;
Menin yhteen taloon,

Senti sangen jaloon;
Menin ulkoa tupaan,
Ilman muuta lupaa.
Sanoin mie: hyvä ä iltaa,
Putosin pääni siltaan,
Ramppasin oven ramppii,
Uloin sitte tanssi;
Panin sätkini naulaan,
Uloin sitte laulaa.

Minä perässä makaa,
Ei hän unesta lakaa,
Heräsi toki tuosta,
Uloin minulle haastaa:
"Mistä sinä olet miesi?" —
Minä sanoin: "Hiisi tiesi."
Sanoi hän minulle hiljaan:
"On meillä alla sillan
Kellari syvä ja suuri,
Sinne on murhattu juuri
Ennenki monta miestä,
Kui ei pääsyt pois eestä."

Niin minä talosta karsin,
Matkalle heti marsin,
Yksinäni halkioisin,
Luskinpa tien minä löysin.
Lippasin sitte linnaan,
Saksa kanssa rinnan;
Saksa se minulle sanoi:
"Duto sinun miesi jano? —

Osta wiinaa sarkka,
Maksaa kolme markkaa;
Dlutta tuopin täysi,
Niin saat hyväksi pääsi.”

Marakatti pöyältä katsoi,
Päälleni rännätä tahtoi;
Minä häntä jalalla potkin,
Ruoskalla selkään sutkin.
Läksin sitte kotihin tuolta,
Tiell' olin nälkään fuolta;
Waan tuli talo wahwa,
Siin' oli jalo rahwas.
Emäntä ruokaa laittoi,
Keipeä pöyälle taittoi,
Söin minä mahani täyen,
Läksin sitte kotiin käyen;
Siit' oli mieleni paha,
Roswot oli wieneet rahan,
Enkä mä hewoista saanut;
Parempi kun oisin maanut,
Dlunna ajan senkin,
Pittänä päässä penkin.

24. Neion walitus. *)

Eipä mene mielestäni,
Eikä muistosta murene,

*) Eikä tämä Neion walitus jo ennestäänki löytyy edellä nimitetyssä Topeliuksen kokouksessa melkein yksillä sanoilla prantattyna,

Armas ihana aika,
Jona laulun ollen laissa,
Pitku piikana wisersin,
Glossa ihanan linnun,
Leipojaisen leikitsevän,
Tuolla pilvien yvellä,
Wapana waiwatonna.

Wapaa waiwoista yweni,
Tuuwin ennen tuulen lailla,
Kiiätin kipunan lailla,
Lennin lehtona lehossa,
Perhosena pyörtänöillä;
Mehun maistelin mafian
Kukan kultasen kupista,
Hopealta hohtawaisen.

Istuin ilona aholla,
Mehumiellä mättähällä,
Istuin kuffana keolla,
Lempeästi leikitellen
Suloisten sifarten kanssa,
Tywenesti tuuwitettu
Tuulen hengeltä, tulewan
Metsestä mantereesta.

Lewon kuwana leholla
Nukuin nurmilinnun lailla;

niin emme kuitenkaan ole tahtoneet, emmekä tainneet sitä tästä nykyajan runoelmanäytteestä erottaa, koska se paremmin kuin moni muu todistaa, wanhan kansanrunollisen sulon wieläki hengissä olewan.

Rauha rakkahin rakensi,
Siirsi wierehen siansa,
Eikä untani uhanmut
Huolilla heräjäwillä,
Näillä suurilla suruilla,
Powea nyt polttawilla.

Empä tieä, enkä taia
Selkeästi selwitellä,
Mitä juoksi mieleheni,
Mitä aivohon osasi
Niwan ankara ajatus,
Mitä syytyi syämeheni
Tuli ennen tuntematon.
Kun ma vuotta wiisivoista
Olin jättänyt jällelle,
Nousi nousulla nisäini
Suihtu outo syämeheni,
Huoli uusi huiwin alle,
Pullistuwahan powehen.

Niin nyt on tukala tuwaassa,
Mieli raskas mantereessa;
Löyä en armoa aholla,
Enkä lehossa lepoa,
Eikä omni ofsapuien
Uusi mustan warjon alla.
Waiwa waiwuttaa lewolle,
Waiwa waiwaapi uneni,
Waiwa herättää walolle,
Uuen päivän paistehelle.

Tuolla sytövi, syänen
Peitetyissä pohjuoissa,
Toiwon tuli tuntematon,
Tuli outo ja tufala,
Jot' en saata sammutella,
Enkä rasti raiskaella.
Tuonne kiiuhtaa kiiuasti
Kaikki kieleni tarinat,
Tuonne aiwoni ajatus,
Tuonne suosio syänen,
Toiwon poluille pimeän,
Mhtahille aawistuksen,
Syämelleni suruisten,
Syämelleni suloiisten.
Kaikki kaikissa ajatus,
Yks' on aina aruollinen
Läyten taruettien seassa,
Yks' on tarue toiuottawa,
Syämelleni surunen,
Syämelleni sulonen.

Näistä edellisistä lauluista lauletaan niitä seitsemää ensimmäistä melkein yli koko Suomen maan, ehkä ei aina ja joka paikassa yhdellä tavalla. Karjalasta saatuja ovat laulut 8, 9, 10 — — — 15, 18, 23, joita kuitenki myös useampia Sawossa ja muuallaki Suomessa eritawoilla laulellaan. Hämeestä kirjotettuja ovat 16, 17; Uudelta maalta 19, 20; Sawosta ja Sawonrajafelta

Pohjanmaalta ja Satakunnasta 21, 22, 24. — Kuusi 1:mäisen laulun alkuvärsyä ja koko 2:nen laulu ovat ruotsinkielisten laulujen mukailemata *) ja melkein näyttää siltä, kuin olisi myös lauluilla 3, 4, 9, 20, ruotsalainen alkunsa, joka sama arvelu mikö ei sovi lauluhin 5, 6, 19. Viimeksi nimitettyä kuulimme lasia syntymäpaikoillamme lauleltavan, jota myöten sen olemma kokeneet korjaella muistostamme, kosi ei saanutkaan silloin kirjotetuksi.

Jos nyt tarkemmin tutkimme näitä nykysajan lauluja vanhan aikaisten rinnalla, niin ylipäänsä saatamme sanoa, että ovat kehnompia laadustaan, ei ainoasti kielen puoleksi, vaan muunki laulusommuutensa. Lyhyitä tawuita löytään usein pitkiä wenytyttynä ja pitkiä lyhyitten siaan pakattuina, jonka ohessa sanojen yksialanta (allitteratio) on sattumoisia. Tawallisesti on niissä myös paljo kattaistuita sanoja, jotka näistä näytteistä kuitenkin olemma kokeneet pois karsia, jossa työssä niiden monet toijunnot kokonaisemmillä sanoillansa ovat awuksi tulleet. Niin on muuki laulusommuus näissä kehnompi, kuin vanhan aikaisissa, ainoastaan nuottien moninaisuudella woittawat ja niiden pä tähden kyllä owatki niin tawallisiksi tulleet. Dittiasa laulusa ei pitäisi kumpasentkaan, ei sanan, eikä nuotin, yksipuolisesti wallita, vaan keskinäisessä sopusessa ja yhteydessä toisensa kansa elämän. Tästä yhteydestä owat nykysaikoina kuitenkin sana ja nuotti erinneet ja edellinen jäänyt oppinettien runoteelmisä melkein itsewaltiaiksi, jälkimäinen nykysisä kansan laulusisä. Sana ja nuotti, a-

*) Katso: Sw. Folkvisor af E. G. Gejer och A. U. Afzelius, 2:dra D. Ehm. 1816, p. 2 ja 212.

lusta sifaria, nyt useinki kaipaawat toistansa ja itkewät yksinäisyydestänsä / sanoen:

Rak's' oli meitä kaunokaiista,
 Emon tuomoa tytärtä,
 Vanhemman warustamata,
 Raksi siivoa sifarta;
 Käsiäkähä me kävimmä,
 Sormikkaha me sowymma,
 Kilpoa kiven etehen,
 Riinan riihuonehesen.
 Pois on mennyt meistä toinen,
 Toinen suuresti surewi,
 Itkewi ikänsä kaiken,
 Njan kaiken kaihoawi.

Syy siihen, että nuotti nykyisessä kansan lauluissa on sanan ylitse wallan saanut, on sama kuin kaiken miunki yhteisen elämän muuttumiseen entisestä laadustansa. Entinen yksinkertaisuus tawoisissa ja elämässä menee wuosi wuodelta alle ja paljitaan ulkonaiselta, silmään pistäwältä foreudelta; wanhanaiaset wahwät ja lämpimät, harmajat eli walkiat sarkakauhtanat uusilta, painetuilta, ohuilta, kehnotekosilta takeilta; honkaset, lujat, maalaamattomat seinät punasilta, ohuilta ja kylmiltä kyhäyksiltä; mustat, sawuttuineet kanteleet korioilta, kiiltäwiltä wiuluilta.

Kun siis tawat ja elämä muusfaki kohdassa owat muuttuneet, niin ei saa omdostua entisen laulunki muuttuneesta nykyseen, sillä laulut, jos owat luontasia, ei teeskelyjä, kuwaelewat aikoja, joina syntyiwät, yhtähywin, ja ehki paremmiin, kuin moninaiset muut kuwaukset. Ei

muiksi kun naurettavaksi tekeytyisi se, joka elettävätä aikaansa ei arwaawa, karsaasti katselisi kaikkia, missä ei ole entisen ajan muotonen. Kullaki ajalla on oma luontonsa, elämänsä ja muu olentonsa, eikä entistä aikaa saada takasin kääntymään, jos kuinka korkeista vedettäisi. Tätä emme nyt kuitenkaan sano nykyisten aikain ylistykseksi entisten suhten, waan ainoasti niiden wuoksi, jotka aina surewat entisen kuusen maahan kaatumista, eiwätkä arwaa, että wesaasta woipi uusi puu yletä, jos sitä ei jalkoihin tallata. — Niin nykyisestä Suomen laulustaki, ehkä kuinka kehuo ja wäähärwonen se onki, woipi parempi- arwonen laulu yletä, jos sitä taitawasti hoidellaan ja korjaellaan, ei kokonansa jaloihsa poikita. Wanhalla laululla on jo pian ikänsä eletty, ja uusi laulun wesa on kaswamassa, mutta moni toisi mielellänsä Ruotsista eli muualta täysikaswaneita puita Suomen laulutarhaan istutettawiksi, eikä odota wesan kaswamisesta, tähi ei arwaa siitä mitään tulewan, jonka tähden sen huoletta heittääki. Meidän toiwotuksemme on, että Suomen uusi laulu perustettaisi wanhain laulun kulmakiwille, waikkemme sentähden katso sopiwaksi, että koko rakennus tulisi sen entisen pian raukeawan, paikoin jo rauenneen, mukaseksi. Multimusten siaan woipi hyvin panna kiwijalan, erinäisiä huoneita so- pii wäljentää, akkunoita suurentaa, uloslämpiwä muuri kiukoan ja reppänän siasta raketa, koko rakennus korottaa ja wieläpä seinätki ulkopuolin punata. Ettei tätä uutta rakennusta wielä ole millään paremmalla onnella alötetty, sen todistaa ne moninaiset sekä mielettömät että kielettö- mät, niin hengelliset kun maalliset arkkiwuosit, joita wuo- si wuodelta joukottain ilmautui maahan. Sen todistaa

myös seki, että oppineitten tekemistä runoista ja lauluista ei ole mainittavasti mitänä kansan runoiksi ja lauluiksi ruvennut, johon, Suomen kansan lauluhalu muistellesamme, liehe, se ainoana syynä, että ovat ulommaksi kansan mielestä, tawoista ja ennen tutusta laulusta hairah-taneet, kun mitä kansa tuntisi omaksensa eli muuten woi-si omistaa.

Se on Karjalassa kahda'puolen waltarajaa, jossa talonpoikainen kansa, paremmin kun muualla oikian arwon-sa tuntewa, ei vielä ole herraswäen häntään tunkeunut. Siellä on vielä usiammilla wanhan aikasilla tawoilla arwon-sa, siellä, niinkun jo edellä sanoimma, wanhoilla lauluillaki pesänsä. Herroja kun sinne ei vielä ole joka mök-kiin asettanut, niin siitä on talonpoikainen kansa saanut wanhat tapansa rauhassa suojella. Vieläpä on itse her-raswäkiki, misä sitä siellä on, enimmästi siksi tottunut talonpoikaista elämää näkemään, ettei ylipäänsä tuomitse kaikkia kansan tapoja. Niin itse kansan lauluksaki. Mams-jellikki wälistä laulelewat niitä, eiwättä pelkää suunsa siitä pahaksi pilautuman, jos kyllä toisia löytyy sielläki, jotka pelkääwät. Usiamman olemma myös kuulleet kantelet-taki soittawan, ilman formiensa kuluntaa waromatta eli soittoa muuten talonpojastamatta.

Jo alussa tarpeeksi asti ferrottuamme Suomen erinäi-sistä runolaaduiista, emme enää huoli'kaan muista, kun näistä, nykysessä kokouksessa löytywistä, lauluista ja wir-sistä puheeksi ottaa. Olimalkasesti on näissä yksinäi-syyt ja surullisuus läpikäynnä aineena, ehkei kuiten-kaan niin, ettei toisinaan ilosempiki mielenlaatu ilmottai-site. Muuta nässä laulusa kuwailee tyttö surfeuttansa ja

sanoo olevan itsellensä ”paian päivistä pahoista, huiwit huolen kankahasta;” ja huolen kankahaksi voisi miitti ei koko tätä laulukokousta nimittää. Toimi niissä melkein yleensä on huolista kehrätty, kude erilaatunen ollen. Ne ovat verrattavia pilwiseen syyspäivään, jona aurinko harvoin pilvien lomasta paistaa pilkuttaa. Niistä sopii sanoa, mitä muuan laulaja itsestensä erittäin kertoo, sanoen:

Usein minun utusen,
Usein utusen lapsen,
Maassa mieleni makaawi,
Alla jalkojen asuwi,
Alla penkin pehtelewi,
Nurkissa nuhaelewi —
Miel' ei terwoa parempi,
Syän ei syttä walkiampi.

Eancinma myös yksinäisyyden olevan näissä altti havattavana, ja niin onki. Peräti toisenlaatuisia lauluja syntyy remusissa seuroissa ja muissa tiloissa, joissa ihminen ei tunne yksinäisyyttänsä haittaavaksi. — Mutta kun kuitenki ihminen luonnostansa ei rakasta yksinäisyyttä, waan kanssakäymistä ja seurasuutta, johon Suomen tytöillä ja pojilla, ynnä muulla maamme kansalla, kankana toinen toisista erillään asuulla, ei usein ollut tilasuutta, niin mielessään wetiwät koko luonnon seuraansa, kaikille turhimmille'ki aineille hengen ja elämän, mielen ja kielen kumwaellen. Niin usein pitawät puhetta ja kanssakäymistä lintuin, kalain ja muiden eläwäin, puiden ja kukkien, kiviin ja kantojen, järwiin, jokien, lampien ja muiden sellaiisten olentojen kanssa. Seuran kaipuussa saiwat niistä

joka paikalla lässä olevia ystäviä. "Jes' on tull' tultuani, päivä ennen nähtyäni," sanoo wieraalle maalle joutunut, ja tyttö miehelään lähtiesänsä, kun aawistelee, minlaiseksi syntymäkotinsa, hänen toiste tulleesänsä, olisi muuttunut, laulaa:

Muut ne ei minua tunne,
Kotihini tultuani,
Kun nuo kaksi kappaletta:
Alimmainen aian witsa,
Perimmäinen pellon seiwäs,
Minun piennä pistämäni,
Neitona witsastamani.

Samalla mielellä lohduttaa toinen kodista eroawa itsänsä, sanoen:

Vaištawi Jumalan päivä
Muualleki maalimassa,
Ei isosen ikkunoille,
Ei weikon weräjän suulle.

Muuan taas yksinäisyhtensä ikävässä haastattelee lintua seuraamaan tapaan:

Tule tänne, pieni lintu,
Pennä tänne, lintu rukka,
Haastele halusi mulle,
Ikäväsi ilmottle;
Mie sanon sinulle jälle,
Haastan mielihaitiani.
Sitte waihamma wajoja,
Rahentesten tuihojamme.

Minkä osan ottamisen ja kansafärswäisyyden onnettomasta tapauksestansa eikö anna tyttö moninlaisille eläwiksi ajatetuille aineille, kun laulaa:

Tuota saariki saneli,
Saaren rannat raukotteli,
Tuot' itki ihanat nurmet,
Uhot armahat walitti,
Nuoret heinät hellitteli,
Kuihutti kukat kanerwan,
Tuota piian pillamusta,
Emontuoman turmellusta; —
Eipä nouse nuoret heinät,
Ei kaswa kukat kanerwan,
Kaswa ei sinä itänä
Sillä tuhmalla siällä,
Kus? on piika pillattuna,
Emontuoma turmeltuna.

Ilmanko eläwiksi ja mielellisiksi saarta, rantoja, nurmia, ahoja, heiniä ja kukkia ajattelematta hän sillä tavalla taisi niistä lausua? — Ja samate se, joka salastia huoliansa haastellessa ei tiennyt kellen ilmottaisi, etteiwät kertoisi ulomma, wiimein kuitenki tuuman keksiwä, sanoen:

Menen metsähän mäelle,
Puhelen Jumalan puille,
Haaстан haawan lehtisille,
Pakajan pajun wesoille;
Ne ei kerro kellenkänä,
Kuihkaele kullenkana.

Saman ystävävyiden ja kansakärsiväisyyden, jonka a-
jatussensaansa luonnolta nautitsivat, osottivat sille tafasit.
Niin feti, joka eräästi ei tieten, minne mättäisi moninaiset
huolensa, viimein käsket korpin niitä poiskantamaan, lam-
pihin hukuttamaan, kuitenki waromalla, ettei weisi kalallis-
sihin wefihin, sillä:

Kalat kaiikki huolestuifi,
Ahwenet alas menifi,
Surret hauit halkiaifi,
Sären lillit liukeneifi,
Saiifi siikaset sarua,
Kaiikki mustuifi mujehet,
Hänen hoikan huolistansa,
Murehista mustan linnun. —

Mutta muita muistellesa elkäme unohtako kärkeä! —
Yli muiden lintujen ja muiden hengellisten eli hengetönten
olentojen oli kärke Suomalaisille rakas ja arwossa pidet-
ty — saman arwon wielä tänäpäiwänäki nautitsewa. De-
liko tämä tapahtuwa lyhyestä ajaстанsa wuoden kauniim-
milla päiwillä, taikka yksiaänisestä, erinäisiä huokauksia
kuwaelewasta kufunnastansa, taikka seurawajasesta elä-
mästänsä, johon Suomen kansa paremmin kun mihen
muuhun taifi omanki elämänsä werрата? — Urweloamme
myöten wähän itsekustati syystä. Tämän erityisen ar-
wonsa tähden kärke lauluissa usein muistellaan ja maini-
taan kauniimmilla nimityksillä: kultanen, hopyainen,
kultakielellinen, kultalintu, hopyalintu, hopya-
rinta, tinärinta, hietarinta, papurinta, Sa-
san mansikka, Wiron puola j. n. e. — Wähäonni-

set huoliönsansa toiwottelemat hänen kansafäröwäisyydestä kowemmin kuffuwan, tytöt millon kultia ja hopehia ynnä muita koristusaineita suustansa kukahtelewan, millon ilmottawan ajan, kuna naitaisiwat. Emoton orpo walittaa, ei enää käestätään iloa itsellensä emonsa kuoltua olewan, jos kuinka kuunteli ja kääntelisihen. — Käen kufunnasta pa Wäinämöinenki nauhat uuteen kanteleensa kuwasi, ja minkä osan käki ihmisten asioissa luultiin ottawan, osotetaan ehkä silläki, kun runossa asetetaan yksinäisillä sanoilansa koiwun latwassa Joukahaisen sisaren hukuntaa suremaan. — Mainitusta kaikenlaisille eläwille ja muille olennoille ajattelusta ihmistapafesta mielestä ja kielestä tulee vielä seki, että usein annetaan lintujen ja muiden eläwien eli hengetönten olentojen pitkiä kansapuheita wälillänsä pitää. Sillä tawalla istuwat linnut oikeutta, kissat ja hiiret, rewot ja jänikset, koiwun ja tuomen tyttäret tarinoiwat kaikenlaisia keskenänsä eli ihmisten kanssa. —

Moni ehkä katsoo aineita ja asioita, joiden kanssa näillä lauluilla on tekemistä, alahaisiksi, wähaarwosiksi, laulun ansattemattomiksi. Mutta niinkun ainaki kansanrunoissa tapahtuu, on myös näissä laulaja tutut, jospäiwäset aineet walinnut, ei niitä pilwistä eli muista korkeuksista tawotellut — taikka toisiin sanoen: tutut, jospäiwäset aineet ja mielenwakitukset owat laulajan laulamaan pakottaneet ja laulut siitä syntyneet. — Kansanrunoelmisissa mieli harwoin lentelee ylen korkealta pilwistä eli muualta semmoisja lauluaineita tapailemaan, joilla waan pilwisjä, ilmaösa ja tuulesösa onki kotimaansa, ja perustuffensa laulajan omassa mielesösa, silloin tawallisesöti olewaki paremmin tuttu pilwien, ilman ja tuulen kansö

sa, kun tämän marsinaisen elämän. Se joka halajaa runoelmia semmoisista ylähäijistä aineista, niitä elköön koskaan etsitä kansantekosissa! Niitä löytään semmoisten forkkia oppiusten teelmisä ja laitelmissä, jotka wierahia tälle jopapäiväiselle, alahaiselle elämälle, taikka sitä halpana pitäväiselle, siihen sitä syystä eivät puutu'kaan, waan mielenä lentimillä kohoten päätyvät viimein kumme'ki omisssa luvloisansa löytymihin parempiin maailmihin. He ovat liikawisaita, joillen ei kelpaa tämä nykynen Jumalan luoma maailma; sen pitäis heidän mielenä mukaan olla perätti toisenlaisen ja semmoiseksi kuwailuwatti. — Mutta se, joka paremman maailman puutteessa ajaksi edes tyytyy tähän oltawaansa, elettävänsä, joka myös halajaa nähdä, tuta ja tietää, milliseksi Suomen kansa sitä arwaa, eli tätä ennen on arwannut, milliset heidän mietteensä, toiwonsa ja yrityksensä sinä ovat, — sillä on näiden laulujen, ehkä alahaisisfaki; wähaarwosissa aineissa kylliksi miettimistä ja oppimista. — Muuten on muistettava, ettei minikään laulun somuus ja kauneus synny aineesta, waan aineen käyttämästä tahi mielen wapaasta liikunnosta aineita kuwatesansa. Alahaisista aineista ei siis seuraa, että lauluki olisi alahainen, eikä ylähäijistä toisella puolella laulun ylähäijyys; nimi ei pahenna miestä, jos ei mies nimeä.

Itse kirjotustapaki eli kuwauksmuoto näissä ei lentele niin forkkialle, kun muutamien muiden, esimerkiksi itäisten kansain runoelmissä. Wälistä kyllä wähän sibiinti laatuun, mutta ei tavallisesti. Se on jo mainittu lapsellinen luonnon ystäwyyt ja tuttuus, joka enimmästi kirjotustawanki muodostaa. Enempi kun ylisuuntaisuutta rakaste-

taan wertaussiin ja sanalaskuihin puettua muotoa. Usein tulee niiden kautta lyhyt kirjotus osottamaan laajoja ajatuksia, joista waan joku osa on oikein ilmoitettu ja enempi puoli ei muulla, kun jolla kulla sanalla, wertaussella eli sanalaskulla wiitottu. Niinwastaan tottuneet semmoisissa tiloissa näkewät ja keksiwät laulajan oikian mielenjuoksun. Usein sanotaan myös jotain peräti toista, kun mielessä makaa, waan sillä tawalla, että silloinki tottunut helposti arwaa oikian mielen. Monessa laulusessa on mieli ilman nähtävästä johdattua toisiin aineisiin kulkewa, joilla ei näyttäisi paljo yhteyttä ennenlausuttuihin kanssa olewan. Mutta tarkemmin tutkiesse löytään silloinki usein jostin porras niiden välillä. Ja jos ei aina löyettäisikään, niin muistakame, että se ilmanki ajattellessa on mielen luonnollinen laatu, usein yhtäkkiä kaikkinaisin aineisiin joutuwän, joista, jos kysyt jälestä, kuinka tulii sitäki ajattelmaan, et itsekään aina taida selwää saada. Kuinka monta tuhatta ajatusta sillä tawalla eikö wähänki ajan sisässa toisinaan ajellehda itsekunki päässä? Kuka woi niiden kaikkien juonnon ja toisen toisesta siitetyn yhteyden selwittää? — Tästäki kohdassa on siis laulaja yhteistä mielen luontoa seuraawa ja sanoilla kuwaawa ajatuksensa ilman warawaisuutta ja pelkoa, niinkun ne itse työssä ilmoitaksen.

Suomen laulun sulosuudesta emme nyt huoli'kaan omaa lausettamme ilmotta, koska näitä korjaellesamme waan olisimme tainneet liiaksi niihin rakastua, ja lausomme, jos ei olla'ki, kuitenkin näyttää yksipuoliselle. Se joka ennemmin halajaa erityisten mietteitä siitä asiasta lukea, kun itsestä lauluista kokea, lukekoon entisen, kaikista

kuulusimman kotimaamme professorin, H. G. Porthaanin erittäin Suomen runotaidosta laitettua kirjaa*) ; jossa läpensä ylistää Suomen laulun somuutta, kauneutta ja sulosuutta. Samalla tavalla ylisti sitä aikoinansa piispa Danieli Juslenius, lausuen: "Suomen laulun kauneutta ja waihattawaisista, sydämen liituttawaisista luontoa emme taida lyhyellä kertomisella osottaa, ja jos vielä taisisimmaki, niin ei kukaan uskoisi kertomustamme todeksi, joka ite ei ole saman laulun sisällisimmän luonnon kanssa tutuksi tullut. Se oikein tulwehtii niin lausettensa kun ajatusten somuudelta, ja ilman niitä runoa ei arwata miksiäkään." **) — Saksalainen tohtori H. R. von Schröter, joka kolmatta kymmentä vuotta sitte käänti ja präntättyi saksaksi muutamia Suomen runoja ja lauluja, nimitää runoistoamme ihmeteltäväksi laululähteeksi ja luulee sen kyllä itsestänsä ystäviä luoksensa wetävän, ettei tarwitse ja kaipaa hänen erityistä ylistystänsä. ***) — Kuitenki oli niin Porthaanilla, kun Jusleniuksella, Schrö-

*) *Ratso: H. G. Porthan, Dissert. de Poësi Fennica, part. V, Aboae 1766—1778.*

**) Mainittu piispa D. Juslenius on sama mies, joka suomenti Lutheruksen wähdän katekismon ja sitä seuraawaiset D. Swebiliuksen yksinkertaiset selitykset. Sanansa, jotka luetaan kirjansa "Suomal. Sana-Lugun Coetus," Eshm 1745, esipuheessa §. 16, kuuluvat: *ne jam de carmine quidquam dicam Fennico, cojus elegantia, vis commovendi animos, et affectus ciendi, hreviter enarrari neqvit: et si maxime id possem, fidem facerem nemini, qvi illius intima non penetraverit sermonis.* — — — *Figuris tam dictionum, quam sententiarum abundat, ut sine illis poësis non aestimetur.*

***) *Ratso enneni mainitum kirjansa esipuhetta, jossa ensimmäisellä sivulla luetaan sanat: "in unserm deutschen Vaterlande, das schon*

terillä ja muilla, jotka senlaisilla lauseilla runostoamme ylistävät, waan joku pieni osa siitä tuttu, eikä setään laus niin ja paras osa.

Ulkopuollista todistusta ei siis kaipaa'kaan laulumme somuudestansa, emmekä juri pelkää sen sisäpuollistakaan kaipaawan, jos ken sitä kysyisi. Mutta jos tapaisi lukija toisinaan semmoisiki paikkoja, joilla ei näyttäisi kyllin su-
loa, somuutta ja kauneutta olewan, niin ensiksi muistat-
toon, ettei ole'kaan yhden kaunis kaikkein kaunis, ja toi-
seksi elköön unohtako, mitä itse lauluin tekijät asiasta ar-
welerwat, sanden:

Eläte hywät imeiset

Luota ouoksi otelko,
Jos mie lapsi liion laulan,
Pieni pilpatan pahasti;
En ole opisfa ollut,
Seisonut sepon pajadsa —
Olen oppinut kotona,
Oman aitan orren alla,
Oman äitin wärttinöillä,
Weikon westoslastusilla.

Waan jos joku kysyisi, mintähden semmoisina, opis-
taan ja taidostaan eli muusta mahdistaan epäilewinä,
rupeawatkaan laulamaan, niin wastaawat wieläki laula-
jamme:

so viele ausheimische Gesangesströme liebend in sich aufgenommen,
hoffen wir, dieser wunderbaren Liederquelle eine nicht ungünstige
Aufnahme versprechen zu dürfen. Unseres Preises bedarf sie nicht
— sie selbst wird bald genug der Fremde um sich versammeln,
die auf ihr Kluschen hören. —

Emp' ois outo ollenkana,
Saattamaton saanutkana,
Kuvennut runon tefohon,
Waan tuli ksy ikäwä —
Se minun pari pakolla,
Sepä työnti työntämällä.

Saman sanoivat jo wanhuudestaki, taikka:

Kyllä huoli wirttä tuopi,
Mure wirttä muistuttawi,
Kaiho kantawi sanoja,
Mielalaset arveloita. — — —

Laulan hoikka huolisfani,
Ikäwisfani ilotfen,
Panen pakko päiwisfani,
Jott' on iltani kuluifi,
Namuni alimenisfi,
Huopeneisfi huomeneini. —

Ja sanotaanpa sanalaskunki tawoin: luotu on lintu lentämähän, huolellinen laulamahan. — Ei siis pitäisi kenenkään oudostuman sitä, jos toisinaan saastostansaki epäilewinä antautuvat laulamaan, kowalta ikäwältä, raskailta huolilta eli wielä muiltaki syiltä pakotettuna. — Peljättävästi on myös monen laulun kanssa aikain muuttuessa tainnut käydä, kun tytön kanssa, joka wanhemmillä päiwillä itsestänsä muistutteli, sanoen:

Oli mulla nuoto nuinen,
Oli nuoto miien rinnan,
Kun ma noikuin nuorempana,

Hersyin heinän karwallisena. —

Olin ennen, kun olinki,

Olin armas aikoinani,

Kaunis kasvinpäivinäni;

Olin kun omenatukka,

Zahi tuores tuomenkukka,

Zahi mansikka mäellä,

Puola polttokankahalla.

Jo kyllä kahdestiki tätä ennen olemma maininneet, misä näitä lauluja tätä nykyä enimmästi tawataan. Jos Karjala myös on heidän warsinainen ja ainoa synty-
mämaansa eli waan jälkimäinen piilopaikkansa, sitä vä-
listä olemma hawanneet kahta'alle ajateltawan. Ameri-
kan willit kansat pakewat tuo tuostaki Euroopalaisten
edestä synkempiin erämaihinsa ja nämät luonnon synnyt-
tämät ja kaswattamat laulut lienewät samalla tawalla ul-
koa maahan tulleen siivistymisen jaloista aina edemmä ja
edemmä wetäyneet, sillä lailla nyt ainoastaan Karjalassa
löytyen. — Talonpoikaset lapset jättäwät ilonsa ja lopet-
tawat leikkinsä lattialla, ujoistellen loukkohin rientäen, kun
herraswäkeä tulee tupaan; niin arwelisimma myös näiden
eli muiden samanlaatuisten lauluin yli koko Suomen mui-
naan leikkinsä lyöneen, waan sitte jo sanotusta syystä
nykyseen piilopaikkaan wäistyneen, entisestä olostansa muil-
la paikoilla ei paljo muuta, kun jälkiä yleensä käywissä
sanalaskuisa jättäen. Karjalassa owat toki siksä vielä
säilyneet, että, waikka kyllä wanhat ihmiset walittawat
niiden lapsuudensa armahien ylenkatseesta, niitä kuitenki
wielä kaikilla ijillä ja kaikissa tiloissa laulellaan. Lapsil-
la on erityiset laulunsä, nuorilla naimattomilla erityiset,

naineilla erityiset ja erityiset ikäluoilla wanhoillaki, paitfi mitä siitä laadusta on, että lauletaan yhteisesti usiammilla eli kaifiltaki. Samate on lauluja erittäin pojilla, erittäin tytoilla, erittäin miehilla, erittäin naisilla, erittäin ufoilla, erittäin akoilla. Yksipuolisuutta peljätessämme emme taista yhtä lajia näistä toistansa paremmaksi kättää. Jokaisella lajilla on oma sulonsa ja kauneutensa; niin esimerkiksi lastenki lauluilla; jotta luetaan tämän ensimmäisen kirjjan lopulla. Moni taitaisi niitä kehnommaksi arwata, kun mitä präänttiin toimitettaisi, mutta kuitenkin owat ne lapsilla niin rakkaat ja kauniit mielestänsä, etteiwät paljo muita lauluina pidäkään, kun semmoisia heidän mielenfä ja älynfä mukaan juoksewia. Se on itseensä hämmämentynyt wiisauus, joka lapsille muuta tarvitsekaan, kun mintä älytä woiwat, taikka joka katsoo sitä wesalle sopimattomaksi, että tuulen mukaan heiluu sinne tänne, eikä asu kun täysi puu jäykkänä, kankiana. Lapsilla on omat mielenfä, omat halunsa, omat työnfä, taitonsa ja laulusaki, ja sen mukaan pitää kaikkia heihin koskewia arwattaman. — Mainitut lasten laulut owat kun ensimmäisen luokka Suomen laulukouluksa. Semmoisia owat kaikfi parahimmat runoniekat lapsiundesfansa laulaneet, juuri niistä laulun luontoon tottuneet ja mieltyneet. Muu laulukoulu sitte on itseksellaki ollut, niinkun siitä eräs laulaja kertoo, sanoen: *)

Omat on wirret oppimani,

Omat saamani sanaset,

Tiepuoliista tempomani,

Risukoista riipomani,

*) Katso myös 9 laulu tässä ensimmäisessä kirjassa.

Kanarwoista kattomani,
Wesoista wetelemäni,
Kun olin piennä paimenessa,
Lassa lammasten keralla,
Metisillä mättähillä,
Kultasilla kunnahilla. —
Tuuli toi sata sanaa,
Tuhat ilma tuuwitteli,
Wirret aaltoina ajeli,
Lausehet wetenä wieri.

Muuta erityistä laulukoulua Suomalaisilla ei kyllä ol-
luttaan. Sillä waikka laulukouluistafi Suomen runoissa
ja lauluissa toisinaan muistellaan, niin niillä arwatta-
wasti ei ymmärretä muuta, kun mitä wieläki maassa on
tawallinen, että toinen opettaa toiselle laulun ulkomuistil-
ta laulettawaksi. Sillä tawalla ymmärrettävä lienee kyl-
lä seki toisessa kirjassa prantättävä laulu, jossa tyttö
kertoo pienempänä erälle akalle muutamia lankakeriä ja
rätšinän eli paidan laulun opetuspalkasta antaneensa, waan
jota tuhmuutta suuremmaksi tultuansa katuu, kun ilmanki
akkojen opetuksesta hawatti huoltensa kyllin wirttä jat-
kaawan, niillä samoilla sanoillansa sitä oikiata, joka pai-
kassa tilallista Suomen laulukoulua osottawa, josta jo
ehki kylliksi olemma edellisissä lehtilöissä maininneet.

Suomen laulun iästä eli wanhuudesta emme taida
muuta sanoa, kun että sen juuret katoaa menneisiin yli-
muistosiin aikoihin, latwa näihin nykyisiin aikoihin koskewa.
Niin näistäki tässä kokouksessa löytymistä monella kyllä
on suuriki ikä, ehkä wuosstuhansia seljässä, waan toiset

taas eivät ole kowin wanhoja. Wangittu pannu *) esimerkiksi ei woi olla vanhempi yhteistä wiinakielloaikaa kuningas Ryöstä III:mannen hallitessa. Kõiteren järwen rannalla eli pari vuotta sitte ja täitää vielä kolme wanha 80:vuotinen akka, Mateli Kuivalatar, joka muutamista muilta kerätyistä tyttöin lauluista, kun niitä hänen kuullaksensa luinma, sanoi: ”no vieläkö nyt sitä maassa muistellaan ja ken sitä teille lauloi? — Minä sen ennen nuorra tyttönä ollen tein.” — Ilkan ilman syytä entisestä lauluteostansa kehukseen emme usko’kaan, sillä siinäki iässä oli vielä hyvä laulaja ja toiseksi niitä tekemäksensä sanotuita tyttöin lauluja ei juuri laulettukaan Ilomantsia ja Rieksan rajakylä ulompana. Niinaki lauluin ikää tutkiessa luulisimma jonkun oswiitan niiden nykyisestä olopaikasta saatawan. Mitä laajemmalla usiammissa eripaikeissa kutaki laulua lauletaan, sitä vanhemmaksi luulisimma, ja enimmäiten lauletaan niitä laajemmalla, joilla on enempi toisjumoita. Tämä on ylehensä sanottu, ei sillä mielellä, että se sopisi joka ainoaan erityiseen lauluun niin yhdessä kuin toisessaki kohdassa.

Että Suomen laulutaito on kansan omituinen siittämä, synnyttämä ja kasvattama, ei ulkoa peritty, sen jo osottaa Suomen laulun omituinen muotoiki ja kaikki erityinen laulunsa toisista rinnalla kasvawista sifariستانsa, Ruotsin ja Wenäjän lauluista. Nuotilla ei ole paljo tämmöistä mielen suoria ja selviä osotuksia lauluksiansa, waan kun jostain laulawat, pukewat asian kertomatapaan, taikka tarinoiwat jostain toisesta, johon ajatuksessa itsiänsä

*) Katso 108 laulu I:mäisessä kirjassa.

wertaillewat. Heidän laulunsa paraasta päästä owat sitä laatua, kun wirsilaulut tämän kokouksen kolmannessa kirjassa, ehkä kyllä niidenki luonnosta paljo eroawaiset. Enimmäät Ruotsin kansanlauluista ei olekaan perijuurin kansan tefosia, waan ylhäsemmän osan kansasta, Ruotsin muinasen herraswäen laatimia. Kansa sitte taivoisfansa, siisteydesfänfä ja muussa elämässä herraswäen tawottawa pakkauksi tilalle, herraswäki siirtyi edemmä ja jätti tahallaan eli unohtuksesta laulut jälkeensä, jotka kansa omisti, korjasi ja säilytti — siitä niitä nyt kansanlauluiksi nimitetään, semmoisia enim osa ei alkunsa ollen. Omituisia, alkuperäisiä kansanlauluja Ruotsilla meidän tiedosta on ylen wähä, neki harwoin minkään werosia. Wenäjän laulu, ehkä wähä enemmin Suomen laulun sukulainen, kuitenki paljo erotaffen siitä, niin että, kun jo sanoimma, Suomen laulua ei taita muuhun, kun itseensä wererata, juuri tämä itseisyytensä sen wanhaa ikääki todistawa.

Wiron laulujen yhteydestä Suomen laulujen kansa olisi enemmin kirjottamista, kun mihin tässä esipuheessa aikauisimma. Ne alkunsa eiwät olleetkaan erotettuja wälillään, waan yksii lauluja, sitte kansan erotessa laulujenki toisistaan wieroten. Tämän eron jälkeen näyttää Suomen laulu, niinkun itse kieliki, paljo paremmin alkuluonnosfansa pysyneen, muuten on se myös kaikella tawalla taitawampi ja runsaampi Wiron laulua. — Muiden kausfempain kansain laulujen werralla wielä wähenmin rupeamma Suomen laulua tutkimaan, ehkä kyllä seki ei taitaisi sopimaton olla. Sen siasta panemma tähän näytteeksi eräitä muikalaiskansain lauluja, jolle kuitenki sitä ennen olemma kokeneet suomalaisen puurun antaa.

Seuraavalla tavalla sanotaan Lappalaisen mat-
kalla armahansa luoksi laulaneen. *)

Paišta päivä, armas päivä,
Paišta päälle Drra lammin,
Että kultani näkisin
Drra lammin laitehella.

Ei niin mäntyä mäellä,
Eikä kuusta kukkulalla,
Jonk' en latwahan kapuisi,
Kun waan kultani näkisin.

Dksat poies otteleisin,
Joka lehwän leikkoaisin —
Dksat kaikki karnihitti,
Kaikki lehwänsä lewiät.

Disko linnun lentoneuot,
Kohottimet kottalinnun,
Lenteleisin, liiteleisin
Drra lammin laitehelle.

Waan mitä miehellä minulla,
Kuta kurjanpäiwäsellä! —
Ei ole siipeä wariksen,
Jolla luoksesi tulisin.

*) Katso: J. G. von Herder, Stimmen der Völker in Liedern. Mün-
chingen 1807, siv. 104, jossa kirjassa myös seuraavatki laulut
saksankielisesti, siv. 102, 129, 170, 171 177, ovat tawattawat.

Jo olet wiiikon wuottanunna,
Kaiken kaunosen itäsi,
Siniisillä silmilläsi,
Metisellä mielelläsi.

Waan vielä sinun tapoan,
Wielä istun wieresäsäsi,
Waiikka minne'ki menisit,
Kunne'ki kulekseleisit.

Kowa on kahle, rautakahle,
Luja köysi, liinaköysi,
Rakkaus sitä kowempi,
Lujempi si'et syänten.

Estimaalainen (Amerikan kylmässä, pohjaisessa
maandääressä) ilmottaa surunsa ystäwänsä kuolemasta
tähän laatuun.

Woi minua mies poloista,
Kun nyt näen istumesi
Tyhjänä tuwasia tässä,
Usuntosi autiana.

Pois on mennyt ystäwäni
Pimiähän maanpovehen,
Muuttanut Manalan maille,
Käynyt Kalman kartanohon.

Jota ennen iltafilla
Wuotin iltani iloksi,
Nävin wastahan kujilla,
Koska kuulin kulkewaksi.

Tullut ei tyhjänä kotihin,
Tuli täyellä wenolla —
Ween koiria wenossa,
Vintusia liiatenki.

Joišta äiti joutusasti,
Keitti liemen ferkiästi;
Kuoan runsahan rakenti,
Laitti muille ja minulle.

Kun näki lähellä laiwan,
Punamaston purjehtiwan,
Oli luona ensimmäisnä,
Laiwan laialla lähinnä.

Ween koiransa korniat
Kanto kauppiaan katehen,
Loi parahat liinapaiat,
Kuolet rautaset nopiat.

Waan miös on nyt ystäväni! —
Woi kun muistuu mieleheni,
Suru särkewi syämen,
Huoli rinnan raatelewi.

Woi jos wierisi weteni,
Tahi itku irtautuisi,
Niinkun muilta muutamilta;
Ehkä huoli huopeneisi.

Zahi jos kuolisin minäki,
Raatusin katala raukka; —
Waan kuka kantaisi surua
Waimostani, lapsistani? —

Niin mahan majoilla näillä
Wielä wiipyä wähäsen,
Waihk' on mennyt mielestäni,
Ilo poikennut iäksi.

Lithowilaisen morsiamen laulu syntymäkodikanssa,
eroama, äitinsä jättämä.

Enkö jo sanonut äiti,
Sanonut sadinki kerroin:
Hanki tänne tyttö toinen
Kutojaksfi, keträäjäksfi;
Jo olen kyllin keträelllyt,
Kyllin kankaita kuellut,
Kyllin pesäyt pöytiäsi,
Kyllin laasäut lattioitta,
Kyllin kuullut äitiäni,
En kyllin anoppiani,
Kyllin heiniä haraillut,
Kyllin laitellut lappoja,
Kyllin kuffia keräilllyt,
Seppeleiksfi selwitellyt. —
Nyt ne ei kufat koriat.

Kanan päässäni kahaja,
Ei siniset silkkinauhhat
Paišta päivänpaisteheessa,
Eikä suortuivat soriat
Tuiski tuulesa isosti;
Kun tulen kotihin toiste,
Käyn lakisssa, en kufisssa.
Sitte laffini lawia
Wielä tuiski tuulessafi,
Kaulahuiwini foria
Kumottawi kuitamella;
Waan ne formukset soriat
Wakassa walittelewat,
Silkkinauhani siniset
Jtkewät itänsä kaisen.

Sikelialaisen ylistyslaulu kultafestansa.

Minne, minne mehiläinen,
Kunne kulkusi warainen? —
Tustin vielä tuntureilla
Namurusko alkeheessa.

Kukat kultaset, soriat,
Käikki vielä kaunihisti
Lepeäwät lemmešänsä,
Utusilla nutimilla.

Raste kanssa kaitinpuolin
Wielä wilkkuwi tukilla;
Etkö sure sulkiasi
Tulemasta turmiolle? —

Et sä sure sulkiasi,
Yhä lennät löyhyttelet;
Sano nyt matkasi minulle,
Kunne kuitenkin yrittit?

Mesikö mielessä sinulla? —
Jos ei muuta, jo sanonki,
Mistä saat mitatta mettä
Elinkautesi imeä.

Etkö tullut tuntemahan,
Näkemähän neioistani? —
Sill' on huulilla hunaja,
Sillä suu sulinta mettä.

Kennä sinne lintuseni,
Kule sinne kultaseni;
Sieltä saat simoa tyllin,
Sieltä määrättä mesjä.

Grekikalaisen tytön lauluja kultaansa ikämöidessä.

1.

En taia, äiti kulta,
Ma kangasta kutoa;

Mull' ompi outo waiwa
Syänalassa aina —
Tuo kehno Kirki rukka
Powea polttelewi.

2.

Kuu kulki matkoihinsa,
Samoite seitsentähti,
Jo yli puol' yön aika,
Ja minä raukka walwon
Yhäti yksinäni.

3.

Kaiikki anto armas aika,
Anto kesän, anto talwen,
Anto joulun, anto kehrin,
Anto riistoa, eloa,
Ystäviä ja iloa,
Anto pojan äitilleni;
Waan mitä minulle anto? —
Ei mitänä millonkana.

* * *

Tähän nykyseen Suomen laulujen ja wirsien kokoukseen olemma kokeneet saada kaiikki meillä tutut Suomen kansan wanhat eli vanhantapaset laulut ja wirret, niinkun Kalewalaan erottelimma kaiikki kertomarunot sitä laatua. Näin on Suomen kansan wanhoista runoelmista kaksi osaa tullut säilytetyksi; loihturnoista tulisi pian kolmas, jos, kuni toivomme, saataisiin prän-

tinalaseen forjuun edes neki niistä, jotka jo owat koottuna, joka työ ei kyllä ole'kaan huokeimmia toimittaa, jos mielittää saada kaikki suunnallensa erotetuksi ja siwotuksi. Väideltä laulujen ja wirsien erottaminen itsensä ei aina oje ollut niin kewiä, ettei toisinaan olisi kylliksi työtä jatkannut. Wirsi-runot wälistä ylikarkaawat loihiturunohin, samoite laulut, esimerkiksi toisessa kirjassa präntättävät metsä- ja sotaulut, jonka tähden niistä enimmäen, loihusekasemman osan olemmaki tästä kokouksesta loihurunoin sekään otettawaksi lykänneet. Toisella puolen yhtywät laulut nykysempiin lauluhin ja siinäki on raja usein tahtonut tulla sekawaksi. Mutta kuki tekee ja laatii työn ymmärryständä myöten parahiten ja niin olemma meki tehneet, emmekä pane tuota sisseenkään mielellemme, jos toisinaan olisi laulumaaat joku osa muualle jäänyt, toisinaan raja tullut ylitäydyksi. — Se nyt oli wastuksena koto tämän kokouksen Suomen runostosta erottamisessa; sama sekawuus on tahtonut sen eriosihinsa lastemisessa haitaksi tulla. Niin esimerkiksi tämän ensimmäisen kirjan lauluista owat paimens ja lasten laulut liketysten toinen toistansa, ja toisessa kirjassa löytywistä neitojen lauluista olisi muutamia taittu paimens lauluiksi eli naisten yhteisiksi lauluiksi toisilta lukea ja samoite joita kuita poikien lauluista arwata miesten yhteisiksi eli urosten lauluiksi, taikka wastahakaan. Niin kolmannenki kirjan wirsilaulujen kanssa. Moni taru-wirsi taitaisi toisilta arwattaa historiallisiksi, moni muinasuskonen pidettä taru-wirtenä eli wastahakaan. Niin usein muunki erottamisen ja rajottamisen kanssa.

Jo toistatymmentä vuotta olemma näitä keräilleet es-
rittäinki kesäsaikoina 1828, 1831, 1832, ja vuosina 1836;
1837 olimma näistä vuotta kerrassaan, Suomen Kir-
jallisuuden Seuran toimella ja kostannuksella, niin
näitä kun muitaki keräyksiä warten Wenäjän ja Suomen
Karjalassa wana Lapisfaki liikkeellä. Sitte siltä matkalta
kotiuttua olemma p̄tan heittämättömällä työllä näitä yksii
lauluja ja wirsii p̄rntin alle korjaelleet, sowitzelleet ja
suunnitelleet, enemmän osan sillä ajalla wähintäki neljä
kertaa uudestaan puhtaaksi kirjotelleet, waikkemme sittekään
mielemme mukaan ole kaikfia paikkoja oikein suunnallensa
saaneet. Waan tämän mainimma sillä mielellä ja toiwol-
la, etei puittuwaisiutta pantaisi huolettomuuden syyksi,
waan ennemmin muin saamattomuuden. Mainittuun niin
riittästi uudistettuun puhtaaksi kirjottamiseen on, paitsi muu-
ta, seki syynä ollut, että, kun työmme alla aina tulimma
waillinaisia paikkoja yhdessä eli toisessa kohtaa hawatse-
maan, syksyillä 1838 ja 1839 niiden tähden uudelleen läh-
simmä Karjalaan, josta myös kummallaki kertaa saimma
paljo lisäyksiä ja to sinnoita ennen koottuhin. Toisinoita
tosin onki haitaksi asti paikka paikoin kaswanut, waikka
tyllä olemma kokeneet kaikki joutawat, mielestämme mi-
tättömät, kerrassaan pois heittää. Niin muiden seassa
esimerkiksi semmoiset puhellaatutoisinnut, kun lenti, lensi;
lähti, läksi; saatto, saattoi, saatti; kaato, kaatoi,
kaati, kaasi; olen, oon, ouu; olemma, oomma, oum-
ma, olemme, oomme, oumme; mene, mähe, mee, mää;
pane, paa; minä, mie, ma, mä; sinä, sie, sa, sä;
hän, hään; me, myö; te, työ; he, hyö; tuo, toi, taa;
iso, isä, taatto, taatta; emo, emä, äiti, maammo,

mamma; sisar, sisko, sisko, sukku; weli, welji, weljyt welo, weio, weikko; minia, minja, minna, minna; wärttinä, wärttänä; lasa, lasna; kulkiesä, kulkeisa; sanonut, sanonu, sanonna j. n. e., joita erittäin merkitsemään waan ylen harwoin lienemmä hairauneet. Joka semmoisista ja muista poisjätetyistä toisinnoinsta tah- toisi tiedon, kyllä saapi sen käsikirjotuksistamme, jotka ai- omna äsken mainitulle S. R. Seuralle jättää. Toinen huolettavampi asia on se, ettemme aina ole tainneet osa- ta toisintojen seasta sominta ja parasta itse lauluun wa- lita, waan sen ssaan ottaneet jotain kehnompata, wähem- min sopiwata. Mutta mikä miöski olisi somin, sitä ei aina kästä ajattelemallakaan ja miettimällä; wälistä sat- tuu, wälistä taas pitää monenki paikan jäädä wähemmin walmiinnäköseksi. Jos jostus näistä lauluista tulisi toi- nen uusi laitos prantättäwäksi, niin pankoot ja sowitelkoot silloin toiset paremmin, itäskun ne, jotka joita kuita näistä ehkä ottawat ulkokiellelle kääntäöksensä, ennen työhön ru- wettuansa mahtawat silmäillä toisinnoinnita ja walita, mikä niissä saattaisi paremmin sanottu olla, kun itse päälu- wussa.

Jo näiden maineena olewien toisintojen paljous mah- taa wapauttaa meitä siitä luuloista, että olisimma näitä lauluja omilla laitoksillamme lisänneet eli muilla wierailla sanoilla parselleet. Emmekä siitä nyt wirkkaisi mitänä, jos ei ainaki, jotka kansanlauluja owat forjaelleet, olisi- tulleet saman luulon alaseksi. Ne, jotka owat tottuneet es- rottamaan kansanlauluin oman somuuden ja luontasuuden, myös kyllä helposti erottaisiwat, jos niihin mitä olisi ul- koa lisätty. Ei yksikään kukka ole arempi wierasta koske-

mistä suhten, kun kansanlaulut. Joku ainoa wieras sa-
na, jolla luultaisi parannettawan, useim pilaisi koko lau-
lun somuuden. Sen tietessä olemmaki aina waroneet, mi-
hin mitään lisäksi panna, ja waan aikaharwoin jonkun
poisjääneen sanan waillinaiseen paikkaan panneet, senti
useimmiten muistossa säilyneistä kuulluista — sillä paljo
olemma ainoastaan kuulleet laulettawan, erittäinki we-
simattoilla ja muissa tiloissa, joissa kirjotus ei syntynyt.

Näistä lauluista ei ole juuri yhtään, jota emme olisi
kansassa tawanneet, waikka onki joita kuita ennen prän-
tättyinä täydellisemmässä eli waillinaisemmässä tapailmis-
sa. *) Kun ne nyt kaikki olemma tähän yhteen liittäneet,
niin toiwommaki tämän laulukokouksen siinä kohdassa täy-
delliseksi, ettei tarwitse muualta pranttätyitä lauluja hakea,

*) *Katio: Pieniä Runoja Suomen Poljillen Katori, I:mäi-
nen osa, pranttäty 1818, jossa laulut I — — — VI, VIII, X
ovat tätä laatua, ja II:nen Wiklo, Upsalassa 1821, jossa samoi-
te laulut I — — — XI kuuluvat tähän kokoukseen. Näistä yh-
deksästätoista laulusta löytyy enin osa myös von Schröde-
rin, tämän esipuheen III:mannella sivulla, mainituksa kirjassa,
jossa päälliseksi tätä laatua tawataan 7 paimenlaulua, 2 jau-
horunoa ja Kojosen polan wirsi. Ne kaksi jauhorunoa myös
luetaan Worthaanin edellä (siv. LIX) sanotuksa kirjassa ja ovat
mellekin ainoat samassa kirjassa löytyvät wanhanlaiset kansanlau-
lut. Muutamia tämänlaatuisia olemma meki ennen pranttätyttä-
neet (siv. III nimitetyn) Kanteleen 2:sesä osassa, siv. 13—23,
33—72, kuin myöski kuunkausisanomain Mehiläisen vuosiker-
roissa 1836, 1837. — Ilman näitä pranttikirjoista saatuja apuja
olemma myös eräitä lisäyksiä kirjotettuna näihin saaneet Magis-
teri Matthias Aleksanderi Kasstreiniltä ja Akademian Oppilai-
feltä Johan Fredrikki Kajaanilta, jonka tässä kiitollisuudella
maininma.

joita tässä ei löytyisi. Ei ennen prantatyitä kyllä aseita tavata entisessä muodossaan, vaan wälistä toisinnossa, wälistä usiampaan erilaulun erimteenä, joka tulee siitä, että kun kehnommilla laulajoilta ennen lienee erilaulu- hin kuuluvia asioita ja sanoja yhteen laulettu, niin sa- wat sekä meiltä että muilta sillätawoin sekawasti prantä- tyiksi; vaan owat nyt tulleet paikoilleensa asetetuiksi ja järjestetyiksi sitä myöten, kun paremmat laulajat niitä lau- loivat eli muuten olemma älynneet. Tämä järjestämi- nen on usein kyllä hankalata työtä ollut. Erilaulajat yh- den laulun melkein aina laulawat usiampaan enemmän eli vähemmän toisistaan eriawään tapaan. Mitä muistaa sen täydellisemmästi, kuka waiillinaisemmasti, kuka vaan muutamia sanoja ja eräitä paikkoja tawottelewa, muiston- sa kehnotta poisjäawistä syyttelewa. Eikä sekään olisi niin suurena haittana, vaan kun vielä sen olessa useinki laulellaan niin sekawasti, että ystä sanoja ja paikkoja mil- lon wedetään yhteen, kousa toiseen lauluun, niin witeen, kuuteenki toisinaan; taikka kun ystä lauluja lauletaan niin eritapaisesti, että pian joka toinen wärsy on erinkaltanen. Semmoissa järjestäisä saapi kyllä wisusti mieltä ja tar- kata, kuinka kaikki saataisi parahimpaan sopuun keskenän- sä, ja ettei tulisi johon kuhun lauluun liitettyksi, mikä alku- ansa mahtoi peräti toiseen kuulua.

Ystä lauseita tawataan paikkapaikoin kahdesa eli usi- ammasfaki erilaulussa. Niistä ei tule meitä syyttää, taikka ajatella, kun olisimme hywästi woineet poisheitää ne ja neki sanat jostain laulusta, koska ne jo tawattiin jossain toisessa edellisessä. Sihen meillä ei ole ollut oi- leutta. Jos yhdessä laulussa jo tawattiin sanat: näillä

ranjoilla rajoilla, polosilla Pohjan mailla,
 taiffa: tällä iuhalla iällä, katowalla kannikal-
 la, taiffa: woi minä polonen poika, woi poika
 polon alanen, niin se ei estä, etteiwät saisi toisesfaki
 tawattaa. Semmoissa lauseita mahtoi jo ikiwanhuudesta
 käydä kun muitaki sananparsia kansassa, jonkalaisina
 helposti tulivat muuttumattomina milloin mihinki lauluun
 sekaumaan. Eikä ole ensinkään kansanlauluissa semmoinen
 asia kummiteltawa; tapahtuupa wälistä oppineittenki kes-
 kellä, että käyttäwät kun omiansa, mitä jo ennen on tul-
 lut muilta sanotuksi. — Erilaatu tägsen en sen asian kans-
 sa, että wirsilauluissa usein ferrotaan sana sanalta
 edellisiä, samassa wirressä olewia lauseita. Se on Suo-
 men wirsilaulun omaisuus, ja ken sitä ei kasso kauniste-
 waksi, toki katsokoon suattawaksi. Olisimma kyllä woineet
 wälttää, ettei semmoisia yhdesä wirressä sattuwia, us-
 ammaasti ferrottawia lauseita olisi enää jälkimmäisä siois-
 sa prantäty. Jos waan olisimma panneet ensimmäiset sa-
 nat niistä ja osottaneet toistenki seuraawan, niin olisi
 siinä tainnut olla kylliksi. Mutta toisinki puolin mieltien,
 ja koska niiden täydellinenki kertominen ei tule kirjan suu-
 runta lisäämään, kun kahdella, korkeinta kolmella lehdellä,
 niin olemma katsoneet sopiwammaksi, sillä tawalla prant-
 täyttää täydellisesti, kun lauletaanki.

Ustampi näistä lauluista taitaisi kyllä äffinäisempia
 lukijoita warten erityisiä selwityksiä tarwita. Niin esimer-
 kiksi tanssi- ja häälaulut niitä seuraawista tanssi- ja hää-
 tawoista. Jos aikaa ja tilasuutta saamma, niin kyllä miksi
 emme saata'ki jossain neljännessä kirjassa wadsta semmoissa
 selwityksiä toimittaa, waan näihin kolmeen olemma pal-

jaat laulut siltänsä toimittakeet. Kuitenki aiomma kolmannen kirjan lopulla kaikki oudommat sanat selwittää. Paikkoja, joista itsekuki laulu olisi saatu, on työläs ja mahdotonki nimittää muulla tavalla, kun minä jo olemma tehneet tämän esipuheen VII:männellä ja VIII:sannella siwulla, koska harvoin onki joku laulu täydellisesti yhdestä paikasta ja yhdeltä laulajalta saatu, waan usiammilta paikoilta ja usiampain laulannasta nykyseen muotoonsa kaswanut.

Kyllä kymmenellä ja vieläki usiammalla, wähä toisistaan eriävillä nuoteilla laulellaan näitä lauluja eripaikoilla. Muutamat vielä silläki lisäelewät nuottitapoja, että ensisti joka wärsyn toisesti ferrottua, eli ilmaanti kertomatta, panewat joita kuita erityisiä sanoja jälkeen, taikka kertowat vielä kolmanneesti loppusanat itsestä wärsyystä, jotta tulee esimerkiksi seuraawiin tapohin laulettawaksi.

Ruwetkasme, rohjetkasme,
Kauniissa joukossa,
Elkäs ääntämme häwetkö,
Kauniissa joukossa,
Waihk on lapset laulamasfa,
Kauniissa joukossa, j. n. e.

* * *

Dmpa mulla kultanenkki,
Dmpa wainen niinki,
Sen punasen päiwän alla,
Dmpa wainen niinki,

Sinisukka, saapasjalka,
Ompa wainen niinki,
Werkawästi, sarkatakki,
Ompa wainen niinki,
Palttinapaita, pumpulihuiwi,
Ompa wainen niinki,
Keiffatukka, liippahattu,
Ompa wainen niinki j. n. e.

* * *

Suru tuli Suomen maalle ;:
Ai, ai Suomen maalle,
Suru tuli Suomen poikasille ;:
Ai, ai poikasille,
Jitku pitkä piikasille ;:
Ai, ai piikasille,
Mure musta wanhemmille ;:
Ai, ai wanhemmille j. n. e.

* * *

Ompa uskonut olisi ;:
En wainen oliss,
Waiiff' oiss sata sanonut ;:
Waiiffa sata sanonut,
Luhat suuta tunnustanut ;:
Suuta tunnustanut,
Luhat kieltä kertoellut ;:
Kieltä kertoellut j. n. e.

Tämmöinen wärsojen wälittäminen erisanoilla juuri osottaa jotain kansassa siinnyttä eli sifiawätä halna, entisestä yksinkertasessta laulunuo-
tiesta poiketa, moninaisempia saada, ja on kun joku porras entisten ja nykyisten laulunuo-
tien wälillä. — Muutamilla muillaki kansoilla, esimerkiksi Hispanilaisilla, Greikalaisilla, Wenäläisillä, on ulkonaisen rakentonsa suhten Suomenlaatussa nelimitta runoja, joita myös mahdetaan laulaa, waan joiden nuotit meillä owat tuntemattomat, ettemme taida niitä Suomen runonuotin rinnalla tutkia. Emmekä vielä tunne os-
mista Suomenkaan nuoteista, kun jonkun pienemmän osan, koska niitä ei ole keltään paremmalta soittoniekalta kerätty. Sen waan tunnenma ja tiedämmä, että Suomessa löytyy kansan seassa paljo erityisiä, usein kylläki kauniita, luontoa waiikutawaisia nuotteja, joita ei toki pitäiskään ilman keräämättä ja korjaamatta heittää! *)

Karjalassa, Sawossa ja Pohjanmaalla, joissa erittäinki Karjalassa wanhoja kanteleita vielä pidetään ja kanteleen soittoa rakastetaan, laulellaan näitä lauluja toisinaan kanteleen äänen awulla, s. t. f. laulaja laulaa ja soittaa yhdessä. Kanteleella oli ennen wanhaan oma haltianeitsensä, jota Kantelettareksi eli Kantelehetta-

*) Tästä esipuheesta löytyvien nykysempien laulujen, kun myöski muutamien wanhojen runonuottien soittonuokasen järjestämisen on Herran laulun-opettaja Fredrik-August Chrström hywäntah-
festi toimittanut. Jos niissä olisi jotain erehdystä eli muuta wlkaa, esimerkiksi että laulettaisiin kauniimma-
sti, kun näissä soit-
totawoissa on osotetuksi saatu, jota muutamista nuoteista kyllä pel-
käämmäki, niin siitä ei tule häntä syyttää, waan meidän huonoa,
usein pettäwäistä soitto- ja nuottimuisstoamme.

refsi nimitettiin. Kun hänen huolensa kanteleesta jo on vähennyt, ja kohta taitaa peräti loppua, niin toki toivommati hänellä nykyaikoina siks joutoa olewan, että ottaa nämät laulutki huostaansa, liiatenki, kun jo entisessä wiraasansa lienee niiden kanssa kyllinki tutuksi tullut. Sillä toiwolla ja mielellä olemma tälle laulukokoukselle antaneet nimensä Kanteletar.

Elköön uskofo kukaan, että nämät oliswat ne ainoat perintöjätteet Suomen muinaisista lauluista. Toinen mokoma on epäilemättäki vielä poissa, keräämättä. Tämöisiä kerätessä kohtaaki paljo wastuksia, jotka pitfittävät työtä ja saattawat sen muutenki waikiaksi. Kanssa niitä millon pitää ylen halpana, ettei kehtaa kirjotusta wasten, eikä muuten herraswäen kuullessa laulaa, millon taas luulee niitä jumalattomiksi ja pelkää tilintekoa. Eikä ollenkaan ole ihmeteltävä tämä wiimeksi mainittu kansan luulo ja pelko, — ompa moni oppineemmistaki ihmisistä ajatellut ja sanonut niin tämöisten, kun kaikenlaisten muiden maallisten lauluin ja tarinain oikian kristillisen elämän harjotusta maassa estelewän. Jos niin olisi, niin toki olisimmaki paremmin tehneet, ne herraswaan tuleen nakata, kun prännttiin toimittaa, ja sitäki paremmasti, jos niitä emme ensinkään olisi unohduksen tieltä keränneet ja forjanneet. Sillä niin jumalattomat mielestämme emme ole'kaan, että ehdolla hankkissimma esteitä kristilliselle elämälle, jolla ilmanki hankkimatta kyllä lienee wastusta maailmassa. Sen sanomma vielä kertoen, että vielä nytki, kaiken ja moniwuotisen waiwamme perästä, saisswat paikalla pränntin siasta lieteen lentää nämät laulut ja wirret, jos niistä mainitusfa kohdasfa mitään haittaa, wastusta eli muu-

ta hämmennyistä pelkäisimmä. Mutta olemme kuulleet, kristillistä elämätä olevan usiammasta laadusta, eikä sitä yli muiden oikaaksi kietettävän, joka näiltä ja muilta samantatustilta aineilta taitaisi häiritettä. Sen on usiampi vielä niistäki sanomit, joita nyhyakoina wälistä oikoin soimataan kiwaudestansa kristillisyhydesä. — Kallio ei liikahtele kowassakaan tuulesä, waan waahti webellä pyörii pienimmänki löyhkän edessä. Ja joka luulee kenenkään mielen ja ajatukset näiltä pidätettävän, etteiwät pääse oikiaan kristilliseen tuntoon heräämään, se ennen näitä ja meitä tuomitsematta häwittäköön maailmasta kaikki jourowat, mielettömät puheet, seurat, hyppyt, tanssit, soitot ja muut semmoiset — kieltäköönpä linnutki ilmaşa laulamasäta, koska ne kuitenkin tietävästi eiwät aina laula luojansä ylistystä, waan lauluillansä useinki suosittelowat toissänsä — kieltäköön myös maan kaswamasta muita, kurristikukkia, Kiesuksen kämeköitä ja Maarian wuodetheiniä. — Kristillisyhyö on iso, monihääränen ja monilehwällinen, latwällansä taiwaaseen ylettywä puu. Jos linnut ei sowi yhdelle oksalle laulamaan, niin sopiwat toiselle. Mutta oksaa emme pidä lintujen laulannasta sen pahempana. Emmekä myös ylitse kaikista muista katso niitä oksia kauniiksi, jotka alti nuruwat siitä, että puu kaswasesänsä kohotti heidät juuripuolesta ja maapinnasta forkiammalle ilmaan, jonka tähden latwöillansä yhä nuokkuwat alaspäin, eiwätkä koskaan tyydy nyhyseen oloonsä ja osänsä, waan tahtoissiwat puun juureen asentonsä. Kaikilla on heillä kuitenkin juuresta ylösnousewa woimansä. — Sillä mielellä emme pelkää näistä sitä luultua kristillisyhyden wastuusta tulewan, waan en-

nemmin, paitsi muuta hyödytystä, monellentki jotain kaurista, syytöntä ja wiatonta mielenpidettä, joka toisinaan ehkä estää sen pahempiin yrityksiin johtumasta ja sekau-
masta.

* * *

Niin lähde nyt Kantelotar matkoihisi, ei esteeksi hy-
wille tawoille, kristilliselle mielelle ja elämälle, tahi muil-
le hywille tarkotuksille, waan jälkinäytteeksi ja osotteeksi
entisen ajan elämästä, tawoista, mielestä ja muusta laa-
dusta, kun myös joksiki tienwiitaksi Suomen tulewalle lau-
lulle ja laulajojille, ja muille ystäwillesi sekä hywän suo-
willesi syyttömäksi ajanwietteeksi, jos ei huwitukseksi ja o-
piksi! — Niillen, jotka moittiwat sinua, sano, ettet taida
olla wanhempatasi parempi, waan wanhempasi on aika,
joka synnytti sinun, ja itse olet sen ajan lapsi. Köyhäl-
tä wanhemmalta ei ole lapsen paljo perittäwää; ellös
sentähden köyhyyttäsi ja talonpoikaista pukuasi ujustelko!
Nyt on aika rikkaampi moninaisilta opeilta, tiedoilta ja
taidoilta, niin siittäköön, synnyttäköön ja kaswattakoon
parempia lapsiaki! — Niillen taas, jotka liiaksi mielttywät
sinuun ja ylimääräsesti kiittäwät, kuiskaa korwaan ja sa-
no, et ansatsewasi semmoista liifanaista ylistystä. Muis-
tuta heitä moninaisista wajawaisuukisistasi, esimerkiksi sii-
täki, kuinka yhä kohtaawisissa, päälle pakkaawisissa huolis-
sasi harwoin olet juuri mitään pysyväistä, oikein lewot-
tawoista lohduitusta löytänyt, waan useimmin tawotellut
pian jälle menewiä tefolohdutusia, joihin et kyllä itseskään
ole woinut tyytyä, jos kohta sen, lapsellisella kerskaamal-

lasi, maailman kuullessa wälistä sanoisitti. Laikka miksi
neuron ja opetan sinua, etkö jo itse aikaa sitte ole laulanut:

Kun kuulen sanottawaksi,
Eli liion pantawaksi,
Sillon seison selwemmästi,
Piän pääätä pystymmästi,
Olen kun oriheponen,
Tahi sälkö säärtä lyöen;
Kuulisin kiitettäväksi,
Yhenkään ylistäväksi,
Alempana pään pitäisin,
Alas silmät sirteleisin.

Helsingissä 9 päivä Huhtikuuta 1840.

ELIAS LÖNNROT.

Pränttiwirheitä.

Siwun	radilla	on:	lue:
III	27	1881	1831
VI	30	teeskentelemettömyys	teeskentelemättömyys
VII	28	lautetaan	lauletaan
XLY	41	lehtonä	lehtenä
8	2	mie,	mie
16	6	sulkytteli	sylkytteli
20	25	sakarimairwas	sakarimairwas
24	25	ennen	onnen
26	3	Heinäjalla	Hein'ajalla
27	3	juowut	juowat
33	20	kantamaisistansa	kantamaisistansa
36	14	suuruille	suruille
53	25	kankawat	kankahat
57	9	Kätti	Jätti
64	17	lifassolle.	lifassuille,
74	23	Joka	Joko
116	19	wuoti	wouti
139	5	wietäwäwäsi	wietäwäsi
145	15	tuntenee	tuntenee
173	5	Tuot	Tuot'
177	8	mielusampi	mielusampi
212	18	ohranärtehellä	ohranärtehellä
229	5	wirkkosi	werkkosi

Joita kuita pienempiä wirheitä löytyy myös, waan joista ei tule lufialle haittaa. Niin tulisi seuraawat sanat oikastawaksi, että luettaisi: ouostuko, kieltäjani siw. 2; Elettihin 13; turwaawa 16; Wuoto musta, 22; kun 27; koiwikossa 30; ennen 35; huomenna 36; Niän 40; ennen 42; palmikolle. Arkena 78; wanha 82; Pohjolan 87; pääsfänsä 88; aikonani 91; rukouksia 96; kumaśnieksä 230; tupaan 232; missä nyt owat itsekuki jollain pienemmällä erehdyksellä präntätyt.

Yhteisiä Lauluja.

I. Kaikille yhteisiä,

1. Eräs kummanen kantele.

Ne warsin walehtelewat,
Luihi tyhjeä panewat,
Jotka soittoa sanowat,
Arwelewat kanteletta
Wänämöisen weistämäksi,
Jumalan kuwoamaksi,
Hauin suuren hartioista,
Ween koiran kouffuluista;
Soitto on suruista tehty,
Murehista muowaeltu:
Koppa päiwistä kowista,
Emäpuu ikipoloista,
Kielet kiusoista kerätty,
Naulat muista wastuksista.
Sentä ei soita kantelemi,
Ei ilotse ensinkänä,
Soitto ei soita suosioiksi,
Läske ei laatuista iloa,

Kun on huolista kuvattu,
Murehista muovaeltu.

2. Elkää ondostuks.

Otettiin minusta outo,
Warstin wirhi wislattihin,
Minun lapsen lauluistani,
Pienen pilpatuksistani;
Minun liion laulawani,
Pahasti pajattawani.
Waan elkää hywät imeiset
Tuota ouoksi otelko,
Jos mie lapsi liion laulan,
Pieni pilpatan pahasti;
En ole opissa ollut,
Seisonut sepän pajassa,
Eaanut ylkoa sanoja,
Voitompata lausehia;
Dlen oppinut kotona,
Dman aitan orren alla,
Dman äitin wärttindillä,
Weikon westoslustusilla.

3. Ritwen alla fieltäjäni.

Laulaisimpa, taitaisimpa,
Dsaajaisimpa olisin,

Laulaisin minä kotona,
 Waan en julkea kylässä;
 Kylan naiset nauranewat,
 Shmiset imehtelwät;
 Minun lapsen lanlujani,
 Pienen piepotuksiani,
 Jos ma lapsi liion laulan,
 Paljo mieletön pajatan.
 Et' ole hullun kieltäjäistä,
 Ankaran asettajaisista;
 Kiven all' on kieltäjäni,
 Maan alla masentajani,
 Jo on pelto peittehenä,
 Nurmi kaunis kattehenä,
 Silmillä heliät hiekat,
 Jalloilla muhiat mullat.

4. Miksi en laulaissi.

Laulawat Lapinki lapset,
 Heinäkengät heittelewät,
 Hirwen harwoilta lihoilta,
 Petran pienen pallehilta;
 Niin miksi' en minäi laula,
 Miksi' ei laula meidän lapset,
 Ruualta rukihiselta,
 Saulta suurukselliselta?
 Laulawat Lapinki lapset,
 Heinäkengät heittelewät,

Westmaljan juotuansa,
Petäjäisen purtuansa;
Niin mikö' en minäi laula,
Mikö' ei laula meiän lapsset,
Suomalta jywälliseltä,
Oluelta ohraselta?

Laulawat Lapinki lapsset,
Heinäfengät heittelewät,
Kokisilta nuotjoilta,
Hiikisiltä hiertimiltä;
Niin mikö' en minäi laula,
Mikö' ei laula meiän lapsset,
Lawittjoilta lautasilta,
Huonehilta honkasilta?

5. Paula, laula kieli keito!

Paula, laula kieli keito,
Suu kurja sulin pakaja!
Etpä sillon laajon laula,
Etkä aiwan pitkin piuska,
Kun sa tuolet kurja kieli,
Katonet kataala raukka;
Kun on suuösa surman suitset,
Surman päitset pääläella,
Kaulassa Manalan kahle,
Tuonen ohjat olkapäillä.

Paula, laula kieli keito,
Suu kurja sulin pakaja!

Etpä silloin laajon laula,
Etkä aiwan pitkin piuska,
Kun wiisin wyöteltänehe,
Kuusin kengiteltänehe,
Päälle lauan lasketahan,
Kiina päälle liitetähän.

Laula, laula kieli keito,
Suu kurja sulin pakaja!
Etpä silloin laajon laula,
Etkä aiwan pitkin piuska
Kun sa wieähän wiluhun,
Pakkasehen paiskataban,
Lauta alle, toinen päälle,
Kupehelle kummallenkki.

Laula, laula kieli keito,
Suu kurja sulin pakaja!
Etpä silloin laajon laula,
Etkä aiwan pitkin piuska,
Tuonen tuopin tuomisilta,
Manan kannun kantamilta;
Kehnot siellä on tuopin tuojat,
Kannun kantajat katalat.

Laula, laula kieli keito,
Suu kurja sulin pakaja!
Etpä silloin laajon laula,
Etkä aiwan pitkin piuska,
Kun sa suuni ruohon kaswat,
Kieleni heliän heinän,
Watsani wihannan wiian,
Kulmani orawikuusen.

Laula, laula kieli keito,
Suu kurja sulin pakaja!
Laula waikka laskematta,
Ja heläjä heittämättä!
Sääpi suuta surmallentki,
Kieltä maasfaki märätä,
Tuonen touffien jyviä,
Manalan matojen syöä.

6. Miä on ääntäni kulunut.

Laulon ennen lapsempänä,
Kieltä pieksin pienempänä,
Waan en nyt sanoa saata,
Enkä kielin kerskaella;
Kieleni minun kipiä,
Säveleni sangen sairas.
Miä on ääntäni kulunut,
Säveltäni suuri säie,
Sitte mennehen sykyshyn,
Sitte toisen toukoaijan.
Ystä on suuni sulkemunna,
Lauti salwanna sanani,
Jotk' ennen jokena juoksi,
Myötäwirtana wilisi.
Miin mun ennen ääni juoksi,
Kun lyly lumella juoksi,
Wenonen jokiwesillä,
Mastilairwa lainehilla.

Nyt on ääneni polosen,
Minun kurjan sulkkutorni,
On kun karhi kaskimailla,
Hangella hamupetäjä,
Wene kiuwilla kiwillä,
Keki rannan hiekkasilla.

7. Kuoli rakentajani.

Ei kumaja kiuwa sulkku,
Eikä rintani rimaja,
Kun ei woilla woiettane,
Rakettane raswasilla.
Ei oo woilla voitajoa,
Raswoilla rakentajoa.
Kun ennen oma emoni;
Sepä woilla woiekkutti,
Sekä raswoilla rakenti.
Jo nyt on kuollut kuusi vuotta,
Kaonnut kahdeksan vuotta,
Kuollut woilla voitajani,
Raswoilla rakentajani.

8. Sillon laulan, kofsa jouan.

Lupa on täynnä tuppisuita,
Pöytä pöntkiä mahoja;
Ei olle wirren wirkkajoa,

Ustian alottajoa,
Kun en mie, ruma ruvenne,
Lapsi laiha laikahtane,
Wirsilöitä wirkkamahan,
Ustia alottamahan.
Sillon laulan, konsa jouat,
Konsa jouat ja tykenen,
Kons' ei kafrani karise,
Eitä heinäni heläjä,
Kufihini ei rutaja.
Nytpä ei kaurani karise,
Eitä heinäni heläjä,
Kufihini ei rutaja;
Niin tuonko tujahan wirret,
Saan sanani lämpimähän,
Istume ilokiwelle,
Luome leikkikalliolle,
Ilowirret wieresfäni,
Saatawillani sanaset,

9. Ei sanat sanohin puuntu.

Kyll' on maata tyntäjällä,
Uhoja ajelijalla,
Kangasta kävelijällä,
Wettä wiljon soutajalla,
Wiel' on wirttä laulajalla,
Runoja rupeajalla.
Ei sanat sanohin puuntu,

Wirret weisaten wähenē;
Ennen metsä puita puuttu,
Metsä puita, maa kiviä,
Ennenkuin runo sanoja,
Runon lapsi laululoita.
Sanasta sana tulewi,
Kypenestä mäa kytewi,
Laulu päästä laajenewi,
Wirsi weisaten wenywi.
Sitä suu pakalewi,
Mitä mieli tietelewi,
Sinne laulaja menewi,
Kunne wirsi wiiittoawi.
Tuhma lauluhun latowi,
Wierittäwi wirtehensä,
Mitä sylki suuhun tuopi,
Wesi kielelle wetäwi.
Tuosta tunnen tuhman wirren,
Pitkä wirsi tuhman wirsi,
Raksi kaunista sanoa,
Tahi ei täyttä kahtakana.
Wiisäs wirren weisoawi,
Oppinut osalewi,
Sanat saapi paikallehen,
Luottehet lomias myöten;
Suu se syytäwi sanoja,
Kieli luopi luottehia,
Niinkuin ratsu jalkojansa,
Ori konsti koipiansa.
Wiisäs wirren weisoawi,

Hjallaan lopettelewi;
Hymä on laulu loppuwasta,
Lyhyestä wirsi launis.
Mieli on jäämähän parempi,
Kun on kesken katkemahan.
Eipä koski kielaskana
Easke wettänsä loputen,
Eitä laulaja hymänen
Pauka tyyni taitoansa.

10. Jos ma lauluille rupean.

Jos ma lauluille rupean,
Wirrentöille työnteleme,
Pautan pihlajat pihalle,
Tammen keskitalanhualle,
Tammelle tasaset oksat,
Joka oksalle omenan,
Omenalle kultapyörän,
Kultapyörälle kätösen;
Kun käki kukahtelewi,
Kulta suusta kuohahtawi,
Waske leuoilta waluwi,
Kultasehen kuppisehen,
Waskeisehen wakkasehen,
Ilman maahan wieremättä,
Nikoille ripoamatta.
Siitä tammen taittelemma,
Pihlajat pirottelemma,

Tyvet teemä tynnyriksi,
Katwat lainan mastiloiksi,
Keskten kesti pöytästäksi,
Pikariksi pienet oksat.

11. Luonenko, lopettanenko?

Mieleni minun tekisi,
Niivoni ajattelisi,
Pähtiäni laulamahan,
Saahani sanelemahan;
Monet on taitot tuskusani,
Ujatukset wyöni alla,
Savin saatuja sanoja,
Tuhat wirren tuffelmata.
Paulaisimpa, taitaisimpa,
Kellittäisin, kestäisinpä,
Paulaisin lahoissa näissä,
Kehivoissa kellittäisin,
Waan on muustaki muretta,
Huolta huomispäivistäni,
Etten tieä tiimalleni,
Enkä taia tarkalleni.
Suuni sulkea pitäisi,
Kiini kieleni sitoa,
Laata wirren laulannasta,
Heretä heläjämästä.
Niin luonen, lopettanenki,
Heremmenki, heittänenki,

Paremmille laulajille,
Taitavammille runoilille.
Kerän wirteni kerälle,
Suorittelen sommelolle,
Panen aitan parven päähän,
Luisten lukkojen taaksi,
Ettei pääse päivinä,
Selviä sinä itänä.

12. Ei runo rahatta laula.

Laulaisimpa, taitaisimpa,
Waan en mie rahatta laula,
Suut' en kullatta kuluta,
Pieksä kieltä penningittä.
Laulajan laki wäsyywi,
Runon kullku kuiwettuwi,
Rahatonta laulaessa,
Kullatonta kulluessa.
Emmä äijiä anoişi,
Enkä paljo patkoaişi:
Uyrin suun awamisesta,
Kiunan kielen kääntymästä,
Kopeikan koko sanalta,
Puolen puolelta sanalta.
Tahi kysyn miestä miekkonehen,
Satuloinehen heroista,
Kuningasta linnoinehen,
Pappia kirikkonehen.

13. Wirren kiittäjälle ja moittialle.

Siin' oli wirsi kuullaksenne,
Toinen ilman ollaksenne;
Kumartakaa kuuliani,
Otsin maahan oppiani!
Ken tätä wirttä kiittänewi,
Paulua ylistänewi,
Sille poika syntyöhön
Kyntäjäksi, kylwäjäksi,
Wastaskoivun walkoseksi,
Merensaislan kaunoseksi,
Wiisahaksi, kun isonsa,
Läpi käymähän keräjät,
Sutut julki jaksamahan.
Kenpä wirttä moittinewi,
Paulua alentänewi,
Sille tyttö syntyöhön
Pätsirinnan walkoseksi,
Terwasannon kaunoseksi,
Niin on laiska, kun emonsa,
Milla aian maattawaksi,
Lepikköön lewättäwäksi.

14. Toisin ennen, toisin eilen.

Toisin ennen, toisin eilen,
Toisinpä tänäi päänä:
Elettihin meillä ennen,

Oltihin ojan tafana,
Djapuita poltettihin,
Djawettä keitetthihin:
Syötihin ojakaloja,
Isolassa ollessani,
Emolass' eläessäni.
Toisin sillon Lappi laulo,
Hyrehti hyväasukunen,
Wennon joukio jorisi,
Wennon joukko jouatteli,
Hyvän sammon saatuaansa,
Kirjokannen tuotuaansa.
Toisin sillon touko kastro,
Toisin maa orahan otti,
Toisin paisto päivä sillon,
Toisin kuutamet kumotti.

15. We'en waraset.

Oli meitä, kun oliti,
Oli ennen aikoinansa,
Siskoja sininen silta,
Weikkoja weno punanen.
Tuli tuli, otti laian,
Tuli toinen, toisen otti,
Kolmans' kolan repäsi;
Tuli viimeinen wihuri,
Sepä wei koko wenehen.
Jäi weikot ween warahan,

Joutu formet soutimeksi,
Käsiwarret wartimeksi,
Peukalo perämelaksi.
Soua formet tuolle maalle,
Kusfa puut punalle paisto,
Puut punalle, maat sinelle,
Kivet kiiltävät waselle,
Hopialle hongan oksat,
Kullalle kukat kanerwan.

16. We'en waraset. (toissu.)

Oli meillä, kun oliti,
Oli ennen aikoinansa,
Siskoilla sininen silta,
Weikoilla wene pumanen.
Noussi tuuli tuulemahan,
Ilman ranta riehkimähän,
Tuuli puut hawuttomaksi,
Kanarwat kufattomaksi,
Heinät helpehettömäksi.
Sitä taitto siskon sillan,
Weikoilta wenon hajotti,
Jätti weikot wein warahan,
Siskot siirrälti salolle;
Jätti formet soutimiksi,
Kämmenet käsimeloiksi,
Hongan oksat huonehiksi,
Katajat kamariloiksi.

17. Muinanon kätteni.

Kukka muinanon kätteni,
 Entinen ilokätteni,
 Kukka illat, kukku aamut,
 Kerran festipäinwälläti,
 Syänyöllä sulkytteli.
 Jo on kuollut kuusi vuotta,
 Kaonnut kahelsan vuotta,
 Wiety entinen iloni,
 Syöty kullan kukkujani.
 Mitä söi minun kätteni,
 Kuka kullan kukkujani,
 Kun ei kuulu kukkuwaksi,
 Malla iloitsewaksi,
 Päiwänlastun laularwaksi,
 Minun iltani iloksi,
 Huomeneni huopeheksi,
 Mina aikani kuluksi;
 Jott' ei ois illoilla itäwä,
 Ei apia aamuissilla.

18. Jumalaan turwaawa

Empä tuota tunne'kana,
 Tunne'kana, tieä'länä,
 Kulle syulle sylweäme,
 Kulle laaume laulle;
 Jop' on minua jotti suotu,

Jotki suotu, kutki saatu,
Sillaksi litasioihin,
Pahan paitan polkimeksi.
Joko nyt heitti Herra Kiepus,
Hylkäsi hyvä Jumala,
Sukununnan surtawaksi,
Heimon helliteltäväksi?
Waan ellös sukuni surko,
Kamaloiko ristifansa,
Mun polosen päiväni,
Angerwoisen aitojani!
Eipä heitä Herra Kiepus,
Hylkeä hyvä Jumala,
Kun ma luome luojahani,
Heitäme Jumalahani.
Surun syötti, synny syötti,
Esiwanhemman elätti;
Niin miks' ei minua syötä,
Kuks' ei kurjoa elätä,
Sukununnan suupaloilla,
Heimokunnan hempuloilla.

19. Kuin saisin, en heittäisi.

Kun ma kerran fengät saisin,
Kerran kestävän hevosen,
Kerran korjan keltvollisen,
Kerran paian palttinaisen;
Niin kuin kerran kentsime,

Empä ennen riisuisine,
Entä ennen heittäisine,
Ennenkun Tuonelan tutvilla,
Manalan majaperillä.

20. Paljo on tikalla huolta.

Empä tuota tieä'tänä,
Tieä'tänä, tunne'tana,
Kuta laulaisin lajia,
Kuta syytä syyttäisin;
Joko teen tikasta wirren,
Pafinan tikan pojasta.
Paljo on tikalla huolta,
Ja paljo tikan pojalla,
Syömisistä, juomisista,
Henkensä pitämisestä.

Koin tiesin tikan sanowan,
Kuulin kurjan kuituttawan:
"Empä tieä tiffa ruffa,
Kuta tammea takonen,
Kuta tuosta kolkuttanen,
Kuhun kulkunen salohon:
Tuolla ois enempi puita,
Tuolla äiä pöffelditä,
Tuolla touffia paremmin."

Koin tiesin tikan sanowan,
Kuulin kurjan kuituttawan:
"Empä tieä tiffa ruffa,

Minne mennä, tunne täyvä,
Kunne kuitenki osata.

Istun tässä illan kailen
Karjalaisen kannon päässä,

Ei syötetty, ei juotettu,

Eikä toiste toivotettu,

Eikä enniestä kysytty;

Päivän päätäni kiviästi,

Wiikon wäänä wassoani.

Sat' oli miestä Galliloa,

Tuhat miestä Tullilloa,

Ei ten pöytähan panisi,

Lautahan las'ettelesi.

21. Mikä lie piivoillani?

Westaisinpa miehi piian,

Drjan ottaisin minäi,

Kun ois tuohi waattehena,

Sawi ruokana parasfa;

Tahi se syömättä eläisi,

Larkeneisi waattehetta.

Wiisin piikvoja pitäisin,

Kuusin kaskynkuulioita.

Waan en nyt sanoa saata,

Enkä tuota tuhma tunne,

Mi on piru piivoillani,

Paha palkkalaisillani,

Ei pysy minulla piiat,

Drjat ei ne ollenkana.

22. En elä elotta.

Osapoika, onnipoika,
 Jumala rahakas poika!
 Ritos riistanen relesi,
 Lavarainen aisa taita,
 Rikki riihen kynnykseen,
 Poikki aitan portahille;
 Täytä riihi riistallasi,
 Mha aittani elolla;
 Sill' en mie elä elotta,
 Mhu ilman ammatitta,
 Ennen teltojen tekijä,
 Maskaivaippojen wanuja,
 Kultakangasten futoja,
 Hopiaisten huolittaja!

23. Kyll' on kystä aitasfa.

Tule meille Tuomas kulta!
 Tuo'pa joulu tullesfasi!
 Tule kekri, jouvu joulu,
 Sekä pääse pääsiäinen!
 Kyll' on kystä aitasamme,
 Paljo pantua eloa,
 Sirkkan reisi, paarman jalka,
 Veiposen peräpakara,
 Sammakon safarivaiwas,
 Siisliston silmäpuoli.

24. Syitä wajaiaisuktiin.

Miks' on minulla ääni wieno,
Ääni wieno ja matala? —
Siks' on minulla ääni wieno,
Ääni wieno ja matala,
Kun olen kylmällä fyhätty,
Syänkuilla synnytetty,
Waahtokuuna waiwat nähty,
Lehtipuussa liekutettu.

Miks' on silmäni kipiät,
Näkimeni näin täperät? —
Siks' on silmäni kipiät,
Näkimeni näin täperät,
Kun itken joka itävän,
Joka huolen huokaelen,
Joka wiikon wierettelen,
Joka kuuhuen kujerran.

Mintähän olenki huoles,
Mintä hoikka huolellinen? —
Sentähän olenki huoles,
Senpä hoikka huolellinen:
Nouxi suolle suuri honka,
Wiitahan wilu petäjä,
Joss' oli huolilla siansa,
Murehilla muu pesänsä;
Siit' on mulle tuutu tehty,
Tuutu tehty, kääty kätty,
Watu waiwanen rakettu.

Miks' on mulla muoto musta,
Muoto musta, kariat kadwot? —

Siks' on mulla muoto musta,
Muoto musta kaiat kasvot,
Kun synnyin systerissä,
Kasvoin karstakammariessa,
Join paljo joesta wettä,
Söin suolta sammalia.
Enk' ole sitte tyllin syönyt,
Kun emosen syöttäessä;
Enkä sitte siwon juonut,
Kun emosen juottaessa;
Enk' ole sitte siwon pesty,
Kun emosen kylwettäessä;
Enkä siwon mukkumunna,
Kun emosen soutaessa.

25. Grotus mielillä.

Miten on mieli miekkosen,
Mutuallisten ajatus? —
Niin on mieli miekkosen,
Mutuallisten ajatus,
Kun kewäinen päiwännousu,
Namun armas aurinkoinen.
Mitenpä polosten mieli,
Kuten allien ajatus? —
Niinpä se polosten mieli,
Niinpä allien ajatus,
Kun syksyinen yö pimiä,
Talwinen on päiwä musta;

Minun on mustempi sitäi,
Synkiämpi syhy-yötä.

26. Armottoman osa.

Ulahan' on allin mieli
Uiesä wilua wettä,
Ulempana armottoman
Käyessä kylän latua.
Wilu on watsa warpusella
Jääotfalla istuessä,
Watsani minun wilumpi
Ustuessani ahoja.
Syän kylmä kyyhtysellä
Syöessä kylän tekoa,
Kylmempi minun sitäi
Jääwesiä juoessani.

27. Missä nyt minun osani?

Osa oli minulla ennen,
Niinkuin muilla muuallaki,
Kun kaswoin ison koiessa,
Elesin emont' mailla.
Kaswoin kun kala meressä,
Wesa nuorella norolla,
Niinkun putki puuta wästen,
Saraheinä wuorta wästen,
Witikkö mäkeä wästen.

Kasvoin taaton kannikoilla,
Wenyin weikon wiipuloilla,
Maammoni kananmunilla,
Sisaren sianlihoilla.
Poisp on nyt osani multa,
Kateheesa kohtaloni.
Missäpä minun osani,
Kussa kurjan kohtaloni? —
Tulen tuiman tiettävissä,
Ilmiwalkian warassa.
Osani palo palossa,
Turmeltui tulen sisässä,
Pahana palotesänä,
Tulivuonna woimatonna.

28. Mafaaaja onni.

Muilla onni työn tekemi,
Haltia rahan hakemi;
Minun onneni mafasi,
Haltiani haukotteli,
Kiven alla finnas käässä,
Havun alla hattu päässä.
Dislo onni ostaminen,
Lyffy tieltä löytäminen,
Ostaisin paremman onnen,
Pahan ennen pois panisin,
Selin seinähän sitoisin,
Päin panisin patsahasen,

Siinä witsoin winguttaisin,
Nahkaruoskin naukuttaisin,
Kantaisin wilna wettä
Kowan onnen olkapäille.

29. Crotus onnilla.

Osallisten onni walwo,
Eykyllysten lyyrätteli;
Minun malkion makasi,
Minun utran uinueli,
Osallisten orren päässä,
Eykyllysten lyyhtehillä.
Tuuwitti emo minua,
Waapotteli wanhempani,
Orrella osattomalla,
Kättnessä waiwasessa.
Yks oli lehmä maamollani,
Sen häjy häräksi muutti,
Piru pitkäpiimäseksi.
Härän söi susi kesällä,
Minä maiotta makasin,
Minä woitta wuollattelin;
Kesän woitta keltittelin,
Rieskastetta riuottelin,
Talwilampahan takuisa,
Mustan nuhen untuwissa.

30. Tuli talwi, ei tahottu.

Eläisi kesällä kenti,
Heinäjalla heikompi,
Waan on pakko pakkasella,
Suru suurella lumella.
Kelpasin minäi kesällä,
Päin päiväpaistehella;
Tuli talwi, ei tahottu,
Syänkuill' ei syötettynä;
Jouwuin kurja kulkemahan,
Nälän kanssa nääntymähän,
Pakkasessa parkumahan,
Wilussa wärisemähän.
Anna'pas kesä tulewi,
Lähenewi lämmin aika,
Taas minua tarwitahan
Kukihin rutistuesssa,
Kesäheinän heiluesssa,
Kaurojen karistuesssa.

31. Ei waiwaista häihin.

Säitä Hiitola pitäwi,
Paha joukko juominkia;
Lappo häitse'en hewosen,
Ruo'isfehen mustan ruunan.
Ei ole häistä Hiitolaisten,
Pahan joukon juomingista;

Ei häynä häihin wiedä,
 Knlän kurjoo kutsuta.
 Itse hurjat häänsä juowut,
 Pahat piironsa pitävät;
 Ei waroa waimafelle,
 Onnettomalle osoa.

32. Muinaiset ajat paremmat.

Ujattelen aikojani,
 Muistan muita päiviäni,
 Parempia päiviäni,
 Entistä elantoani.
 Muin olit ajat paremmat,
 Päivät kaikki kaunihimmat,
 Päivänlasut laupiaimmat,
 Koriammat huomenkoitot.
 Toisin sillon touko kaswo,
 Toisin maa orahan otti.
 Sillon nousi nuoret heinät,
 Ann ma nousin nuorukainen;
 Sillon kaswo kaikki kaislat,
 Ann ma kaswoin kaunis lapsi.
 Kaswoin koissa forkiassa,
 Mlenin ylituwisä,
 Kaunihilla kannikoilla,
 Piioilla lihamuruilla.
 Waan tuli surma suutimaton,
 Kesken yötä kentimätön;

Pois otti minun polosen,
 Kauas kanto Karjalasta,
 Näille ouville owille,
 Weräjille wierahille,
 Jossa harwon päivä paisto,
 Harwon kuutamet kumotti;
 Harwon on kuultu kuitan ääni,
 Harwon kaakkurin fajatus;
 Harwon on hauki wierahana,
 Siika ei sinä ikänä,
 Lohen poik' ei polwenahan.
 Niinpä nyt tätä nykyä,
 Tällä tuhmallä iällä,
 Sian tieän, kussa synnyin,
 Kanssa kaiten, kussa kaswoin,
 En tieä sitä sioa,
 Kussa kuollo kohtajawi,
 Hengen loppu loukahtawi,
 Näillä ouvilla owilla,
 Weräjillä wierahilla.

33. Wierin maalle wierahalle.

Kun kaswoin koisfa ennen,
 Korfian ison koisfa,
 Lento tengat tietä myöten,
 Rahat rantoa ajeli.
 Luli tauti, taaton tappo,

Zuli surma, sibi emoni,
Zopa tuosta toissa wuonna,
Rohta kolmanna kesänä,
Raha wieri, ranta wieri,
Teräs wieri, tenka wieri,
Mie vielä enemmän wierin,
Wierin maalle wierahalle,
Zulin tunte mattomalle.
Yks' on tuuli tuttuani,
Päiwä ennen nähtyäni;
Muut ne ei minua tunne,
Mie waan muita tunnuستهن,
Wenäläistä weikofseni,
Wenakko sifarekseni,
Jos ei weikko liene'känä,
Emon laps' ei olle'kana.

Niin en nyt sinä ikänä,
En polonen polwenani,
Kuule weikon weisoawan,
Laulawan emoni lapsen,
Kun kerran käwin pihalle,
Mivan aamulla warahin,
Kuulin laulannan lahella,
Miepä rannalle las'eme,
Kuulin weikon weisoawan,
Laulawan emoni lapsen.
Eipä weikko weisannurua,
Laulanna emoni lapsi,
Gorsat täällä soittalewi,
Kuikat kuikerrettelewi,

Koskessa kiven kolossa,
Ween wirran pyörtehesä.

34. Kotihinsa toivowa.

Diäko mulla, kun on muilla,
Hewonen refiwetonen,
Keki kaksikaplahinen,
Ed'an maksawa satula,
Korja kolmikymmeninen;
Kyllämä itse lyökit saisin,
Saisin aifat ainiaiset,
Luoffi tuomesta tuliisi,
Nisat pitkät pihlajasta.
Sitte en kauan katselisi,
Enkä ennen seisattaissi,
Kun mun tultua kotihin,
Päästyä ison pihoille,
Isen tupa tupruaisi,
Lämpiais' emoni sauna.

35. Minun on koti koiwifoksa.

Ei tieä kotoset waimot,
Eikä naiset naapurini,
Missä miehet mellostawi,
Kussa uhmoaa urohot;
Missä mellostam minäi,
Kussa kurja uhmaelen.

Sainpa kiero fiertämähän,
Waiwanen waeltamahan,
Kuiksi päiväksi kululle,
Ilman rannalle iäksi,
Tieä en suojoa sioa,
Enkä tyyntä walfamoa.
Sorsall' on siansa suojat,
Tyyntä allilla asumnot,
Tohon sorsa suojeleksen,
Alli laitto laajeleksen;
Minun on koti koiwikossa,
Pajupehkoissa pesäni,
Kuhun kurja suojeleme,
Sekä laitto laajeleme.

36. Korpi kurjalla kotina.

Kotihinsa muut menerwät,
Majoillensa matkoawat,
Kurjall' ei ole kotia,
Katalalla kartanoa;
Korpi kurjalla kotina,
Ealo sauna waiwasella.
Moni on päivä päätön päivä
Ustampi einehetön;
Ilta ainaki tulewi,
Yö etehen emättäwi,
Moni tuiffawi tulonen,
Wilkuttawi walfiainen.

Ei ole turwoa tulesta,
Walkiaifesta waroa,
Turwoa tuhoistakana,
Waiwaiistakana waroa.
Tuikkaen tuli palawi,
Wiskutellen walkiainen,
Eesä lapsen armottoman,
Kohalla kowaosafen.
Noin tunsi tulen isäntä,
Wirkko walkian pitäjä,
Tuwallinen tuumoawi,
Ja sanowi saunallinen:
”Poies turwaton tuwasta,
Armoton katoksen alta!
Tuulen wieä turwatonta,
Ahawaisen armotonta,
Waratonta wastarannan.

37. En tohi tupahan mennä.

Surull' on susi metsäsä,
Surumalla mie sitäi;
Retkell' on repo metsäsä,
Retkemällä mie sitäi;
Jällell' on jänis metsäsä,
Jälemmällä mie sitäi.
Wilu on mulla wienosella,
Wilu wienopäiwäsellä,
Nylmänen kyläjalalla;

Menisin minä tupahan,
En tohi tupahan mennä,
Saaha sammalhuonehesen.
Ei tupa ison tekemä,
Tup' on wierahan tekemä,
Wenäläisen weistelemä,
Karjalaisen kalkuttama.

38. Koista erotettu.

Koti korkia näkywi,
Nitta kaunis kalsjottawi,
Jossa weikkoni wiruwat,
Eisconi srottelemat —
Weikot wierahat minulle,
Siwufulkiat sisaret,
Emo wiela wierahampi,
Duompi oma emoni.
Emoni minun erotti,
Kantajani karkotutti,
Poies muista lapsistansa,
Kauas kantamasiistansa,
Tuulipuolelle tupoa,
Pohjaispuolelle kotia,
Pohjan tuulta tuntemahan,
Arjyntää älyämähän.
Jo tunnen katala kaiikki,
Tunnen tuulet, tunnen tuiskut,

Tunnen ainoset ahawat,
Tunnen tuimat vastarinnat,
Tunnen jäiset jääsettehet,
Sekä räntäsen satehen.
Jht' en tulle tuntemahan:
Ehtoja oman emoni,
Oman weljen weikkoutta,
Mielifiwoa sisaren.

39. Suwultaan heitetty.

Kuuli ennen äiti äänen,
Iso itkuni tajusi,
Kun istuin ison sylissä,
Paruin äitin paarmahilla;
Nyt ei äiti ääntä kuule,
Iso ei itkua tajua.
Kuoli tuo kultanen isoni,
Kaatu armas kantajani;
Jäin mä weljien warahan,
Sisarien alle armon.
Parempi ween warassa,
Kun on weljien warassa,
Armahampi alla tuulen,
Kun sisaren armon alla.
Niin mä wierin weljistäni,
Kuni puut pinosta wieri,
Kivet saunan kiufoasta;

Niin mun siskeni siviisi,
Kun on kieron keträpiunsa;
Niin mun heitti heimokunta,
Kun orawa kiiwan kuisen.
Sutu suuttu, heimo heitti,
Hylkäsi hyvä sukuni,
Oma veikko wierastutti,
Siskeni käwi siviise.
Waan jos heitti heimokunta,
Hylkäsi hyvä sukuni,
Ei heitä Herra Kiehus,
Hylkeä hyvä Jumala,
Hyvien hylittäwäksi,
Pahojenki pantawaksi.
Hoia Herra huolellista,
Kaitse lasta kaihollista,
Kun ma huuan huolisani,
Suruisani surkuttelen!

40. Oli ennen parempi.

Olipa minulla ennen,
Oli ennen aikoinani,
Iso ilmoit syntyessä,
Maammo maille kantaessa,
Emonen imettäessä.
Iso minän heitti iljenelle,
Maammo maalle paljahalle,

Weljet wiewille wessille,
 Sisaret sulille soille,
 Ilman wyöttä, waattehitta,
 Iholla alastomalla.
 Niin minun isoni heitti,
 Kun on kieron kirweswarren;
 Niin minun emoni heitti,
 Kun on wäärän wärttinänsä;
 Niin mun heitti siskoseni,
 Kun on kartun kalliolle;
 Niin mun heitti weikkoseni,
 Kun kala kiviisen rannan,
 Lohi luotosen apajan.
 Heittit suurille suuruille,
 Apioille mielaloille;
 Turwani on turpeheessa,
 Armo kirkon aian alla,
 Toivo Tuonelan tuwisä.

41. Parempi kuolla kun kitua.

Syäntäni tuimelawi,
 Väätäni kivistelewi;
 Eikä tuima tuimemunasti,
 Kipiämmästi kivistä,
 Totta huomena minua
 Hurstin huihkuteltaisi,
 Käsin kaännnyteltäisi.

Ette toisena pyhänä
Ruus' ois tuomasfa tupahan,
Wiisi wiemäsfa wiluhun,
Sata tielle saattamasfa.
Weisfi weikkoni hewonen,
Taluiſi ifoni tamma,
Muſta multihin wetäſi,
Sawenkarwa saatteleiſi;
Kuuluiſi kuparin ääni,
Waſken ääni wankahuiſi.

42. Kuoliſinko foito raukka.

Ruusen juuret kuiwettuwat,
Waan ei kuiwu kynneleni;
Meret suuretki ſulawat,
Ei ſula minun ſuruni.
Mitä woin minä polonen,
Kuta taian kurja raukka,
Tämän ſuuren huolen kanſa,
Ja ſuuren ſurun keralla;
Suru särkewi ſyämän,
Huoli watsan halkaſewi.
Tuliſko kowätti kerran,
Talwen kanta kattiאיſi,
Ehkä foito kuoliſinki,
Kattiאיſinki katala —
Tehti puuhun, ruoho maahan,

Minä marras maan ratohon,
Minä toukka Tuonelahan,
Minä tuima turpehesen.

43. Manalaan ikävöitä.

Kun ois muita, niin minäi,
Itsemennyttä Manalle!
Kusta nyt saisin kumppania,
Minä toiseksi menisin
Tuonne Tuonelan tupiin,
Manalan itimajohin.
Sylvin mullat syyteleisin,
Koprin kuopan kaimieleisin,
Kirjon kirjatus siivuhun,
Satalaun laitehesen.
Jopa waan minulla ois
Mita mennä'ki Manalle,
Itä mennä Tuonelahan;
Tuonen tyttäret toruvat
Minun wiikon wiipuwäni,
Kauan maalla kaswawani.
Waany' on kielsi Wäinämöinen,
Epäsi suwannon sulho,
Itsemennyttä Manalle,
Turpehesen tunkemutta,
Sylvin mullat syytänyttä,
Koprin kuopan kaimwanutta.

44. Nuorra Manalle menijä.

Kun minä menen Manalle,
Lahi joutun Tuonelahan,
Tuonen tyttöset toruvat,
Manan neiot riitelevät:
”Mi sinun Manalle saatto,
Kuka tuotti Tuonelahan? —
Nuorrapa tulit Manalle,
Nuorra Tuonelan tuville.
Ei sinua tänne täyry
Ilman luojan tietämättä,
Ilman tauin tappamatta,
Ottamatta oiva surman,
Muun surman musertamatta.”

Wastata minun tulewi,
Sekä siivolla sanoa:
”Emmä tänne tullutkana
Ilman luojan tietämättä,
Ilman tauin tappamatta,
Ottamatta oiva surman,
Muun surman musertamatta.”

Tuonen tyttöset toruvat,
Manan neiot riitelevät:
”Tise oot Manalle tullut,
Dman tunnon Tuonelahan;
Kun sa muitaki olisit
Kautta Tuonen tullehia,
Manan mailta siirtämiä,
Eylin ois multa syyetynä,
Koprin kuoppa laiwettuna.”

45. Niän sillon äiti makso.

Woi isoni, woi emoni,
Woi on walta wanhempani!
Minne'kä minua loitta,
Kunne kannoitta katalan;
Kunne loitta kuolemahan,
Kannoitta katoamahan,
Näihin suurihin suruhin,
Apioihin mielalohin.
Parempi minun olisi,
Parempi olettelisi,
Maata maksoissa emoni,
Ulla keuhon kellitellä,
Ulla rinnan riuotella,
Pernoissa pesän piteä,
Ilman kuuta katsomatta,
Ilmoa ihoamatta.
Niän sillon äiti makso,
Emonen sitäi enempi,
Kun ma maksoissa makasin,
Ulla keuhon kellittelin,
Ulla rinnan riuottelin,
Pi'in pernoissa pesäni.

46. Parempi syntymättä.

Parempi minun olisi,
Parempi olisi ollut,

Syntymättä, kasvamatta,
 Ilmahan sifiämättä,
 Maalle tälle täytymättä,
 Ilmoille imettämättä.
 Kun oisn kuollut kolmiyönä,
 Katonut kapalolasja,
 Waaksan waatetta pitänyt,
 Waaksan toisen puupalaiista,
 Kyynärän hyweä maata;
 Pari pappien sanoa,
 Kolme luffarin lufua,
 Kerta kellon helkähystä.

47. Syntymistään paheksija.

Mikä lie minua luonut,
 Kuka kurjoa tyhäsnyt,
 Näille päiwille pahoille,
 Mokomille mielaloille;
 Joka ilta itkemähän,
 Joka wiikko wieremähän,
 Joka kuu kujertamahan.

Dis woinut minun emoni,
 Ennemmin emo kuluni,
 Kesän leskenä lewätä,
 Talwen juosta joutilasna;
 Maata waaston waippoansa,
 Piki liinahurstiansa,
 Ennenkun nuorta miestä waaston,
 Waaston toista wanhempoa.

Dis woinut minun emoni,
Enmemmin emo kuluni,
Syleillä syystä puuta,
Halailta westhako,
Kun on miestä wiereltänsä,
Puolisoa puoleltansa.

Dis woinut minun emoni,
Dis woinut emo kuluni
Tätä lasta tehtäessä,
Synnytteläisä minua,
Panna saunahan sawua,
Lyöä sauna salpa päälle;
Kun oisi kylä kysynnä:
”Mitä saunassa sawua,
Mitä sauna salpa päällä?”
Dis tuohon emo sanonna:
”On mulla wähä ituja,
Pikkarainen maltahia.”

48. Mahoit ennen maammo ruffa.

Kun emo minua tuuti,
Niin se tuuti tuskißensa;
Kun emo minua waali,
Niin se waali waiwoißensa,
Surußensa suojaeli,
Kaihoßensa kaswatteli.

Mahoit ennen maammo ruffa,
Mahoit kaunis kantajani,

Armas maion antajani,
Ihana imettäjäni,
Kapaloia kantosia,
Mytöstellä mättähiä,
Pestä pieniä kiviä,
Kun sa pestit pienoistasi,
Kapalojit kaunoistasi.

Mahoit ennen maammo ruffa,
Mahoit kaunis kantajani,
Kultanen kulettajani,
Hopiainen hoitajani,
Tuuvitella turpehia,
Piekutella lehtipuita,
Waalitella warpasia,
Kun sa tuuvitit minua,
Waalit waiwaiista minua.

Sa mahoit minun emoni,
Mahoit maammo ruffaseni,
Mennä järwen rantaselle,
Wieä hurstillä wetehen,
Upotella uutimella;
Tahi luo tuutunen tulehen,
Käätä kätty walfiahan,
Pieku lieteheh sysätä.
Dis tuota kylä kysymä:
”Missä tuutunen tuwasta?”
Sinä wastannut olisit:
”Tuutunen palo tulesa,
Lapsen tappo liika tauti.”

49. Onnettomasti syntynyt.

Lietö minua luoja luonut,
Wai lie synti synnyttänyt,
Wai käski oma ofani,
Kowa onni ohjaeli,
Kaikki huolet huolimahan,
Kaikki surut sureksimahan,
Kaikki kaihot kantamahan.
Sillon synnyin mie polonen,
Konsa kaikki huolet synty;
Sillon kaswoin mie katala,
Konsa kaikki kaihot kaswo;
Korkenin kowaosanen,
Konsa kaikki koitopäivät.
Parempi olisit ollut,
Soriampi syntymättä,
Kaswamatta kaunihimpi.
Kun oisit maammo ruffaseni
Kaottanut kaksioisnä,
Kikoisfa pihalle wienyt,
Kakaroijsfa kairwotielle,
Wienyt peltojen perille,
Pannut aitojen alitse.
Äsken tuolla toisfa wuonna,
Äskes kolmanna kesänä,
Disit ohrina otellut,
Herne'warsina walinnut,
Kauran tähkinä katsellut.
Disit saahesfa sanonut,

Ujatellut ottaessa:
"Tuoll' on kannis kantamani,
Ihana imettämäni."

50. Saisinko käeltä kielen.

Kukua kätesin kälkö,
Lintu lauloa lupasin;
Saisinko käeltä kielen,
Kukujalta kukkutorwen,
Kukkuisin jokaisen kuusen,
Joka lehto leikin löysi.
Tuolla kukkuisin kowemmin,
Kus' on kurjat kulkemassa,
Waiwaset waeltamassa,
Huolelliset horjumassa,
Martahat matelemassa.
Mistä tunnen huolellisen? —
Tuosta tunnen huolellisen:
Huolellinen huokoawi,
Huoleton huhuelewi.

51. Empä woi ilon eleä.

Empä woi ilon eleä,
Entä leino leikin lyöä,

Ilon illan oltuani,
Leikin leikaheltuani.
Niä on huolta hoivattuna,
Ajatusta annettuna,
Pantuna pahoa mieltä,
Sitte mennehen syksyn,
Sitte toisen toukoaian.
Eikä taia ääni juosta,
Ei ei soita suosioiksi;
Ääneni äristynynnä,
Puheeni puuttumunna,
Kun ma join joesta wettä,
Lakin wettä lammikosta.
Eikä kaitu kanteleni,
Eikä harppuni heläjä;
Mure murti kanteleni,
Huoli harppuni hajotti,
Kun wiikon surussa soitin,
Murehisä murmattelin,
Ja panin pahoisä mielin.

52. Elkää sanoko huolettomaksi.

Moni muualla sanowi,
Ja moni ajatteli:
"Ei oo huolta hurnakolla,
Ajatusta aiaksella."
Elkäte hywät imeiset,
Elkäte sitä sanoko;

Niä on huolta huostasani,
Ujatusa yöni alla,
Paljo mustoa muretta,
Surua syemmävistä.
Ken mun huoleni lukisi,
Ujiani arvoaisi,
Se kosken kivet koki,
Merens aallot arvoaisi,
Lammun lumpehet lukisi,
Havut metsän haasteleisi.
Ei ole sitä hevoista
Talon pienenen pihalla,
Talon suuren soimen päässä,
Joka mun huoleni wetäisi,
Mureheni muunne weisi.
Kanna korppi huoliani,
Mureitani musta lintu!
Kanna kaimohin syvihin,
Lampihin kalattomihin,
Niwan ahvenettomihin!
Ei wie kalallishin,
Ei ahvenellishin;
Kalat kaikki huolestuisti,
Ahvenet alas menisti,
Suuret havut halkiaisi,
Sären lillit liukeneisi,
Saisi siatki surua,
Kaitki mustuissi mujehet,
Minun hoikan huolistani,
Ja mustan murehistani.

53. Monihuolinen.

Enemp' on minulla huolta,
Kun on kostessa kiviä,
Kannalla rapakiviä,
Kanarwia kankahalla,
Pajuja pahalla maalla,
Hiettoja hyvällä tiellä.
Ei ole sitä hewoista
Talonpojan tanhualla,
Kirkkahankana rikoilla,
Parahast' ei pappilasfa,
Koko kirkkokunnasamme,
Joka weisi huolet multa,
Kaihot muunne kannattaisi,
Voies saattaisi suruni.

54. Usiahuolinen.

Paljo on kostessa kiviä,
Niä on aaltoja meressä,
Minull' on enempi huolta,
Mielaloo annettua.
Ustiampi mull' on huoli,
Kun on kuusessa käpyjä,
Katajasfa karpehia,
Petäjäsfa pirpasia,
Närhessä nästyroidä,

Päässä heinän helpehiä,
Oksia pahasä puussa.
Ei sitä hewoista löywy
Wien Wiipurin wälillä,
Ruuen linnan kuuluwilla,
Joka mun huoleni wetäisi,
Kaiheeni kannattaisi.
Hepo ei jaksä weteä,
Rautakisko kinkotella,
Ilman luokin lekkumatta,
Wempelen wärisemättä,
Minun hoikan huoliani,
Mureitani mustan linnun.

55. Mikä neuoksi minulle?

Mikä neuoksi minulle,
Mikä neuon antajaksi? —
Neuo neitonen minua,
Opastellos orpolapssi!
Ei neiesä neojata,
Orwossa opastajata,
Neuottu itseti netti,
Opastettu orpolapssi.
Enkä huoli huolimahan,
Suuresti sureksimahan;
Ilman huolia hewosen,
Murehtia mustan ruunan,

Kantasuuisen surkutella,
Suuripäisen päivitellä.
Hewosell' on pää parempi,
Pää parempi, luu lujempi,
Koko ruumis runsahampi,
Kaulasuonet kantavammat.

56. Hoikka, kaita ja musta.

Mintähen olenki hoikka —
Donko hoikka luonnon hoikka,
Wai hoikka emon tekemä? —
En oo hoikka luonnon hoikka,
En hoikka emon tekemä;
Mie oon hoikka huoliani,
Hoikka huolia kowia.

Mintähen olenki kaita —
Donko kaita luonnon kaita,
Wai kaita emon tekemä? —
En oo kaita luonnon kaita,
En kaita emon tekemä;
Mie oon kaita kaihojani,
Kaita kaihoja kowia.

Mintähen olenki musta —
Donko musta luonnon musta,
Wai musta emon tekemä? —
En oo musta luonnon musta,
En musta emon tekemä;

Mie von musta mureitani,
Musta suuria mureita.

Huoli hoikaksi wetävi,
Raiho muita kaiemmaksi;
Mure muita mustemmaksi.

57. Sortunut ääni.

Mitä sorti äänen suuren,
Äänen suuren ja sorian,
Äänen kaimihin kaotti;
Jot' ennen jokena juoksi,
Wesiwirtana wilasi,
Lammikkona lailatteli? —
Suru sorti äänen suuren,
Äänen suuren ja sorian,
Äänen armahan alenti;
Jott' ei nyt jokena juokse,
Wesiwirtana wilaja,
Lammikkona lailattele.

58. Ikuinen suru.

Käti kuttua kätesi
Maalle tälle tultuansa,
Lintu laulua lupasi
Lennettyänsä leholle.

Kuku, kuku kullalintu,
Lauhele hopyalintu,
Jott' on aikani kuluisi,
Sekä wiikko wierähtäisi;
Sulaisi syän surunten,
Hautuisi halumen rinta.
Ei multa sinä itänä,
Poloselt' ei polwenani,
Suru syömestä katoa,
Mure mielipuolestani.
En minä sinä itänä,
En polonen polwenani,
Surutont' en suuta syötä,
Warutonta wartta suori,
Kanna pääätä kaihotonta,
Ikäwätöntä elätä.

59. Suoliansa haastelewa.

Käyn mä kymmenen kyleä,
Samoan saan taloa,
En löyä sitä sifarta,
En sitä emosen lasta,
Jolle ma sanon sanani,
Haastan mielihauteheni.
Jos ma siskolle sanoisin,
Niin sanois sifar sawulle,
Sawu sen saisi patsahalle,
Patsas pihtipuoliselle,

Pihtipuolinen pihalle,
Piha pellontyöntäjälle,
Kyntäjä koko kylälle.

Wirkkaisinko weikolleni,
Weikko kohta naisellensa,
Weikon nainen naapurihin,
Naapuri koko kylälle.

Tahi jos wirkan wierahalle,
Mainitsen kylän Matille,
Wieras sen wiiteksi panemi,
Kylän Matti kymmeneksi.

Niin kellen sanon sanani,
Haastan mieltähauteheni,
Ettei muut muretta saisi,
Miero mieltä arwoaisi? —
Menen metsähän mäelle,
Puhelen Sumalan puille,
Haastan haawan lehtyisille,
Pakajan pajun wesoille;
Ne ei kerro kellenkänä,
Kuihkaele kullenkana.

60. Ei sula syän surunen.

Suot sulawi, maat waluwi,
Uhowieret aukiawi,
Kaikki kankawat sulawi,
Lätäkötki lämpiäwi;
Ei sula syän surunen,

Ei walu wajanen rinta.
Sää on jänkkä syämesjäni,
Wassasfani waskiwuori;
Ei sula, sulallakana,
Ei walu warillakana,
Lähe ei lämpimälläkänä,
Kepene kesälläkänä,
Pala ei päiväpaistehella.
Minkä päivänen yleni,
Sen mun mieleni aleni;
Minkä päivä lämpimämpä,
Sen mun mieleni wilumpä;
Minkä päivä kauhihimpä,
Minun mieleni pahempi.

61. Wähä ilo emottomalle käästä.

Käti kukku kuiskossa,
Käti kukku, lintu laulo,
Kukku muien kuiltawaksi,
Mutuallisten iloksi,
Ei minulle millonkana,
Ei kuku ajasta siitä,
Kun ferran emoni kuoli,
Kaatu kaunis kantajani.
Etköhön emoton lapsi,
Etköhön sinä itkänä,
Kapan kunnello kakeä
Päivän puolelta mäkeä:

Kun läki kukahtelewi,
Niin syär sykähtelewi,
Syän syttywi tulelle,
Pää palolle paukahtawi.

Elköhön emoton lapsi,
Elköhön sinä ikänä,
Kuunnelko kewaätkäkeä
Pohjan puolelta mäkeä:
Itku silmähän tulewi,
Weet postille waluwi,
Heriämmät hernet-aarta,
Paksummat pawunjyweä;
Kynnärän ikä kuluwi,
Wakfan warfi wanhanewi,
Kuultua kewaätkäkösen.

62. Pimiä isoton pirtti.

Oli mulla muoto muinen,
Oli muoto muien rimman,
Kun ma notkuin nuorempana,
Kaswoin heinäkarwallisna.
Hywä oli lapsen lasa olla
Hywän wanhemman warassa;
Ikäwä isättä olla,
Duto äitittä eleä,
Waiwa suuri wanhemmatta:

Pimiä isoton pirtti,
Waiffa päivä paistakohon,
Sofia emoton soppi,
Waiffa fun kumottakohon.

63. Emintimäisen saanut.

Koira haukku korven rannan,
Penikkainen pellon rannan,
Minä juoksin katsomahan,
Toivoin tuotawan emoa.
Ei emoa tuotukana,
Tuotihin emintimäistä,
Tuon tuhannen tullukkoa,
Pahan hengen pallukkoa;
Witfa wäännetty käessä,
Kohotettu koivun latwa,
Löyä lasta armotonta,
Kolkata kowasasta.

Niin en nyt sinä ifänä,
En tämän elon sisässä,
En löyä emon hymnyttä,
Enkä äitin armautta,
Waiffa etsisin tulella,
Waihteisin walkialla.
Wieras on emon siällä,
Waino wieras, fun Wenakko,
Ei sano emon fanoja,

Räy ei äitin askelilla,
Wirko wierahan sanoja,
Räypi armon askelilla.

64. Piennuesta orpo.

Piennä heitti minun isoni,
Piennä isoni, piennä emoni.
Iso kuoli, äiti kuoli,
Kuoli muu sukuni suuri,
Jätti mulle jäiset kengät,
Sukat uhkuset unohti;
Jätti jäisille jäille,
Lalwifelle tanterelle;
Jätti kun jänö pojansa
Suolle soikerrehtamahan,
Jäälle jääkellehtämähän,
Tielle tiiperrehtämähän,
Palolle papattamahan;
Jätti tuulen tuuwitella,
Wluuilman wiihytellä,
Koloilman kostutella.
Wihmawesi minun wirutti,
Kyyt minulle ruoan kanto,
Maot maiolla piteli.

65. En tieä tefiätäni.

Mitä lie minunki luonut,
Kuka kurjafen kuwannut —
Pie'kö luonut luoja suuri,
Suennut sula Jumala?
Jos lie luonut luoja suuri,
Suennut sula Jumala,
Lo' ei luonut luontapääänä,
Suennut suentapääänä;
Loi pääänä luonnattomana,
Suunnattomana sukesi.

Enkä tieä tefiätäni,
Enkä tarkon saajoani;
Pie'kö teikkä tielle tehnyt,
Gorsa suolle suorittanut,
Lavi rannalle takonut,
Koskelo kiven kolohon.
Iso heitti heikkosena,
Matalana maammo jätti,
Härän kynnen forkuisena,
Pystyn peukalon pituisna;
Heitti isoni iltikalle,
Emo jätti jäätikälle,
Joka tuulen tuntemahan,
Urmoamahan ahawan.

66. Rakki, jotka ei moitti.

Waiwasen heposen warsa
Raikkien ajeltawana,
Onnettoman eufon lapsi
Raikkien saneltawana.
Raikki saatua sanowat,
Sekä pantua panewat,
Sanowat sananalaista,
Osoawat onnetonta.

Raikki muut minua moitti,
Waan ne rakki kappaletta,
Minun piennä pistämäni,
Sekä lasja laittamani:
Mimmäinen aian witsas,
Perimmäinen pellon seiwäs;
Ei niill' oo suuta sanoa,
Eikä kieltä kerskaella.

67. Kun oisin käkenä.

Lauloa minä lupasin
Näille maille tultuani,
Kukkua kätesin kälkö
Lehtomaille mentyäni.
Kukkupa käteä rakki
Kahenpuolin kiiwotietä;
Kun oisin itse käkenä,

Itse turja kuffujana,
Kuffuisin jokaisen kuusen,
Mäjeltäisin kaikki männyt,
Joka puuhuen puhuisin,
Joka lehwän leilettäisin.
Siinä kuffuisin enemmän,
Kussa käywät huolelliset,
Astuwat sananalaset;
Siinä kuffuisin wähenumin,
Kussa autuaat ajawi,
Lyfylliset lyhrättäwi;
Siin' en wirrkaisi mitänä
Kuningasten kulkiesä,
Waltojen waeltaesä.
Mistä tunnen huolellisen,
Arwoan sananalasen?
Tuosta tunnen huolellisen,
Arwoan sananalasen:
Muhana wyön pitäwi,
Mlempata henkiäwi.

68. Suru ja pelko.

En minä sinä itänä,
Kuuna kullan wakkiana,
Syrutont' en sinua syötä,
Warutont' en warita kanna.
Surten istun, surten astun,

Surten ruoalle rupean,
Peläten perehen waille.
En minä sure sotia,
Wainowuosia waraja,
Pelkeä metsän petoja;
Suren suista kattiloa,
Pelkeän perehen kieltä,
Warajan waria wettä
Ninnoille ripistywäksi,
Raatumaksi kaswoilleni.

69. Sanoissa kuluwa.

En kulu minä kutsuisa,
Enkä wanhane wakoissa;
Kulun kiiwissa sanoissa,
Wäsyn silmäwäanteloissa.
Sanat päälleni satawat,
Puheet putoilewat;
Kaikkien sanat sakopat,
Jokahisen juonet käypi,
Kun tuimat tulikipinat,
Tahi rautaset rakehet,
Päälle lapsen armottoman,
Emottoman ensimmäisä.
Niin on suuta suukkimassa,
Leukoa leputtamassa,
Kun on suuret suolakopsat,

Emmon pallehet parahat;
Ei oo ken sanan sanoisi,
Sanan puolenkaan puhuisi,
Puoleltani puhta'alta,
Wiereltä wiattomalta.

70. Sepän tehtäviä.

Diisko seppänä setäni,
Tahi taattoni takoja,
Weljeni walaja wasken;
Tiettäisin suruista suitset,
Päitset päiwistä pahoista,
Kiimut mieron riitelöistä,
Pänget mieron läyhynnöistä,
Satulan kylän sanoista,
Ohjasset oman sukuni,
Keet on miesten reuhunnoista,
Korjat naisten kuohunnoista,
Huolista hyvän heposen,
Murehista mustan ruunan;
Jolla armoiton ajaisin,
Sekä kurja kierrähtäisin,
Muille maille wierahille,
Wierisin Wenäehelle;
Saisinko sanoilta rauhan,
Lewon leuvilta pahoilta.
Jos min wirkkaissi Wenakko,

Wenäläinen wiekottaisi,
Saisi ummikko sanoa,
Duto kieli kelpotella.

71. Suku surmaksî rupestî.

Ei itte iso minna,
Ei emo pane pahaksi,
Ei kastu sisaren kastot,
Weikon silmä ei wettä wieri,
Waikka joutuisin jokehen,
Elikkä wierisin wetehen,
Kaatuisin kalamerehen,
Sisareksi sisäksille,
Weikoksi ween kaloille.
Koti toivo kuolleheksi,
Piha pitkin maanneheksi,
Maja maani myöneheksi,
Kartano kaonneheksi.
Sukuhuni surwelime,
Heimohoni heittelime,
Suku surmaksî rupestî,
Heimo hengen kiertäjäksi,
Kulluni kuristajaksi,
Ääneni äristäjäksi.
Suku ei surwulle tunnu,
Heimofunta hempiälle;
Suku on muuttunut sueksi,
Heimo hengen ottajaksi.

72. Ei festä lihanen silta.

Mitä lie minua luonut,
Kuka kurjoo tyhännyt,
Tälle inhalle iälle,
Katonalle kannikalle;
Ei luonut sanasepäksi,
Pannut wirsiportahaksi.
Parempi minunt olisi,
Parempi olettelisi,
Olla wirsiportahana,
Kun on sotkuportahana,
Suolla sotkuportahana,
Siltana likasioilla.
Soisi mun sukuni suuri,
Heimokuntani helewä,
Soille sotkuportahiksi,
Silloiksi likasioille.
Paihoiksi pahville maille,
Kannonpäiksi fairwotielle;
Soisi suohon sortuwani,
Kalliolle kaatuwani,
Rikohin litistynwäni,
Alle juurten juuttuwani.
Waan ellös hymä sukuni,
Kunlu heimokuntaseni,
Suoko suolle portahiksi,
Silloiksi likasioille!
Ei festä lihanen silta,
Pölkky luinen luikahtawi;

Ei se kestä köyhän käyä,
Kajalengän rapsutella.

73. Soisit suohon sortuwani.

Run ma kuolisin polonen,
Katalainen kattiaisin,
Sata suunsa salpoaisi,
Tuhat suunsa tukkoaisi.
Sata suu sanoo minua,
Tuhat kieltä kerstoawi;
Sata suut' oman sukuni,
Ja tuhat kyläistä kieltä.
Soisit mun kyläset naiset,
Soisit naiset naapurini,
Kowemmin kotiwäkini —
Soisit suohon sortuwani,
Maahan waajaksi wajowan.
Waan ei suonut suuri luoja,
Waatunut waka Jumala,
Soille sorkkuportahiksi,
Silloiksi likasioille.
Enkä sinnes suohon sorru,
Kunnes kannan kahta kättä,
Wiittä formea wiritän,
Kynttä kymmentä ylennän.
On puita pitempiäki.
Soille sorkkuportahiksi,

Maahan waajaksi wajoa;
Wiel' on suolla suuri honta,
Kannalla raju petäjä,
Zaloin päällä käytäväksi,
Helmoin hemsuteltawaksi.

74. Wilu wiimenki tulewi.

Wilu wiimenki tulewi,
Wilu mulle wienoselle,
Wilu wienopäiwäselle,
Wihattuna wiertesfäni,
Seinäwieret seistesfäni,
Ollessa owen takana.
Menisin minä tupahan,
En tohi tupahan mennä;
Tuwassa toruttanehe,
Ulla parren pantanehe;
Dwensuus' on ouot silmät,
Kaiat silmät karsinassa,
Kierot kekilattialla,
Perässä periwihaset.
Mitä neuoksi minulle,
Mitä neuon antajaksi? —
Hoseni, ainoseni,
Laos mulle rautakengät,
Rautakengät, puiiset paulat!
Spilla seison seinäwieret,

Ufuu iffunan alukset,
Kunnes wihtyisi wihaset,
Ufettuisi ankaraiset,
Waipuisi humalahurjat,
Wiinarallit raukiais.

75. Ohoh kullaista kotia!

Lämmin paita liinanenki
Oman äitin ompelema;
Wilu on waippa willanenki
Waimon wierahan tekemä.

Lämmin on emosen sauna
Ilman löylsyn lyömättäki;
Kylmäpä kylänen sauna,
Waikka löyly lyötäköhön.

Koria kotonen leipä,
Jos on täynnä tähtäpäitä;
Wihawainen wieras leipä,
Waikka woilla voituhon.

Willanen emosen witsa,
Ruokonen isosen ruoska,
Joskon wiikon wirpokohon,
Rupeaman ruoskitohon;
Witsa wierahan werinen,
Kyläläinen kynnäppäinen,
Joskon ferran iskeköhön,
Tahi puolen koskekohon.

Oho! kullasta kottia,
 Armasta ison eloa!
 Jos oli leipeä vähempi,
 Niin oli unta viljemmältä;
 Ei toruttu torfunnasta,
 Mafoomasta ei manattu.

76. Ei kukaan hyvä.

Pah' on orjana eleä,
 Käyä toisen käskyläisä;
 Teen mä työtä työn ajalla,
 Väänän hartion wäellä,
 Täytän käskyt, kannan wäskyt,
 Kärsin käsnäset lapiot,
 Ei oo hyvä siitäkänä,
 Tuostakana tuon parempi,
 Torutahan torfunnasta,
 Manataan mafoomasta.

77. Tässä saapi lempeä lemmen.

Pah' on mieleni palosen
 Ilmanki pahottamatta,
 Vina aatteloittamatta;
 Siit' on semminki pahempi,

Siitä aina aattelampi,
Kun vielä pahotetahan,
Aina aateloitetahan.

Sanotaan minun polosen
Kivet suuret istuwani,
Maat suuret makoawani;
Itse istuwat sanojat,
Makoawat mainitsiat;
Itse istuwat kivenessä,
Joka maan makoalewat.

Entä tieä mie polonen,
Miten olla, kuin eleä;
Miten olla mielewänä,
Kuten kuuluna asua.
Aina muisf' inehmissäsä
Saapi lemmen liikkumalla,
Kunnian kävelemällä;
Täsä saapi lempo lemmen,
Piru kunnian pitäwi,
Lemmon löyhkykartanoilla,
Pirun pitkillä piholla.
Saisi en kurja kunniaa,
Kaukka lempiä tapaisi,
Waikka wuoret wierettäisin,
Kalliot kaha jakaisin.

78. Kohenlainen toivotus.

Anna Kiepus antajalle,
Lunge tuhlarin kätchen;

Wie Juutas wintujalta,
Paha henki parkujalta.
Anna aina antajalle,
Tunge tuhlarin kätehen;
Tormin tuomos taiwahasta,
Pillin pilwistä puota,
Uwa maat alasin puolin,
Puhko pellon penkeristä.
Almun saan ma antajalta,
Tuhlarilta toisen almun,
Wintujalk' ei wettäkänä,
Parkujalta ei paloa.

79. Hyvän sään toiwotus.

Anna onni ohranuotta,
Jumala jywäkeseä,
Saisin kekriksi olutta,
Tahi juoa joubukseni;
Drjatti olutta saissi,
Palkollisetki panoista,
Kasakatti kaljamettä,
Wierrettä kiwenwetäjät.
Anna luoja luokosaätä,
Herra heinän kuivautta,
Armahalla luof'ajalla,
Heliällä hein'ajalla.
Wie'pä pitwi Pietulahan,

Siellä wettä tarwitahan:
Suot tulesa, maat tulesa,
Kaikki kankahat tulesa,
Kaikki kaimot kiuwanehet,
Lähteet läkähtynehet;
Siell' on lapset ristimättä,
Kansa kaikki kaštamatta,
Pojanpoika puolitehty,
Ei oo vielä wettä nähty.
Siellä paiatti palawi,
Turkit muut turmeltuwi,
Ukot uunilla palawat,
Ukat saunan lautasilla,
Pojat porstuan owilla,
Piiat kaikki kartanolla,
Lapset pitkin lattiata,
Kengit räystähän nenillä.

80. Tuuterin laatu.

Tuhm' on laatu Tuuterissa,
Kun neiet kossissa käywät,
Ukat juohessa ajawat,
Tuuteriss' on miehet tuhmat,
Miehet tuhmat, naiset laiskat,
Lytätaret wälikäwiät,
Pojat puolenmiehelliset,
Ukot untelot, sofiat.

Ei ufot ulos osaja
Ilman naisen saattamatta,
Tyttären taluttamatta.
Usta etsivät perästä,
Penkin alta iffunoo;
Ei usta perästä löyää,
Penkin alta iffunoo.

S1. Häätäkö tyttöjen?

Mikä meidän tytärten,
Mitä nuorien neitosien? —
Ei tytärtä tuumatonta,
Neittä neuon saamatonta.
Neuon neitonen pitävi,
Tuuman tyttö keksinevi,
Alta aittahan menevi,
Päältä purnon puhkoavi,
Katon kautta pois tulevi,
Laen kautta laitteleksen;
Sukasta säkin tekavi,
Kalsustansa kantoneuon.

S2. Kummastaako kuuleminen.

Kullupa läheä kaffi
Kahenpuolin korpinotton;
Satuin noita kuulemahan —
Hyw' oli kuulla kummaistaki.

Laulo kaks'i laulajata
Kahenpuolin pöytälaian;
Satuin noita kuulemahan —
Hyw' oli kuulla kummaistaki.

Kiiteli kälystä kaks'i
Kahenpuolin kaalimaljan;
Kummaistako kuuleminen? —
Lemmon kuultawat molemmat.

83. Mistä tunnen tuhman.

Mistä tunnen tuhman miehen,
Arvoan uron typerän? —
Tuosta tunnen tuhman miehen,
Arvoan uron typerän:
Wiikon istu wyö sylissä,
Kauan housut kainalossa,
Wiikon wirsua tekewi,
Kauan tuohia katselwi.

Mistä tunnen tuhman naisen,
Lahi tyttären typerän? —
Tuosta tunnen tuhman naisen,
Lahi tyttären typerän:
Tulen tuhkahan puhuwi,
Lietehen lehetelwi,
Nousewi tuwalle tupsu,
Paha katšku kartanolle.

84. Muutamia tuntomerkkejä.

Tuttu on tuomi muista puista,
Anoppi kylän ahoista,
Wäwy muista wierahista,
Rato tyttö neitossista. —
Kufistansa tuomi tuttu,
Astunnastansa anoppi,
Wäwy wehnäpiirassista,
Rato tyhjän nauramasta.
Wiel' on tuttu huolellinen,
Arwattu halunalanen;
Tuost' on tuttu huolellinen,
Arwattu halunalanen:
Huokaellen huoles käppi,
Pauellen halunalanen,
Uni ei tule usein
Huolellisen huonehesen,
Haastata ei huolellista,
Hautota halunalaista.

85. Rynteliin kysymykset.

Rynteli kowin kysymi,
Paawali pajattelemi:
"Soka on ruohtimet ruhottu,
Solo. tappurat tapettu?" —
Wastawi wiriä waimo,

Sanowi hymä emäntä:
"Jo mie ruhoin ruohtimeni,
Sekä tapoin tappurani."
Kynteli kowin kysywi,
Paawali pajattelewi:
"Joko on kankaita kuottu,
Mlotettu aiwinoita?" —
Wastawi wiriä waimo,
Sanowi hymä emäntä:
"Jo on kankahat kuteella,
Sekä aiwinat alulla."

Waris lenti wahtokuulla,
Kewätkuulla keifutteli,
Wnyhille wiriän waimon,
Pankolle aniparahan,
Kuontalolle funnottoman,
Emärontin roiwahille.

86. Toisin ennen, toisin eilon.

Toisin ennen, toisin eilen,
Toisimpa tätä nyhyä;
Toisin ennen toimi käski,
Toisin ennen työ opetti.
Toimi käski, tonkimahan,
Maa wäfewä wääntämähän,
Ei kun nyt tätä nyhyä,
Eilon entisen lopulla.

Eip' on maaten maa pietty,
Istuen isosen pelto;
Ei suannut sunri pelto,
Maa ei sallinut sarvinea,
Miestä werkaista waolla,
Koriata kuokan päässä,
Piian pitkiä hameita,
Sukan wartta walkiata.
Nyt tämä nykynen kansa,
Sekä kansa kaswawainen,
Maaten maitansa pitäwät,
Penttin päässä peltojansa;
Syöwät maansa makkaroina,
Istroina isonsa pellon.

87. Juomarin toimi.

Woni matkassa tulewi,
Lapahtuwi taipalella,
Joutawalle juomarille,
Hurjalle humalapäälle:
Kinnaš kirpowi kuhunki,
Saapukka johonki saapi.
Isäntä olutta juopi,
Mies se wiinoa wetäwi;
Heponen helyjä syöpi,
Warša warpoja purewi,
Pere piinoa pitäwi,
Lapsset nälkeä näkewi. —

Noin sanowi lapsi rukka:
Iso illalla tulewi,
Tuopi tuoresta kaloa,
Wetäwi werestä lieviä;
Iso aamuksi ajawi,
Keskivöksi keräwi,
Tuopi tuoresta pajua,
Anto witsoa werestä.

SS. Emon neuo pojalle.

Emo neuo poitoansa,
Wanhin waiwansa näköä,
Kun kuki sukimojansa,
Itse ilmoin luomiaansa.
Noin kuulin emon sanowan,
Waimon wanhan lausuwaksi:
”Poikueni nuorempani,
Lapseni wakawampani!
Jos tahot talohon naia,
Tuoa minneä minulle,
Ellös pyytäkö pyhäätä,
Tieltä kirkko kihlaelko;
Sillon porsaški punanen,
Ja sitai sikkipäässä.
Talkawaimotki pahimmat
Kirkkotiellä kirehiksen,
Sinisukkahan siroksen,

Punapaulahan paneksen,
Pää on siltihin siottu,
Hiukset pantu palmikolle.”
”Arkena parempi aifa;
Sillon naios poikueni!
Ota olkihuonehesta,
Kiisanwarresta walitse,
Kiwenpuusta kihlaellos;
Joll’ on nurin nuttu päällä,
Laffi walmis tahtomatta;
Jont’ on huntu huuteheßsa,
Perä petkelen tomussa,
Warst’ jauhon walkiasfa.”

89. Tawattawa tyttö.

Emo neuo poikoansa,
Waimo lastansa warotti:
”Ellös wainen, poikaseni,
Suosko jublina kosissa!
Tyttöä ei piä tawata
Kiwiseltä kirffotieltä,
Siellä weltotki werassa,
Laiskat lainawaatteheßsa,
Pahallafi paita päällä,
Luhmimmalla pää tukossa.
Tyttöä pitää tawata
Kiisestä rimuamasta,

Heinästä hämyämästä;
Jok' on riski riihenpuija,
Hempulainen heinänlyöjä.
Tyttöä pitää tavata
Kivenpuusta kiikkumasta,
Käsiwarstin waapumasta,
Nawetastä nainen saaha,
Riihestä riwahka piika,
Laitawa talon miniä,
Koria kotonen waimo;
Jok' on joutusa jalalta,
Sormilta hywin soria,
Askareihin aina walmis,
Walpas aamulla warahin."

90. Wäinämöisen sanoja.

Lätsi weljekset wesille,
Emon lapset lainehille;
Kielti wanha Wäinämöinen,
Epäsi suwannon sulho,
Kielti kolmesta pahasta:
Wesillä wiheltämästä,
Lainehilla laulamasta,
Wenehesä wieremästä,
Purressa parahtamasta.
Oli weljekset wesillä,
Emon lapset lainehilla;

Kielti wanha Wäinämöinen,
Epäsi suvannon sulho,
Kielti kolmesta pahasta:
Suolimasta siian suolta,
Hainin wuolta wuolimasta,
Syömästä kalankutuja.
Noin se wirkko Wäinämöinen,
Ennenfyntynyt pakasi,
Nuoremmalle weiollensa:
”Ei sinun pitäisi syöä,
Ei sinun, ei muienkana,
Siian suolta, hainin wuolta,
Ahwenen alaišta puolta,
Kuujasen kutumättä.”

Tuli weljefset wesiltä,
Emon lapset lainehilta;
Kielti wanha Wäinämöinen,
Epäsi suvannon sulho,
Kielti kolmesta pahasta:
Yksin öillä kulkemasta,
Humalassa huutamasta,
Maantiellä makoamasta,
Syänyöllä soutamasta.
Waan ei kiellyt Wäinämöinen,
Ewännyt suvannon sulho,
Hukkumata huutamasta,
Kuollutta makoamasta.

Kielti wanha Wäinämöinen,
Epäsi suvannon sulho,
Atroa poron perästä,

Lapinmaasta taikinoa;
Kielti uimasta uhallä,
Weikan wettä soutamasta.

Kielti wanha Wäinämöinen,
Epäsi suwannon sulho,
Kuffaroa paikattua
Wyöltä miehen naimattoman;
Kielti työtöntä taloa,
Loufoa tekemätöntä.

Kielti wanha Wäinämöinen,
Epäsi suwannon sulho,
Kielti maata miehetöntä,
Kirwehetöntä kyleä,
Eloa emännätöntä,
Noiratonta kartanoa.

Wielä kielti Wäinämöinen,
Epäsi suwannon sulho,
Kullalle kumartamasta,
Hopialle horjumasta,
Wanhan nuorta tahtomasta,
Kaunistä käteämästä.

Sano wanha Wäinämöinen,
Nuoremalle weiollensa:
Kaunis on kattila tulella,
Waikka wettä kiehufohon;
Hywä mieli miehen päässä,
Waikka ilman istufohon —
Wäki ei wäännä hartioita,
Säre ei mieli miehen päätä.

Sano wanha Wäinämöinen
Nuoremmalle weiollensa:
Hoia hongaišta wenettä,
Hoia hongan westäjätä;
Pah' on orja palkatonna,
Paha paljon palkan kanssa —
Dsallahan mies eläwi,
Koira toisen kohtalolla.

Sano wanha Wäinämöinen,
Nuoremmalle weiollensa:
Suo wilja wihattawalle,
Rahat raufoteltawalle! —
Hullu saapoa wihaawi,
Siitä saapi saamatonki,
Wiha wiewi wiljan maasta,
Kateus kalan weestä.

Sano wanha Wäinämöinen
Nuoremmalle weiollensa:
Uina auttawi Jumala,
Ujan funki kattasewi;
Wiipyen erät paremmat,
Kauan ollen kaunihimmat —
Harwon syötti harwa werko,
Sillon suurilla kaloilla.

Sano wanho Wäinämöinen
Nuoremmalle weiollensa:
Jumalass' on juoksun määrä,
Ei miehen ripeyessä;
Juoksewa johonki saapi,

Käypä kauas ferfiäwi —
Usein käypi käypä härkä,
Kun jo hengästy hewonen.

Sano wanha Wäinämbinen
Nuoremmalle weiollensa:
Sitä kuusta kuuleminen,
Jonka juuressa asunto;
Kiitä muille muita maita,
Itfelle omia maita —
Dmat maat makuisimmat,
Dmat metsät mieluisimmat.

Sano wanha Wäinämbinen
Nuoremmalle weiollensa:
Wäli on wäätyllä witsalla,
Wäli wäätämmättömällä;
Mies tulewi neuotusta,
Koiru neuomattomasta —
Tieto ei mtestä tieltä työnnä,
Neuo syrjähän syseä.

Sano wanha Wäinämbinen
Nuoremmalle weiollensa:
Soisin Suomeni hywäksi,
Karjalani kaunihiksi;
Hywin aina elettäväksi,
Kunnialla kuoltawaksi —
Laiskat Lappihin menewän,
Muut weltot Wiron wesille.

91. Lintuin Keräjät.

Röyhä mies kotoa kynti,
Setä kynti, jotta kylwi,
Kylwi kymmenen jyweä,
Kynti kymmenen wakoa.
Sihen lintuja silesti,
Kaswo paljo peiposia;
Hakahti harakat siinä,
Setä närhit näppäsiwät,
Käwi sirkut sissimässä,
Warpuset warastamassa.

Pajulintu palkulainen
Ukättihin, keksittihin,
Wiewän wiimeistä jyweä,
Keunimmäistä reutoawan.

Nuorittihin, käärittihin,
Pieksittihin, pyntättihin,
Pyötitihin, lytistettihin,
Jaloin päällä pyörittihin;
Wesi silmästä sirusi,
Weri wainwasen nokasta.

Keräjihin käytettihin,
Laitettiin lain etehen.

Kurki lintujen kuningas
Itse istu tuomariksi,
Laklat lautamiehiksi,
Walamiehiksi warikset.

Kurki huuti kulkustansa,
Kajahutti kaulastansa:

"Donko ottanut jywiä
Röyhän miehen kynnökseltä?"

Vajulintu palkulainen
Sihen wastaten sanowi:
"Söin minä jyweä kaffi,
Kowin äiä, kun on kolme."

Kurki kulkunsa kurotti
Yli pöyän lausumahan:
"Kosk' oot ottanut jywiä,
Käynyt kurja sissimässä,
Röyhän miehen kynnöksellä,
Kynnöksellä, kylwöksellä;
Niin ei saa sääliä warasta —
Tahi korwat karshitahan,
Tahi kaula kattotahan,
Pää poikki järitetähän.

Pääskyläinen pieni lintu
Se lausu laen rajasta:
"Warastat sinäki kurki,
Otat otria oloksi,
Rukeita mielen määrin,
Kannat kauranki jywiä."

Kurki laski suuren kulkun,
Parkast pahon säwelen,
Pääskyläiselle pienimmälle:
"Donko mie warastanunna
Röyhän miehen kylwöksestä? —
Taijan mie ilmanki eleä
Röyhän miehen kylwöksettä;
Lennän synkkään salohon,

Siellä riivim rikkahia,
Kattok kaurahalmehia,
Tahi syön marjoja metästä,
Kaiwan suolta karpaloita.”

Lausu päästy pieni lintu;
”Waan minäpä s’ en warasta;
Olen ihmisten ilonä,
Niemu kaiken ristikanan,
Saattelen suuren sanoman,
Laitan päivän lämpimämmän.”

92. Newon walitus.

Nevo juosta reyätteli,
Pitkin wuorta woimotteli;
”Kiir, rau, repo rukka!
Miss’ olit tämän kesyhen?”
”Sumalalla paimenessä,
Karjalaisna kaittivallan.”

”Saitko paljo palkastasi
Sumalassa oltuasi?” —
”Kuusi poikoa polonen,
Sitioita settsemisen.”

”Miss’ on poikasi polosen,
Kussa tyrmän tyttäresi?” —
”Tuoll’ on poikani polosen,
Tuolla tyrmän tyttäreni:
Kaitt’ on kettuna Kemissä,

Tukulmissa turkkiloista,
Pispan pitkinä hioina,
Pappin paian kauluksina,
Herrojen hetalehina,
Waltamiesten waattehina.
Taiianpa itfeki tulla,
Itse onneton ofata,
Saaha saksalle rahoiksi,
Rauppamiehelle kaluksi,
Tuomarin turkin hioiksi,
Nimismiehen niskomiksi.
On-sitä mimullai mieltä,
Mutti' on surma sukkelampi:
Millon wiskowi wipuhun,
Saattawi satimen alle,
Millon rauat rapsahtawi,
Pahat sangat paiskahtawi;
Räppi wiisaski wipuhun,
Hullu huhtowi siwutse."

93. Pohjolan poika.

Poika synty Pohjolassa,
Lappi Ilmalan lahella;
Lullut ei miestä tuhmenpata,
Untelompata wrosta.
Söi syet, someret appo,
Hiilet kuivat kuippaeli.

Nyt oli kiven välissä,
Päivät piili pään alla,
Kefät kentällä makasi,
Talvet taljamiuotehella;
Mennyt ei metsähän itänä,
Ei kalahan fullonkana,
Saimat jouset jouten olla,
Wertot wiemättä wesille.

94. Ensimmäinen rautio.

Tse seppo Ilmarinen
Kauan kalkutti pajaassa,
Saanut ei kuokkoa kokohon,
Kirvestänsä kiehumahan;
Paaet kaswo kantapäihin,
Sylä syttä hartioille.

Ujatteli aamusilla,
Päivät pääsfänsä piteli:
"Miks' ei minulla rauta kiehu,
Alla ahjoni walahu;
Laon talwen rautoani,
Keitän kirvestä kesosen."

Päätywi paha pajahan,
Kysy keno kynnykseltä:
"Monesko mokoma seppä
Kirves sulla kiehumassa?"

”Bast’ on wiissi walmihina,
Kowin äiä, kun lie kuusi,
Yhen aamusen ajalla,
Yhellä rupeamalla.”

Tuon paha sanoiksi wirkki:
”Ei sepällä silläkänä
Saane wiittä walmihiksi,
Yhellä rupeamalla,
Joka rauan keittelewi,
Hietakopran heittelewi.”

Siitä seppo Ilmarinen
Itse ottawi opiksi —
Heitti hietoa tulehen,
Kirwehensä keittehille;
Jopa kohta kirwes kiehu,
Rauta ahjossa räfentü.

Se hänen sepäksi saatto,
Latojaksi tehä taissi;
Ei oppi ojalan kaaha,
Neud syrjähän syseä.

95. Pabolaisen matka.

Seppä seisowi pajassa,
Sepän poika porstuassa;
Luuli lempo lehmäkseseen,
Piru piitähännäkseseen.
Lynkistihen lypsämähän,

Heittihen heruttamahan;
 Luo lypsi tulisen maion,
 Walahutti walkkaisen,
 Puotti tulipunasen,
 Säkehisen säilähytti;
 Sai paha pajasta kyytit,
 Lempo muunne lennättimet.

Noin tiesin pahan sanowan,
 Kuulin kurjan kuituttawan:
 ”Mie olen käynymä katola,
 Etfinnä tänäi yönä,
 Samonnunna Suomet, Saaret,
 Käynyt kaisen Karjalanki,
 En ole mitänä saanut,
 Enkä einettä tarwannut.
 Hämeheissä härkä ammo,
 Dulussa oluet juoksi,
 Kanat Naarwassa kalahti,
 Repo räätä Räätwelissä,
 Wiipurissa stat winku,
 Kutto Riassa rihti.”

Noin tiesin pahan sanowan,
 Kuulin kurjan kuituttawan:
 ”Jo olen jotaki nähnyt
 Tämän ilman kannen alla:
 Kolme wuorta forkiata,
 Koira wuoren korkeimman;
 Kolme synkkeä saloa,
 Näin Synerwän synkeimman;
 Kolme järweä jaloa,

Kallaween kauheimman,
Puruween puhtaimman,
Kolkon puolipohkehesen;
Kolme koskea kowoa,
Hämehest' oli Hälläpyörä,
Kaatrakoski Kainuhussa,
Ei ole Wuoksen woittanutta,
Ylikänyttä Imantran.

96. Herran hewosen kuolo.

Kuoli herralta hewonen,
Paras ruuna pappilasta;
Tuli korpille kohina,
Ilo ilman lintusille.
Hattsahti harakat siinä,
Sekä närhit närtäsiwät,
Tuohon koirat kohti juoksi,
Sapäät hywin samoss,
Eusi juoksi suota myöden,
Karhu kangasta kapusi,
Kontio kowia maita,
Ahmo aiwan kelwotonta.

97. Mieli melkiässä.

Olipa minulla mieltä,
Oli ennen aikonani;

Oli mieltä muillen aäti,
Sekä tointa toisellenki,
Paljo pantua wäkeä,
Ujatusa annettua.
So nyt on mieli melkiässä,
Kaikki toimi toissalla,
Ujatus ahawan tiellä,
Wäki wäljässä tilässä.
Mieli on toisen miehen päässä,
Toimi toisessa talossa,
Wäki toisen hartioissa,
Toisen aivosssa ajatus.
Mieltäni meri ajawi,
Wesi wääntäwi wäkeä,
Tuulet tointa tuuwittawi,
Ujatusani ahawa.

98. Kolme kokenutonta.

Kaikki oon katala nähnyt,
Kokenut kowaosanen,
On kolme kokenutonta:
Uuestahan syntymättä,
Syömättä anopin leipä,
Nyen sillat astumatta.
En' oo korppia kokenut,
Syönyt lientä mustan linnun,
Maitoa mahon jäniffen.

99. Kolme pyytöä.

Anterus ylinen yrkä,
Ylimmäisen miehen poika,
Teki tielle tetren pyyhön,
Kannalle rewonritasen,
Kylän alle neien pyyhön.
Käwi tieltä tetrenpoika,
Kannalta reponen puuttu,
Kylän alta neito muori.
Anterus ylinen yrkä,
Ylimmäisen miehen poika,
Tetrestä piti pitoset,
Kewon kauppo kaupunkihin;
Minne neitonsa menetti? —
Sen menetti wierehensä.

100. Kurki ja waris.

Kurki kuusesta huhuwi,
Keträfulkku feiahutti:
"Tapa tauti tyttölapsel! —
Maalta marjat poimitahan,
Karpalot karistetahan."
Waris waaffu wainiolta:
"Ele tapa tauti tyttäriä! —
Häwiäisi hääweroni.

Häitä saaha'an tytöistä,
Pitöistä piot parahat,
Härkä lyöähän lihoiksi,
Iso lehmä istetähän,
Härkä häiksi, toinen kuitfi,
Maholehmä makkaroiksi,
Lammas luoiksi lihoiksi;
Mulle suolet puistetahan,
Haparaiset annetahan,
Ulla aian lapsineni,
Pellolla perehineni."

101. Hyvä laiskalla lapsi.

Hyvä lapsi laiskan waimon,
Käsitukka kunnottaman;
Kun tulewi työlle lähtö,
Istuksen imettämähän,
Lehystäksen lapsen päälle,
Saawat unta yunin korvat,
Saunan lauat lappiata,
Penkki paksum perea.

102. Ole naura toisen naista.

Ole naura toisen naista,
Moiti toisen morsianta!

Wielä saat itsesi naisen,
Selä moisen morsiamen,
Saat sa naisen naurettawan,
Morsiamen moittittawan.

103. Mikansa kullaki.

Soutelemma, joutelemma,
Melkein melaelemma,
Näillä wäljillä wesillä,
Lakehilla lainehilla.
Tuli aika, airo taittu,
Tuli toinen, mies menewi,
Mies meni, mela putosi,
Wene haapanen hajosi.
Luo nyt Ahki airojasi,
Wenettäsi wein isäntä,
Anna mulle airo toinen,
Luo mulle mela parempi,
Jotta jonne'ki osaisin,
Selät suuret souteleisin.

104. Weneelle tuulta.

Puhu tuuli purteheni,
Ahawa aluffeheni,

Anna airoille apua,
 Huoparille huovitusta!
 Niwan on airot pikkaraiset,
 Soutajat vähäväkiset,
 Pienoset peränpitäjät,
 Lapset laivan hallitsijat.
 Tuuwittele tuuli purtta,
 Soutele wesi wenettä;
 Anna juosta puisen purren,
 Mennä mäntysen wenehen,
 Suosta purren puittomia,
 Kiiteä kiwittömiä!

105. Maata pannessa. *)

Vanen nyt maata maan luwalla,
 Maan luwalla, puun luwalla,
 Kaiken kartanon luwalla;
 Kiepus kilpi, Maaria miekka,
 Warani waka Sumala.
 Santta salwan lastijaksi,
 Luoja lufon sulkijaksi,
 Sumala nufuttajaksi,
 Maaria mafuuttajaksi,
 Herrani herättäjäksi,
 Kiepus ylös nostajaksi,

*) Nämät mahtawat olla paawinaikuissa Iorusekassa ruf oukissa.

Jumalata kiittämähän,
Maariaista mainimahan,
Kiesusta ylistämähän.

106. Leikkunta lopettaisfa. *)

Lähe nyt ainoa avuksi,
Kiesus kulta kumppaliksi!
Suin kotohon, päin kotohon!
Muut on kooşa, muut kooşa,
Sie pot raukka rauhallaši,
Kurja kumumaišillaši,
Katalainen kannoillaši.

107. Syöttäwi meri šifansa.

”Woi meitä merištöja,
Hywän Päiwän hylkehä,
Näillä Päiwilän pihoilla,
Hywän järwen rannikoilla!”
”Mi meiän merištöjen,
Hywän Päiwän hylkehien,
Näillä Päiwilän pihoilla,
Hywän järwen rannikoilla? —
Syöttäwi meri šifansa,
Hywä järwi hylkehensä.

Meripä nähtywi meille,
Meri meidän ikkunoihin,
Meri ennenki elätti,
Meri syötti, meri juotti,
Meri saatti saappahisin,
Pojat kenkähän kowahan,
Pienet piiat pintelihin.”

108. Wangittu panna.

Ulkoa runoja kuulin,
Puhki tuhten tuomioita,
Halli lauan lausehia,
Läpi sammalen sanoja,
Wiinasta walituswirren,
Runon ruoan kuolemasta;
Kun on wiina kuoletettu,
Kaotettu kannis ruoka,
Jok' oli joukoissa ilona,
Kawintona rahwa'assa,
Ilon alkku iltasilla,
Elon alkku aamusilla;
Hywä herrojen hoviissa,
Paras herkku pappiloissa,
Kannis kaitissa siioissa,
Talonpoikien tuwiissa;
Lohutti suruset syämlet,
Slahutti itkewäiset;

Saatti miehet mielipäähän,
Ihmiset elo kätchen,
Kullat kulmille kehotti,
Noosti helmoille hopiat.

Woi sinua p annu parka
Mitä tieät tehnehesi —
Leitkö murhan, wai warastit?
Kun oot wangittu kowasti,
Lyöty rautohin lujasti;
Kun on huulet rikki lyöty,
Kaikki hattusi halastu,
Dot kun oksalla orawa,
Käpy suussa kääntelevä.

Meiän kuulusa kuningas,
Majasteetti maan isäntä!
Väästä piiput piinan alta,
Pannut kaikki kahleista;
Pane pannut walloillensa,
Entiselle ennollensa,
Sangoistansa rippumahan,
Pisaria tippumahan,
Että me poloset poiat
Saisimme sawurajasta,
Pikarin piwohon panna,
Sinruspullin suun etehen,
Ystävät wihollisista,
Hyvät weljet wierahista.

109. Tynnyrin puhe.

Mitä putsinen puhuwi,
Satawantinen sanowi? —
Sitä putsinen puhuwi,
Satawantinen sanowi;
”Kyllä muistan murhiwuoet,
Urwoan ajat pahemmat;
Isä surwi suokanerwat,
Weikko wehkoja keräsi,
Äiti hiehoa herutti,
Sisko wuohhta wollotteli;
Hiljan joutu juomakansa,
Kulettihin kuulut miehet.”

110. Oluen synty.

Tieän mä oluen synnyn,
Humalast' oluen synty.
Humala, Kemusen poika,
Piennä maahan pistettihin,
Khinä maahan kynnnettihin,
Wiholaisna wiskottihin,
Osman pellon penterehen,
Wierehen Kalewan kaimon.
Siitä taissi taimi nostta,
Mletä wihanta wirpi,

D s man pellon penkerellä,
Wierellä Kalewan kaimon;
Kousi puuhun pienosehen,
Kohiti latwoa kohosi.

Niin huhu humala puusta,
Ohra pellon penkereltä,
Wesi kaimosta Kalewan:
”Milloin yhtehen yhyymmä,
Konsa toinen toisihimme:
Joulunako, kefrinäkö,
Waiho waista pääsiäisnä,
Waiho jo tänäki päänä? —
Jospa jo tänäki päänä.”

Tuosta kohta koolle saivat,
Ja tulivat toisihinsa;
Wästaräkki wettä kanto
Kerkeän kesäsen päiwän,
Punalintu puita pilkko,
Tianen pani olutta.
Hywin se tianen tiesi,
Osasi oluen panna,
Waan ei tiennynnä nimetä.

Kissa wirkko kiukoalta,
Kasi lausu lauan päästä:
”Olut on oikia nimensä,
Hywä juoma hurškahille,
Paha paljo juonehille;
Hurškaat ilottelewi,
Hullut tappeloittelewi.”

Tianenpa pieni lintu,
Warpunen wäjäwaranen,
Kutsu paljo wierahia
Ouille juotawille;
Hyvä oli juoma hurstahille,
Paha paljo juonehille:
Pani se hullut huiiskamahan,
Mielipuolet meiskamahan.

Tianenpa pieni lintu,
Warpunen wäjäwaranen,
Ei woinut kotona olla,
Piti metsähän paeta.

111. Tehkämme ilonen ilta.

So on mennyt mennyt wuosi,
Mentöhön tämäki wuosi
Muien wuosien mukahan,
Muien päiwien perästä!
Laulekame, soittekame,
Tehkämme ilonen ilta! —
Ei tässä surulla syöä,
Ei eletä huolen kanssa,
Tässä syöähän surutta,
Eletähän huoletonna;
Tässä on soitot seinimillä,
Kanteleet kamaman päällä,
Harput, huilut kammarissa,

Ilopillit iffunoilla,
Porokellot portin päällä,
Rämpypäkellet räystäähillä;
Tanner täynnä tanssijoita,
Keskipiha keikkujointa;
Kellerit teloja täynnä,
Telat täynnä puolikoita,
Puolikat olutta täynnä;
Leipeä sata sylyistä,
Woita wiisi leiwiskäistä,
Seitsemän sianlihoa.

112. Hyvä isäntä.

Sanelen salituwista,
Saajaista salitupien,
Laulan lautsan laskeijasta,
Isännästäni ilotfen;
Jok' on saanut suosta suojan,
Koin korwesta kokenut,
Hirret hirmulta mäeltä,
Kuotehet romeifolta,
Malat marjokankahilta,
Sammalet sulilta soilta.

Usein hyvän isännän,
Sen tarkan talon isännän,
Jäänyt on kinnasta kivelle,
Hattua hawun selälle,

Saahessa tätä salia,
Kammaria kalkuttaisssa.

Usein hyvä isäntä,
Se tarkka talon isäntä,
Nossut on nuotiotulelta,
Havannut havusiialta;
Hawu pään on harjaellut,
Warpa wartalon sulinut,
Hirsiä hakattaessa,
Kartanoa tehtäessä.

Usein hyvä isäntä,
Se hyvä talon isäntä,
Saapi wierasta salihin,
Luttuja tupansa täyen,
Lautsan täyen laulajoita,
Jkman ilotssjoita,
Joka sopen soittajoita,
Karsinan karehtiijoita,
Seinäwieret seisojia,
Aitowieret astujia,
Tanhuaiset tanssjoita,
Pihat pitkin kulkijoita,
Maat ristin matelijoita.

113. Hyvä emäntä.

Usein hyvä emäntä,
Se tarkka talon emäntä,

Kuulewi kufotta nošta,
 Kananlaxsetta karata,
 Bihkimähän wiljoansa,
 Katsomahan karjoansa;
 Onto oikein Omena,
 Pytyllähän Pyttimäinen.

Usein hywä emäntä,
 Se tarffa talon emäntä,
 Itse rihmat ketreäwi,
 Itse kankahat kutowi;
 Ei kysy kynsiä kylästä,
 Oppia ojan takoa,
 Pirran piitä naapurista,
 Tointa toisesta talosta.

Usein hywä emäntä,
 Se tarffa talon emäntä,
 Saapi saunassa asua,
 Syänyöllä yksinänsä,
 Maltahia katsomassa,
 Ituja imeltämässä;
 Kasit ei maata maltahia,
 Kiskat istuta ituja.

Usein hywä emäntä,
 Se tarffa talon emäntä,
 Osoaa oluen panna,
 Wirutella wiinakullan,
 Klossi imehifille,
 Ja riemuksi rahwa'alle,
 Jumalalle kunniaaksi,
 Luojalle ylistykseski

114. Kiitos emännälle

En minä puhu pufista,
Sano en sarmiraamasta,
Enkä laula lampahista,
Kellokauloista kelota;
Puhun putron keittäjästä,
Nuokapiiustani pumajan,
Paultan ruoan laittajasta,
Oluen osojasta.

Kiitos kaunosen Jumalan
Emännästä tään talosen!
Tämän ruoan laittamasta,
Tämän pöyän täyttämästä,
Liiioilla lihamuruilla,
Kaunehilla kaffaroilla.

Kiitos kaunosen Jumalan
Emännästä tään talosen!
Hywin on tehynnä emäntä,
Kun ompii olutta pannut,
Siit' on tehnyt sen paremmin,
Kun on juomahan kutsuttu.

115. Sopivaissa.

Minä kuulin saneltavaksi,
Liesin tehtävän iloa:

Sopineeko, syntyneeko,
Käyneeko, tyhänne'eko,
Miesten soitto, naisten laulu,
Piitkojen ilopiäntä? —
Miks' ei sowi, miks' ei synny,
Miks' ei käy, miks' ei tyhjäjä,
Miesten soitto, naisten laulu,
Piitkojen ilopiäntä;
Sowitettu on, synnytetty,
Musta walkian waraksi,
Lyhyt pitkän puolisoiksi,
Pieni suuren wastimeiksi,
Kannunlauaksi kataja,
Tuomi tuopin wantehiksi,
Pakatsin rekipajiksi.

116. Boisi nuo pariksi panna.

Pikka tanssiwi somasti;
Poika polkewi kowasti;
Tasasemp' on neien tanssi,
Kun pojan polosen tanssi.
Pikka on nätti ja soria,
Poika potra ja koria;
Boisi nuo pariksi panna,
Kun ei ämmät äkkäjäisi,
Koukkuleuat kofkajaisi.
Tulisko Turusta rutto,

Amputauti Nunuksesta,
Lappaisi akat kylästä,
Koukkuleuat kollahtaisi! —
Saisi naastit naiaksensa,
Koriat kossissa käyä.

117. Tansin Kulkku.

Ei tanssi minun taluma,
Eikä toisen kumppalini;
Tanssi on tuotu tuolta maalta,
Riisa taampata taluttu:
Wienan pääälliltä wesiltä,
Saksan salmilta sywiltä.
Eipä vielä sieltäkänä,
Ei perän pereäkänä;
Tanssi on tuotu tuonnempata,
Riisa taampata taluttu:
Alta Wiipurin wihannan,
Alta suuren Suomen linnan.
Eipä vielä sieltäkänä,
Ei perän pereäkänä;
Tanssi on tuotu tuonnempata,
Riisa taampata taluttu:
Lakoa Tanikan linnan,
Uuen linnan ulkopuolen,
Pietarin pihojä nyöten,
Kautta Wiipurin wihannan.

Ulvo ukset Uuen linnan,
Rauku Narwan linnan portit,
Suju sillat Suomen linnan,
Winku Wiipurin weräjät,
Tanssia taluttaessa,
Jlokašta tuotaessa.

Heposet weti hiesä,
Warsat waahessa samosi,
Wesi tippu wempeleestä,
Raswa rahkehen nenästä,
Tanssia taluttaessa,
Jlokašta tuotaessa.

Keki rautanen ratsasi,
Kapla patwinen patsasi,
Salas koirwunen kolasi,
Luoffi tuominen tutasi,
Tanssia taluttaessa,
Jlokašta tuotaessa.

Pyyhyet wiherteliwät
Wesasilla wempelillä,
Drawat samoeliwät
Nisjoilla waahterisilla,
Zetryet kuferteliwät
Korjan kirjawan kofalla,
Tanssia taluttaessa,
Jlokašta tuotaessa.

Kannot hyppi kankahalla,
Mäellä pelmusi petäjät,
Kiwet rannalla rakosi,
Someret siottelihen,

Tanssia taluttaessa,
Hlokaſta tuotaessa,

Lehmät partensa lewitti,
Härät katso kyttyensä;
Naiset katso naurusuulla,
Emännät ilolla mielen,
Tanssia taluttaessa,
Hlokaſta tuotaessa.

Herrat nosti hattujansa,
Kuninkaas hypärijänsä,
Wanhat miehet sauojansa,
Pojat nuoret polwiansa,
Tanssia taluttaessa,
Hlokaſta tuotaessa.

Jo tanssi pihalle saapi,
Hlo alle ikkunoien;
Wuotas mie kysyn lupoa,
Talu tanssini tupahan.

Keltäpä kysyn lupoa? —

Isännältä pöyän päässä,
Emännältä etehisestä,
Pojalta rahin nenästä,
Tyttäreltä karsinasta:
Talu tanssini tupahan,
Hloimmu lattialle?

Isäntä sanansa wirtti:
"Talu tanssisi tupahan,
Talu tanssiwierahasi!
Maholehmän tappanemma,

Tansin tallaellaksenne,
Holeihin lyöäksenne.”

Tanssi tungeksen tupahan,
Hole pirtihin ajaksen;
Salan polki portahalle,
Käen kääkähän siwalti;
Kiukoa kiwinen liiffu,
Patsas patwinen patsasi,
Silta soitti forsanluinen,
Kati kultanen kulissi,
Tansin tullessa tupahan,
Holinnum astuesssa.

118. Tanssin yrittelijä.

Tahon mie tanssihin ruweta,
Hlowirtehen wiretä;
Täytykö tätä tupoa,
Lainataanko lattiata,
Tanssia tasasen kansan,
Kansan nuoren noikustella? —
Kun ei täytyne tupoa,
Lainattane lattiata;
Talon tanssini pihalle,
Hlowirteni wiluhun.
Sitte tansin tanterella,
Keikun keskellä pihoa,
Jos ei pää lakehen koste,

Otsa ei orthehen kolaha,
Salat sillan liitoksehen.

"Täytyypä tätä tupoa,
Lainatahan lattiata,
Tanssia tasasen kansan,
Kansan nuoren notkustella."

Suuri kiitos, kostjumala!

Kenpä tanssihin tulewi,
Sille poika syntyöhön, *)
Wastakoivoun walleuinen,
Meren ruowon ruskeuinen!
Ken ei tulle tanssihini,
Sille tyttö syntyöhön,
Terwatynnyrin pituinen,
Terwapartsan paksukainen!

119. Tule meille tanssimahan.

"Tule meille tanssimahan!" —

"Kenen kanssa tanssimahan?"

"Ompa meillä wanha akka, **)
Wanha akka, **) olkiwuo."

"Ompä tansi, enkä taia,
Ompä huoli, en tykene;
Wilu käsi, wilu jalka,
Wilu kaitki katsantonsa."

*) Katsö: laulu 13, rati 7—21. **) Ukko.

"Tule meille tanssimahan!"
"Kenen kanssa tanssimahan?"
"Ompa meillä nuori neito, *)
Nuori neito *) sulkkuvuoe."
Sikä tansin, jotta taian,
Kanssa huolin ja kykenen;
Lämmin käsi, lämmin jalka,
Lämmin kaikki katsantonsa.

120. Tahtoisitko rakastaa.

"Tahtoisitko rakastaa —
Mie työnnän tytön **) sinulle,
Unnan mie tämän sinulle;
Sinull' on ihanat silmät,
Hänellä syän sulonen.
Kunpa hänen tietäisit,
Lop' et häntä heittäisi,
Rihlat hänelle laittaisit,
Sormukset sorditteleisit."

Tahtoissinpa rakastaa —
Elei kieltäisi isoni,
Elei estäisi emoni;
Beikko on mennyt Wiipurihin,
Sisikoni on Pietarisfa.

*) Sulho. **) pojan.

Hyvä kiitos, hyvä laitos;
Saatihinpa nuori sulho, *)
Nuori sulho, *) kaunis sulho, *)
Walfianwerewä sulho. *)

121. Awattame aitoamme.

Awattame aitoamme,
Pottaskame porttiamme —
Easte sulhoa **) sisälle!
Jo on sulhonen †) sisästä.
Katsa sulho *) kaunoasi,
Kurkistele kultoasi;
Katsa yhtä, katsa toista,
Katsa kaikkien parasta!
Kenen katsot. kaunihiksi,
Arwoat parahimmaksi,
Sille iske silmeäsi,
Sille kättä. läppähytä;
Ukat saakohot sanoa,
Mitä mielensä tekewi.
Suokse sulho, *) jomuu sulho, *)
Liehu sulho, *) lennä sulho *)! —
Toiset ringissä tanssaa,
Kuki kultansa kanssa.

*) Neito. **) neitoa. †) neitonen.

122. Hyvä ilta lintufeni.

Hyvä ilta lintufeni,
Hyvä ilta kultafeni,
Hyvä ilta nyt minun oma armahani!
Tänsi, tänsi lintufeni,
Tänsi, tänsi kultafeni,
Tänsi, tänsi nyt minun oma armahani!
Seiso, seiso lintufeni,
Seiso, seiso kultafeni,
Seiso, seiso nyt minun oma armahani!
Anna kättä lintufeni,
Anna kättä kultafeni,
Anna kättä nyt minun oma armahani!
Polwin maahan lintufeni,
Polwin maahan kultafeni,
Polwin maahan nyt minun oma armahani!
Käsi kaulaan lintufeni,
Käsi kaulaan kultafeni,
Käsi kaulaan nyt minun oma armahani!
Halausta lintufeni,
Halausta kultafeni,
Halausta nyt minun oma armahani!
Suuta, suuta lintufeni,
Suuta, suuta kultafeni,
Suuta, suuta, nyt minun oma armahani!
Täysi, täysi lintufeni,
Täysi, täysi kultafeni,
Täysi, täysi nyt minun oma armahani!

Ylös maasta lintuseni,
Ylös maasta kultaseni,
Ylös maasta nyt minun oma armahani!
Sää hyvästi lintuseni,
Sää hyvästi kultaseni,
Sää hyvästi nyt minun oma armahani!

123. Röyhä ja rikas woutti.

"Minä, minä röyhä woutti,
Maan möin, sentti söin,
Itse jouwuin kulkemahan.
Tyttö warrelle walui,
Toinen miehelle menewi,
Ei oo sukkoa sukua,
Eikä lakkia lajia,
Eikä halwinta hametta,
Paitoa pahintakana;
Lehmä kaatu, lammas kuoli,
Kuoli lampahan karitsa."

"Minä, minä rikas woutti,
Minull' on riistoa rahoa,
Tawaroita tallellani,
Paljo pantua olutta,
Riivissä kellariissa,
Lammisen tapin takana,
Koirusen korenon alla,
Sydäksenne, juodaksenne
Holeikin lyödäksenne,

Lehmän korwa leikkaella,
Hewon häntä tynsäellä.”

124. Hirwenhiihanta.

”Mie olen hirwen hiihannassa,
Galopeuran jaksannassa,
Kaikk’ on kentäni kulunna,
Näitä teitä juostessani,
Samotessani saloja;
Onko hirviä salossa,
Onko nähty näillä mailla?” —

”Ompa hirviä salossa,
Ompa nähty näillä mailla,
Oiva hirvi liinaharja;
Tässä on käynyt tään kesosen
Meidän herran heinikossa,
Nähty on kanssa kaalimaassa;
Paljo on pahoa tehnyt,
Syönyt heinät, maannut marjat,
Kaikki kaalinpäät kalunna,
Jost’ on waikkia walitus
Ylitse koko kylämme.
Tapa kohta, kun tawannet,
Lyö’pä päähän, kun sa löyät,
Noua häntä nuolellasi,
Jouahuta jousellasi,
Tahi laske laahingilla,
Pynnä pysyssi keralla!”

125. Miksi en wäsyyfi.

Seponenki hengähtäwi
Matkan pitkän mentyänsä,
Kautanenki raufenewi
Kesaheinän lyötyänsä,
Wetonenki wierähtäwi
Soen polwen juostuansa,
Lulonenki tuikahtawi
Yön pitkän palettuansa;
Niin miks' en minäi wäsyyfi,
Miks' en heikko hengähtäisi,
Miks' en wieno wierähtäisi,
Miks' en tuhma tuikahtäisi,
Illan pitkiltä iloilta,
Päiwänlastun laulamilta?

II. Wääkansan lauluja.

a) Antiaisisfa.

126. Onko mitä milläki?

(Koskimiehen puolelta).

"Onko teidän neiolanne
Oman wärttinän wäkeä,

Oman hyppisen hyweä,
Oman keträn kiertämeä,
Hyvät hurstin huiahukset,
Päänalaset pällähukset;
Siwallukset silkkihuiwit,
Wilahukset willawaipat?"

(Kaason puoli).

"Kyll' on meiän neiollamme

Oman hyppisen hyweä,
Oman wärttinän wäkeä,
Oman keträn kiertämeä.
Kyll' on hursti huialeita,
Päänalasen pälläreitä;
Waan onko teiän sulhollanne
Oman jousen ampumoa,
Oman nuolen noutamoa,
Karhuntaljat katteheksi,
Petrantaljat peitteheksi?"

(Koskimiehen puoli).

"Kyll' on meiän sulhollamme

Oman jousen ampumia,
Oman nuolen noutamia,
Karhuntaljat kattehena,
Petrantaljat peittehenä;
Waan onko teiän neiollanne
Wiipurisssa wiilatuita,
Kaupungisssa faulatuita,
Kesätuilla fuiwatuita,
Pantu päiwäpaistehella,

Waattehia wälkehia,
Tälwisotkujä hywiä?"

(Kaason puoli).

"Kyll' on meidän neiollamme

Wiipurissa wiilatuita,
Kaupungissa faulatuita,
Kesäkuilla kuuratuita,
Pantu päiväpaistehella,
Waattehia wälkehia,
Tälwisotkujä hywiä;
Waan onko teidän sulhollamme
Sillkiset sukansitehet,
Hopiaiset housunnauhat,
Saksansaappahat somaset,
Sillkihuiwit siwolliset,
Wien ruplan wilttihattu,
Ruuen ruplan wyö kusakka?"

(Koskimiehen puoli).

"Kyll' on meidän sulhollamme

Sillkiset sukansitehet,
Hopiaiset housunnauhat,
Saksansaappahat jalassa,
Sillkihuiwit siwolliset,
Wien ruplan wilttihattu,
Ruuen ruplan wyö kusakka;
Waan onko teidän neiossanne
Kelvollista fetreä'ätä,
Autojata kunnollista;
Lokko käänty käärilauta,
Kun orawa oksapiuska;

Tokko suihki suffulainen,
 Kun kärppä kiwen kolossa;
 Tokko piikki pirran piijit,
 Kun tiffa puun tupeesä?"

(Kaason puoli).

"Ompa meidän netossamme
 Kelvollista ketreä'ätä,
 Kutojata kunnollista;
 Niinpä käänty käärilauta,
 Kun orawa oksapuussa;
 Niinpä suihki suffulainen,
 Kun kärppä kiwen raossa;
 Niinpä piikki pirran piijit,
 Kun tiffa puun tupeesä.
 Waan onko teidän sulhossamme
 Kylwäjätä, kyntäjätä,
 Siemenen sirottajata,
 Warsan wiejeä wauke,
 Mustan ruunan mullokselle?
 Onko atransa terävä,
 Sekä luja luottimensa,
 Millä nurmi kynnetähän,
 Kämärikko käännetähän?
 Hywättkö huuhtikirwehensä,
 Kammihitto kasparansa,
 Tolla kaske kaetahan,
 Lehto lyöähän kumohon?"

127 Rutti, tutti!

(Koskimiehen puoli).

”Rutti, tutti, kaaso rukka!
Kun sie neittäsi näkisit,
Kun sen käet käpäeleksen
Meiän sulhon kättä wasten!”

(Kaason puoli)

”Ei tutti wäheäkänä,
Pientä pikkuruistakana;
Tuota toivo meiän neito,
Tuota toivo tuon ikänsä,
Kättänsä käpäelewän
Hywän sulhon kättä wasten.”

(Koskimiehen puoli).

”Rutti, tutti, kaaso rukka!
Kun sie neittäsi näkisit,
Kun sen suu sopiaeleksen
Meiän sulhon suuta wasten!”

(Kaason puoli).

”Ei tutti wäheäkänä,
Pientä pikkuruistakana;
Tuota toivo meiän neito
Kaiken kaswantoajansa,
Suutansa sopiaelewan
Hywän sulhon suuta wasten.”

(Koskimiehen puoli).

”Rutti, tutti, kaaso rukka!
Meiänp’ oinas wallan otti,
Meiän pääsi päälle pääsi,
Meiän tarkasti taritsa.”

(Kaason puoli).

"Ei kutti wäheäkänä,
Pientä pikkuruistakana;
Luota toivo meidän neito,
Luota puolen polweansa,
Kaiken mennehen keseä,
Kaiken vuotta woipunutta,
Kahen öitä ollaksensa,
Kolmin koiskaellaksensa."

(Koskimiehen puoli).

"Kutti, kutti, kaaso rukka!
Eöitpä, joitpa neitosesi;
Sinun on tyhjät istumesi,
Meidän täyet wuotehemme."

(Kaason puoli).

"Woipa kurjat kuttianne,
Miehen lemmit leikkiänne;
Millä te kuttitteletta!
Enmä syönyt neioistani,
Enkä syönyt, enkä juonut,
En pannut pahenemahan,
Waan panin paranemahan.
Panin kyntäjän kyllelle,
Wakoajan waipan alle,
Keiwänsaajan leuan alle,
Kalansaajan kainalohon,
Hirwenhiihtajan hiehehen,
Karkunsaajan saunasehen;
Karkuntaljohin kaotin,
Wein wehnähinkalohon,

Kuisburnohon puotin.
Sinne saatin saahun lapsen,
Sinne aiotun asetin;
Annas Jumala aamun tulla,
Tuo Jumala toinen päivä,
Otan vaatetta wasta,
Piessiä lippahasta,
Millä neittä valmistelen,
Kanaistani kaunistelen —
Jolla peitän pientä päätä,
Katan kaunista hiwusta;
Tuonpa kuffana tupahan,
Pöyhäntän pöyhän päähän,
Ihmisten ihottawaksi,
Kansan katsaheltawaksi.”

128. Katso neitoasi! *)

(Koskimiehen puoli).

”Morsian mokalla huulin,
Kaaso kallella kypärin,
Itse sulhonen surulla;
Katso kaaso neitoasi,
Jott’ ei poikisi rekehän,
Satulall’ ei lasta saisi!
Sanoisi satulan syyksi,
Hewonharjan hieromaksi;

*) Lauletaan morsiamen rakasna ollen.

Leikis tieltä löytämäksi,
Matkalta tapoamaksi.”

(Kaason puoli).

”En oo ollut ennentänä,
Pillkapuikko kenenkänä,
Senlaisien semminkänä;
Toko wainen joutunenki
Pillkapuikoksi polonen? —
Waan vielä tätä nykyä,
Wielä tällä hymmenellä,
Selwitäme, seisotame,
Pillkafirwesten kiasta,
Naurusuien hampahista. —
Muille nauroa pitäwi,
Ei emosen tyttöbille,
Ei waimon watsanwäelle;
Muista kummat kuulukohon,
Hätäkelot häilyköhön;
Ei emosen tyttöbistä,
Ei waimon watsanwäestä.”

129. Kasa kaasolla sylissä.

(Koskimiehen puoli)

”Kasa *) kaasolla sylissä,
Nuoewaimolla nupukka *)!”

(Kaason puoli).

”Mitä sie kasaista kaason,
Nupukasta nuoewaimon? —

*) Kuwailawat ennen wihkimistä saatua lasta.

Tät' ei oo saatuna salassa,
Eikä piilossa pietty;
Täm' on saatu sängyn päällä,
Bihityillä nuotehilla,
Lafanoilla lauletuilla,
Siunatuilla pääsioilla.”

130. Ele ihastu ensillalla.

(Koskimiehen puoli).

Wuotas mie sanon sanasen,
Wirkan wierin sulholleni:
Sulhofainen nuorukainen,
Ele neitoa ihastu,
Ele neion waattehia;
Ele ensillallasi,
Tot' ei wielä toisellana!
Kiitä huomenna herwoista,
Wuonna toisfa morsianta,
Kolmanna kotiwäwyä,
Itsiäsi et ikänä!
Moni on neito naitaisfa,
Orpana otettaisfa,
Portto poisajettaesfa,
Luosku luowuteltaesfa.
Moni on kaaffu kaunis päältä,
Kowin kuorelta siliä,
Waan on sirkkoja sisässä,
Kfanoita alla kuoren.

Mont' on kantoa kas'ella,
Kaiff' ei koirun kantoloita;
Niä neitoja kylällä,
Ei saikki hyväntapoja.

131. Riitä sulho lyfftyäst.

(Kaason puoli).

Riitä sulho lyfftyäsi,
Kun kiität, hyminki kiitä!
Hyvän sait, hyvän tapast,
Hyvän luojasi lupast,
Hyvän anto armollinen.
Lue kiitokset emolle,
Pääsi poita vanhemmalle,
Kun tuuti tytön mokoman,
Ja mokoman morsiamen!
Puhas on neiti puolellasi,
Kirkas ompi kihloissasi,
Walttiainen walloissasi,
Soriainen suojaussasi.
Sait sa riskin rinnallesi,
Werewäisen wierehesi;
Sait sa riskin riihenpuijan,
Hempulaisen heinänyöjän,
Pulskin poukkujen pestän,
Warskin waatetwalkasian,
Karskin kankahan kutojan.

Niin sen piutti pirran ääni,
Kun käti mäellä kuffu;
Niin sen suitti suffulainen,
Kun kärppä kiven raossa;
Niin sen käämy käämätteli,
Kun orawa oksafella.

132. Cle wie neittä paboille.

(Kaason puoli).

Sulho wiljon weikkoseni,
Wielä weikko parempi,
Emon lašta armahampi,
Ison lašta lautiampi!
Kuulesta ma kuin sanelen,
Kuin sanelen, kuin puhelen.
Elkäs meiän neioistamme,
Elkäs wiefö wehkafoille,
Panko parffihuhmarelle,
Olkileiwille otelko;
Ei neittä ison koissa,
Eipä wiety wehkafoille,
Pantu parffihuhmarelle,
Olkileiwille otettu.
Aina wiilti wehnästä,
Katseli kanammunia,
Namut aittoja awailten,
Ilat luhtia lukoten,

Maitotiinun tienohilla,
Mlutupuolikon powessa.

Ele wainen, sulho rukka,
Kiellä neittä kellarista,
Ele aitašta epeä;
Ei neittä ison koišsa,
Eip' on fieltä kellarista,
Tot' ei aitašta ewätty.

133. Puollusta neittäsi.

(Kaason puoli).

Sulhokainen nuorukainen,
Miehen kanta kaunokainen!
Ellös meidän neioistamme,
Ellös sie pahoin pieltö;
Seiso seinänä eessä,
Pysy pihtipuolisena,
Ele anna anopin lyhä,
Eletä apen torua,
Ele wierahan wihata.
Pere käski pieksemähän,
Muu wäki mukittamahan;
Et hän raahi raukaištasi,
Etkä henno hertaištasi,
Kahan paljon pantuasi,
Enemmän luettuasi.

134. Neuo sulho neioistasi.

(Kaason puoli).

Sulhofainen nuorukainen,
Miehen kanta kaunokainen,
Elkäs meidän neioistamme,
Elkäs sie pahoin pieltö,
Elkäs witsoin wingutelko,
Nahkaruooskin naukutelko;
Eipä neittä ennentänä,
Ei neittä ison koiissa,
Tot' ei witsoin winguteltu,
Nahkaruooskin naukuteltu.

Neuo sulho neitoasi,
Neuo neittä nuotehella,
Opeta owen takana,
Wuosikauzi kummasfafi;
Yksi wuosi suusanalla,
Toinen silmän iskemällä,
Kolmansi jalan polulla.
Kun ei sitte siitä huoli,
Ei totelle tuostakana,
Weä witsa wiiakosta,
Tuo'pa turkin helman alla,
Jolla neuot neitoasi,
Orpanoasi opetat —
Neuot nelisnurkkasessa,
Sanot sammalhuonehessa
Kyläkunnan kuulematta,
Sanan saamatta kylälle.

Ele nurmella nukita,
Pieksä pellon pientarella;
Kuului si kumu kylälle,
Lora toisehen talohon,
Metsähän iso meteli,
Naisen itku naapurihin.
Eikä silmille sipase,
Ele korvia kos'eta;
Kuppi kulmalle tulisi,
Sinimarja silmän päälle;
Kylän tyntäjät näkisi,
Kylän paimenet panisi,
Kylän haukkui si harakat,
Kysyisi kyläset naiset:
"Onko tuo soassa ollut,
Lalununna tappeluisa,
Wai onko suen repimä,
Tahi karhun kaapasema —
Wai susiko sulhofesi,
Karhu sulla kaunofesi?"

135. Anstia myöten palkka.

(Kaason puoli).

Sulhofainen nuorukainen,
Miehen kanta kaunokainen!
Kun neittä hywin pitelet,
Niin hyväksi tunnetahan.

Kun tulet apen kotihin,
Ninoan anopin luoksi;
Itseäsi syötetähän,
Syötetähän, juotetahan,
Heposesi riisutahan,
Tallihin talutetahan,
Syötetähän, juotetahan,
Kaurawalla kannetahan.

Kun neittä pahoin pitelet,
Niin pahaksi tunnetahan.
Kun tulet apen kotihin,
Ninoan anopin luoksi;
Itseäsi ruoskitahan
Dmallasi ruoskallasi,
Heposesi hirtetähän
Kokka'an, kujan lakehen,
Dmillasi ohjillasi,
Dmilla ohjaswarfillaasi.

136. Mitä itket neito?

(Morsiamelle tuttaviltansa).

Mitä itket meidän neito? —
Itketkö sie leivätynyttä,
Leivätynyttä, lehmätynyttä,
Waiho sulhosi foreutta,
Wai emosi armautta?
Siskoseni, ämmoseni,

Kanawarsi kaunoseni!
Et sie itke leiwättyttä,
Leiwättyttä, lehmättyttä,
Etkä sulhosi soreutta,
Et emosi armautta;
Sitket kaswon kauneutta,
Sekä hiuksen hienoutta,
Nun ne piennä peitetähän,
Katerahan kaswawana;
Piennä oot wihille wiety,
Kassa pantu lakki päähän.

137. Lähet jälen jäämättömäksi.

(Morsiamelle tuttaviltansa).

Niinkö luulit neito nuori,
Niinkö tiesit, jotta luulit,
Tiesit kerran lähtewäsi,
Et aina käkeäwäsi? —
Jo nyt on liittosi liikellä,
Läsfä ompi lähtöaika.
Lähet tästä, kun lähetki,
Lästä kullasta koista,
Sson saamasta salista,
Emon kaunon kartanosta,
Weikon festikellarista,
Siskon tanssifiltasilta,
Sykysyisen yön sylihin,

Kewähisen tierän päälle;
Ettei jälki jäällä tunnu,
Kierällä kopia kenkä,
Zalan istu iljängolla,
Hangella hamosen helma;
Ettei äiti ääntä kuule,
Iso ei itkua tajua,
Kujerrust' ei kuule sisko,
Oma weikko wieretystä;
Kuulewat kyläset naiset,
Ja tyllin kylän kasakat.

Woi sinua neito rukka,
Kuinka taiat, kuinka raahit,
Kuinka kuitenki eroat? —
E Mosesi wanhan heität
Lääwähän läkähtymähän,
Kujahan kufistumahan,
Kaatumahan kaimotielle;
Isofesi wanhan heität
Saannah sawun sekahan,
Kuiva wasta kainalohon.

138. Lähet kukka kulkemahan.

(Morsiamelle tuttaviltansa).

Kuules neiti, kuin sanelen,
Kuin sanelen, kuin puhelen! —
Olit kukka ollesfasi,

Kaswaesfasi kanarwa,
Wesa nuori nostesfasi,
Ympynen yletesfasi,
Näillä pitkillä piholla,
Kaunehilla kartanoilla.
Lähet nyt kukka kulkemahan,
Weran nukka wieremähän,
Tästä kullasta koista,
Kaunihista kartanosta,
Luulet wietävän kotihin,
Wietävän isosi luoksi;
Ei wieä isosi luoksi,
Wieähän isännän luoksi.

Lähet kukka kulkemahan,
Weran nukka wieremähän,
Luulet wietävän kotihin,
Wietävän emosi luoksi;
Ei wieä emosi luoksi,
Wieähän emännän luoksi.

Lähet kukka kulkemahan,
Weran nukka wieremähän,
Luulet wietävän kotihin,
Wietäväsi weikon luoksi;
Eipä wieä weikon luoksi,
Wieähän kyttyjen luoksi,

Lähet kukka kulkemahan,
Weran nukka wieremähän,
Luulet wietävän kotihin,
Wietävän sisaren luoksi;

Ei wieä sisaren luoksi,
Wieähän natojen luoksi.
Lähet kukka kulkemahan,
Meran nukka wieremähän,
Luulet wietävän kotihin,
Wietäväsi wierahiksi;
Eipä wieä wierahaksi,
Wieähämpä orjuutehen.

139. Toisin toisessa talossa.

(Morssiemelle tuttaviltansa).

Neitokainen nuorukainen,
Kanamarja kaunokainen!
Kaswoit sie talossa tässä,
Korkian isosi koisssa,
Kaswoit kukkana kujilla,
Uhomaille mansikkana;
Kousit wuille wuotehelta,
Maiolle makoamasta,
Wenymästä wehnäsille,
Pettäjäisille pehuista.
Kun et woinut woita syöä,
Eipasit siianlihoa,
Ei ollut huolta ollenkana,
Ujatuista aionkana;
Umoit huolta honkasien,
Ujatella aiaksien,

Surra suuren suopetäjän,
Korpikuusen kuitutella.
Sie waan liehuit lehtyisenä,
Perhosena pyörähtelit,
Lennit lintuna lehoissa,
Käw't kanana kartanolla.
Menet toisehen talohon,
Toisehen emon alahan,
Perhehen wierahasen;
Toisin siellä, toisin täällä,
Toisin toisessa talossa —
Toisin ukset ulmasewat,
Toisin wierewät weräjät,
Sanomat saranarauat.
Et osaa owissa käyä,
Weräjäissä wieretellä,
Talon tyttöjen tavalla;
Et tunne puhua tulta,
Etkä liettä lämmitteä,
Ensinkään emännän lailla;
Tala et taittoa pärettä
Talon miehen mieltä myöten,
Sulhosen syäntä myöten,
Tulet tuttuna tupahan,
Ei ole tuttua tuwassa,
Rakast' ei rahin nenässä;
Tup' on tyhjä tultuasi,
Mutio awattuasi,
Ei isonen armastele,
Etikä äiti mainittele.

140. Jo nyt waihoit, minkä waihoit.

(Morsiamelle tuttaviltansa).

Woi neiti, sissarueni!
Jo nyt waihoit, minkä waihoit;
Waihoit armahan isosi
Noppehen anipaha'an,
Waihoit armahan emosi
Noppehen antarahen,
Waihoit wiljon weljyesi
Knyttäniskahan kyttyhyn,
Waihoit sisikosi siweän
Naljasilmähän natohton,
Waihoit liinawuotehesi
Nokisihin nuotioihin,
Waihoit walkiat wetesi
Likasihin liettehisiin,
Waihoit hiekkaramikkosi
Mustihin muraperihin,
Waihoit armahat ahosi
Kanarwikko kankahisiin,
Waihoit marjaset mäkesi
Kastikantohin kowihin.

141. Luulitko huolet loppuvan?

(Morsiamelle tuttaviltansa).

Niinkö luulit meiän neito,
Niinkö kaswawa kananen,

Huolet loppu, työt wäheni,
 Tämän illan istumilla,
 Tämän aamun astumilla,
 Reskipäivän keikkumilla;
 Maata sinne wietäwäwäsi,
 Unille otettawasi? —
 Eip' on maata wieä'känä,
 Unille oteta'kana;
 Waasta walwoa pitäwi,
 Waasta huolta hoiwatahan,
 Hiatusta annetahan,
 Pannahan pahoa mieltä,
 Liikamieltä liitetähän.
 Runis huiskit hummutonna,
 Sinis huiskit huoletonna,
 Runis liikut liinatonna,
 Liikut liioitta sanoitta;
 Usken huntu huolta tuopi,
 Palttina pahoa mieltä,
 Piina liifoja sanoja,
 Pellawa perättömiä.

142. Läksit kouluhun fotoa.

(Morstamelle tuttaviltansa).

Niinkö luulit neito nuori,
 Niinkö tiesit, jotta luulit,
 Luulit yöksi lähtewäsi,
 Käyä päiwäksi kätesit? —

Etpä yöksi lähtenynnä,
 Että yöksi, et kaheksi;
 Läksit kaikeksi iäksi,
 Kuuksi päiväksi katosit.
 Läksit kouluhun kotoa,
 Piinahan ison pihoilta;
 Kova on koulu käyäkseesi,
 Piina pitkä ollakseesi,
 Iskävä eleäkseesi.
 Siell' on ohjat ostettuna,
 Walmistettu wanfirauat,
 Ei ketänä muita wasten,
 Wasten waiwaista sinua,
 Ja kohti kowaosaiista.
 Kyllä saat kokea koito,
 Kokea kowaosanen,
 Apen luista leikalunta,
 Anopin kiwistä kieltä,
 Ky'yn kylmiä sanoja,
 Raon niskän nakkeloita;
 Appi on karhu kartanolla,
 Anoppi susi supussa,
 Rytty kyinä kynnyksellä,
 Rato nauloina owella.

143. Apinat atiworeisut.

(Morsiamelle tuttaviltansa).

Neitonen sinä sifari!
 Mit' olet pahoilla mielin,

Ulla kulman kurrullasi? —

Etkö muista, kuin sanelin:

”Ele sulhoon ihastu,

Ele sulhon waattehisiin;

Sulholl’ on suen ifenet,

Kewon kuokot kormanossa,

Karhun maksat kainalossa,

Werenjuojan weitsi wyöllä,

Jolla päätä piirtelewi,

Selkeä sirettelewi.” —

Et sinä sitä totellut,

Et kuullut minun sanoa;

Sie waan sulhoon ihastuit,

Sekä sulhon waattehisiin.

Kerran lähteä käkesit,

Kerran toisen toiwottelit,

Lähteä emon eloilta,

Wanhan taaton tanhuilta,

Wiertä maille wierahille,

Käyä käskemättömille,

Winiäksi miehelähän,

Drjaksi anoppelahan.

Niinkö luulit neito nuori,

Niinkö kaswawa kananen,

Utiwoihin wietäväsi,

Djamiin otettawasi? —

Siell’ on ouot oljareisut,

Upiat atiworeisut:

Halko pitkä piirasina,

Seiwäs särpimen siassa,

Hamara siänlihoina,
Nyrkki woina wehnäsinä.

144. Heitän suoni, heitän maani.

(Morssian lähtiesfänsä).

Heitän suoni, heitän maani,
Heitän heinikkopihani,
Heitän walfiat weteni,
Heitän hietarantaseni,
Kylpiä kylän akoille,
Paskioja paimenille.
Suot heitän sorehtioille,
Sekä maat maleksioille,
Pihat pitkin juoksoille,
Mitawieret astujille,
Seinäwieret seisojille,
Rujowieret kulkioille,
Ison niityt ilweksille,
Peuroille isoni pellot,
Ahot hanhien asua,
Lintujen lehot lewätä.

Lähen tästä, kun lähenki,
Toisen lähtewän keralla,
Kanssa toisen kartulaisen;
Lähen pois talosta tästä,
Ison saamasta salista,
Weikon festifellarista,

Sytösyisen yön sylihin,
Kewähisen kieran päälle,
Tottei jälki jäällä tunnu,
Jälki jäällä, tiera tiellä,
Salan isku iljängolla,
Hangella hamosen toimi,
Helman hiepsintä lumella;
Ettei äiti ääntä kuule,
Iso ei kuule itkunani,
Itämöisä itkewäni,
Parhuvan pahoissa mielin.

145. Läyli lähteä, läyli ilman.

(Morsian lähtiessänsä).

Läyli lähteä tulewi,
Läyli olla lähtemättä;
Lähteä toki tulewi,
Kun on luotu lähtemähän,
Korkiammastai koista,
Matalampihin majohin,
Riffahammiltai eloilta,
Köyhempihin kellarihin.
Niinp' on neiti luotunaki,
Tyttär tuuwiteltunaki,
Laattolasta miehelähän,
Miehelästä tuonelahan.
Läsfä on nyt muien lähtö,

Eiki saanut muien liitto,
 Minun on lähtöni lähemmä,
 Minun liittoni lähemmä.
 Lähem pois talosta tästä,
 Tästä kuulusta kolsta,
 Honkasiesta huonehista,
 Pautakatto kartanoista,
 Petäjäsiihin pesihin,
 Koivusiihin koppeloihin.
 Heitän Kiesuksen stahan,
 Maarian tähän majahan;
 Hym' on toiste tullakseni,
 Kensti keikutellakseni,
 Ementuttuhun tupahan,
 Emon kaumon kartanohon.

146. Ei toiste tunneta'kaon.

(Morssian lähtiesänsä).

Lähem nyt talosta tästä,
 Korhian ison kosta,
 Heitän wanhat wakkameni,
 Entiset elosiäni;
 Hym' on toiste tullakseni,
 Kaunis kaaputellakseni.
 Tulen toiste, kun tulenki,
 Ilman teiän kutsumatta,
 Hym' ois tulla kutsumalla;
 Ette kutsu kuitenkana.

Sitte toiste tullessani,
Kotihini käyessäni,
Ei minua muuti tunne,
Kun ne kaks'i kappaletta:
Alimmainen aian witsa,
Perimmäinen pellon seiwäs,
Nuo on piennä pistämäni,
Neitona witsastamani.

Emoni mahowa lehmä,
Minun nuorra juottamani,
Wasikkana waalimani,
Ammoa rifuttelemi,
Pitkillä piharikoilla,
Talwisilla tanterilla;
Se tuo tuutenee minua
Kotoseksi tyttärefsi.

Isoni iki oronen,
Minun piennä syöttämäni,
Neitona apattamani,
Hirnuu rifuttelemi,
Pitkillä piharikoilla,
Talwisilla tanterilla;
Se tuo tuutenee minua
Kotoseksi tyttärefsi.

Beiffoni kotonen koira,
Minun piennä syöttämäni,
Neitona opastamani,
Haukkua rifuttelemi,
Pitkillä piharikoilla,
Talwisilla tanterilla;

Se tuo tuntenee minua
Kotoseksi tyttäreksi.
Muut ne ei minua tunne
Kotihini tultuani,
Waikk' on wanhat waltamieni,
Entiset elostani.

147. Muuttunut koti.

(Morstan lähtiesänsä).

Lähen kirja kulkemahan,
Waiwanen waeltamahan;
En tule kotihin ennen,
Kun oman orihin reessä,
Oma poika ohjillani,
Saamani satulan päällä,
Kantamani kannuksilla.

Sitte tuonne tullessani
Ison entisen pihoille,
Koin ne waakkuwat wariffet,
Harakat hakahtelewi,
Ison pitkillä pihoilla,
Lafasilla tanterilla;
”Mitä sie tulit kotihin
Kuta kirja kuulemahan? —
Jo on kuollunna isosi,
Kaonmunna kantajasi;
Weikko istuu ison siässä,
Weljen waimo emon tilalla.”

Menen mie toki pihalle,
Ujan porstuan etehen.
Vuotan wiikon weikkoani
Riisumahan rinnuksia,
Nisoja alentamahan.
Eipä weikko tulle'kana,
Itse riisii rinnukseni;
Itse aisan alemman.
Wielä vuotan weikkoani
Tuosta käymähän tupahan;
Eipä weikko tulle'kana,
Itse tungeme tupahan,
Annan kättä kääkäselle,
Kylm' on kääkä kättä wasten.

Sitte tultua tupahan
Dwenssuhun seisotame,
Dwenssuhun, orren alle,
Kattilan pitotiloille,
Koriat kotoset naiset
Ei tulla likistämähän,
Käy kättä antamahan.
Koria minä itseki,
En mene likistämähän,
Käy en kättä antamahan.
Pistän kättä hiilokselle,
Hiilet kylmät hiiloksessa,
Pistän kättä kiuksalle,
Kivet kylmät kiuksassa.

Weikko penkillä wenywi,
Eyli syttä kartioilla,

Waakso muulla wartalolla,
Kynnärä tyentä päässä,
Kortteli kowaa nokea.

Kysy weikko wierahalta:

"Mistä wieras wein takoa?" —

"Minä wanhin sikkojasi,
Ensimmäin'n emosi lapsi."
Weikon silmät wierimähän,
Posket weikkoni wesille.

Wirrko weikko naisellensa:

"Hanki syöä wierahalle!" —
Tuo weikon werinen nainen
Kanto kaalia etehen,
Jost' on rakkii raswan syöny,
Koira suolan koitellunna.

Wirrko weikko naisellensa:

"Tuo olutta wierahalle!"
Tuo weikon werinen nainen
Tuopi wettä wierahalle;
Ei sekänä siwon wettä —
Sisaresten silmiwettä,
Kälhysten käenpesemä.

148. Kun itket, hywinki itke.

(Morsiamelle tuttaviltansa).

Itke, itke meidän neito!
Kun itket, hywinki itke,
Itke meidän itettäisä.

Kun et itke itkettäisä,
Itket toiste tullessasi,
Itket kynsin kynnyksessä,
Hampahin omihaoissa;
Itket tulwille tupasen,
Siltalauat lainehille,
Kynnärän joka sopelle,
Lammit keskilattialle;
Kun tulet ison kotihin,
Kun löyät isosi wanhan
Kujahan kukiistunehen,
Kartanolle kaatunehen.

Itke, itke meidän neito!

Kun itket, hywinki itke.
Kun et itke itkettäisä,
Itket toiste tullessasi,
Kun tulet emon kotihin,
Kun löyät emosi wanhan
Lääwähän läkähtynehen,
Kuollehen kupo sylihin.

Itke, itke meidän neito!

Kun itket, hywinki itke.
Kun et itke itkettäisä,
Itket toiste tullessasi,
Kun tulet weikon kotihin,
Kun löyät weikkoosi werewän
Wainiolle waipunehen,
Metfahan menettynehen.

Itke, itke meidän neito!

Kun itket hywinki itke.

Kun et itke itkettäisfä,
Itket toiste tullessafi,
Kun tulet siskon kotihin,
Kun löyät siskosi siweän
Sotkutiellä sortunehen,
Sääneen karttu kainalohon.

149. Kutti, kutti, neito rukka!

(Morsiamelle tuttaviltansa).

Siskoseni, ainoseni,
Kanawarsi kaunoseni!
Enkö mie sanonut sulle,
Sanonut saivinki kerroin:
”Ele kuusisfa kuhaja,
Närehillä näyttelete;
Ele puisfa puuttelete,
Dksilla ojentelete!” —
Et sinä sitä totellut,
Et kuullut minun sanoa;
Sie waan kuusisfa kuhasit,
Närehillä näyttelit,
Sinä puisfa puittelit,
Dksilla ojentelit.

Kutti, kutti, neito rukka!
Enkö mie sanonut sulle,
Sanonut tämän kewättä,
Tämän syystä syylätellyt:

"Tehkäämes kiwinen lintta,
Salasauna salwatkame,
Salasauna, piilopirtti,
Keskelle meren seläistä,
Jossa piifoja piellä,
Kanojamme kaswatella,
Ettei pääse Suomen sulhot,
Suomen sulhot, maan kosiat."

Noinpa aina neittä neuoin,
Drypanoani opetin:

"Kun tulewi Suomen sulhot,
Suomen sulhot, maan kosiat,
Sinä wastahan sanele,
Ja puhele puoleltasi:
"Tupa on tehty miesten tulla,
Talli seisoa oritten;
En lähe remon rekehän,
Suen juoksewan jälille,
Lähe en karhun kantapäille,
Enkä korjahan kosian."

Et sinä sitä totellut,
Et kuullut minun sanoa;
Läksit sie remon rekehän,
Suen juoksewan jälille,
Läksit karhun kantapäille,
Sekä korjahan kosian.

Rutti, kutti, neitto ruffa!
Kunles vielä, kuin sanelen:
"Kun olit rakas rahoin,
Räpäs kättä antamahan,

Niin ole rakas rekehän,
Sekä siinä lähtemähän,
Käpäs käymähän kylähän;
Dri suitsia purewi,
Kautoja ratustelevi,
Kefi neittä wuottelevi.”

150. Ele itke neito ruffa.

(Morstamelle tuttaviltansa).

Ele itke neito ruffa! —
Ei sua etäälle wieä,
Ei wieä wesien taaksi,
Saksanmaalle saatettane;
Wieäjän wäjäsen maitse,
Yli salmen saatetahan,
Yli hynnyksen kylähän,
Poikki pellon naapurihin;
Turkki tuoahan jälestä,
Waippa wašta saatanehe.
Ele itke meiän neito,
Ellös olko milläskänä,
Ulla päin, pahoilla mielin,
Ulla kulman kuurullasi;
Et sie wierryt wehkasolle,
Puonnut parkkipuolikolle;
Kuispurnohon putosit,
Kaavit kauraammiohon.

151. Mitä neien itkemistä.

(Morsiamelle tuttaviltansa).

Mitä neien itkemistä,
Suuresti sureksimistä!
Ei ole it'ettäviä,
Suuresti surettavia;
Kun katsot tupehellesi,
Dikialle puolellesi,
Ompa sulho suojasasi,
Mies werewä wieresäsi,
Luonasi lohikalanei,
Lohenpoika puolehasi;
Hyvä mies, hyvä heponen,
Talon kanta kaikenlainen,
Sulho suotuinen keralla,
Kalewainen kannallasi.
Kiitä neito lyffhyäsi,
Kun kiität, hywinki kiitä;
Hywän sait, hywän tapasit,
Hywän luojasi lupasi,
Hywän anto armollinen;
Hywän osmon ohjillesi,
Kalewaisen kannoillesi.
Eipä tuo tok laiska liene,
Kyll' on waattehet wakaiset,
Wyöllä kusjassa koria,
Pippahattu, komppalengät;
Ei tuo wirsi wiinan kanssa,
Ei tuksaa tupakka suksa.

Kue kiitokset emolle,
Passipoita vanhemmalle,
Kun tuuti pojan mokoman,
Ja sorian sulhokaisen;
Tuuti turwaksi sinulle,
Waroiffesi waapotteli.

152. Tapa toinen ottaminen.

(Morsiamelle tuttaviltansa).

Wielä neittä neuotahan,
Orpoa opetetahan —
Kunles neiti, kuin sanelen,
Kuin sanelen, kuin puhelen:
Menet toisehen talohon,
Toisehen emon alahan,
Perehesen wierahasen;
Toisin siellä, toisin täällä,
Toisin toisessa talossa,
Perehesä wierahassa —
Tay' on toinen ottaminen,
Entinen unohtaminen.
Pitäisi sinun piteä
Pää tarkka, tania mieli,
Ymmärrys yhentasanen,
Iltasella silmät wirkut
Walkiita wirittämähän,
Aamusella korwat tarkat

Kukon ääntä kuulemahan,
Konsa kukko kerran laulo,
Laulo kerran, laulo toisen,
Sillon aika nostä nuoren,
Hetti haikia hawata.
Kons' ei kukko laula'kana,
Ei äännä isännän lintu;
Piä kuita kukkonasi,
Otawaišta oppinasi.
Käy sie ulkona usein,
Käy sie kuita katsomassa,
Otawaišta oppimassa,
Tähtiä tähyämässä;
Konsa oikein otawa,
Sarmet suorahan suwehen,
Pursto perin pohjasehen,
Sillon nuorten nousuaika,
Wanhojen lepuaika.
Sillon aikasi' sinunki
Nosta luota nuoren sulhon,
Wiereltä werewän sulhon,
Saaha tulta tuhkaista,
Walkiata wakkasesta.
Kun ei tulta tuhkaissa,
Walkiata wakkasessa,
Kutkuttele kullaiastasi,
Katkuttele kannoistasi:
"Anna tulta armaiseni,
Walkiaista marjaseni!"
Saat sie piitä pikkuruisen,

Tauloa tafi wähäsen;
Jäse tuli tuifahuta,
Tiffurintahan wiritä.
Lähe läävähän samalla
Läänimään emännän läävä;
Käy sie kuunnellen kijasfa,
Kuunnellen kujan takana,
Ammoko anopin lehmä,
Hirniko apen hewonen,
Kyn lehmä kytkäsewi,
Naufasee nahn wasiffa,
Heinän hienon heittäjäistä,
Apilan ojentajaista.
Käy kujaset kuukistellen,
Lääwänpohjat längistellen,
Olet lehmille ojenna,
Heposelle heinät heitä,
Heinät warsoille walitse.
Katso karffokarsinoa,
Emälammaslattiata,
Tuo silmät sifvinki päälle;
Ele sie siuille sngu,
Ele potti porsahia,
Kanna kaulalo siuille,
Purtilonsa porsahille.
Kun sitte tulet tupahan,
Tule kolmena tupahan;
Tuo sie luuat, tuo sie lunta,
Jtfe tule kolmantena.
Kun sie lattiita lakaset,

Ele lapsia lakase;
Nosta lapset laavitsalle,
Pese silmät, pää silitä,
Anna leipeä kätehen,
Wuole woita leiwän päälle;
Kun ei leipeä talossa,
Anna lastunen kätehen.

153. Ele moiti anoppiasi.

(Morsiamelle tuttaviltansa).

Kuules sisko, kuin sanelen,
Kun nyt menet miehelähän,
Käyt sinä kylässä ferran,
Pellon poikki naapurissa;
Kysyvät kyläset naiset:
”Antoko anoppi woita,
Kun ennen emo kotona?” —
Ellös konsana sano:
”Ei anna anoppi woita.”
Sano aina annettawan,
Kapustalla kannettawan,
Jos ferran kesässä saanet,
Senki toisen talwellista.
Kun sie leikkoat lihoa,
Eli willet wehnäsiä,
Säre weitsesi kiwehen,
Karahuta kalliohon,

Syöä sulholta lihoa,
Wiiltä wehnäpiirasta.

154. Miehen mielen nouto.

(Wähäonnisen naisen neuo morsiamelle).

Kuules sisko, kuin sanelen,
Kun meet toisehen talohon,
Eie noua miehen mieltä,
Miehen mieltä, ksurun kieltä,
Niinkun mie polonen nouwin.
Lihat laitton, leiwät laitton,
Boit laitton, oluet laitton,
Wiinat ostin Wiipurista,
Oluet omilta mailta.
Käw'n sitte makoamahan,
Otti yöksi wierehensä,
Anto kylä kynnyswartta,
Wiljalta wihaista kättä.
Kylm' oli kylki maatakseni,
Sellä wieläki wilumpi;
Koustin kylmältä kylältä,
Wiluselta wuotehelta,
Sulho suorihen jälestä,
Lufat tuulelle jakeli,
Hapseni hajottelemi.

155. Kotihin heittämiset.

(Morssiamelle tuttawiltansa).

Neitokainen nuorukainen,
Kanamarja kaunokainen,
Kun meet toisehen talohon,
Ne kolme kotihin heitä:
Päiwän eilliset unokset,
Emon armahat sanaset,
Joka firnun pettäjäiset.
Muista kaiikki muut kalusi,
Unikonntisi unenta;
Heitä unnille unesi,
Pankolle pahat tapasi,
Laiskuutesi lattialle.

Kaiikki laiskuus lafata,
Kaiikki unenta unesi,
Emoas' ele unenta,
Ele iltaistumisssa,
Namuahkeroisissana;
Emo on nähnyt suuren waiwan,
Kantaja kowan kokenut,
Saunamaassa maatesansa,
Olkiloilla ollesansa,
Lewätesänsä pehuilla.

156. Ken meitä weelle wiepi.

(Morssiamen kotiwäki).

Lenti tänne musta lintu,
Läpi korwen kofkutteli,

Korppi lenti halki korwen,
Sammaiko falon läwitse,
Suostutteli meiltä sorsan,
Maanitteli meiltä marjan;
Otti tuo omenan meiltä,
Wiettelä wään kalasen,
Petti pienillä rahoilla,
Hopehilla houkutteli.
Ken meitä weelle wiepi,
Ken joelle juohattawi? —
Saapi saawit seistäksensä,
Kolataksensa forennat,
Ja kapat kalataksensa;
Piintywät pikarin laiat,
Tuopin korwat tummenewat.

b) Mäisfä.

157. Disiko lupa kysyä.

(Sulholle kotiwäki).

Disiko lupa kysyä,
Saisiko sitä sanoa,
Mitä mielehen tulewi,
Kerkiäwi kielelleni;
Saisiko sanoakseni,

Lupoa kysyäkseeni:
Käviikö tiesi tervehenä,
Matkasiikö mainehitta,
Lulusiitta pitkät matkat,
Matkat suuret walskiatta,
Kun lähit anopin luoksi,
Ninoan apen kotihin?
Olisko wiinat kurruttuna,
Wai oli wasta aiottuna;
Jos oli leiwät leiwottuna,
Wai oli wasta aiottuna?
Syötettiinö teitä siellä
Pestyin leiwain, pestyin pöywin;
Suotettiinö teitä siellä
Olusilla otrasilla;
Syötettiinö sinun orosi
Portahilta pyöriviltä;
Suotettiinö sinut orosi
Lähtehestä läikkymältä?

158. Tokko näit mitä tullessa.

(Morsiamelle sulhon heimo).

Synvä neito, kaunis neito!
Luotapa kysyn sinulta:
Tokko tänne tullessanne,
Tokko taisi tamma juosta,
Drit konsti komytella,
Kuuna ruskia rawata?

Hywä neito, kaunis neito!

Tuotapa kysyn sinulta:
 Tokko tänne tullessanne,
 Nottot nousi, mäet aleni,
 Kumpareet kufertelihen,
 Kauniot rakentelihen,
 Kivet pienet piehtaroiitsi,
 Järwen rannat roikkaeli?

Hywä neito, kaunis neito!

Tuotapa kysyn sinulta:
 Näitkö tänne tullessasi
 Kevoja keräperiä,
 Näsäpäitä närttehiä? —
 Ne kaikki tämän talosen,
 Tämän sulhon kyntämiä,
 Kyntämiä, kylwämiä.

Hywä neito, kaunis neito!

Kun tunsit talohon tulla,
 Niin tunne talossa olla;
 Ei meillä surulla syöä,
 Ei eletä huolen kanssa —
 Maitotiinu on tietysäsäsi,
 Piossasi piimäpytty,
 Woivatinen wallasäsäsi.

159. Voi weikko, mitä wetelet.

(Kyläläiset lommaawat morsianta).

Voi weikko, mitä wetelet,
 Terwasannon kauneutta,

Vikitynmyrin pituutta,
Kerinkannan korkeutta!
Käesit käösen tuo,
Kuletella kuffulinnu,
Tuoa maalta maan parahan,
Weiltä walfian walita;
Ei käi kätehen saanut,
Kuffulintu kumppaliksi,
Weilt' et walfiita walimut,
Tuomit maalta maan parasta.
Puuttu konna koprihisi,
Sammakko satimehesi;
Saitp' on suolta suowariksen,
Mialta ajoharakan,
Korpin korpinotkelta,
Vellosta pelotuslinnun,
Mustan linnun mullokselta;
Löysit nartun naurismaasta,
Nirtun niintä kiskomasta;
Narttu nautu, nirttu niuku,
Sulhon tullessa lähelle.

160. Kirkas neiti kibloissast.

(Kaason puoli).

Sulhoainen nuorukainen!
Katsos meiän neioistamme;
On kun puola puolikypsi,
Tahi mansikka mäellä.

Puhas on pulmonen lumella,
Puhtahampi puolellasi;
Walkia merellä waaksi,
Walkiampi walloissasi;
Soria merellä forsa,
Soriampi suojaassasi;
Kirkas tähti taimahalla,
Kirkkahampi kiihoissasi.
Et oisi Sawosta saanut,
Et tuonut Turustakana,
Lawannut Wiron takea,
Wetänyt Wenähehettä,
Niin foriita neitokaiista,
Mokomata morssianta;
Silmät maksawat suisen,
Poski puhta'an punasen,
Warsi walkian paperin.

161. Rutti, Futti, sulho rukka.

(Morssamen lommaajat).

Sulho miljon weljyeni!
Sanoit sie pahain sanasen;
Sanoit saawasi satasten,
Tuowasi tuhannen neien;
Et sataista saanutkana,
Tuonut et tuhannen neittä.
Sait su'un sukattomia,

Pajin kintahattomia.

Mitä lie tehynnä ikänsä,
Kuta mennehen kesosen,
Ei kutonut kintahia,
Suoritellut sukassia;
Hiiret kopsassa kopsi,
Hörppäkorvat lippahassa.

Kutti, kutti, sulho rukka!

Tuota toivotit ikäsi,
Tuota puolen polweasi,
Käkesit tämän kesosen;
Sanoit saawasi sarasen,
Apilaisen ottawasi,
Gorsan suosittellesi,
Weslimun wienehesi.
Sait sinä hyvän sarasen,
Armahan apilasheinän —
Löysit tieltä termaskannon,
Leppäpötkelön lehosta.
Talwen on tateessa maannut,
Kuukauen hewostujassa,
Wiel' on filmät siistimättä,
Kaiikki kaswot kaawimatta.

162. Laajasukunen neiti.

(Kaason puoli).

Sulhoaininen nuorukainen,
Rahan lanta kaunokainen,

Ellös meiän neioistamme
Sanoko suruttomaksi,
Laatiko lajittomaksi,
Tehkö tietämättömäksi!
Dyma meiän neioistamme
Suku suuri, laji laaja;
Kappa ois kylweä papuja,
Hywä kullenki tulisi,
Kappa ois panna pellawaišta,
Kuitu kullenki tulisi.

Sulhofainen nuorufainen,
Rahan kanta kaimofainen,
Ellös meiän neioistamme
Toki tuhmakei hokeko,
Typeräksi tunnustelko,
Saamattomaksi sanoko!
Mene sulho seppälähän,
Tietä'päs teräwä rauta,
Tietä wiikate teräwä;
Waali wartehen hywähän,
Westele weräjän suussa,
Kannon päässä kalkuttele.
Run tulewi päiwäpaiste,
Wie'pä neittä nurmen päälle,
Sitte heinä herškähtäwi,
Selä jussä jurškähtäwi,
Kowa heinä forškähtäwi,
Suolahenä säikähtäwi,
Wihwiläinen wiuskähtäwi,
Mätäs myötähän menewi,

Rulo täyppi kelleslehen,
Wesan kanta katfiawi.

163. Kaason kauneus.

(Kosfiomiehen puoli).

Hyvä kaaso, kaunis kaaso,
Walfianwerewä kaaso;
Kaunis kaaso fengältäfi,
Silmiltä sitäi parempi.
Niinp' on kaaso fengitetty,
Kun on kelfka tallotettu;
Niinp' on kaason silmät päässä,
Kun harakan pakkasella.

(Kaason puoli).

Niinp' on kaaso fengitetty,
Kun hewonen rauotettu;
Niin on kaason silmät päässä,
Kun on tähet taimahalla.

164. Kaason istunta.

(Kosfiomiehen puoli).

Istu, istu kaaso ruffa!
Kun istut, hywinfi istu;
Istu puhki puinen penkki,

Halki lautanen lawitsa,
Seinät sienille määränä,
Katsso halki harjahirsi.

(Kaaso).

Miinkö teill' on hoikat hongat,
Sekä pehmiät petäjät,
Ettei kestä kaason olla,
Nuorvaimon wainutella,
Tämän illan istumilla,
Tämän aamun astumilla? —
Emma istu pentillänne,
Enkä seisso sillallanne;
Istun hisprahelmoillani,
Seison kensstikengilläni.
Wain en istu ensintänä,
Enkä seisso semminkänä,
Ennentuin sulkani sulawi,
Höyheneni lämpiäwi.

165. Kaason lämpimän saants.

(Kosfioniehen puoli).

Run lienet kowin wilusfa,
Kouse kaaso kiuksalle,
Liesipantolle panete;
Pane jalka patshalle,
Toinen orrelle ojenna,
Helmat lieskahon lewitä;

Siinä sulkaſi ſulawi,
Höyheneſi lämpiäwi.

(Kaaso).

Nouſkohon nokifet welhot,
Saakohon tulipunaſet,
Nokianne nuohomahan,
Karſtojanne kaawimahan!
Piruko tästä puiat otti,
Lempo ampu leſkieukot,
Nokiloita nuohomaſta,
Karſtoja karſtamasta?
Eikä tuo kaason ſyöä,
Nuowaimon numnoſtella;
Lepillenkö lehmät lypſi,
Kannoille muni kananne?

166. Kaason ſyötäntä.

(Kofſiomiehen puoli).

Sywa kaaso, kaunis kaaso,
Walkianwerewä kaaso!
Kun lienet kowin näläſſä,
Iſtunet rokan himolla,
Kuoli muinen muſta ruuna,
Waiyu walkia hewonen,
Kuoli Kontiſen kujan,
Kyllöſen kylyn etehen.
Tuoll' on raato rauniolla,

Pääkontti loan takana;
Sen on kenhöt teittämättä,
Kapiot kaluamatta.
Siin' on kaason tyllin syhä,
Nuoremaimon nunnoستella.

(Kaaso).

Nouskohon kontio koloستا,
Havun alta haarakynsi,
Kiven alta kiskosilmä,
Wiasta wihanen kiska,
Kuunianne ruhtomahan,
Tammojanne tahtomahan,
Drittanne ottomahan,
Lehmiänne leikkomahan!
Miespä hukka huikuroiwi,
Metsän wihko wiehkuroiwi,
Kun ei karjassa kahua,
Kiehu lehmién seassa?

167. Maata menentä.

Synvä kaaso, kaunis kaaso,
Waltianwerewä kaaso!
So ois aika maata mennä,
Piitto liipata lewolle;
Kukot laulawat kylällä,
Hoikkasääret hoiloawat.

(Kaaso).

Usten akka maata mennä,
Kiitto liipata lewolle,
Kun mun sullani sulaisi,
Höyheneni lämpiäisi.
Wai joko waiwanen warajat
Tynnyriisi tyhjenewän,
Puolikkosi puolenewän? —
Wast' on terta feitetynä
Kiisiä kirotaloja,
Ahwenia ruotasia;
Tuoppi on tuotuna olutta,
Ei sekänä meitä wästen,
Wästen muita wierahia.

168. Kaason juomiset.

(Koskimiehen puoli).

Synä kaaso, taunis kaaso,
Kaaso wakkianwerewä!
Dotko Waltalan wasikka,
Waike Puntalan Punikki,
Tynnyrien tyhjentäjä,
Puolikkojen puolentaja? —
Kun lienet olwen himolla,
Eli taarin tarpehella,
Kyll' on meillä kystä wettä,
Paljo pantua olutta,
Kellarit teloja täynnä,

Telat täynnä tynnyriä.
Kun ei siitä kyllä liene,
Tahi ei tulle tarpehiksi;
Wiel' on tamma tanhualla,
Kiinaharja liettehesä,
Pääwässä Punikki lehmä,
Toinen Ryyttö kytkyessä,
Joka laski laarin wiinan,
Hywän juomisen jorotti.

(Kaaso).

En oo tänne lähtenynnä,
Empä oluen himolla,
Enkä taarin tarpehella;
Olutt' on kotonaniki,
Taaria talosfaniki;
Waany' on läksin katsomahan
Pienen lintuni peseä,
Warpuseni wainioa.
Kohyta tästä kolkkan käännän,
Kolkkan käännän, toisen wäännän,
Tästä tuhmaasta tuwasta,
Kamalasta kartanoosta;
Heitän tänne herttaseni,
Tänne kaunoni kaotan;
Suojelkohon suuri Jumala,
Raikkivalta warjellkohon,
Ettei huomenna katuisi,
Päiwän päästä peljästyisi
Näitä outoja owia,
Weräjiä wierahia.

169. Kossiomiehen ylistys.

Kunles sie tuhannen wanha,
Ja wanhin kossiomiesi!
Tuo hattu, kun on sinulla,
Tuot ei kanna kaikki miehet,
Eikä pojat puolekkana,
Kolmannettkana kossiat.
Werka on Wirosta saatu,
Säteristä säälitetty,
Puuhka ou tuotuna Turusta,
Saksan linnastä sametti.
Wähä paitoa näkywi,
Pikkarainen pillkottawi,
Paita kun papin paperi,
Kirkkoherran kirjalehti,
Oman kultansa kutoma,
Kaunosensa kalkuttama;
Ommeltu orawakynsin,
Nääätäksynsin nästäelty,
Linaneuloin tiffaeltu.

III. Paimenlauluja.

170. Kuffalotwa kuusi.

"Marisenko, marjasenko,
Punaposki puolასenko!

Käw'tkö tuon mätösen alla,
Wiheräisen wierun alla?" —
"Käwin terran, kun käwinki."
"Mitäs näit käyessäsi?" —
"Näin kuusen kuffalatwan,
Ja haawan halialatwan;
Tson kuusen kuffalatwan,
Emon haawan halialatwan."
"Konsa sen kotihin tuomma!" —
"Illan tullen, päivän mennen,
Karjan tullessa kotihin,
Kylylölyn löyhkätesä."

171. Mipä paimenten olla?

Mipä meidän paimenien,
Kupa karjan kaittsijoién? —
Ei ole paha paimenien,
Pah' ei karjan kaittsijoién;
Kiikumma joka kiwellä,
Laulamma joka mäellä,
Joka suolla soittelemma,
Lyömmä leikkiä aholla,
Syömmä maalta mansskoita,
Ja juomma joesta wettä.
Marjat kaswon kaunistawi,
Puolukat punertelewi,
Wesi ei woimoa wähennä,
Jokiwesi ei warsinkana.

172. Tule tänne!

Tule tänne tyttöpäimen, *)
Täällä on toinen poikapäimen; **)
Täällä on karjat kaunihimmat,
Täällä kellot kuulufanmat,
Täällä on mansikat makiat,
Täällä lillikat lihawat,
Täällä puolat puolitypset,
Watut waaran rintehellä.

Ruti, futi, kultaseni,
Tule tänne turkkaseni!
Täällä on kaunis karjan käydä,
Armas päimenten asua;
Pohjaspuolella mätönen,
Päiwänpuolella puronen,
Lehtomaita luotehesen,
Itähän isot ahoset.

Ruti, futi, kultaseni,
Tule tänne turkkaseni!
Täällä on suuri sulhosesi, ***)
Kaunis kaswin kumppalisi;
Sopisipa suuta antaa,
Kun olisi kahen walta.

*) Poikapäimen. **) Tyttöpäimen. ***) Nuori neitosesi.

173. Missä armahani?

Miss' on, kuska minun hyvänä,
Miss' asui armahani,
Missä istui iloni,
Maalla kulla marjaseni? —
Kuulu ei ääntävän ahoilla,
Pyövään leikkiä lehoissa,
Ei kuulu saloilta soitto,
Ei kufunta kunnahilta.
Disko armas astumassa,
Marjani matelemassa,
Oma kulta kulkemassa,
Walkia waeltamassa;
Toisin torweni puhui,
Waraan rinnat wastoaisi,
Saisi salot sanelemista,
Joka kumpu kulkumista,
Lehot leikkiä pitäisi,
Ahot ainoista iloa.

174. Armahan kulku.

Tästä on kulta kulkunna,
Tästä on mennyt mielitietty,
Tästä armas astunna,
Walkia waeltanunna;

Täsf on astunut aholla,
Tuosf on istunut kivellä.
Nimi on paljo kirkkahampi,
Paasi toistansa parempi,
Kangas kahka kaunihimpi,
Lehto wiittä leppiämpi,
Korpi kuutta kulkahampi,
Koko metsä mielusfampi,
Tuon on kultani kuluusta,
Armahani astunnasta.

175. Enkö minäki toivoisi.

Lintu lauleli lehosfa,
Pieni lintu pensahassa,
Kullaištansa kuitutteli,
Marjaištansa maanitteli,
Armahaištansa halasi;
Enkö mie polonen raukka
Luota toivoisi enemmin,
Halajaisi hartahammin,
Kullaištani kulkewaksi,
Marjaišta matelewaksi?
Tule tänne, pieni lintu,
Lennä tänne, lintu rukka,
Haastele halusi mulle,
Skäwäsi ilmottele;
Mie sanon sinulle jällen,

Haastan mielihaittiani.
Sitte waihamma wajoja,
Kahenkesken kaihjoamme.
Lennä, lennä lintu ruffa,
Lennä, pieni pääsky ruffa,
Lennä minun kaulalleni,
Käy käsiwarrelleni;
Siinä säilyt sie paremmin,
Olet onnella hywällä,
Olet kun kullan kuffarossa,
Usut kun armahan powessa.

176. Katso Kiesus karjaistani.

Katso Kiesus karjaistani,
Hoitele hywä Sumala,
Näillä aukeilla ahoilla,
Leweillä lehtomailla,
Korkehilla koivikoilla,
Kauneilla kataikoilla,
Pienillä petäiköillä,
Mataloilla haavikoilla,
Kultasilla kuusikoilla,
Armahaisilla saloilla;
Eie anna sutosen tulla,
Kohti kontion osata!
Jos konna susi tulisi,
Kohti kontio koki,

Muuta muiksi lehmäseni,
Kannonpäiksi kaunoseni,
Kiiviksi minun omani,
Kallioiksi karjaseni;
Ei susi kiivihin koske,
Karhu ei koske kallioihin.

177. Muut kuuli kirkonkellon.

Muut ne kuuli kirkon kellon,
Minä kurja karjankellon;
Papin parran muut näkiwät,
Minä kurja kuusen latwan.
Kiwi on mulla kirkonani,
Pajupehko pappinani,
Lahokanto laulajana,
Käki muina luffarina.
Kutu kultanen kätönen,
Kutu kulta kielessinen,
Hoila'a hopiarinta,
Tinarina riuškuttele:
Käyntö wiikonki wilussa,
Kauan karjan paimenesä,
Ustunko ahoja kauan,
Wiikon soien wierukoita —
Kesosenko, kaksosenko,
Wiitosenko, kuutosenko,
Waike kymmenen keseä,
Tahi ei täntehen tätänä.

178. Lepo, lepo, lehmäni.

Lepo, lepo, lehmäni!
Topa löysin härkäni
Kololahen kornelta,
Pajulahen lammilta.
Lepo, lepo, lehmäni!
Topa löysin härkäni
Kiwiniemen särkältä,
Walkialta rannalta,
Horsmia syömästä,
Kaisloja kaimamasta.

179. Päistä päivä paimenelle.

Näytä päivä silmiäsi,
Lonkottele luomiasi,
Sinisetkö, wai punaset,
Waike kellankarwälliset,
Waike wiertehen näköset,
Lahi waahtiwalkeuiset.
Päistä päivä paimenelle,
Ei kalanyhtäjälle;
Kalamies kaloja syöpi,
Paimen parka kuuwan leiwän,
Kuuwan leiwän kirskehitiwi,
Otrasen oeltetemi,

Kaurasen kaveritelemi,
Tattarisen taittelewi,
Rukehisen ruinoawi,
Pemettisen leikkoawi,
Wielä parkkisen panemi,
Petäjäisen peiputtami,
Kuoren kiuwan kuskuttami,
Ween lipillä luikkoawi,
Märän mättähän menässä.

180. Laske paimenta kotihin.

Vaista päivänen Jumala,
Hellittele herra Kiesus,
Polosille paimenille!
Pah' on olla paimenessa,
Tyttölapsen *) liiatenki,
Kun ei poikoa **) keralla.
Kulu päivä kuusikolle,
Wiere wehnä wiijikölle;
Laske paimenta kotihin,
Sen talon emännän luoksi,
Että nälkäni näkisi,
Hetä aittahan menisi,
Suosten juomahuonehesen,
Keikutellen kellarihin,

*) Poikalapsen. **) tyttöä.

Taputtaisi talkfunoa,
Wuolasi wiotta päälle,
Sipaisi sianlihoa,
Kawertaisi kannikkoa.

181. Mene päivä, wiere wiikko.

Mene päivä, wiere wiikko,
Mene Jumalan aika!
Mene päivä männikölle,
Kule kulta kuusikolle,
Karkaa kataikolle,
Lennä lehmäslypsykselle;
Päästä paimenta kotihin
Wilusta, pahasta säästä,
Wilusta wärisemästä,
Pakkasesta parkumasta,
Kannikkoa kaiwamahan,
Pyttyjä pyältämähän,
Woiwatia wuolemahan,
Kirnua kolistamahan.
Isäntä kowa kotona,
Emäntä sitäi kowempi,
Poika puoli perkelettä,
Tyttö kun tulikivuna,
Mina kun miehen karki;
Itse kaiwo kannikansa,
Itse pyttynsä pyäläsi,

Itse wuoli woivatinsa,
Itse kirkunsa kolisti;
Paimenelle wanha taari,
Wanha taari, kylmä kaali,
Jost' oli rakki raswan syönyt,
Musti murkinan pitännä.
Ummas tulla toisen tunnin,
Jo sano minun syöneheni,
Kannikkansa kairwaneeni,
Pyttynsä pyältäneeni,
Woivatinsa wuolleheni,
Kirkunsa kolistaneeni;
Sitte pieksi petkelellä,
Kolkutti kotahalolla.

Käsi poikki, jalka poikki,
Sen pahan talon emännän,
Dikiasta olkapäästä,
Wasemesta sarwennosta!

182. Jo tulen kotihin.

Jo tulenki, jo tulenki,
Jo tulenki kotihini;
Joko on kylpy joutumunna,
Joko saatu saunawettä,
Sekä wastat walmihina?
Duko huttu keitettyinä,
Puohtimella peitettyinä,

Boita päälle heitetynä;
Onko lusikat ääressä,
Maitokupit vieressä?
Ptru Kirjo, ptru Karjo,
Ptruho haikia Haluna!
Jo on Kirjo kiini pantu,
Karjo kaarehen rakettu,
Haluna hakahan saatu;
Jo nyt jouwunki tupahan,
Jo tulenki, jo tulenki,
Jo tulenki, jo, jo.

183. Hämehen kätwijä.

"Kuulin kummat, näin imehet,
Hämeheissä käyessäni."

"Mitä kuulit kummimmia,
Mitä näit imehimmiä?"

"Sitä kuulin kummimmia,
Sitä näin imehimmiä:

Siat sotki taikinata,
Emännät sikana röhti,
Porjas lattian lakasi,
Piiat pahnassa makasi."

"On tuo kumma kuullakseni,
Ime ilman ollakseni."

"Ei tuo vielä kumma liene,
Ei ime wäheäkänä;

Wielä kuulii kummempia
Näin wielä imehempia:
Kirwehellä teitettihin,
Kattilalla leifattihin,
Drawa weti rekiä,
Hepo hännin puuhun juoksi.”

”Se on kumma kuullakseni,
Ime ilman ollakseni.”

”Ei tuo wielä kumma liene,
Ei ime wäheäkänä;
Wielä kuulii kummempia,
Näin wielä imehempia:
Drot oli ohran leifku'usfa,
Siikaset sitelemässä,
Paklaset latelemässä,
Hanhet haassoitsemässä.”

”On tuo kumma kuullakseni,
Ime ilman ollakseni.”

”Ei tuo wielä kumma liene,
Ei ime wäheäkänä;
Kohta kuulet kummempia,
Wieläki imehempia:
Anto hanhi siivet mulle,
Pakla laajat lentimensä,
Niillä lennin löyhyttelin
Yheksän meren ylitse,
Meripuolen kymmenettä;
Lennin maille wierahille,
Tulin tuntemattomille,
Sinisen salon sisähän,

Wasikisehen warwikkohon.
Olipa siellä puut punaset,
Puut punaset, maat siniset,
Lehot lemmentarwalliset,
Ruohot ruostehen näköset.
Vuoret siellä woina wuoti,
Kalliot siianlihana,
Mäet mämmikaffarvina,
Kaikki kankahat metenä.
Siell' oli naiset listin lastin,
Morsiamet mustin fulmin,
Ukat wanhat waskiwöisä,
Tyttäret tinasiloisä,
Ukot wanhat uunin päällä,
Nuoret miehet mieffa wyöllä,
Kukat kultakannuksissa,
Kanat waskiwarpahissa,
Lehmät leppäsin utarin,
Paimenet pajusin jousin.
Ei juotu oluttakana
Kuparitta kultasetta,
Wasfireunatta waitta;
Ei syöty siianlihoa
Weitsettä hopiapäätä,
Lakrifitta tammisetta.

184. Ruulin kummat kuusialta.

Nousin aiwan aikasehen,
Aiwan aikahuomenessa,

Kuun ja päivöyhen keralla;
 Vielä ennen ennättelin,
 Ennen kunta, päiväni.
 Pyyhin pikku pirttiseni,
 Lakaelin lattiani,
 Linasilla tiffusilla,
 Wasikisilla warpasilla.
 Ammuelin rikkaseni
 Linasehen takkasehen,
 Wasikisehen wakkasehen.
 Wein mä rikkani pihalle,
 Rannon ulos usta myöten,
 Pihalle wajoa myöten,
 Pellolle perimmäiselle,
 Raijimmalle pientarelle.
 Seisattelimme rikoilla,
 Kääntelimme, kuuntelimme,
 Kuulin kummat kuussalta,
 Smehet yhtesältä:
 Sita sillalla makasi,
 Porsas tiellä poikki puolin,
 Rahet kannukset jalassa,
 Oksat kullan kummassaki.

Vielä kuulin kummempia,
 Smehempia tähyysin:
 Aikat ammo lytkyessä,
 Lehmät leipo taikinata,
 Lampahat pani olutta;
 Susi surwo, häntä torjtu,
 Jänis jauho, pää järissi;

Drawainen ortta wuoli,
Pulmutainen puita pilkko,
Pääskynen pärettä kisko.

Wielä kuulin kummitempia,
Imehempiä tähyysin:
Hirsi weti, härkä notku,
Keti kesti, tie hajosi;
Drawa ahoja kynti,
Hewonen makasi puussa;
Kattilalla souettihin,
Wenehellä keitettihin;
Kexo päättä poimimassa,
Itse hanhut antamassa. —
Anna hanhut siipiäsi,
Kalla laakamoisiäsi!
Milla lennän muille maille,
Noille maille tuttaville,
Hoptaisehen salohon,
Kultasehen koiwikkohon.
Waaher waskinen salossa,
Kuusi kulta koiwikossa,
Kukat kullan kiiltäväiset,
Lehet lemmen karmalliset;
Laulajat lehellä lemmen,
Kuulijat kufalla kullan,
Wie itse remon rekehän,
Wirsi wätkärän wäkehän.

185. Minkä noista mille annan?

Toipa mie tänä huomenessa
Nousin aiwan aikasehen,
Pesime, kumartelime,
Pyyhin pikku pirttiseni,
Wein rikkani pihalle,
Ritkoillani seisatime.
Katsahime kankahalle,
Kankahalla kaunis lampi,
Lammissa wenoja kolme.
Yks' on weno kultakoffa,
Toinen on hopiakoffa,
Weno kolmas waskikoffa.
Minkä noista mille annan,
Kunka kullenti osoan? —
Kultakoffa taatolleni,
Weikolle hopiakoffa,
Weljenpojan waskikoffa.

Katsahime toisen ferran,
Kolm' on neitoa wenossa.
Yks' on neito kultakassa,
Toinen on hopiakassa,
Neito kolmas waskikassa.
Minkä noista mille annan,
Kunka kullenti osoan? —
Kultakassa taatolleni,
Weljelle hopiakassa,
Weljenpojan waskikassa.

Katsahime kolmamesti,
Ei ollut lampia enempi,
Eikä lammissa wenoja,
Wenosiss' ei neitossia;
Lampi oli muuttunut lehoiksi,
Haawikoiksi neiot nuoret,
Wesikaareiksi wenoset.

186. Työnsä kumpasellaki.

Tuli saarella palami;
Kenpä tuolla tulta poltti? —
Sulho tuolla tulta poltti.
Mitä sulho raatelewi? —
Korjoansa kirjottawi.
Mitä tuolla korjasella? —
Neittä tuolla korjasella.
Mitä neito raatelewi? —
Kultakangasta kutowi,
Hopiaista helkkyttäwi.

187. Juoksin, juoksin joen wartta.

Juoksin, juoksin joen wartta,
Katsoin ylös, katsoin alas;

Mlahällä päivä paisto,
Mlahalla weno souti.
Kenenpä se weno souti? —
Taattoseni weno souti;
”Ota taatto wenoshehesi!”

”Ei tytär weneesen pääse;
Tämä ranta raisu ranta,
Tämä wesi muakas.”

Juoksin, juoksin joen wartta,
Katsoin ylös, katsoin alas;
Mlahällä päivä paisto,
Mlahalla weno souti.
Kenenpä se weno souti? —
Maammoseni weno souti;
”Ota maammo wenoshehesi!”

”Ei tytär weneesen pääse;
Tämä ranta raisu ranta,
Tämä wesi muakas.”

Juoksin, juoksin joen wartta,
Katsoin ylös, katsoin alas;
Mlahällä päivä paisto,
Mlahalla weno souti.
Kenenpä se weno souti? —
Weikkoseni weno souti;
”Ota weikko wenoshehesi!”

”Ei sikko weneesen pääse;
Tämä ranta raisu ranta,
Tämä wesi muakas.”

Juoksin, juoksin joen wartta,
Katsoin ylös, katsoin alas;

Ylähällä päivä paisto,
Malahalla weno souti.
Kenenpä se weno souti? —
Sistoseni weno souti;
"Ota siffo weno-sehesi!"
"Ei siffo weneesen pääse;
Tämä ranta raisu ranta,
Tämä wesi muakas."
Juoksin, juoksin joen wartta,
Katsoin ylös, katsoin alas;
Ylähällä päivä paisto,
Malahalla weno souti.
Kenenpä se weno souti? —
Sulhofeni weno souti;
"Ota sulho weno-sehesi!"
"Tule tyttö weneeseni;
Täm' ei ranta raisu ranta,
Ei tämä wesi muakas."

188. Wenehen synty.

Räwin tietä tengollista,
Maata maksan karwallista,
Siltoa sinikiwoista,
Djan porraista punaista;
Luli honka wastahani,
Mie tuota kysilemähän:
"Syntykö weno sinusta?" —

"Syntypä weno minušta;
Kaiken kaunoista kewättä,
Wielä wiime wiikollaki,
Käki kukku latwoillani,
Mesi tippu lehwištäni,
Päiwä kiersi kesiynuta."

Kutsuin weikon weistämhän —
"Käy wenettä westämähän!"

Käwi weikko westämähän;
Weikoni wenettä westi,
Kalkkawalla kirwehellä,
Kalkkawalla kalliolla.
Wene synty westämällä,
Laiwa lastun ottamalla;
Käwi nuoret soutamahan,
Nuoret souti, aivot notku;
Käwi wanhat soutamahan,
Wanhat souti, pää wapiši.

189. Souti sotka suojan rannan.

Souti sotka suojan rannan,
Lawi tyynen tylkkytteli;
Souti sotkat, aivot lotkat,
Pienoset peränpitiimet.
Souti ferran suowesä,
Souti toisen maawesä,
Kolmannen kotiwesä;

Pyllises' on pyytöpaitat,
Knyttisä rystäiset,
Kalasaunat saarimaalla.
Souammako saarimaalle,
Saarimaalta manterehen,
Mantereestä maammon luoksi,
Maammon luota taaton luoksi,
Taaton luota weikon luoksi,
Weikon luota sisikon luoksi;
Sisikoll' on sininen silta,
Jossa leikki lyötänehe,
Tanssi tallaeltänehe.

190. Läkäm sikko Suurulahau.

"Läkäm sikko Suurulahau! —
Suurulas' on nuoret sulhot *)"
"Vuota teen tilan emolle,
Jalan jaksan taattoselta."

Läksimmäpä Suurulahau,
Suurulas' oli suuri pirtti,
Musta lehmä lattiassa;
Ukko sarwesta pitäwi,
Atka alta tempoawi.
Minkä atka maion lypsi,
Sen samasen ukko särpi.

Katsahtimma karsinahan,
Neitosia **) karsinassa;

*) Neiot. **) Sulhosia.

Sekä syövät, jotta juovat,
Piirasia pistelevät,
Wehnäsiä wiiltelevät,
Ohrasia ottelewat,
Kaurasia katselawat,
Weitsellä hopeisella,
Kupposesta kultasesta.

Katsahdimma toisa'päin*ki*,
Supun täysi sulhossa, *)
Lääwänlauta pöytänän*sä*,
Wasannahka pöytäwaate,
Leipä lehmältä kerätty,
Koiralta kolatsut saatu,
Wasikalta waasfajuomat,
Kaffarat katinpojalta.

191. Antti armas herttaseni.

"Antti armas herttaseni,
Sinisilmä firkkuseni!
Konsa meille häät tulewi?" —
"Huomenna meille häät tulewi."
Antti armas naitettihin,
Mitä tuon häissä keitettihin? —
Sirkan siivet, torakan loiwet,
Peiposen peräpakarat,

*) Lyttöbildtä.

Wästaräkin wäärät sääret,
Pienen linnun piipottimet.

”Antti armas herttaseni
Käy nyt yöksi wiereheni!”

Tuli yöksi wiereheni,
Sitte yön lewättyänsä,
Astu aamulla warahin,
Meni naurihin tekoohon;
Teki tielle naurihinsa,
Pani kissan fyntämähän,
Warpusen wakoamahan,
Itse paaelle paneutu,
Rukka murmimättähälle.

192. Repo ja jänis.

Repo itki reilitteli
Kiven päällä kyykyllänsä,
Kahen kaupungin kesellä,
Kolmen linnan kuuluwilla;

Jänis juoksi katsomahan:
”Mitä itket reppo rukka?”

”Tuota itken jänö rukka:

Kuoli mun sukuni suuri
Poilla tappotantereilla,
Wainowainoillasiwilla.
Iso kuoli, äiti kuoli,
Kuoli wiissi weikkoani,

Kuusi kummini tytärtä,
Seitsemän setäni lasta.
Pienet poikani poloiset,
Kaikki tyyni kantamani,
Ne on wietynä Wirohon,
Saksan maalle saatettuna,
Herroille hetulehiksi,
Kauppamiehille kaluiksi.”

”Eie itke repo rukka!

Eule minun turvihini;
Awarat asunnot mulla,
Yellon pientaret lawiat,
Hongan juuret huonehina,
Kantokset kamariloina.”

193. Hiiren peiaat.

Hiiri kaupalta tulewi
Purrella punaperällä,
Wenehellä waskifella.
Keitti linnan liepsahutti,
Tytär lintahan lipetti;
Keitti hutun hupsahutti,
Poika huttuhun hupeni.

Siitä hiiri hiihtamahan,
Lyyhytpolwi lyyttämähän;
Jänis wastahan tulewi,
Kysytteli lausutteli:

"Minne hiihat hiiri raukka,
Ehytpolwi lyyhtyteleet?"

"Hiihan mie wähän wäkeä,
Kutsun peiaswierahia;
Kuoli kaks poikoani,
Huffu huttukattilahan."

"Missä piät peiahasi?" —

"Tuolla piän peiahani,
Puun raossa, maan raossa,
Kahen kantosen välissä."

"Ketä kutsut wierahiksi?"

"Kutsun suolta suowaritsen,
Uholta ajoharakan,
Peiposen perehinesä,
Pinnun laihan lapsinensa;
Ne mie kutsun wierahiksi."

194. Ratin Kosiominen.

Käwi katti tietä myöten,
Eöysi tieltä mättähäisen,
Mättähäiseltä kotasen;
Ketä tuon koan sisäsä? —
Hiiri laiha lapsinensa,
Pienonen perehinesä.

Kolkkasi koan owea,
Känähyytti räystääspuuta:

"Anna hiiri tyttöäsi!"

"Mitä sulle tyttöäni!"

"Kinnallani istujaksi,
Kanssani kasuajaksi,
Elolaarin laukojaksi,
Synäpurnon purkajaksi."

"Mustat mulla tyttäreni,
Mustapa minä itseä."

"Muihen musta, miun hyvänen,
Miun metonen mielestäni,
Sima, maito, silmästäni."

Anto hiiri tyttärensä;
Katti se kosio kaunis
Pian hirtti hiiren lapsen,
Surmasi hyväsuksusen.

195. Hiiri ja hämähikkiö.

Hämähikkiö teitä kulki,
Hiiri maita matkaeli,
Tulit tiellä vastatuosten;
Niin hiiri sanoiksi saatto:
"Hämähikkiö höyretyinen,
Keräpenttu köyretyinen!
Mitä sie kävelet kurja,
Tulet tielläni etehen?"

"Minä laiton luojaan langan,
Keräsin kerän Jumalan."

"Baiko loihit luojaan langan,
Kiroisit kerän Jumalan!

Mie sun nülen nyrkilläni,
Piirrän peukaloisellani;
Wien nahkasi Wiipurihin,
Saatan Saksan kaupunkihin.
Saan sieltä sataset markat,
Tuhantiset tukkoelen,
Wiissi Wiipurin rahoja,
Ruusi kultapennintä.
Ostan olkisen orihin,
Hernewartisen hewosen,
Liinaharjan, liinahännän,
Karjalan pystykapion.
Ujan Kultalan kujihin,
Rikki kultihin rekeni;
Kulta kirski kulmilleni,
Päälleni hopiat pärski.”

196. Hiiri ja katti.

Hiiri metsähän menewi,
Lyhytjalka lynsytäväi,
Pikku keltkanen perässä,
Pikku kirmes keltkasesä.

Pääty katti kannon päähän,
Kannon päähän katsomahan:
”Minne menet hiiri rukka,
Lyhytjalka lynsyttelet?”

"Metfahan menen polonen,
Korpehen kowaosanen."

"Mitä siellä tekemähän,
Kuta raukka raatamahan?"

"Lehtikoivun leikkomahan,
Puun sorian sortamahan."

"Entä suolet koivun alle,
Puun sorian sortumille?"

"Pistäyn mä puun rakohon,
Koen mennä maan rakohon."

"Entä nälkäki tulewi;
Mitä siellä syöäksesi?"

"Syön mä koivun tuoruisia,
Puren haaman kettusia."

"Entä turpuwi mahasi,
Watsa paisuwi pahaksi?"

"Puhkasen ma puikkosella,
Tärähtän tähtäsellä."

"Entäkun weri tulewi?" —
"Weren tulla'ki pitäwi."

"Entäkun kiwistelewi?" —
"Boitelen ma woikkosella."

"Mistä saat sa woikkosia?" —
"Akan wanhan wakkasesta."

"Mistä wanha akka saapi?" —
"Nuoren neien lippahasta."

"Mistä nuori neiti saapi?" —
"Nuoren lehmäsen nisästä."

"Mistä sitä nuori lehmä?" —
"Korehista kottehista,

Tuorehista turpehista,
Wihannista mätiähistä,
Helyheinän hepsusiästä,
Luojan pitkiltä pihoilta,
Kaikkivallan wainiolta.”

”Sen wainen walehtelitki;
Waan ma nyt sinun opetan,
Ettet totta toffen kerran
Mua syöttele sanoilla.”
Siinä kohta kourihinsa,
Kääppäsi käpälihinsä,
Lappo hiiren hirwiästi,
Ja kaotti kauhiästi.

Sihen loppu hiiren wirsi,
Kattesi katin tarina.

197. Hiiren tapaja.

Maaria matala muori,
Laaria talon emäntä,
Lypsi lehmän lyyrytteli,
Kanto maion kaarutteli,
Pani patsahan nenähän,
Kuppisehen kultasehen,
Waskisehen maljasehen.
Tuli hiiri, joi wähäsen,
Tuli toinen, puolen lappo,
Tuli kolmas, kaiten kaato.

Käski hiiri hiihtamahan,
Lyhytjalca lyntsimähän;
Katti wastahan tulewi:
”Mistä hiihat hiiri raukka?”

”Pakohon pahoista töistä,
Pilloistani piilemähän.”

”Mitä sie pahoa laaät,
Kuta teit pillojasi?”

”Olipa Maaria matala,
Taaria talon emäntä;
Lypsi lehmän lyyrytteli,
Kanto maion kaarutteli,
Pani patsahan nenähän,
Kuppisessa kultasessa,
Waskisessa maljasessa.
Meni weikko, joi wäähäsen,
Meni silko, puolen lappo,
Menin mie, ta kaiten kaapin;
Sitä mie pahoa laain,
Senpä tein pillojani.”

Tuon katti käsin tawotti,
Hiiren hirtehen ripusti,
Siinä weti weitsellänsä,
Piirsi peukaloisellansa,
Wei nahan Wenäehelle,
Kanto kaupungin owille;
Sieltä sai sataset markat,
Loi sieltä tuhannet tengat.
Niill' osti ison orosen,
Hiirenkarwasen hewosen,

Meren jäätä juoksemahan,
Somerta sirottamahan.
Meri parsku parrahille,
Somer silmille sirahhti,
Suosteessa hymän hewosen,
Hymän riskun riskuttaisssa.

198. Joutsen ja hanhi.

"Mistä, kusta hanhoseni,
Hanhoseni walkia?"

"Kantaselta, rantaselta,
Joutseneni ylpää!"

"Mitä sieltä tekemästä,
Hanhoseni walkia?"

"Poikiani pesemästä,
Joutseneni ylpää!"

"Pesitkö minunki poiat,
Hanhoseni walkia?"

"Olit sie itseki siellä,
Joutseneni ylpää!"

"Niin et pesyit poikiani,
Hanhoseni walkia?"

"Emma pesyit poikiasi,
Joutseneni ylpää!"

"Mie sinun merehen upotan,
Hanhoseni walkia!"

"Kyllä siipeni kannatawat,
Joutseneni ylpää!"

"Mie sinun tulesa poltan,
Hanhoseni walkia!"
"Kyllä mä sammutan tulesi,
Soutseneni ylxia!"
"Mie sinun hirtän hirsipunhun,
Hanhoseni walkia!"
"Kyllä mun kynteni karkasewi,
Soutseneni ylxia!"
"Mie sinun portista pujotan,
Hanhoseni walkia!"
"Jo olen siitä ennen käynyt,
Soutseneni ylxia!"

199. Mitä itket pieni lintu.

"Mitä itket pieni lintu,
Lintu tuima tuiuttelet,
Pahalla pajupurolla,
Tiheällä tuomikolla?"
"Sitä itken pieni lintu,
Lintu tuima tuiuttelen;
Palelewi jalkojani,
Kiviistäwi kynsiäni.
En tohi tupahan mennä,
Saaha sammalhuonehesen:
Huorat luualla hosuwi,
Pahat waimot wastallansa.

Sitä itken pieni lintu,
Lintu tuima tuifuttelen,
Pahalla pajupurolla,
Tiheällä tuomikolla,
Kun en tuota tunne'kana,
Tunne'kana, tieä'känä,
Minne lyön mä lyyhyäni,
Kunne kaimottu ajame,
Näillä raukoilla rajoilla,
Polosilla Pohjanmailla;
Tulehenkö teen tupani,
Wetehenkö saunan salwan.

Jos teen tulehen tupani,
Tuli polttawi tupani,
Pahana palokesänä;
Jos wetehen saunan salwan,
Wesi wiepi salwokseni,
Wesivuonna woimatonna.”

”Ei itke pieni lintu,
Lintu tuima tuifuttele!
Pennä tänne lintufeni,
Tule tänne tuttufoeni;
Eäällä on kunnis ruokoranta,
Ruokoranta, heinälehto,
Leikki lyöähän lehoissa,
Maitowelli keitetähän,
Woitä päälle heitetähän,
Lalkkuna taputetahan.”

200. Pääskyläinen.

Pääskyläinen, päivän lintu,
Päivän lintu, yön lipakko,
Lenteli kesäsen päivän,
Kevätpäivän keitutteli;
Etä maata maataksensa,
Lehtoa lewätäksensä,
Peltoa pesiäksensä,
Murtoa muniäksensä.

Löynnyt ei maata maataksensa,
Lehtoa lewätäksensä,
Peltoa pesiäksensä,
Murtoa muniäksensä.

Lenti nuoren kuffulalle,
Laske kunsen latwasehen;
Näki laiwan lainehilla,
Punamastosen merellä.

Laske laiwan mastosehen,
Puottelihen purjepuhun;
Walo waskesta pesäsen,
Muni kullasta munasen.

Luli tuulonen mereltä,
Kaato laiwan kallellehen;
Muna wierähti wetehen,
Muffsahhti meren mutahan.

Tuohon kaswo kaunis saari,
Saarelle koria nurmi,
Nurmelle koria neiti.
Neiti poikia tekewi

Tuohon suurehen sotahan,
Tasapäähän tappelohon,
Joss' on päättä, kun mätästä,
Joss' on hiusta, kun kuloa,
Joss' on werta säärivarssi,
Polwen korkeus punaista.

201. Aivullinen kurki.

Etpä tieä, mintä löysin —
Löysinpä omenamarjan;
Etpä tieä, kunne lötkin —
Kiihen päälle rikkasihin,
Saunan päälle sammalihin.
Tuli kukko kuopimahan,
Kanan lapsi kaapimahan;
Tästä kukko tapettihin,
Kanan lapsi kaltattihin,
Mulle willat annettihin.
Mie wanutin waipakseni,
Kuin willat kuotokseni,
Huperointsin huowakseni,
Huovat kuin riemuitkseni.
Läksin suolle sotkuilleni,
Lewelle letkuilleni;
Sormus kultanen kulahti
Wasemesta sormestani.
Laiton piiat etsimähän,

Piiat etsi wärttinätä;
Laiton rengit etsimähän,
Rengit etsi kirveswarta.
Käskin itse etsimähän,
Löysin kuren kyntämästä,
Waiwasen wakoamasta.
Kurki kielelle paneksen:

"Annas aifoa wähasen,
Siksiin munani muutan,
Kääjät lapseni latelen."
Otin kuren olalleni,
Seiwäsäären selkähäni,
Tuota kannon ja hifosin,
Kannon saunan karssinahan;
Talwet piimällä pitelin,
Kesät woilla festittelin.
Panin tymäriin olutta,
Puolentoista puolittoa,
Kutsuin pipit, kutsuin papit,
Walitsin parahat wallat,
Suuren lintuni lihoille,
Kuren kuntopeiahille.

Kurki kielelle paneksen:
"Ele sie täpa minua;
Apuna minä olisin,
Tälkapuolla jauhajana,
Käsiapuolla kästyläisnä,
Siwin sillat pnyhkimässä,
Lattiat latasemässä,
Kynsin pellot kyntämässä,

Warpahin wakoamassa,
 Nokan wettä noutamassa,
 Purston puut wetelemässä.

202. Säwinnyt hanhi.

Läskin wettä rantafelta,
 Kultawarrella kupilla;
 Löysin hanhen rantafelta,
 Istu hanhonen harwulla,
 Sormiluitansa lufewi,
 Warpahiansa walitti.
 Minä hanheni olalle,
 Kannon saunan karsinahan,
 Kannon kauroja etehen
 Tammisella talrikilla.
 Käwin sitte katsomahan
 Kohta kolmen yön perästä,
 Wiikon päästä wiimeistäki,
 Näin hanhen menneheksi,
 Saunasta kaonneheksi,
 Läskin tuota effimähän,
 Astuin soita, astuin maita,
 Astuin syöttyjä ahoja,
 Kalutuita kankahia.
 Näin mä kyntäjän aholla,
 Kysyttelin kyntäjältä:
 ”Kyntömiesi weikkoseni!
 Dotko nähnyt hanhoistani?”

"Mistä tunnen hanhosesi,
Mitä merkki hanhessasi?"

"Sinisiipi, waskimarmas
Kultoa kuumu rajassa,
Päässä Saksan palttinoa,
Otsassa omenamarja."

"Donpa nähnyt hanhosesi:
Tuonne lenti löyhytteli
Yhessä meren ylitte,
Meripuolen kymmenettä;
Yksi siipi wettä wili,
Toinen taiwasta tapaili,
Kokka luotoja lotasi,
Pää piteli pilwiloita,
Eesfahan wetelä lieto,
Takanaan sa taiwas kirkas."

203. Hewosen hakija.

Tuli weikko wierahaksi,
Sistoni käwiämeksi;
Wein mä weikkoni hewosen
Tallihin tasalakehen,
Kannon kauroja etehen.
Synötin sitte wierahia
Kahella kanaanmunalla,
Kahessalla takkaralla,
Yhessä woipnytyllä,
Kymmenellä kirsäsellä.

Kato weikkoni hevonen
Tallista tasalaesta.

Kaiton lapset etsimään,

Lapset poimi puolinotta,

Panin piitit etsimään,

Piiat etsi pիրան pիրա,

Räskin rengit etsimään,

Rengit re'en kaplaksia,

Menin itse etsimään

Kolmen korantia terällä,

Wien willahäntäseni.

Koirat sötti suota myöten,

Itse telkin tietä myöten,

Nousin suurelle kivelle,

Kuuntelime, täantelime.

Kuulin kellon kiltaharwan

Paakkolan papukeolla,

Olin ohranärtehellä.

Kävin kohti kelloani.

Löysin weikkoni hevosen,

Panin hevoni siirsi siuhim,

Sitä nousin rassahtille,

Ujon korstaten kottihin,

Karstatellen kartanolle.

204. Merkitty örit.

Syötin syksyn öritä,

Talven taaton tonkaria,

Pesin ohrat, pesin kaurat,
 Surottin suvunsiitit. 609
 Käski oro oikomahan,
 Kauransyöjä karkomahan;
 Miesä etsohon orihin,
 Kujakkisen kuuntelohon,
 Dron ohjat olkapäällä,
 Warsan waljahat täessä.
 Kuuntelin kumerwikoissa,
 Katselin kanarwikoissa.
 Mikä merkki orissani? —
 Dtsassa otawan tähti,
 Päässä päivän pyörhläinen,
 Kaulassa heliä kello,
 Kultatuppi lautasella,
 Säkä taiwasta tapaawi,
 Häntä maata halkasewi.
 Näin mä hiekalla hewosen,
 Kellokaulan kantahalla:
 ”Kun lienet ison oronen,
 Tahi taattoni hewonen,
 Hirnu kerran kuullakseni,
 Kaljahtele kauransyöjä;
 Dio soimelle totihin,
 Heinille helisewille,
 Kauroille kahisewille;
 Rikkoos risunen aita,
 Katto aita rantanenti,
 Teräksinen tenno seiwäs,
 Witsas waskunen murenta.”

205. **Tuntematon weli.**

Läskin piennä paimenehen,
Lassa lammasten kerälle;
Njon lehmät suota myöten,
Lampahat palomäkeä,
Itse kangasta kaputini,
Tulin rannalle ojasen,
Raita rannalla ojasen,
Nämähytin raitapuuta,
Tuolta poikainen putosi,
Solki suussa, wyö käessä.
Minä raukka itkemähän
Poikainen kyslemähän:
”Mitäs itket nuori neito?”

”Itkenpä minä jotai,
Itken piennä weikkoani;
En ole sitte silmin nähnyt,
Kun piennä sotahan lähti,
Isän polwen forfunaisssa,
Mitin wärttinän pituisssa.”

”Ele itke weikkoasi,
Tuolta weikkoosi tulewi,
Alta linnan airat sousti,
Päältä linnan pää nähywi,
Tuopi uuet ummiskengät,
Sullkuset sulan sitehet,
Tuopi paian palttinaisen,
Tuopi toisen airvinaisen,

Jok' ei kuttuta kivetä,
Eikä kairaa kainaloita."

Minä kutsja kuulemahan,
Mie katala karsomahan;
Weikko seis' wieresäni,
Eessäni emosen lapsi.

206. Vakeneva.

Wihollinen wiurusilmä,
Pajupaula, niinitentä,
Kässi maata ryöstämähän,
Hämettä häwittämähän,
Tappo taaton, tappo maanmon,
Tappo wiissi weikkoani,
Kuusi kummini tytärtä,
Seitsemän setäni lasta,
Tahto tappoa minunki.

Minä pääsin turvan päälle,
Tupani tulehen sytty;
Minä aialle ajoine,
Mita kaatu kalliolle,
Kallio kaheksi tentti;
Minä kuusehen kuwahin,
Kuusi kuueksi muruksi,
Seitsemäksi seipähäksi;
Minä lehtohor lewahin,
Lehto mulle sauan anto,

Saua minun tielle saatto,
 Tie minun talohon saatto,
 Löysin muorit soffemassa,
 Emäntäiset leipomassa,
 Tyttäret taputtamassa,
 Pojat ilman istumassa,
 ”Emäntäinen armahainen!
 Leivo mulle kaffarainen,
 Kiwensilmän kiekurainen,
 Koivunlehen forkuksainen,
 Pajunlehen patsuksainen,
 Lepänlehen laajuksainen,
 Kanannunan muowokkainen,
 Rump’ on leivot kaffaraisen,
 Kutsun kultatämmentessä,
 Canon Saksan formukseksi;
 Kun et leivo kaffaraista,
 Kutsun kuppeloperäksi,
 Canon halkohakkuriksi.”

Emäntäinen armahainen

Leivo mulle kaffaraisen;
 Minne minä kaffarani?
 Kaffaran kalastajalle;
 Mitä kalamies minulle?
 Kalamies kalasiansa.

Minne minä ne kalani?

Riihimiehelle kalani;
 Mitä riihimies minulle?
 Riihimies jywäsiansä.

Minne minä ne jywäni? —
Potfolle minä jywäni;
Mitäpä minulle potso? —
Potso puolen kylkeänsä.

Minne minä potsonkylen? —
Minä kylen koiraselle;
Mitä koiranen minulle? —
Koira minulle orawan haukku.

Minnepä minä orawan? —
Orawan minä papille;
Mitäpä minulle pappi? —
Pappi minulle liinapaian.

Minne minä liinapaian? —
Minä paian paimenelle;
Mitä paimonen minulle? —
Paimen minulle kostjumalan.

Minne minä kostjumalan?
Kostjumalan kofkoselle;
Mitä kofkonen minulle? —
Kokko minulle siipiänsä,
Siipiänsä, sulkiansa,
Kaksi kannusjalkoansa.
Minä lennin löyhyttelin
Yheksän meren ylitse,
Meren kahen kainalotse,
Kahen kaupungin läwitse,
Kruun linnan kuuluwitse,
Niemelle nimettömälle,
Saarelle sanattomalle.

Siin' oli pikku huonehuinen,
Jonk' oli ovi osman luista,
Dwißeinä orihin luista,
Siwuseinä sirkun luista,
Peräseinä petran luista,
Kafi lahnan suomuloista.
Uuni oli waskesta walettu,
Kiukoa meren kivistä,
Kuaslauta lumpehista,
Patsas puista pähkändistä.
Kahi oli rauasta rakettu,
Silta silkillä katettu,
Pöytä kullan kirjoteltu,
Hopiolla huoliteltu,
Onnen kuffo pöyän päässä,
Joka lattian lakasi
Siniseksi siwillänsä,
Punaseksi purstollansa.
Kikat kanto Riisan tyttö
Perille isänsä pellon,
Josta kuulu kurjan ääni,
Herjan huuto huonehesen;
Jossa Maaria makasi,
Puhas piika piiletteli,
Linarinta riuotteli.

IV. Lasten lauluja.

207. Anto ja saanti.

Etä tieä, minkä löysin —
Löysin kultasen munasen;
Etä tieä, minne peitin —
Kiihen päälle rikkasihin,
Saunan päälle päistärihin.
Käwin tuota katsomahan
Illalla tulen keralla,
Päistäret tulehen sytty,
Minä pääsin aian päälle,
Mitä kaatu kahen puolen;
Minä kypsin kuusosehen,
Kuusi kueksi palaksi;
Minä kypsin kankahalle,
Kangas allani kajahti;
Minä lennin lehtomaalle,
Lehto saunasen minulle;
Minä sauan niittäjälle,
Niittäjä heiniä minulle;
Minä heinät lampahalle,
Lammaš willoja minulle;
Minä willani akalle,
Akka minulle tahtahaišta;
Minä tahtahan sialle,
Sika anto sukassansa;

Minä sukaset suutarille,
Suutar kengäset minulle;
Minä kengät kelkkaselle,
Kelkka halvoja minulle;
Minä halot kiukoalle,
Kiukoa kiiven minulle;
Minä kiiveni merehen,
Meri suoloja minulle;
Minä suolat nuottoeelle,
Nuottoe kaloja minulle;
Mitä kalat kattilahan,
Kattila rokkoa minulle;
Rokka ruotsiksi ropotti,
Kala kiehu karjalaksi.

208. Läckilään lähtö.

Lähin lasa Läckilähän,
Päätäni panettamahan,
Siltillä siottamahan;
Läkin koirat haukkumahan,
Minä aialle kawahin,
Mita allani mureni;
Minä lemmi lepikköhön,
Lepikko mereksi muuttu;
Minä korpehen ko'ime,
Korpi hiekaksi helähti;
Minä karsin kankahalle,

Rangas muuttu kallioksi —
Kurki kallion raossa.
Minä kuren suitsi suuhun,
Itse selkähän kurelle;
Ujoin kurella kotihin,
Löyhyttelin lämpösehen.
Panin kuren karsinahan,
Heitin kerran heinäsiä,
Toisen kerran hietasia,
Kolmannen kotawesä.
Rästin Elliä esinnä
Lypsämähän kurkiani,
Ei Elli niisiä löhnyyt;
Itse lypsin lyyhättelin,
Rannon maion kapsuttelin,
Panin patsahan nenähän,
Kultasehen kipposehen.
Tuli hiiri hipsutellen,
Katin poika kapsutellen,
Kaato kiulun kimmin kammin,
Kulta kipposen kumohon.
Minä lyöä lusuttelin,
Katti orsille kawahhti,
Drret kaimi lattialle,
Pitkin siltoa pärehet;
Kuulu remu Riikolahan,
Tomu toisehen talohon,
Pömy suuri Pökölähän.

209. Prokko tiellä propatiina.

Lättän tästä Lättölähän,
Proitin tästä Prokkolahan! —
Prokko tiellä propatiina,
Minä Prokon selfähäni,
Kannon Prokon kartanolle;
Prokon lehmät ammomahan,
Prokon ruhet määkimähän,
Prokon hewot hirnumahan,
Prokon koirat haukkumahan,
Prokon kisorsat naukumahan,
Prokon lapset laulamahan,
Prokon naiset nauramahan,
Prokon akka itkemähän,
Härkä istä hännällänsä,
Wasikka wasarallansa,
Kammas kinnikonillansa,
Wästäpätkki säärellänsä,
Lianen kammuksellansa.
Minä pääsin päistärihin,
Päistäret tulehen sytty;
Minä pääsin atan alle,
Mitä mulle päälke kaatu j. n. e. *)

*) K. laulu 208; r. 7, ja siitä edespäin.

210. Tuomittu fatti.

Etä tieä, minkä löysin —
Löysinpä mie pienen linnun,
Pienen linnun manninkisen,
Joista keitin wellinkisen.
Tuli fatti kaupungista,
Wiirusilmä Wiipurista;
Kaffi wellin lapsinensa,
Söi wellin perehinensä.
Minä fattia ajohon,
Njon fatin kaupunkihin,
Wiirusilmän Wiipurihin;
Tuolla fatti tuomittihin,
Wiirusilmä wietettihin,
Saarwaan saikkaan,
Lynkään leppään,
Ruivaan ruuseen,
Koveraan kouffuun,
Märkään mäntyyn,
Saikkapäähän petäjään.

211. Talo seppä wiifatteita.

Menin minä seppälähän,
Talo seppä wiifatteita;
Mitä niillä wiifatteilla? —
Heiniä niittää.

Mitä niillä heinillä? —
Lampahien syöä.
Mitä niillä lampahilla? —
Willoja keritä.
Mitä niillä willoilla? —
Lankoja keträtä.
Mitä niillä langoilla? —
Sarjoja kutoa.
Mitä niillä saroilla? —
Lapsille taffia.
Mitä niillä lapsilla? —
Lastuja kantaa.
Mitä niillä lastuilla? —
Kukkoja paistaa.
Mitä niillä kukoilla? —
Herrojen syöä.
Mitä niillä herroilla? —
Keräjiä käyttämähän,
Dikeutta ottamahan.

212. Kolkkaa kotoa.

Kolkkaa kotoa,
Anna akka pataa;
Mitä sillä paalla? —
Papille huttua.
Mitä sillä papilla? —
Lasta ristimään.

Mitä sillä lapsella? —
Lastuja poimimaan.
Mitä niillä lastuilla? —
Saunaa lämmitä.
Mitä sillä saunalla? —
Maltahia tehdä.
Mitä niillä maltailla? —
Olutta panna.
Mitä sillä oluella? —
Häitä juoa.
Mitä niillä häillä? —
Miniätä tuoa.
Mitä sillä miniällä? —
Kiitessä rimuamahan,
Saunassa sanvomahan,
Kivenpuussa kiikkumahan,
Kapakossa laulamahan.

213. Kenen tämä pelto?

Kenen tämä pelto? —
Peiposen pelto.
Millä tätä muokatahan? —
Kirwehellä muokatahan.
Missä kirwes? — Kannon päässä.
Missä kanto? — Karhu kiisto.
Missä karhu? — Nurmen juokse.
Missä murmi? — Neiti niitti.

Misä neiti? — Lippahassa.
Misä lipas? — Kosken alla.
Misä kosti? — Koira latti.
Misä koira? — Käärme pisti.
Misä käärme? — Koffo noukki.
Misä koffo? — Tainosessa.
Millä sieltä saatanehe? —
Saarapöillä saamajilla,
Kirjamilla kirasilla.

214. Ken söi kesäwain?

Ken söi kesäwain? —
Kissa söi kesäwain.
Misä kissa? — Mitän alla.
Misä aitta? — Maahan kaatu.
Misä maa? — Wetehen wieri.
Misä wesi? — Härkä särpi.
Misä härkä? — Niityllä.
Misä niitty? — Wiikate wilahhti.
Misä wiikate? — Rannon päässä.
Misä kanto? — Toukka kaiwo.
Misä toukka? — Kuffo noukki.
Misä kuffo? — Kuusosessa.
Misä kuusi? — Kirwes kaato.
Misä kirwes? Seinän alla.
Millä sieltä saatanehe? —
Haapasilla halkosilla,
Korennoilla koiwusilla.

215. Kirkon teko.

Mitä tuoalla näkywi? —
Talo tuoalla näkywi.
Mitä tuon talon takana? —
Lampi tuon talon takana.
Mitä lammin laitasella? —
Wene lammin laitasella.
Mitä wenehen sisästä? —
Kättyt wenehen sisästä.
Mitä kättyen sisästä? —
Hursti kättyen sisästä.
Mitä hurstin hupilossa? —
Weikko hurstin hupilossa.
Mitä weikon olkapäällä? —
Kirwes weikon olkapäällä.
Mitä kirwehen kasassa? —
Lastu kirwehen kasassa.
Minne lastu singahtawi,
Sinne kirko tehtänehe,
Sinisillä siltasilla,
Punasilla portahilla.
Kenpä kirkkosen tekewi? —
Wieras kirkkosen tekewi.
Kenpä kirkon kirjottawi? —
Wieras kirkon kirjottawi.
Kenpä patsahat panewi? —
Wieras patsahat panewi.
Kenpä ikkunat tekewi? —
Iso ikkunat tekewi.

Kenpä pentit westelewi? —
Weikko pentit westelewi.
Kenpä lattiat lafowi? —
Emo lattiat lafowi.
Kenpä sillat siwoawi? —
Sisko sillat siwoawi.

216. Neiti werkossa.

Läskin aiwan aikasehen,
Niwan aika huomenessa,
Ustui tietä tengolliista,
Maata maksankarwallista,
Ostetuille otramaille,
Kaupituille kauramaille,
Savin markoin makketuille,
Tuhan sin lunastetuille.
Katselime, kääntelime,
Pitimmällä pientarella,
Kaijimmalla kappaleella.
Loin silmäni luotehelle,
Käännin päätä päivän alle,
Keksin mustasen orosen,
Kauankarwasen hewosen,
Suolla soikerrehtamassa,
Palolla papertamassa.
Riskein hämmän, raastoin harjan,
Weinp' on weilolle kätchen:

"Kaai weio werkko tästä,
Seän poika seitsonenki!"
 Kaati weio werkon siitä,
Seän poika seitsofenki.
 "Wiepä wirrkosi wetehen,
Satafilmä salmen suuhun!"
 Weip' on werkkonsa wetehen,
Satafilmän salmen suuhun.
 Läksi weio werkoillehen,
Seän poika seitsolehen;
Mi on weion werkkosessa? —
Weion werkos? ei mitänä.
Mi minulla werkosfani? —
Minulla sininen sotta.
Mikä sottan siiven alla? —
Sillki sottan siiven alla.
Mi on silkkisen sisässä? —
Hursti silkkisen sisässä.
Mi on hurstin hulkiossa? —
Hurja hurstin hulkiossa.
Mi on hurjan kämmenellä? —
Helmi hurjan kämmenellä.
Mi on helmen loukkosessa? —
Lipäs helmen loukkosessa.
Mi on lippahan sisässä? —
Neiti lippahan sisässä;
Wittisekse, waatisekse,
Kultapantohin kukisse,
Seän pojan puolisoksi,
Weion wieriskumppaliksi.

217. Rojo ja Anni.

Ken se Kolkfosen kolisti? —

Rojo Kolkfosen kolisti:

"Annas Kolkko Anniasi!"

"Mitä sinulle Anniani?" —

"Kojon pojan puolisoksi."

"Mull' on musta Annikkini."

"Kyllä muilla muitisi,

Pelonainen pesee,

Kesävesi walkasee,

Kumensainen rusottaa,

Suuri nypä sömentaa,

Pieni nypä parantaa;

Wieras mutso rekeen!"

Wieri mutso rekeen;

Keki wieri, tie mireni,

Salas patwi paukoo,

Wemmel tuomi tutajaa,

Kengas waski wawahtaa,

Kahis rauta ratsajaa.

Ken kirjakorjassa? —

Anni kirjakorjassa.

Ken heittohiemoissa? —

Anni heittohiemoissa.

Ken kumasnikaassa? —

Anni kumasnikaassa.

Ken sulkkusoroissa? —

Anni sulkkusoroissa.

Ken kultakoltuskoissa? —

Anni kultakoltuskoissa.

Ken suurissa paikoissa? —

Anni suurissa paikoissa.

Ken ruskeissa kengissä? —

Anni ruskeissa kengissä.

Ken sulkkukostoissa? —

Anni sulkkukostoissa.

Ken palttinapaiassa? —

Kojo palttinapaiassa.

Ken kumatsukainalossa? —

Kojo kumatsukainalossa.

Ken majawapuuhkaassa? —

Kojo majawapuuhkaassa.

Ken sulkkukusfakaassa? —

Kojo sulkkukusfakaassa.

Ken ohjilla ajaa? —

Kojo ohjilla ajaa.

Kenen mäkeen mennään?

Kojon mäkeen mennään.

Kenen törmään nostaan? —

Kojan törmään nostaan.

Kenen peltojen peritse? —

Kojon peltojen peritse.

Kenen tanhuan taatse? —

Kojon tanhuan taatse.

Kenen ikkunan alatse? —

Kojon ikkunan alatse.

Ken vastaan tulee? —

Alka vastaan tulee.

Ken forjasta nousee? —
Anni forjasta nousee.
Ken tupaan lähtee? —
Anni tupaan lähtee.
Ken omen aukasee? —
Kojo omen aukasee.
Mitä noille syötäväksi? —
Munawoita syötäväksi.
Mitä noille juotavaksi? —
Kieskamaito juotavaksi.
Mihen noita maata? —
Ukon uuteen aittaan.
Mitä noille vuoteeksi? —
Puuhkoria perinöitä,
Sulkkusia potusköitä,
Piisowia lakanoita,
Kankaisia katuhköitä.

218. Oi ukko uikari!

Oi ukko uikari,
Pää paljas paikari!
Muistatko muinasen,
Tajuatko taannosen,
Kun kihlan iskimmä,
Duffulan owilla,
Koukkulan konnulla,
Suurima saaresa,

Nesterin niemesä,
Pesterin pirttiä,
Tafawaaran taipalesä?

219. Min rastas raataa.

Min rastas raataa,
Sen pnyhyt pnyttää,
Dnmeton ottaa,
Waiwanen warastaa,
Lapiolle laittaa,
Telikälle työntää,
Dwen alla peittää,
Wastalla kattaa.

Talonpoika takoo,
Keihäitä teittää,
Poikia naittaa,
Lyttojä työntää,
Sawississa saappahissa,
Kirjawiissa fintahissa.

Meremän rönky,
Tuulonen tuulee,
Kuningas kuulee,
Wieltä wirstalta,
Kumelta kulmalta,
Seitsemältä selkoselta,
Rahetsalta rantahalta.

220. Ken Leron tietää?

Ken Leron tietää? —

Mie Leron tieän:

Lero pifttu pirttiffessä,

Matalaisessa majassa,

Petäjäisessä pesässä,

Honkafessä huonehessa;

Rokka Tuomahan tuvassa,

Kaali Kaian kammariassa,

Sakian sawun seassa,

Olkisen owen takana.

221. Piilehtijä.

Riffat, kaffat, piiffät matkat,

Sinä ja minä ja Hentun Piisa,

Puntun Paawo ja Suortanan Jusfi,

Kapaffa Lassfi ja Myllärin Matti,

Ympäri tuwan minua etsittiin;

Ei minua löytkänä —

Mie waan pantolla mafasin.

222. Oli ennen ukko, akka.

Oli ennen ukko, akka,

Oli firjawa kananen,

Muni kirjawan munasen,
Muna wieri hiiloksehen,
Hiilet lenti lattialle,
Lattia lakehen nousi,
Kiukoa kiwinen hyppi,
Pankko paasinen pamaßi.
Utko, akka itkemähän,
Kananen kakahtamahan,
Harakat hatsahtamahan,
Kynnykset tykertämähän,
Weräjäiset wieremähän,
Mitaset alenemahan,
Seipähät lotajamahan,
Musta lehmä ammomahan,
Muu kurja murehtimahan.
Warikselta warwas poikki,
Harakalta häntä halki;
Juoksi pappilan joelle.
Papin piikat sotkuillansa:
”Mitä hatsahat harakka,
Kuta kurja juoksentelet?”

”Sitä hatsahan harakka,
Sitä kurja juoksenteleen,
Lulin saamahan sanoja;
Kumpa teki tietäisittä,
Korentonne katkoisitta,
Korwonne murentaisitta,
Kartut läästä nakkaisitta,
Sotkut jäälle jättäisittä.”

Piiat pirttihin tulewat:
Papin leipä kiettehesä,
Papin lapset lattialla,
Papin akka pöyhän alla,
Itse pappi parratonna,
Laffi halki hartioista,
Puffut poikki polwiloista,
Paitaki pahoin rewitty.

223. Paimenen hätä.

Turu, turu tulfoon,
Kotiwäki kuulfoon!|
Jo on rosvot karjasani.
Toroš kato karjastani,
Karjakoira hirtettiin,
Musta härkä tapettiin,
Paimen parka tuomittiin.

224. Elin welli.

Elli teitti wellii
Omalla kapustallansa,
Omist' otrajauhoistansa;
Welli kaatu karjannahan,

Ellin lapset lakkimahan,
Elli itse itsemähän,
Muu pere murajamahan.

225. Tuomisia.

Iso läski Tuuterihin,
Weikko wieri Wiipurihin;
Tule iso Tuuterista,
Wiere weikko Wiipurista,
Tuo pojalle puolahattu,
Tyttärelle tyhnywerka,
Emännälle koppakengät,
Isännälle uusi turkki!
Mitäpä iso minulle? —
Minulle samettimysäsy.
Mitä minulle weikkoseni? —
Weikkoni koriaat kengät,
Tahi uusi werkatakki.

226. Tule ämmä Tuuterista!

Tule ämmä Tuuterista,
Kaala Karjalan hoviasta;
Tuo munanen tullesfasi,

Keitä keltanen munanen,
 Keltasessa kattilassa,
 Keltasen tilen kesellä.

227. Kääpönen, kääpönen.

Kääpönen, kääpönen
 Käpälillä kuffuu,
 Neitonen, neitonen
 Ihalalla itkee,
 Toivonen, toivonen
 Toisessa talossa,
 Maammonen jyttynäinen,
 Matuskaksi puuttumainen,
 Heinillä herstuu,
 Nurmella nurstuu,
 Tinapotsalkoissa,
 Sulkusorokoissa,
 Pellamasrätinöissä.

228. Yksi on akalla poika.

Yksi on akalla poika,
 Niinoa akalla poika,
 Yks' on sillä silmä päässä.
 Ampu peipokset pihalta,

Rastahaiset rauniolta;
Ampu wuoen, ampu toisen,
Gopa kohta kolmannella
Raikki forjasi kokohon,
Raikki tunkewi tulehen.
Lietso päiwän, lietso toisen,
Lietso kohta kolmannenti;
Tuli tuhkia läjänen,
Paljo kiiwia poroja.

229. Wanhan ammunta.

Mies wanha wariksen ampu,
Liesi tetren saanehensa,
Koppelon kopannehensa,
Weslinnun wienehensä;
Tetret puissa terwehentä,
Koppelot kowin hywänä,
Weslinnut liikkumatta,
Gorsaset sukeltamatta.

230. Nukka kannis farkaele!

Syppä'ä hywänen nukka,
Nukka kannis farkaele!

Miks' et nukka eilen tullut;
Eilen oli ilonen ilta —
Oli wiinat, oli oluet,
Oli kalat kaitenlaiset;
Wiinat wirtana wilasi,
Oluet ojana juoksi.
Kellen nukka heitettihin? —
Kerttu kurjan kulkun päälle,
Anni hampsun hartehille.

231. Sinun sikoja, minun sikoja.

Sinun sikoja, minun sikoja,
Syötetyitä, juotetuuta,
Syötetyt minun sikani,
Lestyn leivän lauran kanssa.
Se sika, jol' on sinulla,
Teki paljo porsahia,
Enemmän emäsikoja.
Kyll' oil kuitta kynnäreä,
Selkä seitsemän samenta,
Saparo satoa sylvä.
Kylli makso kymmeniä,
Selkä seitsemän satoa,
Saparosta sai tuhannen.

232. Sus sika metsään!

Sus sika metsään!
Mitä sika metsässä?
Tuomahan marjoja
Punafella pusfilla,
Sinisellä silkillä,
Koriolla kontilla,
Wasfikella wa'illa,
Kultafella kuppisella,
Maalatulla maljasella.

233. Nuotsin tieltä.

Snytkä perju, juupa taalar,
Härät tanssaa, mifi haakar,
Konkommu lilla syötävän!
Wiska tanssaa suullen hyppijän.
Konkommi lilla toffa!
Wiska tanssaako hoppaa.

234. Olin ennen onnimanni.

Olin ennen onnimanni,
Onnimanniista matiffa,
Matiffasta maitopyörä,
Maitopyörästä pytiffä,

Pytifästä pöytäristi,
Pöytärististä ripukka,
Ripukasta rintasolki,
Rintasolesta sopusukka,
Sopusukasta Suomen kirffo,
Suomen kirffosta kipinä,
Kipinästä kirjanmerkki,
Kirjanmerkistä meteli,
Metelistä meidän herra,
Meidän herrasta hewukka,
Hewukasta heinäkelffa,
Heinäkelffasta kekäle,
Kekäleestä kentriraaja,
Kentriraajasta rapukka,
Rapukasta raianhaara,
Raianhaarasta harakka,
Harakasta hangonwarssi,
Hangonwarresta watikka,
Watikasta wallismanni,
Wallismannista matikka,
Matikasta maitopyörä,
Maitopyörästä pytikä,
Pytikästä j. n. e. (waikka loppumattomaan).

235. Hyi, hyi Hymylään.

Hyi, hyi Hymylään!
Hymylän koirat haukkumaan.
"Käykäi lapset katsomaan,

Mitä Halli haukkui,
Luppakorma lupsottaa.”
”Tuota Halli haukkui,
Luppakorma lupsottaa:
Tulee tuolta Tolwasen repukka
Räkihinsä rääkistynnä,
Eikohinsa liikistynnä,
Paho'insa paakistunna;
 Kapuusta korjana,
 Hiiri hemosena,
 Kissa kytijänä,
 Pettel ruoskana.”

Tuli tuo Tolwanen tupahan,
Peivät lieteheh akalta,
Lapionsa lattialle;
Alffa halkoorsille,
Welliwati käessä,
Wetelä welli Tolwasen silmille:
”Woi, woi, missä minä peseme!”
”Pesete terwakaukalossa!”

Pesihen terwakaukalossa:
”Toko pääsin puhta'aksi?” —
”Oh, oh, ei wäheäkään;
Pesete vielä toinen kerta!”

Pesihen sitte toisen kerran:
”Toko han nyt wälttänee?” —
”Jo nyt wähän wälttänee.”
”Missä saisin ppyhkiäme?”
”Mene ruumenhinkalohon;
Siellä saqt sa ppyhkiäte.”

Meni ruumenhinkalohon,
Mtko siellä pyyhkiähen:
”Joko han nyt wälttänee?”
”Oh, oh, ei wäheäkään;
Mene höyhenhinkalohon!”
Meni höyhenhinkalohon,
Mtko siellä pyyhkiähen:
”Joko han nyt wälttänee?”
”Jo nyt wähan wälttänee;
Mitä kuuluu wieraalla?”
”Ei mitänä erittäin;
Arwmutuksilla woitettiin.
Paljo olen käynynnä,
Pitkin tylä kysellyt,
Pitkin teitä tienstellut,
Enkö saisi wastausta;
Jo on nälkäni wähasen,
Saisinko mitä syöäkseni?”
”Tuoll’ on koan orrella
Wanha kissan häntä,
Hiiret hiukan kalunnehet,
Siin’ on sinulla syöäksesi;
Laetwettä tanhualla,
Siin’ on juomista sinulle.”

236. **Meni akka metsään.**

Meni akka metsään,
Pukki tuli vastaan:

"Mene pufki kotiin!" —

Ei pufki mennytkään.

Meni akka metsään,

Tufki tuli vastaan:

"Lyö'pä tufki puffii! —

Pufki ei mene kotiin."

Eipä tufki lyönytkään.

Meni akka metsään,

Tuli tuli vastaan:

"Polta tuli tufki! —

Tufki ei lyö puffii,

Pufki ei mene kotiin." —

Ei tuli polttanutkaan.

Meni akka metsään,

Wesi tuli vastaan:

"Sammuta wesi tuli! —

Tuli ei polta tuffii,

Tufki ei lyö puffii,

Pufki ei mene kotiin." —

Ei wesi sammuttanutkaan.

Meni akka metsään,

Härkä tuli vastaan:

"Juo'pa härkä wesi! —

Wesi ei sammuta tulsta,

Tuli ei polta tuffii,

Tufki ei lyö puffii,

Pufki ei mene kotiin." —

Eipä härkä juonutkaan.

Meni akka metsään,

Nuora tuli vastaan:

"Lyö'pä nuora härkää! —

Härkä ei juo wettä,
Wesi ei sammuta tulta,
Tuli ei polta tuffii,
Tuffi ei lyö puffii,
Puffi ei mene kottiin.” —
Eipä nuora lyönytään.

Meni akka metsään,

Hiiri tuli vastaan:
”Pure hiiri nuora! —
Nuora ei lyö härkää,
Härkä ei juo wettä,
Wesi ei sammuta tulta,
Tuli ei polta tuffii,
Tuffi ei lyö puffii,
Puffi ei mene kottiin.” —
Eipä hiiri purrutkaan.

Meni akka metsään,

Kissa tuli vastaan:
”Syöpä kissa hiiri! —
Hiiri ei pure nuoraa,
Nuora ei lyö härkää,
Härkä ei juo wettä j. n. e.
Eipä kissa syönytään.

Meni akka metsään,

Repo tuli vastaan:
”Syöpä repo kissa! —
Kissa ei syö hiirtä,
Hiiri ei pure nuoraa,
Nuora ei lyö härkää j. n. e.
Eipä repo syönytään.

Meni akka metsään,
Koira tuli vastaan:
"Tapa koira repo! —
Repo ei syö kissaa,
Kissa ei syö hiirtä,
Hiiri ei pure nuoraa j. n. e.
Eipä koira tappanutkaan.

Meni akka metsään,
Susi tuli vastaan:
"Syö'pä susi koira! —
Koira ei tapa repoo,
Repo ei syö kissaa,
Kissa ei syö hiirtä j. n. e.
Eipä susi syönytään.

Meni akka metsään,
Karhu tuli vastaan:
"Tapa karhu susi! —
Susi ei syö koiraa,
Koira ei tapa repoo,
Repo ei syö kissaa,
Kissa ei syö hiirtä,
Hiiri ei pure nuoraa,
Nuora ei lyö härkää,
Härkä ei juo wettä,
Wesi ei sammuta tulta,
Tuli ei polta tuffii,
Tuffi ei lyö pukkii,
Pukki ei mene kotiin."

Siitä:

Karhu tappamaan sutta,
Susi syömään koiraa,

Koira tappamaan repon,
Repo syömään kissaa,
Kissa syömään hiirtä,
Hiiri puremaan nuoraa,
Nuora lyömään härkää,
Härkä juomaan wettä,
Wesi sammuttamaan tulta,
Tuli polttamaan tuffii,
Tuffi lyömään puffii,
Puffi juoksemaan kotiin.

Sillä sai akka puffinsa kotiin.

237. Palwelin minä rikasta miestä.

Palwelin minä rikasta miestä,
Rikasta miestä ja wiifasta,
Sain minä tukon palkastani;
Kukko sano kukkuluuraa.

Palwelin minä rikasta miestä,
Rikasta miestä ja wiifasta,
Sain minä kanan palkastani;
Kai minun kanani,
Kukko sano kukkuluuraa.

Palwelin minä rikasta miestä,
Rikasta miestä ja wiifasta,
Sain minä kissan palkastani;
Kau minun kissani,
Kai minun kanani,
Kukko sano kukkuluuraa.

Palwelin minä rifasta miestä,
Rifasta miestä ja wiifasta,
Sain minä koiran palkastani;
 H a u minun koirani,
 N a u minun kiskani,
 K a i minun kanani,
Kukko sano kukkuluuraa.

Palwelin minä rifasta miestä,
Rifasta miestä ja wiifasta,
Sain minä sian palkastani;
 R ö h minun sifani,
 H a u minun koirani,
 N a u minun kiskani,
 K a i minun kanani,
Kukko sano kukkuluuraa.

Palwelin minä rifasta miestä,
Rifasta miestä ja wiifasta,
Sain minä uuhien palkastani;
 M ä ä minun uuheni,
 R ö h minun sifani,
 H a u minun koirani,
 N a u minun kiskani,
 K a i minun kanani,
Kukko sano kukkuluuraa.

Palwelin minä rifasta miestä,
Rifasta miestä ja wiifasta,
Sain minä wuohen palkastani;
 M y y minun wuoheni,
 M ä ä minun uuheni,
 R ö h minun sifani,

H a u minun koirani,
N a u minun kissani,
K a i minun kanani,
K u k k o sano k u k k u l u u r a a .

P a w e l i n minä rikasta miestä,
R i k a s t a miestä ja w i i s a s t a ,
S a i n minä lehmän palkastani;

M u u minun lehmäni,
M y y minun wuoheni,
M ä ä minun uuheni,
K ö h minun silkani,

H a u minun koirani,
N a u minun kissani,
K a i minun kanani,

K u k k o sano k u k k u l u u r a a .

P a l w e l i n minä rikasta miestä,
R i k a s t a miestä ja w i i s a s t a ,
S a i n minä härän palkastani;

M ö ö minun härkäni,
M u u minun lehmäni,
M y y minun wuoheni,
M ä ä minun uuheni,
K ö h minun silkani,

H a u minun koirani,
N a u minun kissani,
K a i minun kanani,

K u k k o sano k u k k u l u u r a a .

P a l w e l i n minä rikasta miestä,
R i k a s t a miestä ja w i i s a s t a ,
S a i n minä oriin palkastani;

S u minun oriini,
M ö ö minun härkäni,
M u u minun lehmäni,
M y y minun wuoheni,
M ä ä minun uuheni,
R ö h minun sikani,
H a u minun koirani,
R a u minun kiskani,
R a i minun kanani,
Kuffo sano kuffuluuraa.

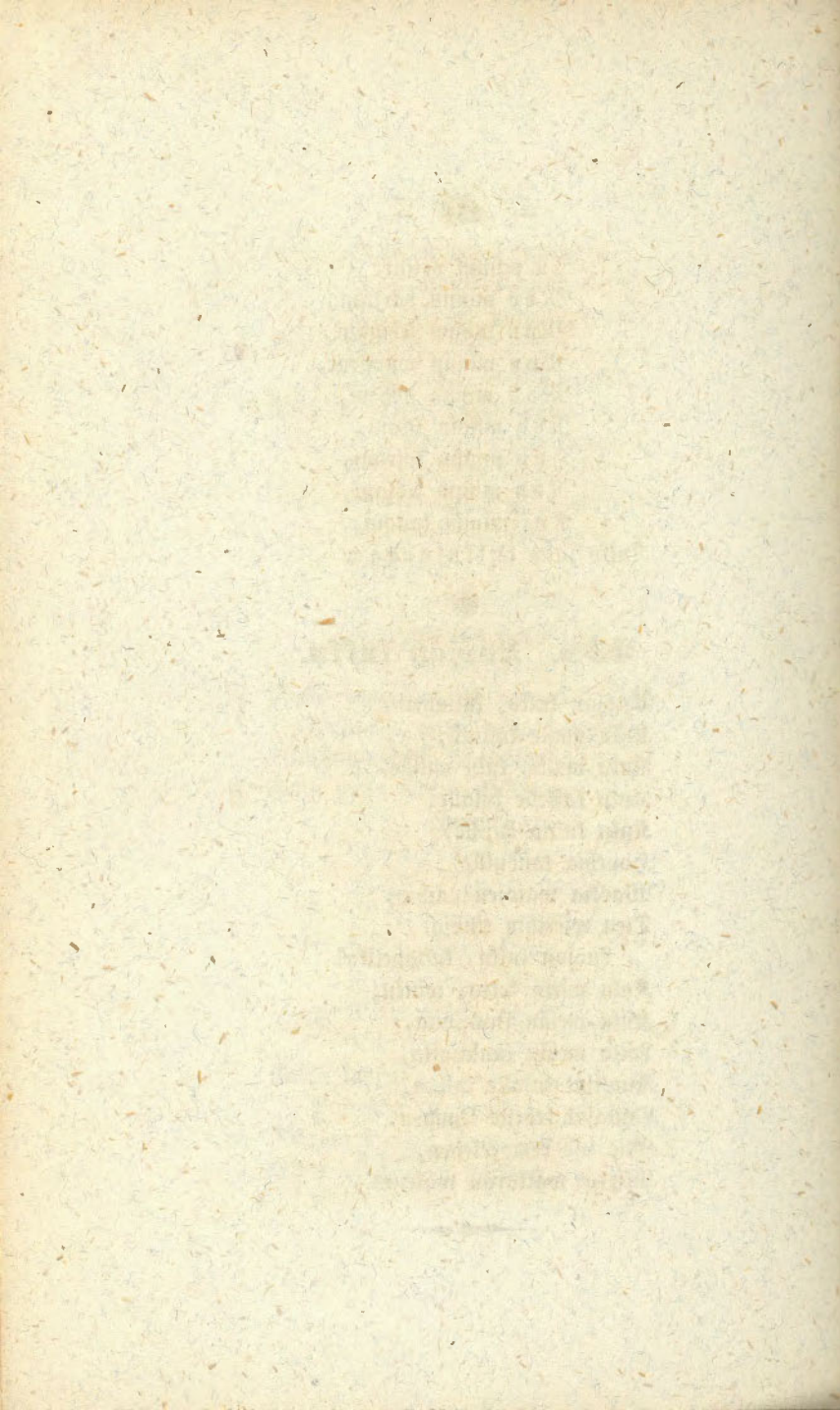

238. Luojan kuffu.

Luojan kuffu, kultahelkka!
Kuffu mulle kultiasi,
Kuffu mulle, kuffu muille,
Kuffu kaikelle kylälle;
Kuffu kultia kujille,
Hopehia tanhuille,
Waskia wajojen päihin,
Tien wierihin tinoja.

Luojan kuffu, kultahelkka!
Kuffu vielä kerta, toinen;
Kuffu meidän kuulijoita,
Paita meidän laulajoit,
Kuulijat kuffalle kuffan,
Poulajat lehelle lemmen,
Mie itse remorekehien,
Wirret wäffärän wäkehien.

Toisintoja.

1.

- rati 2. Tuike tyhjää puhuvat.
 8. Ween koiran konkkaluista.
 18. Käste ei laaulleen iloa.

2.

- r. 4. Kurjan kuffumaisistani.

4.

- r. 1—2. Lauhoipa Lapinki lapset,
 Räkärinnat riesoawat (riesaawat, ries
 kahwi).
 3—4. Hirwen hienoilta lihoilta,
 Petran paksun pallehilta.
 5. Miksensä minäi laula.
 7—8. Leiwältä rukehifelta,
 Wehnäfeltä wierteheltä.
 * Leiwiltä rukehifilta . . .
 11—12. Juomalta jywättömältä,
 Petäjältä wehkaselta.
 * Kieleltä jywättömältä,
 Suulta suuruksettomalta,
 12. Kuoren puisen purtuansa.
 15—16. Kestyn leiwän syötyänsä,

- r. Puhtukaisen purtuansa.
(Suotua jyvän syämen).
* Kieleltä jyvälliseltä,
Suulta suurukfelliselta.
23. Petäjäsiltä pesiltä.

5.

- r. 3. Emma sillon laajon laula.
4. Entä sillon pitkin piusta.
* Et sillon paljo pakaja.
* Et sillon äijin äännä.
* Etkä äijin äännättele.
* Etkä äijin ääntä kanna (anna)
* Etkä pitkin piiskottele.
* Laajon laula, suosin soita.
7. Surman suitset suun eessä.
9. Kaulalla manalan kahlis.
17. Päälle paartten pantanehe.
* Kun jä pannaan paarin päälle.
23 - 24. Kun ulos otettanehet,
Ja wiluhun wietänehet.
25—26. Lauta alla, toinen päällä,
Kupehella kummallaki.
31. Surman suurilta paloilta.
r. 39—40. Kun mun suuni ruohon kaso,
Suuni ruohon, pääni heinän.
41. Pääni pensian petäjän.

6.

- r. 14. Salkku salmena sulaua.

8.

- r. 2. Pöyämpää pörissöitä.
* Pöyämpää on pörhöpättä.

9.

- r. 3. Kytliä käveliällä.
12. Runon lapsi lausehia.
17—18. Senpä suu pakaselewi,
Minkä mieli muistelewi.
18. Mitä mieli miettinewi.
20. Kunne wirsi wiisoawi.
22. Ja wetäwi wirtehensä.
46. Laula pyten wirsiänsä.

10.

- r. 3—4. Laulan pieleket pihalle,
Tammet keskitanhualle.
9. Käkönen kukahteleksen.
10. Kulta suusta kumpsahdawi.
* Kulta suusta kupsahdawi.
* Kulta suusta kupsuawi.
11. Waske leualta (leuwillen) waluwi.
13. Waskefihen maljasehen,
Yhen sormen mentämähän,
Peukalon mahuttawahan.
16—17. Enosta tammet taittelemma,
Puut pitkät pirostelemma.
20. Keskipaikan kellariksi.

- r. 22—25. Pifarista piiat juovat.
Wanhat ämmät ämpäristä,
Ufot uuesta pytystä,
Lapsset laffiwat lapasta.

11.

- r. 3—4. Kuveta runon tefohon,
Saaha laulun laulelohon.
15. Etten tieä tihmalleni.

12.

- r. 1—3. Ei runo rahatta laula,
Suut' ei kullatta kuluta.
5—6. Laulajan lafi palawi,
Kieli kultanen kuluwi.
10. Enkä wälttäisi wähättä.
12. Kaksi kielen kääntymältä.
* Kaksi kielen kääntimeltä.
14. Puolen puolelta sanoa.
17—18. Kuningasta kultinehen,
Papin firrkokuntinehen.

13.

- r. 4. Otsifaha oppiani.
* Otsilla opastajani.
5. Kun wirsi kiiteltänehe.
6. Laulua ylentänewi.
7. Heille poika syntyöhön.

- r. 9—11. Meren ruowon ruskeuinen,
Mereti kaislan kaunokainen,
Niin on wiisas, kun isonen.
17—18. Termaskannon kaunokainen,
Pätsirinnan mustukkainen,
Otsusrihman ohukkainen.

14.

- r. 8—9. Ison forkian koiösa,
Emon kaunon kartanoösa.
12—13. Wainön joukkio jorisi,
Wainön joukko jouatteli.

15.

- r. 3. Sisaria suuri silta.
* Sisaria sillan täysi.
5. Luli tuuli, otti aironi.
12. Käsiwarret waaruloiksi.

16.

- r. 10. Niinpä taittu siskon sillat.
* Sisarilta silta taittu.
* Sisarilta sillat taitto.
11. Weikkoilta weno hajosi.
12—13. Sai siskot salon sisälle,
Weikkoset wéen warahan.

17.

- r. 1—2. Kuffu muinen mun käteni,
Entinen käteni kulta.
12. Syöjä söi minun käteni,
Otti kumma kuffujani;
Sill' ei kuulu kuffuaksfi.
13—14. Eipä illoin, eikä aamuin,
Eikä festipäivällänä,
Syänyöll' ei sylvyttävän.

18.

- r. 12. Heimokunnan heittiöksi.
13—15. Waan ellös suku suruo,
Kamaloio ristikansa,
Minun päiviä pahoja.
17. Eipä sitä Herra heitä.
19—20. Ku on luoksen luojahansa,
Heitäksen Sumalahansa.

19.

- r. 2—3. Kerran kestävän hamosen,
Kerran miehen (naisen) kelto. —
5. Niinkuin kerran kentiysin.
8—9. Ennentun Turun tuwasfa,
Sawon sammalhuone'esfa.

20.

- r. 10. Paljo huolta hongistafi,
Muista kannoista muretta.

- r. 25—26. Istuin eilen illan kaiken
Karjalaisen lammin päässä.
31. Kuukauen kuriffatani.

21.

- r. 1—2: Pitäisinpä mieki pitan,
Ottaisinpä mieki orjan.
3—4. Kun ois rauniot rahana,
Kivet pienet penninkinä.
10. Enkä tunne tuhma raukka.
11—12. Mi on piltti püioillani,
Käärme käskyläisillani.
12. Orjillani outo tuuma,
Käärme käskynkuulioilla.
13—14. Piiat ei pysy minulla,
Ei ole minulla orjat.
* Ei ne pysy piiat mulla,
Eikä ole mulla orjat.

23.

- r. 6. Paljo pantua olutta.

24.

- r. 5. Kun olen kannettu kesällä.
5—6. Kun synnyin syvillä mailla,
Kasvoim mailla karkeilla.
10. Näkimeni näin pahana.
21—22. Kasvo suolla suuri mänty,
Kannalla rajut petäjä.

- r. 27. Jos' olen huoles tuuwitettu,
Sekä waiwanen wanuttu.
32—33. Synnyin tuhmillä tulilla,
Kokisilla nuotioilla.
38. Enkä sitte kylkin juonut.
40. En' ole kylkin kylpenymä.
41. Kun on paapon paarmahilla.
43. Kun emosen rinnan alla.

25.

- r. 1. Miten on mieli miehen nuoren.
* Miten on mieli miesten muihen.
* Miten on mieli muihen naisten.

26.

- r. 1—2. Allahall' on allin mieli
Miessa wilujokea,
Sukkeloitesa suloa,
Jäänalasta järkyttäisä.
3—4. Alempi minun sitäi
Käyessä kylwäliä.
7. Wilumpi minun sitäi.
9. Syän kylmä kyyhkyläisen.
12. Jokiwettä juoesfani.
* Juoesa jokiwesä.
* Juoesa wiluwesä.

27.

- r. 1—2. Ofani oli minulla,
Niinkun muilla neitosilla.
12. Maammon maitopiirassilla.

28.

- r. 3—4. Minun onneni makaawi,
Haltiani hairoawi.
7—8. Disko onni ostannassa,
Lyffy ilman löyännässä.
* Disko onni ostawoina,
Lyffy ilman löytäwöinä.
9—10. Ottaisin paremman onnen,
Pahan onneni panisin.
15—16. Kantaisin kapalla wettä
Kowan onnen kostukkeeksi.

29.

- r. 1. Osakkahan onni walwo.
1—2. Osallisen onni walwo,
Lykylisen lyhrätteli.
3—4. Minun mallisen (maarion) m.,
Minun wienon wieretteli.
4. Minun utran uinahteli.
6. Lykylisten wuotehella.
7. Tuuwitti minun emoni.
9. Orressa osattomassa.
* Osattoman orren päässä.
9—10. Dwen suussa, orren alla,
Kattilan kataasioilla.
14. Härän söi susi kewäillä.
* Muut söiwät emoni maion.

30.

- r. 1. Eläisi kesällä leski.

31.

- r. 2. Perkelehet peiähia.
8. Kylän kummoa kutsuta.
9—10. Itse huorat häänsä juovat,
Portot piironsa pitävät.

32.

- r. 16. Nenin ylen hyvässä.
17—18. Kasvoin suurilla kaloilla,
Lihosin liharokilla.
21—22. Pois otti pojan polosen
Kauniista Karjalasta.
26. Kuuhut kultanen kumotti.
35. Njan kaiten, kousa kasvoin.

33.

- r. 3. Tuli tengat tietä myöten.
14—16. Nks' on tuuli turvanani,
Ahavaäinen armonani,
Waranani waSTARINTA;
Ei minua muuti tunne.
19. Wenakkoa sisokkseni.
* Wenakon sisarekseni.
23. En enää millonkana.
* En tämän elon sisäessä.

- r. 29. Minä luoksi luontelime,
Lähelle lähentelime.
30. Tiesin weikon weisoaman.
34—35. Soitti forsat kanteletta,
Weslinnut wempelettä.
* Weslinnut weisoawi,
Pajatti pahasukuset.
* Wenäläinen (Wenäläiset) w. —

34.

- r. 2—3. Keki termattu teloilla,
Hewonen rekivetonen.
7. Saisin aifat oivalliset.
8. Luokit tuomesta tekisin.
12—13. Kun mun sdatua Sawohon,
Joroisihin jouwuttua.
15. Sawon saunat lämpiäisi.

35.

- r. 3—4. Missä miehet mullostawi,
Kussa kulkewi urohot.
7. Sainpa kehno kiertämähän.
7—8. Jouwuiin kurja kulkemahan,
Waimala waeltamahan.
15—16. Johon forsat suojeleksen,
Mit laitot laajeleksen.
18. Alla pehkojen pesäni.

36.

- r. 8. Päivä päätön, yö siwuton.
* Päivät pääten, yön siwuten.

- r. 9—10. Ilta wiimentki tulewi,
Nö piniä päälle saapi.
12. Walostawi walfiainen.
27—29. Tuuli wiepi turwattoman,
Ahawainen, armottoman,
Warattoman wastarinta.

37.

- r. 13. Eitä weikon weistelemä.

38.

- r. 6. Sisaret siwufäwiät.
9. Erotti minun emöiti.
13—14. Tuolle puolelle tuppa,
Wastawaaralle mäkeä.
14. Poies puoleltaan kotoa.
16. Urjintää älyämähän.
17. Raikki tunnen tuimallinen.
23. Noit' en tullut tuntemahan.

39.

- r. 18. Niin on siirtännä sisaret.
23. Hylkäsi hywä laini.
25. Oma sisconi siwusi.
34—35. Lasta waimon huolellisen,
Raikholllisen kantamaista.

40.

- r. 5. Emonen suettaessa.
8. Weiot wienolle weelle.
12. Niin jätti minun isonen.

41.

- r. 4. Kiintiämmästi kivistä.
12—13. Wetäisi kojonen weikon,
 Piinaharja lillettäisi.
 * Weikko weisaten wetäisi,
 Poulaen emoni lapsi.

42.

- r. 10. Mure mielen murtelewi.
 11. Kun kerran kewät tulisi.
 13. Kuolisin ma koito raukka.
13—14. Kohta kuolen koito raukka,
 Sillon kattian katala.
 16. Minä raukka maan rakohon.
19—20. Turwetta tukeamahan,
 Mätästä märäntämähän.

43.

- r. 12. Mifa ois Manalle mennä.
17—18. Waan ei tuo hywä Jumala,
 Ei taia sitä suata.

44.

- r. 2. Tahi tullen Tuonelahan.
3—4. Tuonen sulhaset toruwi,
 Kalman poiat kaimoawi.
 4. Kalman lapset kaiwoawi.
5—6. Kenpä toi sinun Manalle,
 Kuka tunki Tuonelahan.

- r. 6. Tuuvitteli Tuonelahan.
7—8. Nuorra tulit Tuonelahan,
Nuorrapa Manan majoilte.
25—27. Kun sinua Tuoni toisi,
Mana mailta firteleisi.
28. Sylin ois nullat firrettynä.

45.

- r. 11—14. Makaisin maksoissa vielä,
Alla keuhkon kellittäisin,
Alla ristin rinottaisin,
Pesän pernoissa pitäisin.

46.

- r. 3. Ilman luomatta Jumalan.

47.

- r. 1—2. Mi se lie minunki luonut,
Kupa kurjasten suennut.
2. Kuka kurjoo kuvannut.
4. Näille suurille suruille,
Apioille mielaloille.
18—19. Sylätä syfistä puuta,
Kekäleistä käännätellä.
20—21. Kun syläsit nuorta miestä,
Nuorta miestä naimatonta.
* Kun sa syleilit minua,
Halaelit haifiata.

- r. 29. Kysynnä tyläset naiset:
Mitä saamassa saavuna.
32—33. Stuja on imeltymässä,
Maltahia hautumassa.

48.

- r. 9—10. Ismahan imettäjäni,
Kinnan suuhun rientäjäni.
11. Kapaloia karttusia.
14. Ennentun tätäki lasta.
* Ennentun tätä tytärtä.
19. Otranen ojentajani.
21—22. Luuwitella turpeisia,
Liekutella liepehiä.
30—31. Tahi panna tuutunen tulehen,
Waapuainen walkiahan.
31. Waku panna walkiahan.

49.

- r. 2—3. Wai lie äitini kironnut,
Wai waati oma osani.
7. Pahat mielet painamahan.
17—22. Mahoit maammo ruffasent
Kaotella kassioissa,
Wieä rikkoina pihalle,
Kannonpäinä kartanolle,
Luoq peltojen perille,
Panna aitojen alatsse.
27. Kauran ripsinä katsellut.

- r. 28—29. Duoksunut otranpäistä,
Kauran rippsistä kamonnut.

50.

- r. 3—4. Kun oisi kädeltä kieli,
Kukkujalta kulkukotorwi.
* Dis luoja käksi luonut,
Ja kuwannut kukkujakssi.
5. Kukkuişi jokainen kuusi.
6. Joka lehto leikin löişi.
* Joka hongan hoilottaishi.
* Joka kuusen kukkalatwan,
Hopiaisen honganlatwan.
7—11. Sillon kukkuişi kowemmin,
Kun huoleinen teitä käypi,
Marras maita mittelewi.
12. Mistä tunnet huolellisen.
14—15. Huolellinen laulelewi,
Huoleton on huuhuilewi.

51.

- r. 11. Suuni soia suosioksi.
13. Säweleni särkynynnä.
15. Lakin wettä lammakosta.
18. Suru särki kanteleni.
21. Murehişsa murrehutin.

52.

- r. 1. Moni tuoalla sanowi.
3. Ei oo huolta huppialla.

- r. * Ei oo huolta hurmikilla.
11. Ken mun huoleni sanoisi
13. Se kosken kivet sanoisi.
22 - 23. Kanna korppi kaiheeni,
 Mureheni musta lintu.
29. Kalat kaikki kaihostuisi.
31. Haut halkiais surusta.
33—34. Siikaiset surua saisi,
 Muikut mustiksi tulisi.
36. Murehista mustan linnun.
 * Mureistani mustan päivän.

54.

- r. 6. Kun on lammin lumpehia,
 Ei metsäsfä haruja.
 * Kun on metsäsfä haruja,
 Päällä lammin lumpehia.
 7. Katajasfa kapsehia.
13—14. Keitikiwarin keolla,
 Koko kirkkokunnasamme,
 Ei löywy etempänäki,
 Wien linnan Wiipurista,
 Kuen linnan kumlurwista.

55.

- r. 7—8. Itse neiti neuottawa,
 Laps' orpo opastettawa.

57.

- r. 5. Korpitökränä törisi.
11. Eikä koskena kohaja.

58.

- r. 21—22. Mure woitti wuoet multa,
Ikävä iän kaotti.

59.

- r. 7—10. Jos sanon minä sinulle,
Niin sanot sinä sawulle,
Sawu sen saapi patsahalle,
Patsas hiistö hiilokselle,
Hiilos pihtipuoliselle.
- * Jos sanon minä sawulle,
Sawu hiilto hiilokselle,
Hiilos j. n. e.
- 12—13. Piha muille wierahille.
- 14—17. Wirton viimein weikolleni,
Weikko wirkko naisellensa,
Nainen kohtati kälylle,
Käly kaitelle kylälle,
Kylä kirkkokunnallemme,
Kirkkokunta kymmenelle.
- 20—21. Wieras mieksi panewi (sanowi),
Wieläpä kohta tuueksiki,
Kyläläinen kymmeneksi.
- * Matti muille mankasewi,
Minun mieleni pahaksi,
Haikiammaksii haluni.
- Tahi jos kaihkolle sanoisit,
Kaihto kaihkolle sanoisit,

- r. Raihko kaikelle kylälle,
 Kyläkunta hymmenelle.
 23. Minun mielihaitiani.
 28—29. Leperöittelen lepille,
 Ilman hongille horisem.

60.

- r. 4. Päätäköiset lämpiäwi.
 5—6. Ei sula minun suruni,
 Ei walu minun wajan.
 14—15. Minpä päiwänen ylempi,
 Sen mun mieleni alempi.
 20. Syömeni surullisempi.

62.

- r. 8. Duto eufotta eleä.

63.

- r. 1—2. Kowin haukku suuri toira,
 Mieron wartio walitti.
 6. Tuotihin emintimäinen
 10. Kolotettu koinun latwa.
 12. Isätöntä iskiellä,
 Emotonta ensimmäisä.
 15—16. Et löyä emon jytyyttä,
 Dman äitin armautta.
 18. Walitssin walfialla.
 19. Wieras on emo minulla.
 * Se se nyt emon tilalla.

64.

- r. 6. Sukat ulkoset unohti.
10—13. Soilla soikarrehtamahan,
 Jäillä jääkällehtämähän,
 Teillä tiiteroitsemahan,
 Palolla papattamahan.
17—19. Tuuli taitto haawan oksan
 Jänön pojan puoliseksi.
19. Maot maiolla elätti.

65.

- r. 13—16. Alli aalloille ajanut (sytännyt, sy-
 wille),
 Lokki luotojen nenähän,
 Kajawa meren karille,
 Wesilintu keikasunna.

66.

- r. 4. Kaikkien sanottawana.
 * Sit' on kaikki käskemässä.

67.

- r. 3. Käti kuffua kätesin
 Salomaille saatuani.
7—8. Kun oisin kätenä kälkö,
 Eli kurja kuffujana.
12. Kaikki lehwät lellättäisiin

- r. 15. Waiwaset waeltelewat.
18. Tai istuu iloset mielet.
26. Mahalla wyön pitäwi.

68.

- r. 11. Euren suurta kattiloa.
14. Rinnoilleni riutuwaksi.

69.

- r. 1. En kulu minä kutissa.
7. Kaikkipa sanat sakowi.
12. Isottoman eillimmäisä.
21—22. Vuolelta minun polosen,
Minun wienon wiereltäni.

70.

- r. 4—5. Saisin huolesta hemosen,
Suitset suurista suruista.
9—11. Dhjat kylän outoloista,
Keet on miesten rensunnoista,
Korjat naisten konttiloista.
23. Duto kieli kellitellä.

71.

- r. 4. Eikä weikko wierettele.
5—7. Jos on joutuisin jokehen,
Kaatuisin kalojen luoksi.
21. Heimo heimolle tajua,
Minun köyhän kulkieessa.

72.

- r. 14. Soisi heimoni helewä.
20—21. Kaatuwani kaimotielle,
Lioille litistywäni.
28. Silta luinen lutfettawi.

73.

- r. 6. Tuhat suuta tunnuštawi.
11. Ja kohta kotoset naiset.
15. Nuonna awara herra.
* Hylännyt hymä Sumala.
17. Maahan waajaksi wajowan.
24. Maahan waajaksi walua.

74.

- r. 9. Enwasf on toruja walmis.

75.

- r. 17. Bierahan wihanen witsa.
22. Armasta ison kotia.

77.

- r. 13. Jätuwat joka kivenessä.
18. Ruten kuuluna eleä.

78.

- r. 7—8. Anna tulla tuuhiasti,
Koriasti kohti käyä,

- r. Tuon on tuhlarin kätteen,
Toll' aina apua saisin.
11. Josta wilja wirtoawi,
Maa malkia matkoawi,
Tämän talon tanterille.

79.

- r. 3. Saisin häihseni olutta.
13. Wiepä pilwi Wiipurihin,
Kanna kaari Karjalahan.
* Mene pilwi Pietulahan,
Pilwen kaari Karjalahan.
17*. Siell' on kaurat kuuwillahan,
Djan pohjat ortunehet,
Kaikki käymättä oluet.
20. Kastamatta kaikki tyyni.
27. Pojat portahan nenillä.
29. Lapset lautojen perillä.

80.

- r. 8. Ufot unilla sofiat.

81.

- r. 1—2. Mikäs meidän neitosien,
Mikä muienki tytärten.
3—4. Ei ole neittä neuotonta,
Ei tytärtä tuumatonta.
12. Kapustasta kanninneuon.

82.

- r. 6. Kahenpuolen ruokapöyän.
12. Pah' oli kuulla kummaistafi.

84.

- r. 4. Nato tyttö neitoloista.
6. Awamistanfa anoppi.
8. Nato tyhjän naurannasta.
13—14. Huhuelen käypi huoles,
Huoleton huhuilematta.
17. Warullisen waipan alle,
Haastattele huolellista.

85.

- r. 3—4. Joko on tehty talwitöitä,
Joko weetty wierrinpuita.
19—22. Wyyhillä wiriä waimo,
Pankolla aniparahin,
Emärontti roiwaloilla.

86.

- r. 9—10. Cip' on maaten markat saatu,
Istuen ifihymnyet;
Maaten saatihin maruet,
Lewäten perä lewiä.
14. Koriata fuoffiata.
19—20. Werassa waolla käywät,
Korioina fuoffimasfa.

87.

- r. 9. Herwonen harwuja syöpi.
17. Luop' on aamulla tulewi.
20. Weti witsfoa weristä.

88.

- r. 2. Waimo waiwanfa näköä.
8. Lapseni wakawuuteni.
12. Ele kihlo kirkkotiellä.
19—20. Pää on silkillä siottu,
Hiukset pantu palmikolla.
23—24. Ota olkikuhmarelta,
Riihenwarstasta walitkos.
24. Riihiwartasta walitse.
* Riihanwarresta walitse.
* Waстанwarresta walitse.
25. Kivenpuusta neiti kihlo.
30. Warssi jauhon waahterossa.

89.

- r. 9. Pahimmallai paita päällä.
15. Konsti kankahan kutoja.
19—20. Nawetasta naisen löyät,
Riihestä riwahkan piian.

90.

- r. 21. Kuules kuffi meioseni,
Ei sitä pitäisi syöä.

- r. 35—36. Waan ei kiellä Kiejustana,
Epeä Jumalafana.
44. Weikasta wesien päälle.
54. Kirwehetöntä kotia.
63—126. Sano wanha Wäinämöinen
Monta muutaki sanoa,
Joit' ei ole ollenkana
Tähän wirtehen weetty;
Muuten niitä muistellahan
Suomen suurissa kylissä,
Tawoiksemme, taitoksemme,
Djennukseksi, opiksi.

91.

- r. 5. Eihen sirkkuja sifesi.
* Eihen sirkkuset sifesi.
8—10. Sekä närhetti näpisti,
Yhen otti ohralintu,
Toisen warpunen warasti.
11. Warpusrukka raukka poika.
* Sirkkunepa pieni lintu.
14. Neuoawan reunimmaista.
19—20. Wesiilmästä siriä,
Weri noukkaasen nenästä.
23—25. Luli kurki tuomariksi,
Laklat lauan istujiksi.
35. Kurki kullkunsa ojensi.
38. Käynyt kurja näppimässä,
Waiwanen warastamassa.
41. Ei piä armahtaa warasta.

- r. * Warast' ei tehdä hyväksi.
43—44. Tahi kaula katkaistahan,
 Päähyt poikki leikatahan.
46. Suulta suurufsettomalta,
 Kieleltä jywättömältä.
47. Waras oot sinä itseki.
48—50. Syötpä kurki katrojati,
 Uppoat rufeitafi,
 Tawottelet tattaria.
50. Kannat Kaurasen jywä.
51—53. Kurki lintujen kuningas
 Oli pöyän lausueli:
 Mitä sie sanelet raukka,
 Kuta kurja lausuelet?
54—57. Emmä köyheä warasta,
 Ota miestä onnetonta.
60—62. Katkon kauran tähkäsiä,
 Tahi taitan tattaria.
61. Tahi syön suolta sammalia.

92.

- r. 1—2. Kepe juosta reyretteli,
 Ulla nuoren woinwotteli.
 * Kepe juosta reilitteli,
 Päässä waaran waapotteli.
4. Miss' olit tämän kesosen.
5—6. Olin paimenna Jumalan,
 Kasakkana kaikkimallan.
 * Jumalalla palkollisna,
 Luojalla kasakkunessa.

- r. 11—12. Rysyttelin, lausuttelin:
Mitä itket repo raiska.
14. Raikki tyyni tyttäreni.
* Sekä laajan (laiton) lapsueni.
16. Raupungissa kaulustoina.
19. Herrasväen heitaleina.
19—20. Sotiherrojen somina,
Rauppamiesten kaunosina.
* Sotilaisen pääsomina,
Kuningasten tukkasina.
* Herroilla hetulehina,
Rauppamiehillä kaluna.
26. Nimismiehen niskän päälle.
30. Konsa sai satimen alle.
32. Pahat sangat paukahtawi.
34. Koriaki kompastuwi.

94.

- r. 11—12. Wiifon keitän wiikatetta,
Kauan kirwestuokkoani.
14. Mies on kehno katsomahan.
22—26. Siin' on kerta keitetynä,
Hietakopra heitetynä.
30. Kirwehelle kiehuwalle,
Kaualle rakettawalle.

95.

- r. 8. Walutteli walkiaisen.
36. Synnerwän sywinmänn löyssi.

- r. 40—43. Yks' on Riivas, toinen Raawas,
Kolmans' Smantrokoski.
43. Päällekännyttä Smantron.

96.

- r. 3. Tuli forpille kolina.
5—7. Hakahki harakat siinä,
Tuossa närhet närkäsiwät,
Kylän koirat kothi juoksi.

97.

- r. 8—9. Kaitti toimi tuonnempana,
Hjatus on ilman alla.

99.

- r. 9—14. Kaunis tetri kattilahan,
Keppo kaunis kaupukille;
Minne kaunis neito nuori? —
Wuotehelle neito nuori.

100.

- r. 11. Härkä lyötihin j. n. e.
13. Härkä häiksi, turki tuiksi.
16. Meille sarwet puistetahan.
18. Alla aian affaneni.

101.

- r. 2. Wirianki wiinwyttäwi.
5. Paitteleksen lapsen luoksi.

103.

- r. 1. Soutelemma, luitelemma.

105.

- r. 1. Lähän maata maan luwalla.
6. Santta salwan laskekohon j. n. e.
* Santta salwan laskemahan j. n. e.
7. Silmät unen ottakohon,
Syän herrassa walwokohon.

107.

- r. 2. Hyvän järwen hylkehiä.
13. Meri meiätki elätti.

108.

- r. 3. Halki lauan laulajoita.
* Läpi seinän soittajoita.
5—6. Wiinast' on walituswirsi,
Nunnum ruoan puuttumasta.
11—12. Ele kuose wiina kulta,
Ele kao kunnis ruoka!
Jok' olit illalla ilona,
Ani aamulla warahin.
13—14. Oli herktu herroillaki,
Esiwalloissa walittu.
14. Paras ruoka pappiloissa.
* Parahissa pappiloissa.

- r. 15. Paras kaikkien parissa.
 17. Rauhatti suruset mielet.
 20. Zhmiset ilo kätchen.
 27. Pyöty kaikki kableisin.
 29. Heitty hattu hartioille.
 32—33. Di kuulu meidän kuningas,
 Herra aiwan armollinen.
 * Ruotsin kultanen kuningas,
 Manisteri maan isäntä.
 36—39. Raske pannut wallallensa,
 Entisille kannoillensa,
 Hanskoistansa rippumahan,
 Mesitilkan tiukkumahan.
 41—43. Saisimma Sawon rajoilla,
 Pitarin piwon piellä,
 Suuruspullin suulle panna.

109.

- r. 1—2. Puffi saaresta puhuwi,
 Koposesta kofuttawi.
 6. Pahat ajat armaelen.
 8—10. Weikko wierti wehkamaita,
 Äitini mahoa lypsi,
 Kälykset käynjä jauho.
 13—14. Poies pohjani porotin,
 Katkon kaikki wanteheni.

110.

- r. 21. Wai pääymmä päästäisnä.
 38. Hurskaat hurwitlewi.
 45. Paha paljo juotuanfa.

111.

- r. 12—16. Kannel kammarin ovilla,
Pillit seisovat pihalla,
Klokellot ikkunoilla,
Kaverit lastien alla.

112.

- r. 24. Huolittaisfa huonehutta.
* Puita lautsan puitaessa.
27—28. Saapi tuttua tupahan,
Kafasta rahin nenähän.

113.

- r. 3. Kuullut on kufotta nosta.
7. Onko oikein omanen.
12—16. Wie ei willoja kylähän,
Kulettele kuontaloita,
Lappuroita tarjottele.
19. Saanut on saunasfa asua.
23—24. Kasi ei oo maannut maltahia,
Kissa istunna ituja.
27—28. Dsann't on oluen panna,
Sekä wiinan wieretellä.

114.

- r. 6. Ruokapuustani rojotan.
7—8. Wirkan wiljan antajasta,
Suoman tuojasta jorotan.

- r. 9—10. Kiitos olkohon Kitille,
Kaiken maailman Katille.
13—14. Litteillä lihamuruilla,
Kapeilla kannikoilla,
Jottei wamu watsoani,
Syöjä syäntä ei pitele,
Tämän ruoan ruufettuisa,
Atrian asettueessa (ajautessa).

115.

- r. 17. Pajakka reen pajuksi.
* Kynnäppä refipajuksi.

116.

- r. 13. Koukkuleuat kollohtaisi.

117.

- r. 1. Ei tanssi minun rotima.
5. Wienan wäljiltä wesiiltä.
17—18. Lakoä Lanilan linnan,
Uuen linnan liepehiltä.
23. Suju suilla Suomen linnan.
26. Mierokasta tuotaessa.
* Tulokasta tuotaessa.
27. Heposet hikoweesä.
35—36. Nisa koinunen kolasi,
Luokki tuominen tutisi.
61—62. Miehet mielinmutuksihin,
Pojat puoli pyörreksihin.

- r. 61—62. Vanhat miehet wanttujansa,
Pojat polvensa kohotti,
Siniset sukut jalassa,
Heinäpäiset sukarihmat.
66. Glowirsi ikkunoille.
71. Emännältä sen siwussa.
73. Tyttäreltä lattialla.
80. Tansin taljaellaksenne.
82—83. Jo tanssi tupahan pääsi,
Tanssi pirttihin tulewi.
84. Jalan polki kynnykselle.

118.

- r. 5—6. Tanssia tasasten miesten,
Miesten nuorten notkustella.
11—12. Sitte tansin tanhualla,
Keikun kellarin perässä.

122.

- r. 19. Likiästyistä lintuseni j. n. e.
22. Anna suuta lintuseni j. n. e.
25. Kyllä, kyllä, lintuseni j. n. e.

123.

- r. 1. Minä köyhä kerjäläinen.
9. Eikä siwon juonnifasta.
21—22. Lehmän korwan leikkoajat,
Hewon hännän tyssä'äjät.

126-

- r. 1—2. Onko teiän neijillänne,
Onko wärttinän wäkeä.
6. Päänalaset pättäwäiset.
27. Katsotuita kaupungissa.
56. Miinkö käänty käärilauta.
* Kääntyykö käärilauta.
58. Piukkajaako pirran piit.
60. Suikkajaako sukkulainen.
80—81. Huuhtikirwehet walitut,
Hywät kasfikasjaraiset.
* Huuhtikirweet firkkahia,
Kasfikasjarat hywiä.
84—88. (Kosiomiehen puoli).
”Onko teiän neiossanne
Ollillen otettawoa,
Wuotehelle wietäweä,
Wierehen werewän sulhon,
Sulhon suuren rinnan alle?”

127.

- r. 31. Rahen öitä maataksensa.
38. Naiset lemmot leikkiänne.
41. Enkä tielle tellännynnä.
46—49. Leiwänsaajan liepehelle,
Karkhittsijan kainolohon,
Hirwen hiihtäjän hiahan,
Karkhunsaaajan saappahasen.

- r. 51. Wierrin wehnähinkalohon.
53—54. Sinne saatin saalihini,
Ehätin hyvän eräni.
57—58. Otan liinat lippahasta,
Waattehuiset wakkafesta.
58. Walfkaiiset wakkafesta.

I28.

- r. 4. Katso kaaso morsianta.
6. Tiell' ei poikoa tekisi.
20. Noista lemmon leufaluista.

I29.

- r. 5. Tät' ei oo saatuna salga.
10. Siunatuilla tyynylöillä.

I30.

- r. 14—15. Hepo poisheitettäessä,
Luisku (lautta) luowutett. —
16. Kaunis kaakku päältäpuolin.

I31.

- r. 3. Hyvän sait, hyvän walitsit.
15. Puhtukaisen puolellesi.
* Punaposken puolehesi.
18—19. Walskin waatetten tekiän,
Konstin kangasten futojan.
22. Kun käki kesällä kukku.

132.

- r. 11—13. Ei neiti ison kotona,
Eip' on wierryt wehkasilla,
Ollut ei parffihuhmarella.
15—16. Aina wieri wehnäsillä,
Ja kaswo kanannunilla.

134.

- r. 6. Waljanpäässä wangutelko.
20—23. Ota witsa wiitan alta,
Rahkarnoska naulan päältä,
Jolla hauot hartioita,
Pehmität perälihoja.
33. Naisen nauru naapurihin.
34—35. Ele silmillen siwalla,
Etekä korwillen kohota.
* Ele silmiä siwele,
Etekä korwalle kohenna.
37—40. Tuostapa kytty kysyisi,
Appi kanssa arweleisi.
43. Talununna tappelossa.
45. Waike karhun kaiwelema.
* Tahi karhun raatelema.
46—47. Wai susiko sulhosena,
Karhu sulla kaunosena.
* Susi on sunki sulhosesi,
Karhu sunki kaunosesi.

136.

- r. 3—5. Wainko itket lehmätynyttä,
Wai emosi armautta,
Nuoren sulhosi soretta.
12. Itket kaswon kaiheutta.

137.

- r. 3. Tiejät ferran lähtewäsi.
* Joko luulit lähtewäsi.
6. Sekä lässä lähtöaika.
* Sekä lähtösi lähellä.
14. Kewäisen kieran päälle.
18. Hangella hamosen toimi.

138.

- r. 3—4. Olit neito ollesfasi,
Kaswaesfasi kanänen.
10. Sametti samoamahan.
16. Wieähän isäntälähän.
22. Wieähän emäntälähän.
26. Wietäväsi weikkoloihin.
28. Wieähän kytysi luoksi.
32. Wietäväsi siskoloihin.
34. Wieähän natosi luoksi.
40. Wieähämpä miehelähän.
* Wieähän sulhon kotihin.

139.

- r. 21—22. Käwit kuffana kujanäsa,
Kajawana kartanolla.

- r. 28. Toisin ukset, ukkasemat.
31—35. Et tunne tupahankana,
Osoa ovehenkana,
Talon tyttären tawalla;
Tunne et tulen liehonnoita,
Etikä liejen lämmitystä.
43—46. Jo on tutut tuonnempana,
Weikkona wesiapajat,
Sisarina siikasalmet.

141.

- r. 20. Kyllä huntu huolta tuopi.
20—23. Kunis huiikit hunnullisna,
Sinis huiikit huolellisna;
Kun sie liikut liinassisa,
Piikut liioissa sanoissa;
Kun sie paukut palttinassa,
Paukut mielessä pahassa.

142.

- r. 4. Päiwäksi käteväksi.
6—8. Etpä yöksi, eikä kuiksi;
Jopa wiinoyt wiikommanki,
Kavit kaikeksi iäksi.
8. Erostit elinajaksi.
9—10. Läksit koulua kotoosi,
Piinoa ison pihoilta.
15. Warustettu wanfirauat.
19. Kohta (wielä) saat kokea k. —

- r. 22. Anopen lihaista kieltä.
26. Anoppi susi tuvasa.
28. Nato nastoina owella.

143.

- r. 8—9. Kewon koiwet kormanossa,
Sian maksat siiven alla.
10. Wenäläisen weitsi wyöllä.
* Ruotsalaisen ruoska käässä.
30. Iskävät atiworeisut.
32. Seiwäs suora särpimenä.

144.

- r. 5—6. Kylpiä kyläisten naisten,
Mieron waimojen walella.
* Kylpiä kyläni waimoin,
Pasikoia paimenlasten.
24. Kierälle kewähiselle.

145.

- r. 1. Lälö lähteä tulewi.
13. Läs' on tässä muien lähtö.
* Lähell' on nyt muien lähtö.
18—20. Tästä kullasta koista,
Siskon tanšitanterilta,
Weikon kaunon kartanošta.

146.

- r. 23—24. Ison pitkillä piholla,
Lasasilla tanterilla.

- r. 37. Neitona silittämäni.
43—44. Muut kaikki minua tunti
Kyläkski wierahiksi.
* Naukuwi emoni kissa,
Määkywi sisaren uuhi,
Kyläkski kulkijoiksi,
Wierahiksi wein takoa.

147.

- r. 3—5. Empä tuolta ennen tulle,
Kun on oma poika ohjaksilla.
16—17. Josi on kuollut kuusi vuotta,
Emo kaonnut kahetsan.
24. Luoffia lotajamahan.
27. Itse luoffini lokasen.
34. Menen mie toki tupahan,
Kainwame katoksen alle.
37. Kengin riisuntasioille;
Ei ole tuttua tuwassa,
Kakast' ei rahin nenässä.
48. Wiimen weikko ni tokahan,
Ukkäjän emoni lapsen,
Nlla pöyän pahnasilla,
Penkin wieressä pehuilla.
48—52. Wiimen weikko ni tulewi,
Ennättää emoni lapsi,
Syli syttä olkapäillä,
Baaksa kaswain nenässä.
53—54. Wirkko weikko wierahalle:
"Mistä wieras, kusta wieras?"

- r. 61—62. Berihuora weikon nainen
Keitti kaalin wierahalle,
Makkaroita maljan täysi.
68—71. Tuopi tuopilla olutta,
Jost' oli hiiri hiivat syönyt.

I49.

- r. 4. Luhansinki tuikkaellut,
Lausunut epäluksin.
5. Ele kuusissa kupahu.
17—18. Jo sanoin tämän syksyn,
Keitutin tämän kevättä.
18. Tämän syystä syyättelin.
19. Teltämästä piilopirtti.
23—24. Jossa piikojia piämme,
Kanojamme kasvatamma.
* Piikojamme piiletellä,
Kasvatellamme kanoja.
25. Johon ei pääse suuret sulhot.
31. Sie waan wasten waataele.
34. Tanhua orihin olla.
* Talli seisoa hevosten.

I50.

- r. 1. Ele itse Inka rikka.
5—8. Wieähän Wiron Matille;
Wiron Matti, wiinaratti,
Haisi kun hapantatatti,
Lemusi kun lehmänraato.

151.

- r. 7—8. Ompa soitka suojaßsasi,
Wesslittu wieresßsasi.
10. Pohempursto puolellasi.

152.

- r. 1—2. Vielä neito neuotahan,
Emontuoma tutkitahan.
16. Iltasilla silmät pystyt.
23. Hetki haitian hawata.
31. Ilmoa ihoamaßsa.
37—40. Sillon nouse sieki sieko,
Nouse luota muoren sulhon,
Katsa tulta tuhkaßsista.
45. Maanittelle marjaistasi.
57—59. Naukuko naon wasikka,
Apen ruuna hirnakoipi,
Määkäsee källyn karitsa.
74—77. Tulet ulkoa tupahan,
Niin tuo luuat tullesßasi,
Lunta luutien välisßä.
* Tule sie tupahan tuolta,
Luutamasta kainalossä,
Weskappanen käesßä.
78. Kun lakaset lattiata.
85. Anna tikkunen kätehen.

153.

- r. 7. Kun ennen oma emonen.
20—21. Siwaßta sianlıhoa,
Kynnäspäätä kyllältäsi.

155.

- r. 13—14. Kaikki laulusi lafata,
Kaikki wirtesi uneuta.

157.

- r. 1—6. Kysyn teiltä tullehilta,
Pittän matkan käynehiltä.
14. Wain oli wašta aikoinasi.

158.

- r. 4—6. Tokko tamma taiten juoksi,
Drit konsti kompotteli,
Ruina ruskia rawasi.
10—14. Kottot nousi, maat yleni,
Kumpuset kufertelihen,
Kauniot rahana wieri,
Kivet pienet penninkinä.
19. Näköpäitä närttehiä,
Napapäitä nappuloita.

159.

- r. 16. Nialta ajowariksen.
* Nialta hajuharakan.

160.

- r. 4. Lässä on siinä lämmin leipä,
Kun on leipä tiukahasfa;
Lässä siinä lämmin neito,
Kun on neito wieresfäsi.

161.

- r. 23—24. Et saraista saanutkana,
Apilaisi' et ammonkana.

162.

- r. 2. Miehen (stalon) kanta kaun. —
26—29. Wie'pä neito murmen päälle,
Sitte heinä helkähtäwi,
Jussikkoki jurškahtawi,
Kowa heinä folskahtawi.

164.

- r. 9. Kun ei kestä kaason käyä.

165.

- r. 6. Helmat liesmahan lewitä.
9—12. Oli ennen punanen waimo
Kokiasi nuolemassa,
Karstojasi kaapimassa.
14. Tauti tappo nuoret naiset.
17—20. Josp' on nousen kiukahalle,
Viesipankolle paneme j. n. e.
Wieras wirheni näkisi,
Pere muut pahimmat paikat.
19. Lepittäönkö lehmät lypsä.

166.

- r. 10. Pääkontti koan laessa.
12. Pääkallo kaluamatta,

- r. Selä sääret säilynyinä.
16. Havun alta harvahanmas.
20. Lammojasi tappamahan.
22. Lehmiä lewittämähän.

168.

- r. 28. Waritseni wainiota.
31. Tästä tyhjästä tuwasta.

169.

- r. 6. Kolmannetkana kohota.
9. Puuhka Pietarin porista.

172.

- r. 4. Täällä paimenet paremmat.
10—16. Tule tänne tyttö raukka,
Päiväpuolelle mäkeä,
Pohjaspuolelle jokea!
Täällä on hyvä ollaksesi,
Kaunis karjojen eleä;
All' on auringon ahoset,
Wästen länttä lehtoloita.

174.

- r. 7. Kiwi on tullut kirkkahaksi.
11. Korpi kuutta kulkarampi.

176.

- r. 9. Kultasilla kumpuroilla.
19—20. Ei susi kiwiä kisko,
Karhu ei kisko kallioita.

177.

- r. 1. Muut kuulevat kirkon kellon.
11. Hoilaa hopyalintu.
16. Sotken soien wierukoita.

179.

- r. 3. Sinisetti sulla filmät.
9—10. Kalamies kaloja satapi,
Paimen rukka (kurja) k. l.
17. Vielä parkkisen purewi.
20. Wettä lippini lisäksi.

181.

- r. 4—6. Kulu kuusen juurikolle,
Hyypeä hywälle maalle,
Hyvän pellon pientarelle.
11. Kanniffaa kawertamahan.
* Kaffaroita kaiwamahan.
15—16. Isäntä paha kotona,
Emäntä sitai pahempi.
15—19. Itse tuo paha emäntä.
* Woipa tuo emäntä huora.
20. Itse kannikan kawerti,
Itse kaali kattilansa.
24. Minulle heitti kylmän kaalin.
* Minulle keitti kylmän kaalin.
24—27. Pohjapuol' oli heitettynä
Poloselle paimenelle;
Tuost' oli musti murkinoinna,
Halli haukannut palasen.

182.

- r. 3—4. Joko on sauna joutununna,
Onko weetty saunawettä.
8. Woita silmähän heitettynä.
10. Maitotuopit wieresssä.
* Maitomaljat wieresssä.
16—17. Jo tulenki, jo tulenki,
Jo tulenki kotihini.

183.

- r. 9. Porras siltoa lakasi.
* Sika siltoa lakasi.
11—12. On tuo outo ouon kuulla,
Ästtinäisempi älytä.
17—18. Härkimellä keitettihin,
Kapustalla hierottihin.
27—28. Urot vtran leikkauksa,
Sinerwöt sitelemässä.
* Sulhot vtran leikannassa,
Neitoset sitelemässä.
29—30. Lakloset latsottamassa,
Hanhuet haasioimassa.
48. Laiwas tamentarwallinen.
56—57. Ukat nuoret nuorawyöllä,
Wanhat ännät waskiwyöllä,
Neitoset tinasyliissä.
58—59. Ukot umpisaappahissa,
Pojat puolisaappahissa.
61. Kanat waskiwaljahissa.

- r. * Wasat waskikahleisä.
Wasat waskifytöisä.
63. Paimenet pajusin saivoin.

184.

- r. 4—5. Laain liiton nostakseni
Kuunki, päiwäntki keralla,
Kousin ennen kiittoani,
Ennen ehdoalkoani.
5. Ennen kuuta aurinkoa.
6—8. Lämmittelin pirttiseni,
Lapuoni lattiani,
Linassilla lehtisillä.
14—15. Läksin ulos usta myöten,
Pellolle pärettä myöten.
16. Perimmälle pellolleni.
18—19. Seisottelin ma rikoilla,
Kääntelin mä, kuuntelin ma.
20—21. Kuulin kummat kuusiannat,
Tähysin kaheksiannat.
* Kuulin kummat kuusiannat,
Imehet kaheksiannat.
25. Oksat kuusen kummasfaki.
28. Aikat ammo kytöyellä.
* Aikat tarhalla asuwi.
28—29. Aikat tarhalla makasi,
Lehmät leipo, siat sotki.
40—41. Drawalla kynnättihin,
Dro kuusesa makasi.
44—45. Aikat wanhat pääätä poimi,
Itse hanhut antelewi.

- r. 48. Millä mennä muille maille.
57. Kuulijat kullan kannalle.
58—59. Mie itse remon rekehen,
Wirsi wäntärän wäkehen.

185.

- r. 7—8. Katsahime kauran alle,
Kauran alla kunnis lampi.
19—22. Kolm' on mutsoa wenoissa,
Yks' on mutso kultakulma j. n. e.

186.

- r. 6—7. Mitä tuolla forjan alla? —
Neito tuolla forjan alla.

188.

- r. 3—4. Siltoa sinertäväistä,
Djanpengertä punaista.
9—13. Mato ei maannut juurellani,
Lintu ei ofalla lewännyt.
20—21. Wene synty westämättä,
Laiwa lastun ottamatta.

189.

- r. 1—2. Souti sotka suojat rannat,
Lawi tyhnet tylskytteli

191.

- r. 1. Antti armas Tiilikainen.
1—2. Antti armas Henrickinen,
Sinisilmä, kultakulma.

193.

- r. 14—17. Hiihan häiheni pitohon.
18—19. Missä häät piettävänä?
Tuolla häät piettävänä.
23—26. Rutsun suolta suopetäjän,
Peppäpöckelön lehosta,
Petäjän perehinessä,
Lahokannon lanfoinensa.

195.

- r. 1. Hämärifkö teitä kulki.
1—2. Hämähäkki teitä kulki,
Kettu teitänsä käveli.
4. Niin repo sanoiksi wirkki.
5. Hämähäkki huoran poika.
5—6. Hämärifkö höyrytyinen (höyrytyinen,
heyretyinen, heuretyinen),
Keräifkö köyrytyinen (köyrytyinen, keuretyinen, feuretyinen).
7. Mitä sie kuletti surma.
10. Keträsin kerän Jumalan.
Kiesuksen kerän keräsin.
11—12. Waike laitot luojan langan,
Keräsit kerän Jumalan.
14. Piirrän pikku penkalolla (formellani).
21. Ostan ruškian orosen.
26. Kefeni kujihin rikki.
28. P. hopiat pirski (piinffi).

196.

- r. 2. Lyhytpolwi lyntsyttäwi.
5—6. Väätty katti kannon päässä,

- r. Kannon päässä katsomassa.
 * Katti kannolta kawahti,
 Kannon päästä katsomasta.
 * Katti katso kannon päästä.
 * Katti aialta kysywi.
 9—10. Hiihan puita puuroasta.
 11. Mitä sinne tekemähän.
 13—14. Lehtikoivun lyötämähän,
 Kasken kaiken kaatamahan.
 15. Nasku (annaskun) kuolet k. a.
 15—16. Sinua puulla puitanehe,
 Tangolla tapettanehe.
 18. Koen juurella asua.
 19. Nasku loppuwi ewähät.
 21—22. Koen purra koivun kuoren,
 Leikata lepästä lastun.
 * Hakkoaa mies haawan parfin,
 Leikkoaa lepäntki lastun.
 24. A kun watsan paisuttawi (puhaltawi).
 25. Mie puhome puikkosella.
 * Puhkoa mies puikkosella.
 25—26. Minä puistan puikkosella,
 Pistän pikkua nieklasella.
 30. Woitelee mies lehmän woilla.
 * Hiiren woilla woiteleme.
 31. Mistä sinulle lehmän (hiiren) w.
 33. Mistä sitä wanha akka.
 36. Nuoren lehmän nännisestää:
 38. Korkehista kottehista.
 40. Metisistä mättähistä.

- r. 42—43. Luojan kaiken katon alta,
Kaiffiwallan kartanošta.

197.

- r. 3—4. Lypsi lehmän lyyritteli,
Kanto maion kaaritteli.
1—5. Lypsin lehmän lyyrättelin,
Kannoin maion kaaruttelin,
Panin patsahan nenähän.
31—32. Tuonpa mie käsin tawotin,
Hiiren hirtehen ripustin j. n. e.
42. Suomerta sroitsemahan.
* Sinerwää silittämähän.
43. Meri räisky ryntähille.
43—44. Westi parsku parmahille,
Suomer silmille sroitssi.
47—52. Jonk' oli lampi lautasilla,
Westi selwä selfäluilla,
Josta welhot wettä juowat,
Lappalaiset lainoawat;
Jonk' ei jälki jäällä tunnu,
Kynnen isku iljangolla.

198.

- r. 1—4. "Mistääs tulet, kustaas tulet,
Hanhi, hanhi wakkia!"
"Meren rannalta, meren rannalta,
Joutsen, joutsen ylpää!"
11. Itse sieltä wiimeksi läksit.
15. Mahot itse poikasi pestä.

199.

- r. 8. Ripeilewi kynsiäni.
19—20. Minne lyönen lyyhyäni,
Kunne kairwottu ajanen.
23—24. Tuulehenko teen tupani,
Wai wetehen saunan westän.
25—30. Teen mä tuulehen tupani,
Ei ole tuulesä tukia;
Westän saunani wetehen,
Wesi wiewi westokseni.
29. Wesi wienewi iketi (peräti).
33—34. Lennä tänne linnuffinen,
Lule tänne manniffinen.
39. Woita päälle wyörätähän.

200.

- r. 2. Yölintu, lipakkolintu.
8. Kurmea muniaksensa.
13. Lenti wuoren kuffuralle.
15—16. Näki laiwosen merellä,
Punamaaston purjehtiwan.
17—18. Lenti tuohon laiwosehen,
Laske laiwan partahalle.
18. Näwi laiwan kannen alle.
20. Tuohon kultasen munasen.
22. Laiwa kaatu kallellehen.
24—34. Puskahdi meren mutahan,
Sitiksi meren kaloiksi,
Tuosta hyyty hylkeheksi;
Paljo on mustia meressä,
Ei ole kaitki hylkehiä,

- r. Palso lantoja kase'lla,
Ei ole kaikki karhunpäitä.
26—34. Mitä saaren päälle kaswo? —
Kurmen nukka, tuomen kukka,
Ahomansikka matia.

201.

- r. 7—8. Ranan lapsi kaiwamahan;
Lästä kukko kerittihin.
 11. Minä willat waipakseni.
 14. Waipat rewim riwukseni.
 16. Wetelälle wellolleni.
24—25. Tuli kurki kuitotteli,
 Wääräsääri wäöpötteli.
 25. Warpusen wakoamasta.
 29. Sitiöni siirrättelen.
 32. Pentuset perästä juoksi.
45—52. Talkapuina jauhamassa,
 Siivilläni sillat pyyhin,
 Kaikki lattiat lakasen,
 Kynsilläni pellot kynnän,
 Warpahillani wakoan,
 Kokallani wettä nouan,
 Purstollani puut wetelen.

202.

- r. 3. Löysin kuren rantaselta.
 6. Warpaitansa walitsi.
 14. Jo oli mennyt hanhoseni.
14—15. Jo oli kurki kuitotellut,

- r. Wääräsääri wäipötellyt.
 17. Etsin soilla, etsin mailla . . .
 27. Kulta kumun nokassa.
 35. Toinen taivoja jakaili.
 39. Laiwas sininen takana.

203.

- r. 10. Rymmenellä jyrkiällä.
 17—18. Kaiton orjat etsimähän,
 Orjat etsi purren puuta.
 28. Heitin heinäpieleksesä.
 34. Pärskäten ison pihalle.

204.

- r. 3. Lesin wehnät, lesin kakrat.
 14. Otsassa otawan merkki.
 16. Lähe länkien siassa.
 * Niimassa hopiariisti.
 20—21. Näin hewosen heinikossa,
 Kankahalla kauransyöjän.
 26. Tule soimelle kotihin.
 28. Kauruille kalisewille.
 29—30. Kiko sie risunen aita,
 Aita ratko rautanenki.

206.

- r. 1—4. Ruotsalainen ruotofoira,
 Wenäläisen werenjuoja.
 * Wenäläinen wainolainen (werifoira)

- r. Sano Suomen ryöstävänsä,
Hämehen hävittävänsä.
- 5—6. Tappo isän, tappo äitin,
Tappo wiisi weikon lasta.
9. Oli tappoa minunki.
* Ollis tappanut minunki.
* Oli milma tappamassa.
17. Kahelsäksi kannonpääksi,
Yhelsäksi ympyräksi.
21. Tie minun kylähän kanto.
- 22—25. Siell' on muorit sorkemassa,
Emännäiset leipomassa,
Tyttönen taputtamassa,
Minia ilman istumassa.
* Löysin muorit sorkemasta . . .
- 26—32. Emäntäni muoriseni!
Paista (tees on, teffys) m. k.,
K. s. kiehtyinen (suuruhinen),
K. l. korkeuinen (korkehinen),
Pajunlehen passuhinen,
P. l. leweyinen (laajuhinen),
Kananmunan muotohinen.
33. Runp' on paistat (tehnet) k.
35. Waiho waskiwarpahaksi.
42. Mie katun kalastajalle.
* Katun mie kalamiehelle.
* Kakkaran mie kalamieheen.
44. Kalamies kaloja mulle (anto).
* Kalamies minulle kaloja.
46. Kalat mie riihimiehelle.

- r. * Mie kalat riihimieheen.
 * Mie kalat riihenpuijille.
 48. Riihenpuijat jyvää minulle.
 50. Mie potsille jywäset.
 52. Pöso (potto, potsi) p. t.
 56. Koira haukkui orawan.
 58—66. Drawan minä kofolle.
 * Mie orawan kofkofelle.
 * Minä korpille orawan.
 66—70. Korpille mie kostjunalan,
 Korppi minulle siipiänsä,
 Päästähän parahimmia.
 73. Puolen merta kymmenettä.
 76—78. Kokon untehen tupahan.
 79—80. Siin' oil seinät senki luista,
 Dwiseinä otran luista.
 84. Uuni uusista kivistä.
 98—99. Dwen pääll' oli onnen sänky.
 * Josta kuulu kufon ääni,
 Herran huuto huonehesen.
 101—102. Puhas poika pullotteli.
 Puhas poika putsutteli.

207.

- r. 1—16. Lehmäni kujan kuolessi,
 Kannon lehmän lepikköhön,
 Lepikko minulle sauan...
 * Tuli tuikki, walkii sammui,
 Minä metsähän pakenin,
 Metsä mulle sauan anto...

- r. 9—10. Minä pääsin aian alle,
Mita mulle päälle kaatu.
11. M. kuusehen kupasiin (kupahuin).
13. M. kantahalle kapasiin (kapahuin, ka-
vasiin).
- 17—18. M. s. heinä miehelle (heinänwetäjälle).
Heinä mies (heinänwetäjä) minulle hei-
näsiä.
20. Lammas minulle willassa.
22. Ukka minulle taikino.
24. Sika minulle sukahaiset.
25. Minä sukaset ompeliale.
27. M. t. puunwetäjälle (halonleikkaajalle).
28. Puunwetäjä (halonleikkaaja) minulle
puuhusta.
29. M. puut kiukoahan (kiukahasen).
- 30—38. Kiukoa syysä minulle,
Minä syet sepposelle,
Seppo mulle weitsen tako;
Minä weitsen suutarille,
Suutar mulle fengät neulo;
Minä fengät waiwaselle,
Waiwanen kiitti Herraa Jumalaa,
kun fengät sai.
30. Kiukoa minulle kiuvysä.
32. Meri minulle suolassa.
- 33—35. Minä suolaset kanalle,
Kana minulle munasia,
Kana kahetsan munoa;
Minä munat kattilahon.

- 35—38. Minä kalat lokalle,
Kokka mulle sulkaſia;
Minä ſulat ſuutarille

208.

- r. 3. Silkillä ſilottamahan.
5. Minä hyppäſin aialle.
8. Lepikkö lehoſi muuttu.
30. Kanarpoika kapputellen.
33. Minä lyöä putskuttelin.

212.

- r. 1. Kukka, kukka kotaa.
4—6. Kapselle welliä (maitoa).
20—23. Riikkeen rimuamahan,
Alle parſin aſumahan,
Kiivenpuuhun kiikkumahan,
Kapakkojon laulamahan.

213.

- r. 3. Millä tätä piekſetähän.
12. Miſſä koira? — Mato piſti.

214.

- r. 1—5. Ken ſöi Nylkäſen akan woin? —
Kettu ſöi Nylkäſen akan woin.
Miſſä ſe kettu? — Mitän alla.
Miſſä ſe aitta? — Walkia poltti.
Miſſä ſe walkia? — Weſi ſammutti.

- r. 7—17. Missä se härtä? — Kirves tappo.
Missä se kirves? Kannon päässä.
Missä se kanto? — Mato kaiwo.
Missä se mato? — Kuffonen noukki.
Missä se kuffo? — Kuusikoska.
Kymmenen meren takana,
Kuuseksa kuffo luuraa.

215.

- r. 2. Tammi tuoalla näkyy.
17—18. Minne lastu pingahtawi,
Sinne kirkkosen tehään.

216.

- r. 3—4. Pesime, kumartelime j. n. e.
(Katsö: laulu 184: r. 6—15).
11. Pitimmällä, kaijimmalla.
14. Näin mä ruškian orosen.
* Hevo oli heinähuonehessa.
18—19. Nyyhin hännän, riistin harjan,
Wein on jouhet weiolleni.
21. Seän poika seitsinenti.
* Seän poika seiaksessi.
* Sertsän poika seitsot laai.
23. Katsö r. 21.
24—25. Wie'pä wirkko weenki suuhun,
Laste poikki umpilammin.
* Wie'pä werkko Wengin suuhun,
Pane umpilampisehen.
26—29. Weimmä werkot Wengin suuhun,

- r. Panimma umpilampisehen;
 Menimmä sitä werkkoloille.
29. Sertsan pöisa seitsellehen (seitsillehen).
33. Minulla sininen forsa.
- 38—40. Mi on hurstin hulpusessa? —
 Hullu hurstin hulpusessa.
 Mi on hullun koprasessa? —
42. Mi on helmen silmäsesä? —

217.

- r. 1. Ken se Kolosen kolksti.
3. Annas Kolo ainosefi.
4. Kenen pojan puolisoiksi.
7. K. m. muitsoo (muitsii, muitsuu).
19. Raskei rautaset rahheet.
22. Ken hiettohiemoisssa.
30. Ken suurisssa huivisssa.
44. Ken ohjaksen perisssä.
46. Kenen mäkeen mennessä.
48. Kenen törmään nostessa.
- 54—55. Mitän perätsä ajaa,
 Seinän alla seisottaa.
56. Kenpäs noille vastaan.
64. Mitä noille syöäksen.
66. Mitä noille juoäksen.
68. Kunne'ka noita maata.
- 70—74. Puhhowille perinöille,
 Sulkfussille potuskoille j. n. e.

218.

- r. 5. Kun kihlan löimmä.
10. Pesterin perällä.

- r. * Perisilmän perässä.
* Petäjäpirtissä.

219.

- r. 1—2. Min pyyhyt pyyti,
Sen raastas raati.
5. Lapiolle laskee.
10. Keiponen (leihänen) teittää.
12. Tyttäriä antaa.
14. Kiviissä kintahissa.
16. Pohjatuuli tuulee.
21. Kaheskalta kannikalta.

220.

- r. 7—8. Koffatuomarin tuvasa,
Kalapukfun kammariessa.
8. Kaalikaiman kammariessa.

225.

- r. 9—13. Saa mulle samettimysy,
Toinen weä werkajaku,
Kolmansi koriat kengät.

227.

- r. 7—8. Maammoni jyttynäni,
Matuskaksi puuttunani.

228.

- r. 2. Niinoa akana poika.
5. Kastiaiset ranniolta.

229.

- r. 3. Koppelon kohannehenka.
7—8. Wesilinnut linnoillehen,
Raikki allit aitoillehen.

230.

- r. 4. Eilen oil ilonen aika.
10—11. Kerta kurjan kulkun päälle,
Aina Annin hartioille.

231.

- r. 12—13. Sellä seitsemän rahoa,
Saparosta sai satoja.

232.

- r. 2—3. Tuo lapselle marjoja.
4—9. Sinisellä silkilläsi,
Punasella puskillasi j. n. e.

233.

- r. 3. Romu, romu lilla syötävän.
5. Tujomei lilla toffa.

234.

- r. 1. Olin ennen ollin mallin.
1—27. Olipa ennen onnimanni,
Onnimannisä maloffi,
Maloffisä maitopönni,
Maitopönnisä pöpelö,
Pöpelösä pöntärikki,

- r. Pöntärikissä rimano,
 Rimanoissa ristinsolki,
 Ristinsolessa somikki,
 Somikissa sormifinnas,
 Sormifintahan kipurä,
 Kipurästä kirjankansi,
 Kirjankannesta kirikkö,
 Kirikkössä nuoret miehet,
 Nuoret miehet naimattomat,
 Vielä wiinan juomattomat,
 Ja kossessa käymättömät.
4. Maitopyönn. pöveli (pöpälä).
 6—11. Pöntärist. rimento (ryssikkä),
 Rimennosta ristikiikku,
 Ristikiikusta kipelö (kyperi),
 Kipelöstä kirjannerkki.
- 9—25. Sopukasta suolamarikka,
 Suolamarikasta matikka,
 Matikasta maitopyörä j. n. e.
- 9—10. Somikista sormifinnas,
 Sormifintaasta kipurä.
- 13—25. Metelistä meidän wouti,
 Meidän wouwista wotikka,
 Wotikasta woltermanni,
 Woltermannista matikka,
 Matikasta maitopyörä j. n. e.

235.

- r. 1. Hyi, hyi Hywelään.
 10. Lihohinsa liittistynnä.

- r. 14. Riisa kyytimiesjä.
21. Welli Tolwasen silmille.
25. Joko tulim puhtaaksi.

237.

- r. 4. Kuffoni kuffeliitu.
8. Kaa minun kanani.
34. Pää minun uuheni.
64. Mör minun härkäni.
75. Sain minä hevonn palkastani.

Ensimmäisen kirjan loppu.

SUOMALAISTEN

Laulujen ja Runojen

NUOTTEJA.

Laulunvotteja.

N° 1. *Mi. nä seisoin korkialla vuo. ret. lä, Wi.*

 heriässä laksos. sa; Näin, näin minä laivan sei. laa.

 van, Kolme kreivi ä laival. tä

N° 2. *Nuori mies kihlasi mors. amen, Ot. ti*

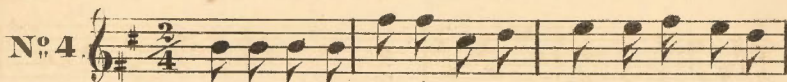
 oman kullan, Meni sit. te vieraille maille,

 Lupasi pi. an tul. ta.

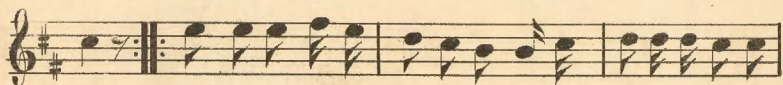
N° 3. *Illal. la istuttin istu. mella, Mure.*

 hest ei mitä. nä tiet. ty; Wa ralla. la ra, va

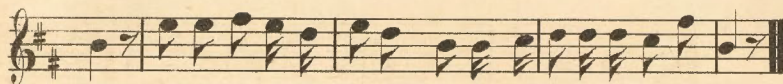
 ralla ralla ra, Murehest ei mitä. nä tiet. ty.

"Mistä tulet, kustas tulet, Poika ni i-lo-

nen?" "Meren rannalta, meren rannalta, Äitini kultaa-

nen. Meren rannalta, meren rannalta, Äitini kultanen?"

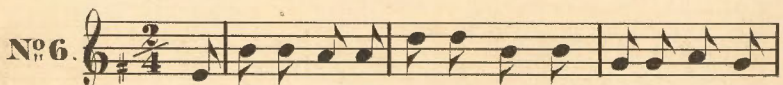
Al voi kuinka kauhi... asti suru vaivaa

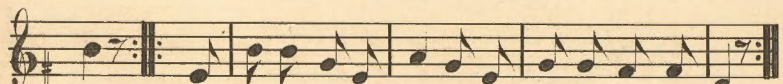
mieltä... ni, Run mun täytyy lähteä ja tänne

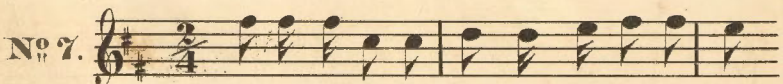
jättää kulta... ni!

Sy. ämestä... ni rakastin sua e. linaika-

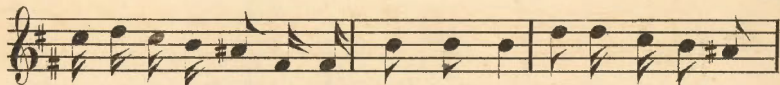
ni, Jos kohta onki turha jo kaikki toivo... ni.

Kultani kukkui, kaukana kukkui, Sai-

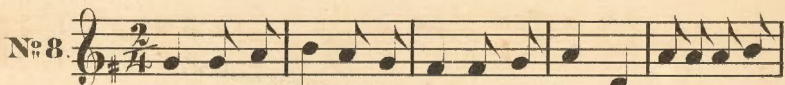
man rannalla rui-kuttaa; Ei o-le ruukta rannalla;

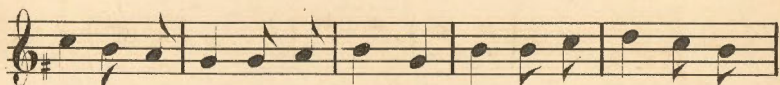
Joka minun kultani kannattaa, Ei o- le ruuhta

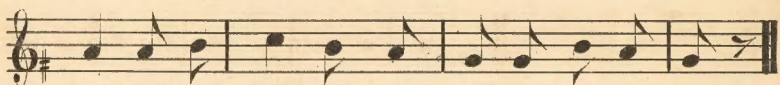
ran nalla, Joka minun kul- tani kannattaa

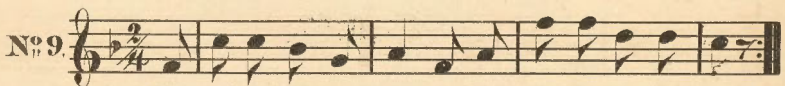
Tuoll' on minunkultani, ain' y- hä tuolla. Küninkahan

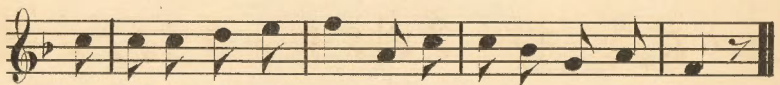
kultasen kar-ta-non puolla; Woi minun lin- tuni,

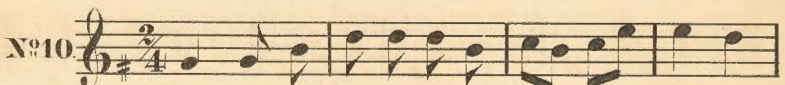
voi minun kulta- ni. Kün et tu- le jo!

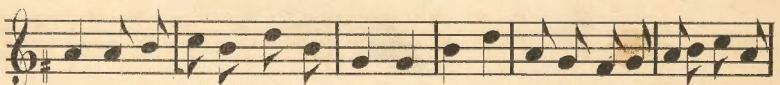
Hy- västi kulta- se- ni, hy- västi kulta- ni!

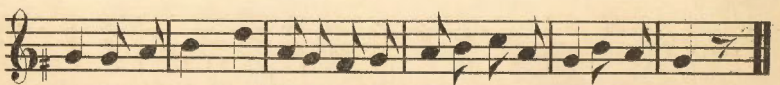
Mun lähte- ä nyt täytyy pois ko- ti- maalta. ni.

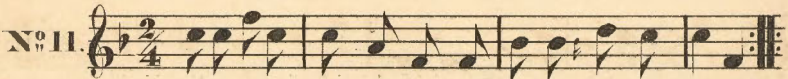
On- ne- ton olin minä ol- les- sa- ni,

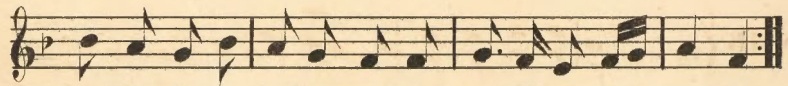
Onneton tähän kylään tulles sani; Ta la ta la, ta la ta la,

tai ta la tai tai; Ta la ta la, ta la ta la, tai ta la ta.

Itkettää ja su-rettaa ja huolehisi tahtoo tulla,

Muill'on koissa kulta sensa, eikä o--le mulla.

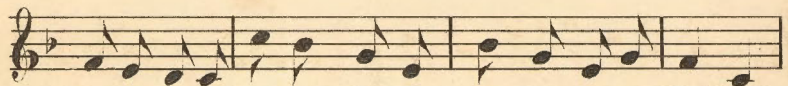
Hoi on, hoi on huolettaa ja hullukstaiian tulla,

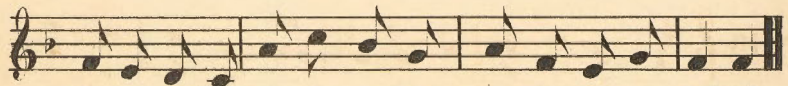
Kultani on vallattuna, joköli ennen mulla.

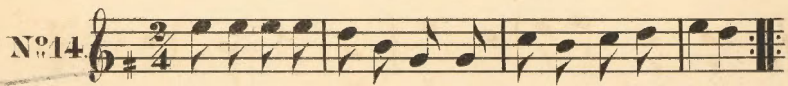
Pois pi-tää mennä ja hyvä kylä jättää,

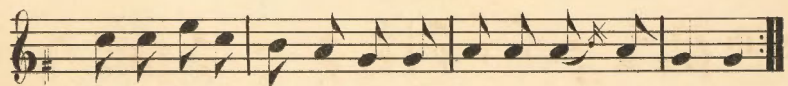
Ei nyt enää tämän kylän ty-töt anna kättä-

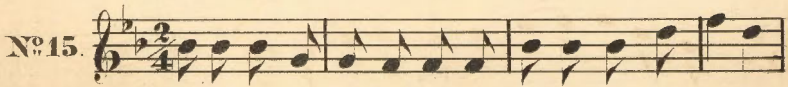
Ei nyt enää tämän kylän ty-töt anna kättä.

Minä olen Suomenneito, Suomenkoria kukka,

Moni poika minu. a jo houkutte...ti hukkaan.

Sen mä o-len laulanut ja laulan kaikkien kuullen

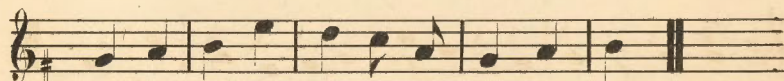
Tule tänne likka kulta, anna suuta mulle!

Oli minullaki ennen ys-tä-vä O-li

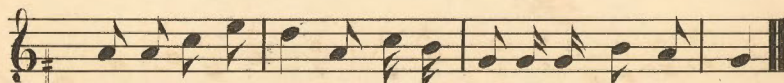
minullaki ennen ys-tä-vä, Nyt on mulla

wi-ha mies. Nyt on mulla wi-ha mies.

Ki-ro-tut ol-koot sormet, joill' oven ava-sit, Ki-

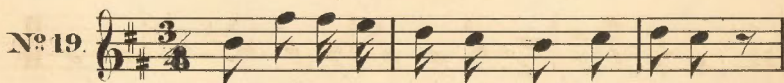
ro-tut kä-si-varret, joilla minua ha-la-sit!

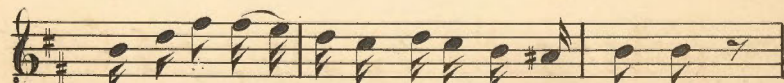
Aste-lin kaunistu kangasta myöten,

He-lis ä-tä rannan hiekko-a myöten.

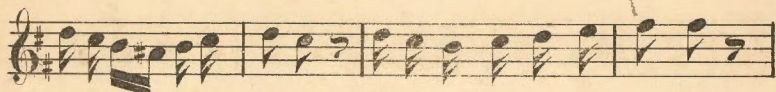

Läksin minä ke-sä-yö-nä käymään

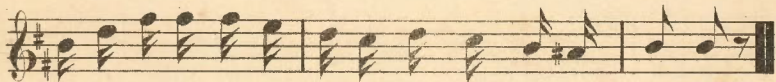

Sihen laksoon, kussa kuunte-lin päivää,

6.

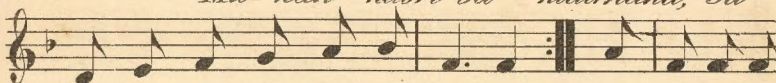
Kussa lintuset laulaa, Metsäkanatki ne pauhaa,

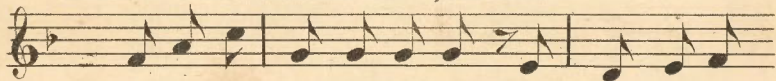
Ja mun syä meni etsi le-po-a ja raitiaa.

lainattu
Näin minä un-ta maates-sä-ni,
Mu-nan kuori oli kuurnana, Ja

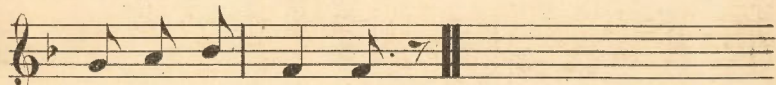
Wär-mu-sen pa-ne-van ott-ta; } Ja koskahän
tuokta hän ruu-ka-si polttaa }

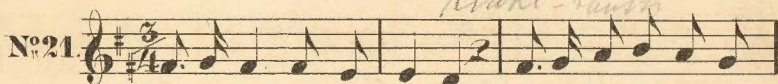
olvensa valmiksi sai, Hän it-sensä

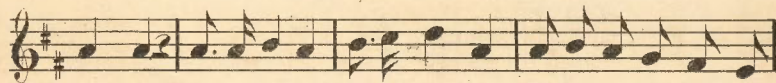
sii-tä nyt juo-ruksiin joi, Ja pa-ni a-la

räystä-hän maata.

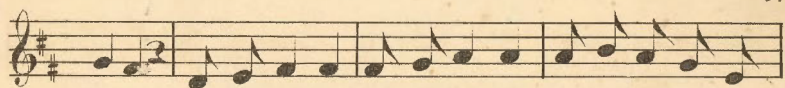
riuki-tanssi
Koska pi-ämmä häitä, Elkäm'unohtako

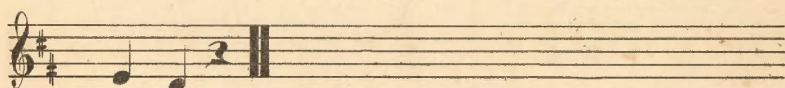
näi-tä Hyppiniä, tanssimi-a, kun on van-hruesta

ta-pa! Pari kaunis, ihan valmis, käynyt tanssi-hin

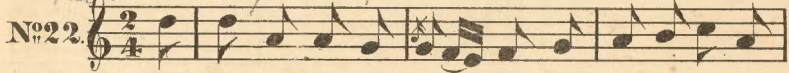

kaanssa I. lo. tellen, rie. mitellen tanssi. ka. te. nyt

kaikki.

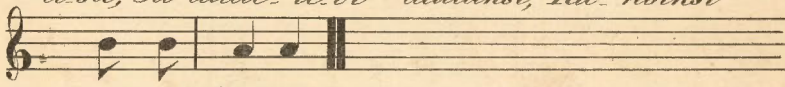
Handwritten: Kaikki on paromp ollu

Löy. ty. vi kullaa kupiksi, Jos talon poika
Löy. ty. myös sanoja viisiksi, Kün etäm. pältä

tahtoo, Ho. pee. ta nousunnapi. si, Kien ka. luk.
et. sii, Ja laitte. te. vi lauluksi, Ru. noiksi

si sen katsoo,
te. hä viitsii.

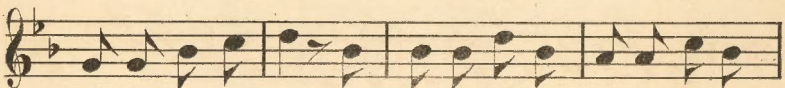

VARIATION
till
N° 6.

Sy. -- ä. mestä. ni ra. kistan sua

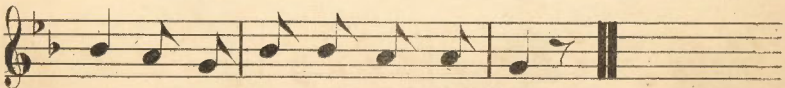
e. lin aika. ni, Jos kohta onki turha jo

kaikki toivo. ni. Et kyllä it. se luvantua

kos. kaan heittää näin, Vaan. köy. hyyte. -- ni

tählen mä hyl. jä tyk. si jäin.

Runonruotteja.

N° 1.

Mene päivä, viere viikko, A. le. ne Jumalan aika.

N° 2.

Kääki kukku kuusikossa, Kääki kukku, lintu laulu.

N° 3.

Ehönmieleni palosen, Ilmanki pahottamatta.

N° 4.

Laula, laulakieli kei-to, Siukurja sulin paka- ja!

N° 5.

Mitä itket pieni lintu, Lintutuina tuikuttelet?

N° 6.

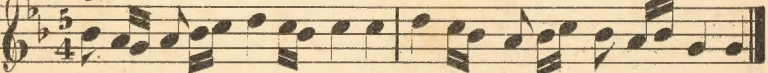
Kääki kukku a käke-si, Maalletälle tul tuansa.

N° 7.

Ajat- te- len aiko- ja- ni, Muistan muitapäivi- ä- ni.

N° 8.

Toisin ennen, toisin eilen, Toi- sinpa tä- nä- ki päässä.

N° 9.

Piennä heitti muni- so- ni, Pienni- so- ni, pienni emoni.

N° 10.

Kiuli en- nen ä- tiäänen, I- so it- kuni ta- ju- si.

N^o11.

Vai... va... sen hepo... sen varsa kaikki - en ajeltavana.

N^o12.

Mi... kä lie minusta nähty, kuka kuuna katsot - tu na.

N^o13.

Äi... ti... ni lu... van lupasi Sun... takilta set i... lo... ta.

N^o14.

Ei su... la... sy... ään... su... runen, Eivaltu va... ja nen rin... ta.

N^o15.

Mi... kä sorti äänen suuren, Äänen armahan olenti?

N^o16.

Me ne myöten myöty neiti!

N^o17.

Mi... tä vuori vo... o... o... o... oivot... te... let.

N^o18.

Su... ru... tu... li Suomenmaalle, Ai, ai Suomenmaalle.

N^o19

Surutuli Suomenpoika sille, Ai, ai poika sille.

N^o20.

Ruuet... kasme, rohjet... kasme kaunonen joukko.

SUOMALAISEN
KIRJALLISUUDEN SEURAN
HELVINGISSÄ

H U O M !

Kirjaston ainoa kappale.

Ei lainaksi.

Nuottilähte ks. Pipping
s. 729 (Stentzke) F. -

Lithogr. ks F. Liwendal i
Helsingfors 1853.

Vrt. myös s. LXXXII (Alkulause)

alavite (F.A. Ekström)

P. i

Hki

SKS

Toim

3

(1840)

106007 5549

